Sundsvalls kommun

Kallelse

Kultur- och fritidsnämnden

Datum	2026-10-21	
Tid och plats	kl. 13:00 – 14:00	Gruppmöten S, V och C i Programsalen, Kulturmagasinet M, L och KD i mötesrum Nordstiernan, Kulturmagasinet SD i mötesrum Najaden, Kulturmagasinet.
	kl. 14:00	Informations- och beslutsärenden i Programsalen, Kulturmagasinet – öppet sammanträde.

Justering av protokoll

Att utöver ordföranden Niklas Evaldsson justera protokollet föreslås Per Lindstrand, med Josefin Eurenius som ersättare. Justering sker digitalt.

Ledamöter

Niklas Evaldsson ordförande (V)
Ulf Bylund v ordförande (S)
Annika Kallin (S)
Ludvig Lind (S)
Goran Garmiani (S)
Johan Mossberg (C)
Per Lindstrand (M)
Josefin Eurenius (M)
Hans Brynielsson (KD)
Marie Sundman (L)
Albin Edholm (SD)

Ersättare

Åsa Selander (S)
Pär Axelsson (S)
Elisabeth Eng Åkerlund (S)
Lars Olof Boström (S)
Pernilla Holgert (S)
Valentyna Lazareva (S)
Habibollah Effati (M)
Magnus Kristiansson (M)
Jennifer Törnros (KD)
Cecilia Hjelm (KD)
Gunilla Johansson (SD)

Tjänstepersoner	Jonas Walker	kultur- och fritidsdirektör
	Karin Mattisson	sekreterare

Övriga tjänstepersoner kallas separat.

Sundsvalls kommun

Nr	Ärendelista
1	Dagordning
2	Information till kultur- och fritidsnämnden 2026-10-21 (KFN-2026-00028-31)
3	Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb (KFN-2026-00360-5)
4	Månadsrapport för kultur- och fritidsnämnden september 2026 (KFN-2026-00008-4)
5	Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter (KFN-2026-00370-1)
6	Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen (KFN-2026-00429-2)
7	Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027 (KFN-2026-00009-1)
8	Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 (KFN-2026-00012-1)
9	Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027 (KFN-2026-00013-1)
10	Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan (KFN-2026-00175-3)
11	Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan (KFN-2026-00431-2)
12	Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor (KFN-2026-00434-2)
13	Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket (KFN-2026-00484-2)
14	Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun (KFN-2026-00485-2)

Sundsvalls kommun

Nr	Ärendelista
15	Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott (KFN-2026-00538-1)
16	Valärende - ny ersättare i kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott och konstutskott (KFN-2023-00023-36)
17	Anmälnings - och delegationsärenden KFN 2026-10-21 (KFN-2026-00005-15)
18	Övriga frågor
19	Kulturstipendium 2026 (KFN-2026-00546-1)
20	Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll (KFN-2026-00547-1)

Sundsvalls kommun

Tjänsteskrivelse

Kultur- och fritidsförvaltningen
Karin Mattisson
Nämndsekreterare, staben

Datum
2026-10-12

Dnr
KFN-2026-00028-31

Information till kultur- och fritidsnämnden 2026-10-21

Vid varje nämndsammanträde ges förvaltningen och andra inbjudna möjlighet att informera nämnden om aktuella frågor.

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 69 Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb

(KFN-2026-00360-5)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

I maj 2026 lämnade Liberalerna ett ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb. Färsta ridcenter, där föreningen har verksamhet, ägs av kommunen. I ledamotsinitiativet skriver Liberalerna att föreningen inte fullt ut har kunnat använda lokalerna på grund av kommunens bristande underhåll. Därför föreslås att förvaltningen ska utreda möjligheterna till hyressänkning och ekonomisk kompensation för Sundsvalls Fältrittklubb. Vidare föreslås att förvaltningen ska arbeta fram en rutin för hyressänkningar om föreningar, på grund av kommunens bristande underhåll, inte fullt ut kan använda de lokaler de betalar hyra för.

Ledamotsinitiativet behandlades av kultur- och fritidsnämnden i juni 2026. Då beslutade nämnden att lämna ledamotsinitiativet till förvaltningen för beredning. I detta ärende redovisas förvaltningens beredning av ärendet och förvaltningen föreslår nämnden att avslå förslagen i ledamotsinitiativet.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00360-5) - Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Protokollsutdrag från kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2026-06-17 - Ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Ledamotsinitiativ Färsta 2026-05-20

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(8) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-06-26	KFN-2026-00360-5
Elin Berglund		
Lokalstrateg, staben		

Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att avslå Liberalernas förslag om kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb framförda i ledamotsinitiativ daterat 2026-05-20

Ärendet

I maj 2026 lämnade Liberalerna ett ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb. Färsta ridcenter, där föreningen har verksamhet, ägs av kommunen. I ledamotsinitiativet skriver Liberalerna att föreningen inte fullt ut har kunnat använda lokalerna på grund av kommunens bristande underhåll. Därför föreslås att förvaltningen ska utreda möjligheterna till hyressänkning och ekonomisk kompensation för Sundsvalls Fältrittklubb. Vidare föreslås att förvaltningen ska arbeta fram en rutin för hyressänkningar om föreningar, på grund av kommunens bristande underhåll, inte fullt ut kan använda de lokaler de betalar hyra för.

Ledamotsinitiativet behandlades av kultur- och fritidsnämnden i juni 2026. Då beslutade nämnden att lämna ledamotsinitiativet till förvaltningen för beredning. I detta ärende redovisas förvaltningens beredning av ärendet och förvaltningen föreslår nämnden att avslå förslagen i ledamotsinitiativet.

Bakgrund

I maj 2026 lämnade Liberalerna in ett ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb. I ledamotsinitiativet framför Liberalerna att föreningen inte har kunnat använda lokalerna på Färsta ridcenter fullt ut på grund av kommunens bristande underhåll. Det har enligt Liberalerna medfört utmaningar och intäktsbortfall för föreningen. I ledamotsinitiativet nämns klubbhuset och övernattningsrum i ridhuset. Vidare nämns den planerade renoveringen av stallet. Liberalerna menar att evakueringen under byggtiden kommer att ställa stora krav på föreningen och att det finns en risk att föreningen tappar medlemmar och intäkter. Enligt ledamotsinitiativet är det rimligt att se över en hyressänkning under byggtiden. Med anledning av det föreslår Liberlerna kultur- och fritidsnämnden besluta:

> **att** utreda möjligheten att retroaktivt kompensera Sundsvalls Fältrittklubb ekonomiskt för de lokaler (både klubbhus och övernattningsrum) de inte kunnat använda sedan maj 2025,
>
> **att** utreda en hyressänkning för Sundsvalls Fältrittklubb under den kommande renoveringen av stallet,
>
> **att** arbeta fram en rutin för hyressänkningar om föreningar på grund av kommunens bristande underhåll inte fullt ut kan använda de lokaler de betalar hyra för.

I juni 2026 behandlades ledamotsinitiativet av kultur- och fritidsnämnden. Då beslutade nämnden:

> **att** ledamotsinitiativet ska lämnas till förvaltningen för beredning.

Ärendets tidigare handläggning

- Handlingar och beslut i detta ärende (KFN-2026-00360) gällande ekonomisk kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Handlingar och beslut i ärende KFN-2024-00099 avseende renovering och ombyggnation av stallet på Färsta ridcenter

Förvaltningens överväganden

Nedan redovisas förvaltningens beredning av ledamotsinitiativet gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb. Förvaltningen redogör för olika omständigheter som är relevanta i sammanhanget och motiverar sitt förslag till beslut.

Roll- och ansvarsfördelning på Färsta ridcenter

Sundsvalls kommun äger Färsta ridcenter. Drakfastigheter förvaltar de flesta byggnader och delar av marken och hyr ut anläggningen till kultur- och fritidsförvaltningen. Förvaltningen hyr i sin tur ut anläggningen till Sundsvalls Fältrittklubb. I hyresavtalet mellan förvaltningen och föreningen ingår följande byggnader:

- stall (631 kvm),
- klubbhus (121 kvm),
- personalbyggnad (72 kvm),
- ridhus (1872 kvm), och
- gödselbyggnad (92 kvm).

Enligt uppgift äger kommunen även en carport och en verkstad på anläggningen. Dessa byggnader ingår dock inte i hyresavtalet med föreningen. Sundsvalls Fältrittklubb äger gäststallarna, uteboxarna och domartornet. Föreningen har två arrendeavtal för mark med kommunen och ansvarar för hagar och ridplaner.

Sundsvalls kommun har en daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning på Färsta ridcenter. Verksamheten drivs av individ- och arbetsmarknadsförvaltningen och har etablerats genom kontakt med Sundsvalls Fältrittklubb. Samarbetet mellan föreningen och den dagliga verksamheten är fristående från både kultur- och fritidsförvaltningen och Drakfastigheter.

Nytt stall och klubbhus på Färsta ridcenter

Stallet på Färsta är i dåligt skick och i MRP 2023-2024 med plan för 2025-2026 avsattes 35 mnkr till ett nytt stall. I MRP 2025-2026 med plan för 2027-2028 räknades investeringskostnaden upp och det avsattes 46 miljoner kronor till ändamålet. I den reviderade investeringsbudgeten för åren 2025-2028, som beslutades av kommunfullmäktige i september 2025, avsattes 23 miljoner kronor 2026 och 23 miljoner kronor 2027 till ett nytt stall på anläggningen (KS-2025-00839-1).

Förstudien om ett nytt stall på Färsta redovisades för kultur- och fritidsnämnden i mars 2026. Dels utreddes nybyggnation, dels renovering av det befintliga stallet. Nämnden godkände förstudien och gav förvaltningen i uppdrag att tillsammans med Drakfastigheter projektera renovering samt om- och tillbyggnation av det befintliga stallet på Färsta. Investeringskostnaden beräknades till 33,7 miljoner kronor (A-kalkyl).

Investeringsmedel för stall, inte klubbhus

Våren 2025, när förstudiearbetet om ett nytt stall på Färsta pågick, stängde Drakfastigheter klubbhuset. Det hade påträffats svartmögel i byggnaden och den behövde evakueras med omedelbar verkan. Både föreningen och den dagliga verksamheten har använt klubbhuset och påverkades av stängningen.

I ledamotsinitiativet hänvisar Liberalerna till renoveringen av stallet och skriver: *”Som en konsekvens av den utdragna processen stängdes föreningens klubbhus med omedelbar verkan i maj 2025 då det upptäckts svartmögel i byggnaden”.*

Det bör noteras att de investeringsmedel som avsatts i MRP avser ett nytt stall. Ett nytt klubbhus varken är eller har varit en del av den investeringen. Att ersätta klubbhuset är en separat process som Drakfastigheter ansvarar för. Det nya klubbhuset kommer att stå klart 2026 och finansieras med medel hos Drakfastigheter. När klubbhuset stängdes hade kultur- och fritidsförvaltningen och Drakfastigheter en dialog med föreningen om hur andra lokaler på anläggningen kunde användas i väntan på ett nytt klubbhus. Det landade i att föreningen lånade ut två av övernattningsrummen i ridhuset till den dagliga verksamheten.

Föreningen upplåter lokaler till den dagliga verksamheten

I ledamotsinitiativet skriver Liberalerna att föreningen, på grund av den lösning som beskrivs ovan, inte har haft möjlighet att hyra ut övernattningsrummen och därför har haft ett intäktsbortfall. Av ledamotsinitiativet framgår inte hur stort intäktsbortfallet har varit. Föreningen har inte tagit initiativ till en dialog med förvaltningen om att de har behövt avstå övernattning och intäkter utifrån att de har lånat ut två rum. Om föreningen hade gjort det kunde förvaltningen, tillsammans Drakfastigheter och företrädare för den dagliga verksamheten, försökt hjälpa föreningen att hitta lösningar.

Av hyresavtalet mellan kultur- och fritidsförvaltningen och Sundsvalls Fältrittklubb framgår att hyresrätten inte får upplåtas eller överlåtas i andra hand utan särskilt tillstånd, vilket föreningen gör. Det är föreningen som lånar ut lokaler till den dagliga verksamheten, inte Drakfastigheter eller kultur- och fritidsförvaltningen. Den dagliga verksamheten betalar ingen hyra till föreningen men de utför sysslor som avlastar föreningen och dess personal. Den situation som har uppstått pekar dock på behovet att se över lokalanvändningen på Färsta, kopplat till den dagliga verksamheten.

Föreningen har inte rätt till nedsättning av hyran

I ledamotsinitiativet pekar Liberalerna på att Sundsvalls Fältrittklubb inte har fått nedsatt hyra eller ekonomisk kompensation för att de inte har kunnat använda sina lokaler fullt ut. Liberalerna menar att det inte är rimligt utifrån att det, enligt dem, är kommunens bristande underhåll som är orsaken. Vidare menar Liberalerna att det vore rimligt att se över en hyressänkning när stallet renoveras.

Att föreningen inte har fått nedsatt hyra eller ekonomisk kompensation för att de inte har kunnat använda klubbhuset ligger i linje med hyresavtalet mellan förvaltningen och föreningen. Av hyresavtalet framgår att hyresgästen (föreningen) *”inte har rätt till nedsättning av hyran för men eller hinder i nyttjanderätten till följd av att hyresvärden låter utföra arbete för att sätta lokalen i avtalat skick eller för att utföra sedvanligt underhåll av lokalen eller fastigheten i övrigt”*.

Den kursiverade formuleringen är en standardformulering i alla hyresavtal på idrotts- och fritidsavdelningen och innebär att föreningen inte har rätt till sänkt hyra. Förvaltningen ersätter inte någon förening vid men eller hinder i nyttjanderätten, främst för att hyrorna redan är subventionerade.

Om nämnden beslutar att kompensera Sundsvalls Fältrittklubb i enlighet med ledamotsinitiativet kommer det påverka hur förvaltningen behöver agera i förhållande till andra föreningar i liknande situationer. Villkoren för föreningar som hyr lokaler av förvaltningen regleras i hyresavtalen. Förvaltningen bedömer att det inte finns behov av en generell rutin för hyressänkningar i de fall föreningar inte fullt ut kan använda de lokaler de hyr. Förvaltningen anser snarare att det krävs ställningstaganden och åtgärder utifrån de förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Det är viktigt att påtala att föreningen kommer att få sänkt hyra under tiden stallet renoveras. Eftersom föreningens gäststallar kommer användas för uppstallning under byggtiden kommer föreningens hyra sättas ner med ett belopp som motsvarar föreningens kostnad för att renovera gäststallarna. Som framgår av tjänsteskrivelsen som låg till grund för nämndens beslut om projektering i april 2026 är kostnaden beräknad till 120 000 kronor. Förvaltningen kommer även att hyra in containrar och baracker för att föreningen ska kunna bedriva verksamhet under byggtiden. Kostnaden har beräknats till omkring 280 000 kronor. Eftersom kostnaden för evakuering inte får belasta investeringsprojektet behöver förvaltningen bekosta den. I den ovan nämnda tjänsteskrivelsen lyftes därför att förvaltningen behöver tillföras 400 000 kronor i ram 2027 (KFN-2024-00099). Om det inte tillförs medel behöver förvaltningen omprioritera resurser inom befintlig ram.

Föreningen har en subventionerad hyra

2026 är kultur- och fritidsförvaltningens lokalkostnad (hyra) för Färsta ridcenter drygt 1,6 miljoner kronor. Föreningens hyra är drygt 428 000 kronor 2026. Det innebär att föreningen har en hyressubvention på närmare 1,2 miljoner kronor 2026.

Kultur- och fritidsnämnden beslutar om taxor, dels för korttidsuthyrning (lokaler som bokas eller används till exempel per timme, del av dag eller dag) och dels för långtidsuthyrning inom idrotts- och fritidsavdelningens ansvarsområde. Taxorna reviderades senast i november 2025 och gäller från och med första januari 2026 (KFN-2025-00590).

När det gäller lokaler med långtidskontrakt har nämnden beslutat om kvadratmeterpriser. Hyran beror av två faktorer: typ av yta och målgrupp. När det gäller typ av yta görs en distinktion mellan ”aktivitetsyta, kontor och kommersiell yta” och ”förråd, korridor och annan svåranvänd yta”. När det kommer till målgrupp görs skillnad på barn- och ungdomsverksamhet och vuxenverksamhet. Hyran räknas således fram som ett resultat av dessa faktorer. Enligt beslutet har dock tjänstepersoner möjlighet att göra avsteg från beslutade kvadratmeterpriser, till exempel om lokalerna är slitna. Det har gjorts på Färsta ridcenter.

Hyresavtalet mellan kultur- och fritidsförvaltningen och Sundsvalls Fälttrittklubb räknas upp med index. Om avtalet skulle räknas upp utifrån de kvadratmeterpriser som nämnden har beslutat om skulle föreningens hyra

vara drygt 1 270 000 kronor 2026. I beräkningen har förvaltningen utgått från andelen barn och ungdomar i föreningens verksamhet. Förvaltningen har också gjort en bedömning av vad som är att räkna som aktivitetsyta och svåranvänd yta. Eftersom Färsta ridcenter är en ridanläggning och föreningen är en ryttarförening bedömer förvaltningen att en stor del av ytan är att räkna som aktivitetsyta. Det har legat till grund för beräkningen.

1997 gjordes en tillbyggnad på det dåvarande stallet. Endast en del av den tillbyggnaden hyressattes. Skulle föreningen betala hyra för hela stallet, inklusive den del som inte är hyressatt, skulle hyran vara drygt 1 300 000 kronor 2026. Skulle föreningen betala hyra för den carport och verkstad som kommunen enligt uppgift äger skulle hyran vara ännu högre.

Förvaltningens bedömning och förslag till beslut
Eftersom Sundsvalls Fältrittklubb har en kraftigt subventionerad hyra anser förvaltningen att det inte ska göras avsteg från villkoren i hyresavtalet. Förvaltningens bedömning är således att föreningen inte ska få sänkt hyra för att de inte kan använda klubbhuset under tiden det ersätts. Vidare anser förvaltningen attt föreningen inte ska få nedsatt hyra, utöver den som redan har planerats, under tiden stallet renoveras. Förvaltningen anser inte heller att föreningen ska få sänkt hyra för att de har lånat ut två övernattningsrum till den dagliga verksamheten.

Att föreningen, sammantaget, får ett stort ekonomiskt stöd av kommunen jämfört med flera andra ryttarföreningar i kommunen, ligger också till grund för förvaltningens bedömning och förslag till beslut: att nämnden ska avslå förslagen i ledmotsinitiativet från Liberalerna.

Styrdokument och juridik

- Hyresavtal mellan Sundsvalls Fältrittklubb och kultur- och fritids-förvaltningen.

Ekonomisk hållbarhet

Som framgår av tidigare avsnitt har Sundsvalls Fältrittklubb en kraftigt subventionerad hyra. Föreningen får även föreningsbidrag från kommunen. Jämfört med flera andra ryttarföreningar i Sundsvall får Sundsvalls Fält-rittklubb ett stort ekonomisk stöd av kommunen. Med anledning av det och villkoren i hyresavtalet, bedömer förvaltningen att Sundsvalls Fältrittklubb inte ska kompenseras i enlighet med ledamotsinitiativet från Liberalerna.

Social hållbarhet

Ett renoverat stall och ett nytt klubbhus kommer att skapa bättre förutsättningr för Sundsvalls Fältrittklubb och den verksamhet föreningen bedriver. Som i alla byggprojekt blir det störningar och begränsningar under byggtiden. Det är oundvikligt och kommer, precis som Liberalerna skriver, att ställa krav på föreningen. Förvaltningen finns dock som stöd för föreningen. Förvaltningen har en löpande dialog med föreningen och upplever att den är god och produktiv. När det gäller social hållbarhet bedömer förvaltningen att de störningar som har uppstått och kommer att uppstå på grund av byggnationerna behöver ställas i relation till den långsiktiga nyttan av ett nytt klubbhus, ett renoverat stall och renoverade gäststallar.

Ekologisk hållbarhet

Ärendet har ingen koppling till ekologisk hållbarhet.

Landsbygdssäkring

Ärendet har ingen koppling till landsbygdens utveckling.

Beslutet skickas till

-

Förslag till uppföljning

Ingen särskild uppföljning av detta ärende.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 65 Ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb

(KFN-2026-00360-2)

Beslut

Nämnden beslutar

att ledamotsinitiativet ska lämnas till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Liberalerna lämnar ett ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb för att de inte har kunnat använda lokalerna på Färsta ridcenter med anledning av dess dåliga skick och kommunens bristande undederhåll.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att ledamotsinitiativet ska lämnas till förvaltningen för beredning.

Beslutsgång

Ordförande Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandes förslag. Ordförande finner att nämnden beslutar enligt förslaget.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 2026-06-03 § 52 - Ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00360-2) - Ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Bilaga - Nämndsinitiativ Färsta

– – – –

Sundsvall 2026-05-20

Ledamotsinitiativ till Kultur- och fritidsnämnden

Kompensera Sundsvalls Fältrittklubb för lokaler de inte kunnat använda på grund av kommunens bristande underhåll

Att Färsta ridanläggning är i dåligt skick är ingen nyhet och nämnden beslutade i april 2026 att renovera stallet. Det är välkommet att majoriteten äntligen kommit till ett beslut i frågan, även om det borde ha skett för länge sedan.

Som en konsekvens av den utdragna processen stängdes föreningens klubbhus med omedelbarverkan i maj 2025 då det upptäckts svartmögel i byggnaden. I klubbhuset fanns förutom teorisal även kontor och utrymme för kommunens dagliga verksamhet. Denna lokal ersattes inte av kommunen utan föreningen fick ta av befintliga utrymmen för att lösa en bra arbetsmiljö för den dagliga verksamheten. Lösningen blev att de fick flytta in i de övernattningsrum som föreningen använt vid exempelvis ridläger och även hyrt ut för övernattande vid tävling eller till personer som behövt stanna över natt när de rest och då har föreningen kunnat erbjuda övernattning för både hästar och människor. Denna verksamhet har man nu behövt upphöra med i och med den dagliga verksamhetens användande av rummen.

Trots att föreningen inte kunnat använda sina lokaler fullt ut och dessutom fått ett inkomstbortfall när de behövt lösa akuta lokaler till kommunens dagliga verksamhet har ingen hyressänkning eller kompensation skett. Vi menar att detta inte är rimligt då det är kommunens bristande underhåll som är grunden till detta. Det är även kommunens egna dagliga verksamhet som behövt flytta och nu använder övernattningsrummen. Det är inte en situation som föreningen kunnat påverka.

Nu ska stallet renoveras vilket innebär att föreningen inte kan använda stallet och tillhörande faciliteter. Även om ersättningslokaler finns på plats kommer detta ställa stora krav på föreningen och dess medlemmar och riskerar att orsaka ett medlemstapp och minskande inkomster. Det vore rimligt att se över en hyressänkning under renoveringen.

Kultur- och fritidsnämnden föreslås besluta

att utreda möjligheten att retroaktivt kompensera Sundsvalls Fältrittklubb ekonomiskt för de lokaler (både klubbhus och övernattningsrum) de inte kunnat använda sedan maj 2025,

att utreda en hyressänkning för Sundsvalls Fältrittklubb under den kommande renoveringen av stallet,

att arbeta fram en rutin för hyressänkningar om föreningar på grund av kommunens bristande underhåll inte fullt ut kan använda de lokaler de betalar hyra för.

Marie Sundman
Liberalerna

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(2) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-10-05	KFN-2026-00008-4
Gunnar Kallin, Ekonom, Kultur- och fritidsförvaltningen		

Månadsrapport för kultur- och fritidsnämnden september 2026

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna ekonomisk månadsrapport för september 2026

Ärendet

Kultur- och fritidsnämndens resultatutfall i förhållande till mål- och resursplanen följs upp i delårsrapporter två gånger per år samt vid årets slut i årsrapport. Därutöver görs ekonomiska månadsuppföljningar med undantag för januari och juni.

Bakgrund

Ekonomiska resultatet efter tre kvartal blev, -3,0 mnkr. Periodutfallet avviker positivt 4,0 mnkr jämfört med periodens budget. Nettokostnaden 342,3 mnkr har ökat 13,6 mnkr jämfört med motsvarande period 2025.

Årsprognosen är oförändrad jämfört med delårsrapport 2/2026 d.v.s. ett nollresultat.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet behandlades senast av nämnden på sammanträdet i september.

Förvaltningens överväganden

I september 2025 och januari 2026 gav kultur- och fritidsnämnden förvaltningen uppdraget att utreda möjligheter till ökade intäkter och minskade kostnader. I mars tog FINU beslut att uppmana samtliga nämnder att vidta nya åtgärder för att sänka kostnader och därmed förbättra såväl nämndernas som kommunens årsresultat 2026.
Förvaltningen bedömer nu i årsprognosen kunna uppnå ett nollresultat vid årets slut.

Styrdokument och juridik

- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)
- Kommunallagen (2017:725)
- Regler för styrning och uppföljning i Sundsvalls kommun samt
- Riktlinjer för ekonomisk månadsrapportering.

Beslutet skickas till

Månadsrapporten har registrerats i kommunens planerings- och uppföljningssystem STRATSYS för uppföljning av Kommunstyrelsen.

Förslag till uppföljning

Ärendet kommer att följas upp i månadsrapport oktober 2026.

Jonas Walker	Gunnar Kallin
Kultur- och fritidsdirektör	Ekonom

Kultur och fritid
September 2026

Fastställt av Kultur och fritid
2026-10-05

Innehållsförteckning

1 Ekonomi 3

Resultaträkning 3

Nettokostnad verksamhetsområde 3

Periodens resultat 4

Prognos helår 5

Åtgärder 5

Övrig uppföljning 5

1 Ekonomi

Resultaträkning

	Ack utfall	Ack utfall fg år	Budget ack	Budget helår	Prognos	Diff Budget/prognos
Verksamhetens intäkter	67,9	65,3	65,8	88,7	91,2	2,5
Personalkostnader	-134,3	-134,9	-134,5	-179,4	-179,9	-0,5
Verksamhetens övriga kostnader	-268,3	-251,0	-268,5	-349,5	-352,6	-3,1
Avskrivningar	-7,6	-8,1	-9,1	-12,2	-11,1	1,1
Verksamhetens nettokostnad	-342,3	-328,7	-346,3	-452,4	-452,4	0,0
Skattemedel	339,3	321,8	339,3	452,4	452,4	0,0
Finansiella intäkter						
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RESULTAT	-3,0	-6,9	-7,0	0,0	0,0	0,0

Nettokostnad verksamhetsområde

	Ack utfall	Ack utfall fg år	Budget ack	Budget helår	Prognos	Diff Budget/prognos
Nettokostnad Näringslivsverksamhet	-2,9	-3,1	-3,6	-4,8	-4,8	0
Nettokostnad Räddningstjänst	-3,1	-1,9	-1,3	-1,7	-1,7	0
Nettokostnad Fritidsverksamhet	-203,7	-192,3	-210,7	-274,3	-272,8	1,5
Nettokostnad	-109,5	-110,4	-107,7	-141,7	-143,4	-1,7

	Ack utfall	Ack utfall fg år	Budget ack	Budget helår	Prognos	Diff Budget/prognos
Kulturverksamhet						
Nettokostnad Grundskola						
Nettokostnad Individ- och familjeomsorg	-1,5	-1,2	-1,5	-1,5	-1,5	0
Nettokostnad Politisk verksamhet	-1,4	-1,2	-1,2	-1,7	-1,8	-0,1
Nettokostnad Administration och övrigt	-16,6	-17,8	-18,6	-24,8	-24,5	0,3

Periodens resultat

Jämförelse med föregående år (utfall)

Ekonomiskt utfall efter tre kvartal blev -3,0 mnkr vilket är 3,9 mnkr bättre jämfört med fjolårets resultat vid samma tidpunkt.

- Försäljning, taxor och hyresintäkter +3,5 mnkr (Bad samt hyror från anläggningar)
- Intäktsbidrag -0,3 mnkr (periodiseringsdifferens)
- Realisationsvinst försäljning av fordon -0,7 mnkr (ingen försäljning i år)
- Personalkostnader +0,7 mnkr (+ej återbesatta vakanser -löneuppräkning)
- Kostnadsbidrag -7,3 mnkr (förstärkta bidrag, vindkraftsbidrag samt indexering av bidraget till Scenkonst Västernorrland)
- Varor och tjänster +3,1 mnkr (resultat av återhållsamhet)
- Lokaler och anläggningar -11,0 mnkr (indexuppräkning av hyror samt en halvårseffekt för Malandsbadet)
- Avskrivningar 0,4 mnkr (Förbrukningen av investeringsmedel är låg vilket medför att projekt inte blivit aktiverade i anläggningsregistret)
- Skattemedel 17,5 mnkr (uppräkning löner, komp för lokaler/anläggningar, fordonskostnader och ökat föreningsbidrag inklusive stöd för vindkraft)

Jämförelse med budget (utfall)

Periodens budgetavvikelse är positiv, 4,0 mnkr.
Försäljning, taxe- och hyresintäkter ger överskottet 2,4 mnkr medan intäkter från driftbidrag har ett underskott, -0,4 mnkr.
Bokförda bidrags- och personalkostnader avviker marginellt jämfört med periodens budget. Köp av varor och tjänster avviker + 1,2 mnkr. Utfallet av interna lokalhyror är 1,0 mnkr lägre än periodens budget. Förklaringen är att ett antal investeringar i lokaler/anläggningar pågår och förväntas avslutas sista

kvartalet.

När investeringsobjekten aktiveras i kommunens anläggningsregister kommer avskrivningar och intern ränta medföra en retroaktivt högre månatlig hyresavgift från Drakfastigheter.
Budgetavvikelse för kapitaltjänst är +1,5 mnkr. Även här beror avvikelsen på att ett antal större investeringar slutredovisas sista kvartalet. Därmed sker en tidsmässig förskjutning av ökad kapitaltjänstkostnad.

Prognos helår

Jämförelse med budget (prognos)

September månads årsprognos är oförändrad jämfört med prognosen som presenterades i delårsrapport 2. Förvaltningens verksamheter kalkylerar i nuläget att budgeterade medel ska räcka och ge ett nollresultat.

Åtgärder

Åtgärder vid ekonomisk avvikelse

I september 2025 och januari 2026 gav Kultur- och fritidsnämnden förvaltningen uppdraget att utreda möjligheter till ökade intäkter och minskade kostnader. I mars tog FINU beslut om att uppmana samtliga nämnder att vidta nya åtgärder, senast i anslutning till delårsrapport 1, för att sänka kostnader och förbättra såväl nämndernas resultat samt kommunens resultat för innevarande år. Eftersom förvaltningen nu bedömer att ett nollresultat kommer nås efter årets slut kommenteras inte detta avsnitt mer än så här för tillfället.

Övrig uppföljning

I september har följande poster interimsbokförts så att intäkt och kostnad hamnar på rätt period.

Kostnader, (utgiftsförskott, upplupen kostnad):

- Föreningsbidrag januari-september, -2,7 mnkr
- Fjärrvärmekostnad januari-september, -1,0 mnkr
- "Vindkraftsbidrag" till föreningar, -1,2 mnkr
- Driftsbidrag januari-september, Scenkonst Västernorrland, -0,6 mnkr
- Lokalhyra Lv5 och driftsavtal Baldershallen kv 4, 0,6 mnkr

Intäkter, (inkomstförskott, upplupen intäkt):

- Bidrag till stadsbiblioteket från Kulturrådet, -0,8 mnkr
- Bidrag från energimyndigheten kv 4, -0,2 mnkr
- Bidrag från Migrationsverket -0,8 mnkr
- Bidrag för naturvård från Länsstyrelsen samt fiskevård, -0,9 mnkr
- Eu-projekt Volontär, -1,0 mnkr
- Norrlandsbild och ny webb Sundsvallsminnen, -0,9 mnkr

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 67 Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter

(KFN-2026-00370-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter, i enlighet med redovisning i bilaga 1, daterad 2026-09-08 (KFN-2026-00370-1)

att de nya priserna ska gälla från och med 1 november 2026.

Ärendet

Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden ses över årligen och revideras vid behov. Ärendet avser förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter från och med november 2026.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00370-1) - Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter
- Bilaga - förslag till ändrade priser på friluftsanläggningar KFN-2026-00370-1

– – – –

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(3)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-08	KFN-2026-00370-1
Björn Vesterlund, chef för friluftsenheten		
Karin Mattisson, utredare staben		

Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter, i enlighet med redovisning i bilaga 1, daterad 2026-09-08 (KFN-2026-00370-1)

att de nya priserna ska gälla från och med 1 november 2026.

Ärendet

Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden ses över årligen och revideras vid behov. Ärendet avser förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter från och med november 2026.

Bakgrund

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att regelbundet se över avgifterna inom nämndens verksamhetsområden, att dessa revideras vid behov och lyfts till nämnden för beslut. Förvaltningens/nämndens samlade avgifter ses över årligen och revideras vid behov.

Kultur- och fritidsnämnden har delegation på att besluta om avgifter inom sina verksamhetsområden[1] och det finns inskrivet i det nämndspecifika reglementet[2].

[1] KF 2024-03-25 § 73 Taxor och avgifter för kultur- och fritidsnämndens verksamheter samt delegation från kommunfullmäktige (KS-2023-01340-2).
[2] Gemensamt reglemente för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun, fastställt av KF 2022-09-26, reviderat 2024-03-25 (KS-2020-00460).

Ärendets tidigare handläggning

Översyn av taxor och avgifter för kultur- och fritidsnämndens verksamheter (KFN-2025-00590)

Översyn och revidering av taxor och avgifter för kultur- och fritidsnämndens verksamheter samt delegation från kommunfullmäktige (KFN-2023-00348-1).

Förvaltningens överväganden

En samlad översyn av alla avgifter inom nämndens verksamhetsområden, med förslag till revidering inför 2027, kommer att lyftas till nämnden vid sammanträdet i november 2026.

Friluftsenheten på idrotts- och fritidsavdelningen har behov av att lyfta avgifter för skidspår på Södra berget och för liftkort i Sidsjöbacken redan i oktober då försäljningen av säsongskort ofta börjar i november. Förvaltningen föreslår därför nämnden besluta om reviderade avgifter för friluftsenhetens alla verksamheter vid samma tillfälle. Förslag till ändrade priser och motivering till förslagen redovisas i bilaga 1.

Styrdokument och juridik

Kommunallagens 2 kapitel §§ 5 och 6 reglerar en kommuns rätt att ta ut avgifter.

Gemensamt reglemente för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun, fastställt av KF 2022-09-26, reviderat 2024-03-25 (KS-2020-00460).

Ekonomisk hållbarhet

Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ger intäkter som bidrar positivt till nämndens ekonomiska resultat. Enligt den självkostnadsprincip som uttrycks i 2 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) får kommuner och regioner inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

Social hållbarhet

Höjda avgifter för hyra av och besök vid kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter kan ha betydelse för människors möjlighet att delta i idrotts-, fritids-, och kulturaktiviteter. Utgångspunkten är därför att avgifterna ska hållas så låga som möjligt.

Ekologisk hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring

De friluftsanläggningar som omfattas av avgifter ligger i centrala Sundsvall.

Beslutet skickas till

Friluftsenheten, idrotts- och friluftsavdelningen.

Förslag till uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

§ 68 Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen

(KFN-2026-00429-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens yttrande i tjänsteskrivelse daterad 2026-09-18 (KFN-2026-00429-2) och överlämna det till kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Ärendet

Sundsvalls kommuns natur- och friluftsplan antogs av kommunfullmäktige 2018-01-29, § 10 (KS-2017-00681-3). Genom den gav kommunfullmäktige i uppdrag till alla nämnder och bolag att ta fram handlingsplaner som visar hur de ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen. Ärendet avser kultur- och fritidsnämndens uppföljning av arbetat med målen i natur- och friluftsplanen sedan den förra uppföljningen år 2022.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00429-2) - Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen
- Bilaga - Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-2026 - kultur- och fritidsnämnden
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2023-12-31
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2024-12-31
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2025-12-31
- Bilaga - Missiv KFN
- Bilaga - Natur- och friluftsplanen

- Bilaga – Idékatalog åtgärder till Natur- och friluftsplan

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(11) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-18	KFN-2026-00429-2
Anders Erlandsson		
Friluftsstrateg, friluftsenheten		

Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens yttrande i tjänsteskrivelse daterad 2026-09-18 (KFN-2026-00429-2) och överlämna det till kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Ärendet

Sundsvalls kommuns natur- och friluftsplan antogs av kommunfullmäktige 2018-01-29, § 10 (KS-2017-00681-3). Genom den gav kommunfullmäktige i uppdrag till alla nämnder och bolag att ta fram handlingsplaner som visar hur de ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen. Ärendet avser kultur- och fritidsnämndens uppföljning av arbetat med målen i natur- och friluftsplanen sedan den förra uppföljningen år 2022.

Bakgrund

I samband med att natur- och friluftsplanen beslutades av kommunfullmäktige 2018-01-29, fick alla förvaltningar och kommunala bolag i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförande av denna. Kommunstyrelsekontoret fick samtidigt uppdraget att följa upp förvaltningarnas och kommunala bolagens arbete med handlingsplanerna. Kultur och fritidsnämnden antog fram en handlingsplan 2019 och den revideras vartannat år. Den senaste uppföljningen från kommunstyrelsekontoret gjordes 2022.

Ärendets tidigare handläggning

Senaste uppföljningen av natur- och friluftsplanen gjordes 2022 (KFN-2021-00727-3).

Nämnden följer upp handlingsplanen vartannat år:

- Kultur- och fritidsnämndens handlingsplan för natur och friluftsplanen 2019-20 (KFN-2019-00125)
- Kultur- och fritidsnämndens handlingsplan för natur och friluftsplanen 2021-22 (KFN-2020-00765)
- Uppföljning av natur- och friuftsplanen – kultur- och fritidsnämnden (KFN-2021-00727).
- Handlingsplan för Natur- och friluftsplanen 2023-24 (KFN-2023-00198).
- Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-2026 (KFN-2025-00082).

Förvaltningens överväganden

Målbilden för kultur- och fritidsnämndens friluftsverksamhet är dels att skapa en attraktiv kommun, dels att gynna en hälsosam livsstil. Sundsvall stärker alltmer sin identitet som friluftsstad och här finns en lång historia av friluftsliv. Här finns också en bred och långsiktig politisk vilja att utveckla friluftslivet. Det medför att olika kommunala verksamheter använder sig av naturen och friluftstillgångarna på många olika sätt. Det breda engagemanget och den politiska viljan har lett till att vi vunnit utmärkelsen Sveriges friluftskommun tre gånger, samt nyligen fått erkännande som en av tre ”European Outdoor Cities”.

Inom förvaltningen finns Friluftsenheten som arbetar enbart med friluftsliv. Friluftsenheten skapar grundläggande förutsättningar för friluftsverksamheten i kommunen genom den samlade kompetens som finns vad gäller utveckling och förvaltning av friluftsanläggningar. Med de ökade kraven på anläggningarna har Friluftsenheten de senaste 10-20 åren skiftat fokus en aning från mindre friluftsanläggningar utspridda över hela kommunens yta till större och mer komplexa anläggningar som är mer centralt belägna. Med ökade krav och kostnader har friluftsanläggningar också börjat avgiftsfinansieras.

I följande text redovisas svaren på de frågor kommunstyrelsekontoret vill ha svar på enligt missivet till remissen.

Mål 1: Rika natur- och friluftsupplevelser

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 1 Rika natur- och friluftsupplevelser sedan år 2022?

Under perioden har ett antal utvecklingsinsatser genomförts:

- I stort sett alla kommunala elljusspår har uppdaterats till moderna ledteknik.
- Många av de befintliga lederna har utvecklats med bland annat nya spänger, bättre skyltning och förbättrade torrdass.
- Klingerfjärdsleden har utvecklats efter att Trafikverket överlämnat den gamla banvallen. Där har även en rastplats anlagts.
- Förstudie och projektering för ny servicebyggnad i Sidsjön är genomförd. Rivning av befintlig servicebyggnad och ombyggnation av personallokaler är genomförd.
- Botnialeden har utvecklats av Friluftsfrämjandet med stöd av kommunen.
- Nora Uteliv har utvecklat friluftsområde i Nora med stöd från kommunen.
- Dykets friluftsanläggning har utvecklats med stöd från kommunen.
- Ortviksberget har utvecklats med förbättrad skyltning, rastplats och naturstig.
- Utegym har anlagts på en handfull platser.
- Utredning om naturskön vandring har genomförts och överlämnats till politiken.
- Arbete med att ta fram en plan för markförvärv för friluftslivets behov har påbörjats.
- Fritidsgårdarna erbjuds gratis åkning i Sidsjöbacken, samt lån av utrustning på plats.
- Fritidsgårdarna utvecklar utomhusverksamhet som paketjakt, grillning med mera.
- Pop-up verksamhet på Finnkajen och Norra Kajen med bland annat beachvolleyboll och utegym.
- Verkstadslokalerna på Lv5 avvecklas.
- Inköp av entreprenadmaskiner och utbildning av förare.

Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Tack vare vår friluftshistoria och långsiktiga politiska vilja, så finns ett bra utbud av stadsnära friluftsanläggningar. På landsbygden är det oftast föreningarna som driver anläggningar och där är utbudet varierande.

För Sundsvallsborna är tillgången till bostadsnära friluftsanläggningar mycket varierande, beroende på bostadsort. Platser som Alnön, Stöde och Liden är alla exempel där det förutom friluftsbad är mycket sparsamt med kommunala friluftsanläggningar. Även stadsdelarna har mycket varierande tillgång till kommunala friluftsanläggningar, där Nacksta, Bergsåker och Ljustadalen är exempel där det är sparsamt, medan Granloholm, Sidsjön och Haga är områden med god tillgång. Ett tydligt samband finns också mellan tillgången till friluftsanläggningar och fastighetspriser.

Nämnden erbjuder vissa friluftsaktiviteter för ungdomar via fritids-gårdarna, samt genom stöd till föreningslivet. Ett ökat utbud av aktiviteter som ”Hej Främling” eller ”Häng med oss ut”, som sätter deltagaren i fokus och aktiviteten i andra hand har visat sig effektivt för att aktivera de minst aktiva, och nå den målgrupp där insatserna ger störst effekt.

En av huvudutmaningarna för framtiden är att friluftslivet blir mer diversifierat, vilket ställer högre krav på anläggningarna, vilket i sin tur leder till ökade kostnader per utövare. Samtidigt är det de enklaste friluftsaktiviteterna som når ut till flest, och som dessutom fungerar bäst som stöd för den som mår dåligt. Det är därför en balansgång hur mycket resurser som ska satsas på mer specifika anläggningar kontra basanläggningar. Vi behöver aktivt välja vilka nischer vi ska prioritera och vilka vi ska släppa. De mer nischade är dessutom lättare att ta betalt för, och kan därför upplevas som viktigare, men de bredare aktiviteterna kan ge helt andra nyttor som inte går att kvantifiera i pengar.

Friluftsenhetens avveckling av verkstad vid Lv5 innebär att enheten inte längre kommer kunna utföra snickeriarbeten för mindre friluftsanläggningar i någon större omfattning. Hur det påverkar verksamheten är oklart.

Föreningarna kämpar med att reinvestera i anläggningar som anlades på 70-talet som elljusspår och friluftsstugor. Här finns behov av bättre stöd.

Vad gäller planerade investeringar som servicebyggnad vid Sidsjön så har fördyringar inneburit att investeringen skjutits på framtiden.

Strategin att ”utföra kompensationsåtgärder när intrång i natur- och friluftslivet inte kan undvikas” lyfts fram under mål 1. Beskriv hur nämnden/bolaget har arbetat med kompensationsåtgärder och vilka effekter det haft?

Vid planeringen för en ny trappa upp till Norra berget identifierades en fridlyst växt i naturreservatet som riskerade påverkas vid byggnadsarbetet. Dispens söktes för åtgärder inom naturreservatet och från artskydds-förordningen hos Länsstyrelsen Västernorrland. Miljökontoret har lämnat dispens för åtgärder i naturreservatet och har tillsammans med förvaltningen bidragit med inventering av den fridlysta växtens förutsättningar. Efter ett positivt besked från Länsstyrelsen angående artskyddet har växten kunna omplanteras med stöd av Miljökontorets handläggare. Därefter har den slutliga delen av trappan kunnat färdigställas av entreprenören.

Hur har nämnden arbetat för att ”värna stränder och öka tillgängligheten till strandområden” sedan 2022? Vilka resultat eller förbättringar bedöms ha uppnåtts inom området?

- Nämnden arbetar löpande med de kommunala strandbaden. Till exempel byts bryggor ut enligt en långsiktig plan.
- Markåtgärder genomförs för att förbättra stränderna. En ny strandresningsmaskin har köpts in.
- Tillgänglighetsåtgärder har genomförts bland annat på Tranviken med förändrad ramp och ny grillplats.
- Flottarstigen längs Ljungan har fått en höjd skötselnivå, och förbättrad skyltning.
- Klingerfjärdsleden har utvecklats mellan Skönvik och Maland.

Mål 2: Ökad biologisk mångfald

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 2 Ökad biologisk mångfald sedan 2022?

- Vi har utbildat all skötselpersonal om invasiva arter.
- Vi har varit delaktiga i återvätningen av Torvströmyran som bland annat syftar till bättre uppväxtmiljö för Tjäder.

Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Att bekämpa invasiva arter är mycket resurskrävande, och vi har ännu inte påbörjat någon strukturerad bekämpning. Om resurserna fanns skulle vi kunna bekämpa invasiva arter mycket mer effektivt. Även massahantering är en utmaning då vi ofta gör åtgärder långt ut i skogen där vi tidigare haft möjlighet att använda massor från platsen, men där vi numera måste köra in externa massor, vilket innebär att vi lätt sprider invasiva växter. Det vore önskvärt att kunna nyttja massor som finns lokalt för mindre åtgärder och underhåll.

Vi skulle kunna köpa ekologiska produkter till vårt café, men det innebär en avsevärt högre kostnad.

Mål 3: God kunskap och förståelse

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 3 God kunskap och förståelse sedan 2022?

- Utveckling av platswebb för Södra Berget är genomförd.
- Fortsatt utveckling av Anläggningsregistret är genomförd
- Utbyte och utökning av antal personräknare pågår.
- Utveckling av systemstöd för försäljning av avgiftsbelagda aktiviteter är genomförd.
- Utökade resurser för marknadsföring av Södra Berget.
- Utveckling av bibliotekets mediebestånd med avseende på hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan.
- Intern utbildning på biblioteket för att enklare hitta miljörelaterad information.
- Deltagit i utbildning av politiker.
- Arrangerat Vinterfest och Vårfest årligen i samverkan med föreningar och företag.

Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Friluftskunskap är en självklar grundpelare för den civila beredskapen. Här finns möjligheter att använda friluftsaktiviteter för att skapa trygghet och självkänsla hos individer och ett mer robust samhälle. Lika väl som många arbetsplatser genomför HLR-utbildningar kontinuerligt kanske det behövs utbildningar i hur man håller sig varm och lagar mat utomhus.

Det är svårt att nå ut till alla nämnder med utbildning av politiker.

Tack vare att barn- och utbildningsförvaltningens hållbarhetspedagoger ingår i natur- och friluftsplangruppen har vi fått en närmare kontakt med skolan, och vi upplever att utvecklingen inom skolan varit positiv.

Mål 4: Öppen samverkan och engagemang

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 4 Öppen samverkan och engagemang sedan 2022?

- Under perioden har vi deltagit i Europeisk samverkan inom projektet Standout, tack vare inbjudan från Länsstyrelsens friluftssamordnare. Det har inneburit massor med nya kontakter och kunskaper, men framförallt ett stort marknadsföringsvärde för Sundsvall som plats. Det innebar också att friluftskonferensen EuroMeet genomfördes i Sundsvall.
- Regionalt friluftsråd med grannkommunerna, där Timrå är mycket aktiv, samt ytterligare konkret samverkan med Timrå.
- Samverkan med samtliga länets kommuner kring Stolpjakt Y.
- Samverkan med Örnsköldsvik om olika detaljfrågor.
- Biblioteken samverkar med lokala föreningar för att bland annat genomföra klädbytardagar.
- Natur- och friluftsrådets verksamhet har fortskridit på liknande sätt som tidigare.

Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Med samverkan skapar vi sammanhang och mening. Det är ett socialt kitt som bidrar till glädje och engagemang, det vill säga glada och friska människor. Men det är också grundläggande för att demokratin ska fungera. Det är i mötet som vi får chansen att förstå andra, och reflektera över våra egna ståndpunkter.

Beskriv vilken samverkan som fungerar väl och vilken som fungerar mindre väl. Vad kan göras för att stärka och utveckla den samverkan som idag bedöms vara otillräcklig?

När vi samverkar är det viktigt att vi har gemensamma frågeställningar som vi kan diskutera och utveckla. Vi behöver alla känna intresse för frågorna. Men det är minst lika viktigt att vi har trevligt. Det är i glädjen som engagemanget föds, och med engagemang och glädje kan vi åstadkomma mycket mer.

Mål 5: Sammanhängande grönblå infrastruktur

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur sedan 2022?

- Vandringsledsutredningen pekade ut prioriterade rundslingor. Den pekade även ut vissa ledlänkar som saknas, till exempel anslutningar från staden till skogen.
- Nytt elljusspår mellan Södra Berget och Sidsjön har anlagts.
- Matforsspåret, Nackstaspåret, elljusspåret Bredsand-Scoutstugan, Sidsjöspåret, Skönsbergsspåret, återstående del av spåret Sidsjön-Hillstamon-Södra Berget, Hotellslingan och återstående del av Bosvedjespåret har uppgraderats med ny LED-belysning och i de flesta fall markbunden kabel.
- Vid ombyggnation av Paviljongbron har kultur- och fritids-förvaltningen framfört önskemål om fri höjd för spårmaskin under bron så att vi kan dra skidspår genom Fagerdalsparken.
- Vid nyanläggning av GC-väg mellan Bergsåker och Granloholm har kultur- och fritidsförvaltningen framfört önskemål om planfri passage för elljusspåret.

Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Det är svårt att få till lösning för att skylta vandringsleder på gator och GC-vägar. Det skulle göra vandringslederna klart mer tillgängliga samt synliga.

Hur kan nämnden utveckla arbetet med grönblå infrastruktur?

Genom att ta fram en utvecklingsplan för lederna och avsätta resurser för att utveckla dem.

Hur kan kommunen i stort utveckla arbetet?

En kommungemensam strukturplan för gående, cyklister och skidåkare vore önskvärt, där även leder i skog och mark inkluderades.

Mål 6: Förbättrad helhetssyn och hänsyn

Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till Mål 6 Förbättrad helhetssyn och hänsyn sedan 2022?

- Sanering av bly på Norra Berget.
- Utveckla fordonsflottan så att den blir fossilfri.

Hur har nämnden vägt olika tillväxt- och miljöintressen mot varandra i situationer där målkonflikter har uppstått, till exempel vid hantering av detaljplaner?

- Dialog med biolog under förstudie och genomförande av olika projekt för att minimera intrång och göra rimliga anpassningar.
- Ekosystemtjänsteanalys har också förekommit.

Hur ser nämnden på strategin ”bevara och återskapa våtmarker”?

Vi är positiv till strategin och har deltagit i arbetet med Torvströmyran. Men vi behöver också möjlighet och resurser att anpassa våra anläggningar om de påverkas av högre vattenstånd.

Övriga frågor

Miljönämnden ansvarar tillsammans med kultur- och fritidsnämnden för att hålla fakta och planeringsunderlag uppdaterade (se ”Uppdrag till kommunala nämnder och bolag” på s. 9 i Natur- och friluftsplanen). Bedömer nämnden att materialet fortfarande är aktuellt?

Mycket i den stämmer fortfarande när det gäller de allmänna beskrivningarna och beskrivningar av naturvärden. Men i beskrivningen av friluftslivet så saknas det som utvecklats de sista tio åren. Det finns också viss information som är föränderlig över tid, och som har ändrats sedan faktadelen togs fram. En del av bilderna börjar också kännas gamla.
Så ett visst behov av revidering föreligger, även om det inte är akut.

Har er nämnd tagit fram en handlingsplan?

Ja. Bifogar aktuell plan.

Har er nämnd gjort någon uppföljning av ert arbete utifrån er handlingsplan?

Handlingsplanen följs upp av nämnden vartannat år – se rubriken ärendets tidigare handläggning. Bifogar utdrag från Stratsys.

Finns det några övriga synpunkter, erfarenheter eller utvecklingsförslag kopplade till natur- och friluftsplanen som nämnden vill dela med sig av?

Natur- och friluftsplanen ger en bra grund för hur natur- och friluftslivet bör utvecklas i Sundsvall. Den känns fortsatt relevant 8 år efter den beslutades.

För att förtydliga vilka de viktigaste utvecklingsfrågorna är, så hade det varit önskvärt att fullmäktige behållit de prioriterade åtgärderna i planen, och tilldelat medel för att genomföra dem. Det hade troligen lett till en tydligare framdrift och snabbare genomförande.

Styrdokument och juridik

Natur- och friluftsplanen (KS-2017-00681)

Ekonomisk hållbarhet

Aktiviteter i natur- och friluftsplanens handlingsplan genomförs inom kultur- och fritidsnämndens ekonomiska ram. De flesta åtgärderna belastar driftbudgeten i viss mån. Många av åtgärderna ger positiva effekter på ekonomin, dels genom effektivare förvaltning av befintliga anläggningar och dels genom ökade möjligheter för besöksnäring.

Social hållbarhet

Natur- och friluftsplanens handlingsplan innehåller en bredd av aktiviteter för många olika grupper. Natur- och friluftsliv är i grunden öppet och tillgängligt för alla och på så sätt relativt jämställt. Det har betydelse för såväl fysisk som psykisk hälsa. Friluftslivet blir dock alltmer diversifierat och specialiserat. Samtidigt blir skillnaderna mellan de flitigaste friluftsutövarna och de minst aktiva allt större. Det ger nämnden utmaningar då det ofta är de specialiserade aktiviteterna som skapar attraktionskraft, medan de enklare och bredare aktiviteterna bättre når ut till de minst aktiva, där effekterna på hälsan skulle vara störst. Därför krävs aktiva avvägningar mellan åtgärder som gynnar specialisering eller bredd.

Ekologisk hållbarhet

Natur- och friluftsplanens handlingsplan har en viss koppling till ekologisk hållbarhet. De kunskapsbyggande åtgärderna stärker kännedomen om naturens betydelse för människan, liksom vistelse i naturen skapar mer förståelse för människans sammanhang i naturen. Några åtgärder minskar direkt klimatpåverkan och stärker biologisk mångfald. Vissa åtgärder kan också innebära ingrepp i naturen.

Landsbygdssäkring

Flera åtgärder i natur- och friluftsplanens handlingsplan kopplar till landsbygden på något sätt. Många av dem har direkt fokus på att stärka föreningsliv eller service på serviceorterna.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsekontoret.

Förslag till uppföljning

Ingen särskild uppföljning krävs.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

§ 16 Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-26

(KFN-2025-00082-1)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar

att godkänna förvaltningens förslag till handlingsplan för Natur- och friluftsplanen i enlighet med Bilaga 1 – Aktiviteter,

att ge förvaltningen uppdrag att revidera handlingsplanen inför 2027,

att återrapportering till nämnden utifrån natur- och friluftsplanens perspektiv sker i årsbokslutet.

Ärendet

Nämnden har att ta ställning till förvaltningens förslag till handlingsplan för Natur- och friluftsplanen 2025-26, samt när planen ska revideras.

Beslutsgång

Ordförande Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är arbetsutskottets förslag. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott - 2025-02-12 - § 12 Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-26
- Tjänsteskrivelse - KFN-2025-00082-1 - Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-26
- Bilaga Bilaga 1 - Aktiviteter

– – – –

Sundsvalls kommun

Tjänsteskrivelse

Kultur- och fritidsförvaltningen
Anders Erlandsson
Friluftsstrateg, Friluftsenheten

2025-01-28

KFN-2025-00082-1

Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-26

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens förslag till handlingsplan för Natur- och friluftsplanen i enlighet med Bilaga 1 – Aktiviteter,

att ge förvaltningen uppdrag att revidera handlingsplanen inför 2027,

att återrapportering till nämnden utifrån natur- och friluftsplanens perspektiv sker i årsbokslutet.

Ärendet

Nämnden har att ta ställning till förvaltningens förslag till handlingsplan för Natur- och friluftsplanen 2025-26, samt när planen ska revideras.

Bakgrund

Natur- och friluftsplanen beslutades av kommunfullmäktige 2018-01-29.

I planen ges uppdrag till samtliga nämnder och bolag att ta fram en handlingsplan för hur de ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen.

Ärendets tidigare handläggning

KFN-2023-00198, Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2023-03-20 om handlingsplan för Natur- och friluftsplanen för 2023-24, samt att revidera planen inför 2025.

KFN-2020-00765, Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2021-01-27 om handlingsplan för Natur- och friluftsplanen för 2021-22, samt att revidera planen inför 2023.

KFN-2019-00125, Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2019-05-22 om handlingsplan för Natur- och friluftsplanen för 2019-20, samt att revidera planen inför 2021.

Förvaltningens överväganden

Den föreslagna handlingsplanen för 2025-26 har arbetats fram inom ramen för verksamhetsplanering för 2025.

I arbetet med att ta fram förslag på handlingsplan har förvaltningen arbetat brett, vilket syns i aktivitetslistan där samtliga avdelningar bidrar med aktiviteter. Förvaltningens utgångspunkt har varit att föreslagna aktiviteter ska rymmas inom befintlig driftsbudget. I några aktiviteter krävs dock ytterligare politiska beslut från nämnden om föreslagna investeringar.

Handlingsplanen stärker Sundsvalls kommun, som en attraktiv friluftskommun genom de föreslagna 38 aktiviteterna.

För att hålla samman de aktiviteter som verksamheterna planerar har systemstöd för styr- och ledningsmodellen ”Stratsys” använts för att koppla aktiviteter till uppföljning av handlingsplanen. Det innebär att aktiviteterna ingår i den ordinarie verksamhetsrapporteringen och inte innebär något administrativt merarbete.

Förvaltningen föreslår att återrapportering till nämnd utifrån natur- och friluftsplanens perspektiv sker i årsbokslutet.

Styrdokument och juridik

Natur- och friluftsplanen beslutades av kommunfullmäktige 2018-01-29.
Landsbygdsprogram 2021, Sundsvalls kommun
Mål- och resursplan 2025-26

Ekonomisk hållbarhet

Handlingsplanen genomförs inom ramen för Mål- och resursplan.

Social hållbarhet

Handlingsplanen innehåller en bredd av aktiviteter för många olika grupper. Natur- och friluftsliv är i grunden öppet och tillgängligt för alla och på så sätt relativt jämställt. Många av aktiviteterna stärker social samvaro och stärker känslan av social tillhörighet och sammanhang.

Ekologisk hållbarhet

Handlingsplanen påverkar Sundsvalls ekologiska status i viss omfattning. De kunskapsbyggande aktiviteterna stärker kännedomen om naturens betydelse för människan, liksom vistelse i naturen skapar mer förståelse för människans sammanhang i naturen. Några aktiviteter minskar direkt klimatpåverkan och stärker biologisk mångfald. Vissa av aktiviteterna innebär också ingrepp i naturen.

Landsbygdssäkring

Hälften av de föreslagna aktiviteterna kopplar till landsbygden på något sätt. Ett antal av dem har direkt fokus på att stärka föreningsliv eller service på serviceorterna.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsekontoret
Natur- och friluftsgruppen

Förslag till uppföljning

Redovisa arbetet i boksluten varje år.

Anders Uddén

Kultur- och fritidsdirektör

Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Avdelning/enhet
Ny dalstation Sidsjön	2026-12-31	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	I&F - Friluftsenheten
Isbana i centrala Sundsvall	2025-12-31	Jennie Sahlin	I&F - Idrottsplatsenheten
Ansöka om att bli en Outstanding European Outdoor city	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Tillfällig aktivitetsyta vid Finnkajen med beachvolley och utegym	2026-12-31	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	I&F - Friluftsenheten
Utegym Ljustadeln	2026-12-31	Tommy Lerstrand, Jennie Sahlin	I&F - Idrottsplatsenheten
Stöd till förening för utveckling av friluftsområdet vid Lidens skola	2025-12-31	Björn Vesterlund, Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Återvättningsprojekt	2025-12-31	Björn Vesterlund, Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon	2026-12-31	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund, Hans Bergqvist, Jennie Sahlin	I&F
Fortsatt utveckling digitala systemstöd Södra berget	2025-12-31	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	I&F - Friluftsenheten
Förbättra informationen om friluftsanläggningar och friluftsstatistik i webbkarta på sundsvall.se och sodrabergetsundsvall.se	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Kommunala elljusspår uppdateras till modern och energisnål standard.	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Politisk medverkan i Natur- och friluftsrådet.	2025-03-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Ta fram en strategi för ledutveckling.	2025-07-01	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Utveckla naturskönа vandringsleder i Sundsvalls kommun	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Utreda möjligheterna att koppla samman södra och norra spårområdet med motions- eller elljusspår.	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Ta fram en långsiktig utvecklingsstrategi för Södra Berget.	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Plan för markförvärv för friluftslivets behov	2025-07-01	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Friluftsplan för de sex prioriterade områdena Indal/Liden, Ljustadalen/Sundsbruk, Skönsberg, Nacksta, Bredsand och Kvissleby	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Vinterfest årligen i Sidsjön friluftsområde	2026-03-31	Björn Vesterlund	I&F - Friluftsenheten
Vårfest årligen Friluftscentrum Södra berget	2026-07-31	Björn Vesterlund	I&F - Friluftsenheten
Utreda möjligheten att separera promenad och skidspår runt Sidsjön	2026-12-31	Anders Erlandsson	I&F - Friluftsenheten
Tillgängliggöra och utveckla friluftsmiljön i Norra Stadsbergets naturreservat.	2025-12-31	Erika Forsberg	K&M - Friluftsmuséerna
Erbjuda pedagogiska aktiviteter kopplade till Norra Stadsbergets naturreservat.	2025-12-31	Erika Forsberg	K&M - Friluftsmuséerna
Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan	2026-12-31		Bib - Medier och webb
Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.	2026-12-31		Bib - Mobil och digital, Läsfrämjandet
Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.	2026-12-31		Bib - Läsfrämjandet
Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.	2026-12-31		Bib - Mobil och digital, Läsfrämjandet, Medier och webb
Fördjupande boksamtal med miljön som tema.	2026-12-31		Bib - Läsfrämjandet
Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.	2026-12-31		Bib - Mobil och digital, Läsfrämjandet, Medier och webb
Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.	2026-12-31		Bib - Medier och webb
Utlån av gåstavar i samarbete med "Fysisk aktivitet på recept" Regionen.	2026-12-31		Bib
Alnö ftg ska hålla i jägarskola för en grupp ungdomar vid tio st tillfällen under vt 2025.	2025-12-31		UngA - Aln
Besöka frilufsområden/naturreservat, som tex Sidjön, Södra Berget och Vättaberget	2025-12-31		UngA - Skb/Aln/Cen/Bre/Opa/Mat/Nack/Skö/Ind
Ta vara på det natur- och friluftsliv som fritidsgårdens område med omnejd kan erbjuda	2025-12-31		UngA - Bre/Opa/ind/Mat/Cen
Erbjuda lägerverksamhet.	2025-12-31		UngA - Cen
Erbjuda möjlighet för utförsåkning i Sidsjöbacken under vintersäsongen.	2025-12-25		UngA - Skb/Aln/Lju/Bre/Opa
FFA kommer att genomföra friluftsaktiviteter och för detta nyttja friluftsanläggningar som finns inom Sundsvalls Kommun. (Tornhuset)	2024-12-31	Magnus Isaksson	UngA - FFA
Uppleva en höghöjdsbana.	2025-12-31		UngA - Cen

Aktiviteter	Status	Kommentar
Upprätta en utbytesplan för att fasa ut fordon och maskiner som drivs av fossila bränslen.	Klar/slutförd	Vi har påbörjat att inventera vad vi har idag, samt vilka behov vi ser i framtiden. Har möten med personal och Fordonsenheten för fortsatt planering utifrån framtida behov för leverans. Vi ser att detta kommer bli kostsamt och behöver planeras, samt så behöver vi få en höjd budget för de ökade driftkostnader detta innebär då Fordonsenheten lägger kostnader på oss. Vi har tidigare kunnat genomföra upphandlingar själva och ta kostnader, men allt har blivit dyrare för oss då detta centraliserats. Om det innebär att kommunen minskar sina kostnader så borde vi ersättas, för vi ökar kostnaderna på avdelningen i och med detta.
Utbilda all personal som sköter grönytor om biologisk mångfald och hur skötseln påverkar den.	Pågår enligt plan	
Se över maskinpark för att i framtiden enbart köpa in maskiner och fordon som har minsta möjliga miljöpåverkan.	Försenad	Är påbörjat. Vi strävar hela tiden mot att minska vår klimatpåverkan. Tyvärr finns inte alla våra maskiner som elmaskiner utifrån våra behov av leverans ännu. Kommer ta tid innan vi kunnat byta ut allt till el!
Se över maskinpark för att i framtiden enbart köpa in maskiner och fordon som har minsta möjliga	Pågår med avvikelse	**Anvisning för kommentar till aktiviteter - *radera i slutversion*** Utbyten av fordon och maskiner pågår löpande
Utbilda all personal som sköter grönytor om biologisk mångfald och hur skötseln påverkar den.	Pågår enligt plan	Utbildningsinsats om invasiva arter planerad men inte genomförd.
Förbättra informationen om friluftsanläggningar och friluftsstatistik i webbkarta på sundsvall.se och i Mitt Sundsvall appen	Pågår med avvikelse	**Genomförda aktiviteter** Utveckling av anläggningsregistret Utökning av antal besöksräknare inom ramen för projekt Dynamo, för att kunna mäta antal cykelbesökare **Pågående aktiviteter** Utbyte av besöksräknare till mer kostnadseffektiv lösning. **Kommande aktiviteter** Fortsatt arbete för att integrera information från anläggningsregistret i webben Utveckla bättre webb för friluftslivet i Sundsvall. Fortsatt utveckla arbetet med sociala medier för Sundsvalls friluftsliv. Ansöka om medel för att utveckla mobilapp som lockar till lekfull rörelse.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Kommunala elljusspår uppdateras till modern och energisnål standard.	Pågår med avvikelse	**Pågående aktiviteter** Under året har klimatanpassningsmedel sökts för åtgärderna vid två tillfällen, för att komplettera de egna investeringsmedlen och möjliggöra en snabbar åtgärdstakt. Men de har inte beviljats. Det har försenat processen. Upphandling av entreprenör pågår. **Kommande aktiviteter** Åtgärder på sträckan Lv5-Sidsjön samt Hotellslingan genomförs under sommaren 2024. Begäran om ytterligare investeringsmedel kommer att göras utifrån beskrivning i
Politisk medverkan i Natur- och friluftsrådet.	Pågår med avvikelse	**Pågående aktiviteter** Diskussion pågår med politiken
Ta fram en strategi för ledutveckling.	Pågår enligt plan	**Pågående aktiviteter** Strategiskt viktiga ledkopplingar utpekade i den lokala utvecklingsinriktningen i Översiktsplan Arbete med regional ledsamverkan inlett, med Regionen som huvudman Ekonomisk förening för S:t Olavsleden upprättad **Kommande aktiviteter** Fortsatt dialog med grannkommuner, regionen och länsstyrelsen om ledsamverkan inom Destination Sundsvall. Dialog med föreningar om strategiskt viktiga ledstrukturer
Utveckla Sundsvalls unika nät av leder och utflyktsstugor.	Pågår enligt plan	**Genomförda aktiviteter** Spänger lagda längs blöta partier av Mittnordenleden. **Pågående aktiviteter** Förbättring av fysiska leder som spångning, smalgrusning, röjning och markering inom ramen för ett utvecklingsprojekt som Region Västernorrland bedriver där man beviljats medel från Jordbruksverket. **Kommande aktiviteter** Utveckla information om kortare rundleder från olika delar av Sundsvall. Fortsätta att åtgärda fysiska leder så att de uppfyller kraven i det nationella ramverket för vandringsleder
Utreda möjligheterna att koppla samman södra och norra spårområdet med motions- eller elljusspår.	Pågår enligt plan	

Aktiviteter	Status	Kommentar
Ta fram en långsiktig utvecklingsstrategi för Södra Berget.	Pågår med avvikelse	**Har ej påbörjats**
Plan för markförvärv för friluftslivets behov	Pågår enligt plan	**Pågående aktiviteter** Förvaltningen har påbörjat översyn över vilka markbehov som finns på lång sikt med
Friluftsplan för de sex prioriterade områdena Indal/Liden, Ljustadalen/Sundsbruk, Skönsberg, Nacksta, Bredsand och Kvissleby	Pågår enligt plan	Arbete pågår i alla sex områdena **Indal/Liden** Träffar har genomförts med lokala föreningslivet och skolan om behov. **Ljustadalen/Gångviken** Åtgärder för att tillgängliggöra Skönviksberget har genomförts i samverkan med **Skönsberg** Dialog med skolan om skolskog. Markförhandlingar pågår på Stadsbyggnad om privat skifte på Ortviksberget. LONA-medel beviljat för tillgänglighetsåtgärder på Ortviksberget. Åtgärderna genomförs så snart marken är införskaffad. Pumptrack Ortviksparken anlagd i projekt Dynamo. **Nacksta** Dialog med Nackstaskolan om eventuell skolskog. **Bredsand** Dialog med närboende genomförd för flera år sedan. Mindre åtgärder genomförda på badstränderna. I övrigt inget arbete. **Kvissleby** Dialogmöte med närboende. Dialog med lokalt föreningsliv. Stöd till föreningar vid utveckling av Botnialeden och Strandleden.
Marknadsföring av Södra Berget i samverkan med Visit Sundsvall och kommunstyrelsekontoret.	Pågår enligt plan	**Genomförda aktiviteter** Marknadsförare anställd. Arbete med sociala medier inlett. 1700 följare på sex månader. Populäraste inlägg har nått 260 000 visningar. Evenemanget Höstfest genomfördes i september. **Pågående aktiviteter** Försening av ny webbplats för Södra Berget på grund av bristande resurser hos IT-staben **Kommande aktiviteter** Marknadsföringsplan omarbetas under våren. Maskot för Södra Berget. Evenemangen Vinterfest och Vårfest genomförs i samverkan med föreningar och

Aktiviteter	Status	Kommentar
Se över maskinpark för att i framtiden enbart köpa	Försenad	
Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Fördjupande boksamtal med miljön som tema.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.	Pågår enligt plan	Pågår enligt plan
Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan	Pågår enligt plan	Ämnesansvariga från övriga enheter i biblioteket behöver involveras. Arbetet fortsätter under 2024.
Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.	Pågår enligt plan	Ämnesansvariga behöver involveras plus att aktiviteten blir en del av utvärderingen av ämnesansvarsuppdraget under 2024.
Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.	Pågår enligt plan	En del av "Boka handledning" och att marknadsföra den funktionen mer tydligt. Liksom en del av ämnesansvarsuppdraget som finns inom samtliga enheter på biblioteket.
Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.	Pågår enligt plan	En del av "Boka handledning" samt att ämnesansvariga tillgängliggör sökvägar via bibliotekets olika kanaler.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.	Pågår enligt plan	
Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.	Pågår enligt plan	
Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.	Pågår enligt plan	
Fördjupande boksamtal med miljön som tema.	Pågår enligt plan	
Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.	Pågår enligt plan	
Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.	Pågår enligt plan	Det mobila biblioteket Mobibblan och den uppsökande verksamheten Mobidig har haft fokus på att genomföra lovaktiviteter ute i våra prioriterade områden. Verksamhet med olika aktiviteter har hållits i Stöde, Indal, Ljustadalen, Skönsberg, Bredsand och Nacksta. Vi har nåt många barn och ungdomar med t.ex. läsfrämjande aktiviteter i samarbete med kommunens brobyggare och föreningar såsom integrationsinnebandy i Skönsberg. Mobidig har haft fokus på digitala aktiviteter där skapande med digitala verktyg har förekommit såväl som enklare programmering eller läsfrämjande kopplat till digitala verktyg. Vr har varit populärt samt de aktiviteter som är riktade med ett visst innehåll (ex. programmering). Vi har också haft lekfulla digitala aktiviteter där fokus är att uppmuntra till nyfikenhet för det digitala och att skapa en trygghet i att våga prova det man inte kan.
Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.	Pågår enligt plan	Vi arbetar ständigt för att hitta olika samarbetsparters. Det rör sig om föreningar eller organisationer och några exempel är t.ex. rädda barnen, brobyggarna, röda korset m.fl. Vi har haft sommaraktiviteter runt om i kommunen där fokus varit att hålla till utomhus och vi har haft ett perspektiv där vi väver in olika tema m.m. Under sportlovet hade vi tema fiske och t.ex. aktivitet i Indal där det gick att prova på att fiska genom VR.

Aktiviteter	Status	Kommentar
Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.	Pågår enligt plan	Vi har drop-in verksamhet it-handledning där besökaren kan komma och få hjälp med informationssökning digitalt. Vi har även en individuell tjänst som heter boka handledning om besökaren vill sitta i lugn och ro för att få den hjälp hen behöver.
FFA kommer att genomföra friluftsaktiviteter och för detta nyttja friluftsanläggningar vi har inom Sundsvalls Kommun.	Försenad	Under höstlovet besöktes Himlabadet. FFA använder olika fritidsanläggningar för sina aktiviteter i ordinarie verksamhet, samt lovaktiviteter och under skoldagar. Exempel på anläggningar är : Himlabadet, diskgolfbana Granloholm, Ängen Södra berget, Sidsjö skidanläggning m.fl
Genomför sommarläger på Lögdö öarna med Bredsands fritidsgård	Klar/slutförd	Vi hade sommarläger och dagsutflykter på våra vildmarksöar i Lögdövildmark under sommaren 2023. Deltagandet och intresse var blandat. Behöver göra mer reklam för det framöver.

Avdelning/Enhet - Följa upp aktiviteter - 2024 (Kultur och fritid inkl. alla underliggande)

4 11 2 0 2 21 av 40 Aktiviteter

System.Threading.Tasks.Task`1[System.Threading.Tasks.VoidTaskResult]

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Klar/slutförd	**Utbilda all personal som sköter grönytor om biologisk mångfald och hur skötseln påverkar den.** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Konsekvensbedömning Sociala Stoltare innevånare. Ekologiska Ökad biologisk mångfald. Ekonomiska Finansiering inom driftbudget.	2023-03-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Idrott och fritidsavdelningen** Arbetet fortgår med att utbilda personal. Teoretisk utbildning om invasiva arter genomförd. Praktisk fältutbildning genomfördes under våren. Ytterligare utbildning om biologisk mångfald planeras senare. Parkavdelningen har tagit ansvar för att genomföra återkommande utbildningar, där de bjuder in vår avdelning.	Anders Erlandsson	
Klar/slutförd	**Se över maskinpark för att i framtiden enbart köpa in maskiner och fordon som har minsta möjliga miljöpåverkan.** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Utifrån handlingsplanen för klimat och hållbarhet skall vi arbeta för att minska vår påverkan.	2022-01-10	2023-12-31	**Årsrapport 2024** **Idrott och fritidsavdelningen** Med de nya investeringsmedeln i MRP så ser det betydligt bättre ut för att kunna ha ett fungerade utbytesprogram för våra maskiner och fordon. Tillsammans med Fordonsenheten har vi satt upp en plan för alla våra investeringar, samt gjort en lista på när de bör bytas ut i framtiden. Många maskiner är otroligt dyra och kräver löpande underhåll. Ibland så har vi haft maskinerna för länge utan att byta ut dem och då riskerar kostnader för underhållet att överstiga värdet. Tanken med de nya maskinerna på berget så kommer vi köra dem på HVO framöver. De finns än så länge inte som el-maskiner. Allt annat tittar vi på el-fordon.	Tommy Lerstrand	
Försenad	**Utbilda all personal som sköter grönytor om biologisk mångfald och hur skötseln påverkar den.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Stoltare innevånare. Ekologiska Ökad biologisk mångfald. Ekonomiska Finansiering inom driftbudget.	2023-09-02	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Teoretisk och praktisk utbildning om invasiva arter genomförd för all personal som sköter grönytor.**	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår med avvikelse	**Förbättra informationen om friluftsanläggningar och friluftsstatistik i webbkarta på sundsvall.se och i Mitt Sundsvall appen** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Tydlig och aktuell information gör att fler vågar sig ut. Ekologiska Ökad kunskap om friluftsmöjligheterna ökar antalet besök i naturen. Ekonomiska Förhoppningsvis färre telefonsamtal till friluftsinformation. Kostnad hanteras inom driftsbudget	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2024** Utbyte av passageräknare inte slutfört. Utveckling av platswebb för Södra Berget pågår. Ytterligare anpassningar/utvidgningar av Anläggningsregister och api.sundsvall.se (Diwise) planeras, liksom anpassningar av sundsvall.se och sodrabergetsundsvall.se	Anders Erlandsson	
Pågår enligt plan	**Kommunala elljusspår uppdateras till modern och energisnål standard.** *(Friluftsenheten)*	Konsekevensbedömning Sociala Elljusspåren är en mycket viktig resurs för det bostadsnära friluftslivet i Sundsvall. Totalt sker många hundra tusen besök i spåren varje höst och vinter. Det är en viktig pusselbit för att få fler att röra sig. Ekologiska Ny belysning ger miljövinster, då de en del av de gamla stolparna är behandlade med miljöfarliga ämnen. Det ger även lägre energiförbukning då de nya lamporna är mycket mer energisnåla. Ekonomiska De nya armaturerna är mycket mer energisnåla och har en livslängd på 20-40 år. Vissa av de äldre lamporna har mycket kort livstid. Även de elektriska anläggningarna börjar nå sin livslängd, med allt mer reparationer som en följd. Totalt sett innebär det att en upprustning ger minskade kostnader för underhåll. Upprustning finansieras inom investeringsbudget.	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2024** Utbyte av belysning för Nackstaspåret, Lv5-Sidsjön samt Bosvedjan genomfört under 2024 Utbyte av resterande anläggningar beslutad under 2024, och upphandling av entreprenader genomförd och kontrakt skrivet. Hälften av spåren åtgärdas 2025 och resterande 2026 under förutsättning att arrenden för spår över icke kommunal mark kan slutföras, alternativt att marken kan köpas in. Arrende för icke kommunal mark för Hulispåret slutförd. Åtkomst för icke kommunal mark för Skönsbergsspåret, Matforsspåret och Ryggkurvan pågår.	Anders Erlandsson	
Pågår med avvikelse	**Politisk medverkan i Natur- och friluftsrådet.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Snabbare dialog mellan föreningar och beslutsfattare. Större engagemang från föreningar. Ekologiska Ingen påverkan Ekonomiska Ingen påverkan	2023-07-01	2025-03-31	**Årsrapport 2024** **Diskussion pågår**	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Ta fram en strategi för ledutveckling.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar engagemang mellan kommun, förening och andra aktörer med verksamhet kopplad till lederna. Ekologiska Med en genomtänkt struktur av leder skapas fler besök i naturen som i sin tur leder till ökad kunskap om, och engagemang för naturen. Ekonomiska Effektivare förvaltning av lederna.	2023-10-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Pågående aktiviteter** Arbete med regional ledsamverkan inlett, med Regionen som huvudman Deltar i styrelsearbetet för den ekonomiska förening för S:t Olavsleden **Kommande aktiviteter** Fortsatt dialog med grannkommuner, regionen och länsstyrelsen om ledsamverkan inom Destination Sundsvall. Dialog med föreningar om strategiskt viktiga ledstrukturer Dialog med utvecklingsprojekt för S:t Olav ostbotnia från Finland/Umeå	Anders Erlandsson	
Försenad	**Utveckla Sundsvalls unika nät av leder och utflyktsstugor.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Mängden utflyktsstugor runt Sundsvall är unikt för Sverige och skulle kunna vara en besöksanledning såväl sommar som vinter. De skapar redan idag ett stort värde vintertid, där människor kan mötas och koppla av i naturlig miljö. Ekologiska Stugornas natursköna lägen skapar intresse för naturen och engagemang att ta hand om den. Ekonomiska Finansieras med bidrag från Regionen/Jordbruksverket	2023-03-22	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Genomförda aktiviteter** Spänger lagda längs många blöta sträckor av alla våra leder inom ramen för Regionens utvecklingsprojekt finansierat av Jordbruksverket. Test av mulltoa som alternativ till torrdass på 4 platser **Kommande aktiviteter - kommer** Knyta samman leder genom Sundsvalls tätort Utveckla information om kortare rundleder från olika delar av Sundsvall. Fortsätta att åtgärda fysiska leder så att de uppfyller kraven i det nationella ramverket för vandringsleder	Anders Erlandsson	
Försenad	**Utreda möjligheterna att koppla samman södra och norra spårområdet med motions- eller elljusspår.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Att göra det möjligt att röra sig mellan norra och södra spårområdet såväl sommar som vinter skulle öppna för nya möjligheter för många Sundsvallsbor att röra sig mellan de olika friluftsområdena utan bil. Ekologiska Skapar mindre bilberoende. Ekonomiska Förenklar skötseln av spåren. Eventuell koppling kräver sannolikt investeringar, vilket beslutas separat.	2024-01-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** Dialog inom ramen för Stadsbyggnadskontorets projekt att utveckla stråket längs Selångersån	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår med avvikelse	**Ta fram en långsiktig utvecklingsstrategi för Södra Berget.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar möjlighet för ännu fler möten mellan friluftsutövare med olika intressen. Ekologiska Fler besökare skapar ökad utevistelse och naturkontakt som förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Ekonomiska Fler besökare på Friluftscentrum Södra Berget vilket gynnar folkhälsa och besöksnäring. Finansieras inom driftbudgeten.	2023-07-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Ej påbörjat**	Anders Erlandsson	
Försenad	**Plan för markförvärv för friluftslivets behov** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Att säkra mark för friluftsändamål är viktigt för att ge allmän tillgång till områden för friluftsliv och rekreation. Ekologiska Kommunalt ägd skogsmark ger möjlighet till mer egologiskt hänsynstagande även i skogsbruket. Ekonomiska Minskad administration för hantering av markägaravtal. Möjlighet till långsiktiga investeringar. Planen tas fram inom driftsbudget.	2023-07-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** Arbetet inte slutfört på grund av tidsbrist	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Friluftsplan för de sex prioriterade områdena Indal/Liden, Ljustadalen/Sundsbruk, Skönsberg, Nacksta, Bredsand och Kvissleby** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar lokalt engagemang för friluftsfrågor och anläggningar. Ekologiska Fler människor i naturen ökar kunskapen om dess värden. Ekonomiska Kostnaden belastar driftsbudget	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2024** Inga planer framtagna, men vissa åtgärder genomförda. **Indal/Liden** Indals-Liden SK har fått ett utegym för montage i Liden. Vetten alpin har fått hjälp med slåtter av backen. **Ljustadalen/Sundsbruk** Friluftsstigen längs den nedlagda Malandsbanan iordningställd av Trafikverket och skyltad av oss. Leden är formellt övertagen av kommunen. Rastplats Gubben iordningställd i södra änden. **Skönsberg** Utsiktsplats "Tomteberget" anlagd med vindskydd, grill, bänkbord och tillgänglighetsanpassad stig. Belyst pulkabacke anlagd i aslutning till ett av de andra vindskydden på Ortviksberget Tillgänglighetsanpassat utegym anlagt i anslutning till Gärdehov **Nacksta** Nackstaspårets belysning uppdaterad. Skogliga åtgärder för trivsammare miljö kring vindskyddet längs Nackstaspåret **Bredsand** Inga åtgärder **Kvissleby** Botnialeden skyltad genom Kvissleby efter dialog med gatuavdelning och parkavdelning. Stöd till Omställning Njurunda för viss skötsel av strandpromenaden mot Dingersjö **Planerade åtgärder** Naturstig i anslutning till rastplats Tomteberget på Ortviksberget Skyltar vid entréerna till Ortviksbergets friluftsområde	Anders Erlandsson	
Klar/slutförd	**Marknadsföring av Södra Berget i samverkan med Visit Sundsvall och kommunstyrelsekontoret.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Attraktivare anläggning som lockar fler att besöka oss och skapar bättre affärsmöjligheter för besöksnärings-företag Ekologiska Inga ekologiska effekter. Ekonomiska På sikt fler besökare, och ett attraktivare Sundsvall, skapar tillväxt. Gemensam finansiering med Kommunstyrelsekontoret. Finansiering inom driftbudget.	2023-03-21	2024-12-31	**Årsrapport 2024** **Genomförda aktiviteter** Ny webb för Södra Berget lanserad under året Vinterfest (Sidsjön) och Vårfest (Friluftscentrum) genomförd under året Maskoten Pirr på plats på Södra Berget **Kommande aktiviteter** Fortsatt utveckling av Södra Bergets webbplats Omarbetad marknadsföringsplan	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Kommer ej att genomföras	**I samarbete med Parkavdelningen skapa förutsättningar för att gödsel från enhetens lantrasdjur och trädgårdsavfall från parkverksamheten kan göras till matjord.** *(Friluftsmuseerna)*		2023-01-01	2023-12-31	**Årsrapport 2024** **Ej genomförd. SBK fick inte medel för att driva projektet.**		
Klar/slutförd	**Genomförande, i samarbete med Drakfastigheter, av beslutade utvecklingsprojekt samt åtgärder kopplade till bly i marken på Norra Berget.** *(Friluftsmuseerna)*		2023-01-01	2023-12-31	**Årsrapport 2024** **klart**	[Anonymiserad]	
Försenad	**Tillgängliggöra och utveckla friluftsmiljön i Norra Stadsbergets naturreservat.** *(Friluftsmuseerna)*	Konsekvensbedömning Social På Norra Berget finns Sundsvalls friluftsmuseum och Norra Stadsbergets naturreservat. Här möts människor med skilda bakgrunder och får möjligheten att ta del av Sundsvalls natur och kulturhistoria. Ett stadsnära och tillgängligt naturreservat är viktigt för Sundsvalls attraktivitet som destination och livsmiljö Ekologisk Ökad utevistelse och naturkontakt förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Kostnad hanteras inom driftsbudget. Ekonomisk Skötsel och underhåll hanteras inom driftsbudget, utvecklingsprojekt finansieras separat. Norra Berget är ett av Sundsvalls viktigaste besöksmål och bidrar därmed till intäkter för besöksnäringen.	2022-12-19	2025-12-31	**Delårsrapport 2 2023** Den här aktiviteten ingår i grunduppdraget. Den rapporteras som en egen aktivitet eftersom den ingår i Sundsvalls friluftsplan. Under perioden har vi gjort underhåll efter vad säsongen tillåter. Röjning av sly på utsikten. Reparation av sittplatser och skyltning vi Tonhallen. Röjning för sikt och säkerhet på vissa stigar. Underhåll av Trappan från Baldersvägen och andra trappor.	[Anonymiserad]	
Försenad	**Erbjuda pedagogiska aktiviteter kopplade till Norra Stadsbergets naturreservat.** *(Friluftsmuseerna)*	Social På Norra Berget finns Sundsvalls friluftsmuseum och Norra Stadsbergets naturreservat. Här möts människor med skilda bakgrunder och får möjligheten att ta del av Sundsvalls natur och kulturhistoria. Ökad kunskap om Sundsvalls, Medelpads och Sveriges historia skapar tryggare människor och ökad gemenskap. Ekologisk Ökad utevistelse och naturkontakt förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Ekonomisk Kostnad hanteras inom driftsbudget. Norra Berget är ett av Sundsvalls viktigaste besöksmål och bidrar därmed till intäkter för besöksnäringen.	2023-01-23	2025-12-31	**Delårsrapport 2 2023** Denna aktivitet ingår i grunduppdraget, men redovisas som aktivitet då den bidrar till Sundsvalls friluftsplan. Under perioden har vi erbjudit en trädslinga som besökare kan följa (digitalt och på skyltar) i reservatet. Slingan berättar om trädhistorik, med utgångspunkt i MIUNs forskningsprojekt om dendrokronologi i Norra Stadsbergets naturreservat. Vi fortsätter använda våra sociala medier för att berätta om reservatet ("Visste du att..." på FB) Vi har också haft en vandring i reservatet, om fåglar, i samarbete med Birdlife Medelpad. Vandringen finns kvar som en slinga som besökare kan följa på egen hand i reservatet.	[Anonymiserad]	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb
Försenad	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet • Mobil och digital
Försenad	**Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet
Försenad	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb • Läsfrämjandet • Mobil och digital
Försenad	**Fördjupande boksamtal med miljön som tema.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb • Läsfrämjandet • Mobil och digital
Försenad	**Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb
Försenad	**Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Litteratur bevakas och köps in av ämnesansvariga vid biblioteket. Pågår årligen.		
Försenad	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Konsumentvägledarna samarbetade med Naturskyddsföreningen och erbjöd en Klädbytardag i Kulturmagasinet en lördag i slutet av april. Blev mycket uppskattat. Utlån av gåstavar sker i samarbete med FAR (fysisk aktivitet på recept).		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Biblioteket erbjuder "Boka bibliotekarie" ifall medborgare vill ha hjälp att söka information inom ämnet. Avdelningens energi- och klimatrådgivare har i uppdrag att stödja medborgarna i kloka val kring energianvändningen.		
Försenad	**Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Ämnesansvariga kan erbjuda internt kollegialt lärande.		
Klar/slutförd	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Naturskyddsföreningen på HB under läslovet. Mycket populärt. Planeras vidare samarbete på sport- eller påsklov. BoU-biblioteket: Minecraftttävlingar, kreativa klubben, kreativ teknik, filmvisningar och sagostunder anordnas i samarbete med BoU. Mobibblan och Mobidig har minst en aktivtet per lov. Fler på sommarlovet. Mobidig och Mobibblan på Summervibe i samarbete med Rädda barnen samt Höstvibes på läslovet. Mobidig på Stige fritids, Hellbergs fritids med Kreativ teknik. På Engelska skolan med kreativ teknik. Mobibblan på Norra berget samt vid Ljustadalens bibliotek med kreativa klubben. Samarbete med NB:Gameskap på Nacksta bibliotek. Minecrafttävlingar på Kvissleby och Matfors bibliotek,Kreativa klubben och kreativ teknik samt sagostund på matfors, kvissleby, nacksta, ljustadalens och alnö bibliotek.		
Försenad	**Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Under året har närbiblioteken haft några utställningar i samarbete med Trafikverket. Skolorna har möjlighet att ha utställningar, och bland annat i Matfors ställer skolelever ut konst sista veckan innan sommarlov.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Samarbete med Omställning Njurunda i samband med event på Kvissleby bibliotek, samt den strandled som iordningsställs i området. Biblioteket har också kontakt med naturskyddsföreningen, samt med friluftsfrämjandet.		
Pågår med avvikelse	**Fördjupande boksamtal med miljön som tema.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** **Fördjupade boksamtal har inte genomförts men däremot aktiviteter i samarbete med Naturskyddsföreningen.**		
Försenad	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Biblioteket köper in litteratur inom ämnet och stöttar besökare i att hitta information inom området.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Klar/slutförd	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Det mobila biblioteket Mobibblan och den uppsökande verksamheten Mobidig har haft fokus på att genomföra lovaktiviteter ute i våra prioriterade områden. Verksamhet med olika aktiviteter har anordnats i Stöde, Indal, Ljustadalen, Skönsberg, Bredsand, Nacksta, Alnö, Södra berget, Norra berget m.fl.. Vi har nått många barn och ungdomar med t.ex. läsfrämjande aktiviteter i samarbete med kommunens brobyggare och föreningar såsom integrationsinnebandy i Skönsberg. Mobidig har haft fokus på digitala aktiviteter där skapande med digitala verktyg har förekommit såväl som enklare programmering eller läsfrämjande kopplat till digitala verktyg. Vr har varit populärt samt de aktiviteter som är riktade med ett visst innehåll (ex. programmering). Vi har också haft lekfulla digitala aktiviteter där fokus är att uppmuntra till nyfikenhet för det digitala och att skapa en trygghet i att våga prova det man inte kan.		
Klar/slutförd	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Vi arbetar ständigt för att hitta olika samarbetsparters. Det rör sig om föreningar eller organisationer och några exempel är t.ex. rädda barnen, brobyggarna, röda korset m.fl. Vi har haft sommaraktiviteter runt om i kommunen där fokus varit att hålla till utomhus och vi har haft ett perspektiv där vi väver in olika tema m.m. Under sportlovet hade vi tema fiske och t.ex. aktivitet i Indal där det gick att prova på att fiska genom VR. Vi har anordnat aktiviteter på Södra berget samt på Norra berget.		
Klar/slutförd	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2025-03-10	**Årsrapport 2024** Vi har drop-in verksamhet it-handledning där besökaren kan komma och få hjälp med informationssökning digitalt. Vi har även en individuell tjänst som heter boka handledning om besökaren vill sitta i lugn och ro för att få den hjälp hen behöver. Finns behov av specifika böcker eller annan referensförfrågan kan man också boka in en tid med en bibliotekarie.		
Klar/slutförd	**Skb ska tillhanadhålla liftkort för gratis utlåning till Sidsjöbacken vintertid.** *(Alnö Skönsberg)*		2023-01-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** Liftkort kommer att lånas ut under skidsäsongen i Sidsjöbacken.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Klar/slutförd	**FFA kommer att genomföra friluftsaktiviteter och för detta nyttja friluftsanläggningar som finns inom Sundsvalls Kommun.** *(Tornhuset)*		2024-01-01	2024-12-31	**Årsrapport 2024** FFA använder olika fritidsanläggningar för sina aktiviteter i ordinarie verksamhet, samt lovaktiviteter och under skoldagar. Exempel på anläggningar är : Himlabadet, diskgolfbana Granloholm, Ängen Södra berget, Sidsjö skidanläggning m.fl	Magnus Isaksson	
Klar/slutförd	**Vi ska erbjuda natur- och friluftsaktiviteter i de områden våra verksamheter befinner sig.** *(Matfors Granloholm)*		2024-02-05	2024-12-31	**Årsrapport 2024** Under T3 har följande gjorts: Paketjakt i Indal och Liden med hjälp av foton och ledtrådar - fått ungdomar att utforska platserna. Grillning utomhus i närområdet.	Linda Pettersson, Gunilla Gustavsson, Kristina Björklund	
Kommer ej att genomföras	**(Indal) Erbjuda lägerverksamhet på Lögdö Friluftsöar.** *(Matfors Granloholm)*		2024-02-05	2024-12-31	**Årsrapport 2024** Ingen förändring.	Kristina Björklund	

Avdelning/Enhet - Följa upp aktiviteter - 2025 (Kultur och fritid inkl. alla underliggande)

8 29 6 3 23 8 av 77 Aktiviteter

System.Threading.Tasks.Task`1[System.Threading.Tasks.VoidTaskResult]

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Ny dalstation Sidsjön** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Bygga ny dalstation med servering vid Sidsjöbacken.	2023-01-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vi fick avbryta upphandlingen då offerterna som inkom översteg budget. Vi har inte påbörjat rivning av Dalstugan som var planerad. Detta för att vi står i tuffa investeringstider och politiken har svårt att prioritera. Denna vinter blir en nödlösning utan dalstuga med servering och skiduthyrning. Kommer medföra tappade intäkter.	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	• Friluftsenheten
Klar/slutförd	**Isbana i centrala Sundsvall** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Vi planerar att skapa en ny isbana centralt i stan	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Stadsbyggnadsförvaltningen tar investeringen. Vi har erbjudit oss att förvalta och drifta isbanan på torget. Den byggs nu och kommer vara ett återkommande inslag årligen på torget.	Jennie Sahlin	• Idrottsplatsenheten
Pågår enligt plan	**Stand out** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Outstanding European Outdoor City. Länsstyrelsen Västernorrland tillsammans Sundsvall och Örnsköldsviks kommun representerar Sverige för att skapa en standard för kvalitetsutmärkelse för hela Europa.	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Projektet har tagit fram ett första utkast till standard, där vi deltagit som en partner och givit input till utformningen.** **Under 2026 kommer vi att vara testpilot för att testköra standarden.** **Vi har även haft erfarenhetsutbyte med övriga kommuner i länet, och stöttar dem i sitt arbete att utveckla sitt friluftslivsarbete, för att vi tillsammans ska kunna bli en Outstanding outdoor Region.**	Anders Erlandsson	• Friluftsenheten
Pågår enligt plan	**Finnkajen** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	På Finnkajen skapar vi pop-up verksamheter som möjliggöra en aktiv fritid	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vart en succé! Många besökare och mycket rörelse på området. Behöver marknadsföras än mera för att alla verksamheter på plats skall synliggöras. Öppnade officiellt fredag den 27/6, 2025. Kommer ha flera pop-up verksamheter på Finnkajen för ökad spontan rörelse. Konstant kommer vi ha 3 beachvolleybollplaner på Finnkajen.. Vi kommer som pop-up ha pump-track under några månader på plats under sommaren 2025. Vi kommer även under 2025 ha ett utegym på plats.	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	• Friluftsenheten
Pågår enligt plan	**Utegym Ljustadeln** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	I samaband med ny konstgräsplan så bygger vi ett utegym vid Ljustadelns IP	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Byggnation av konstgräsplan har ännu inte startat. När konstgräsplanen är på plats så kommer vi komplettera med ett utegym i området. Detta för att få en spridning på åldrar och fler vuxna som utför aktiviteter i området.	Tommy Lerstrand, Jennie Sahlin	
Klar/slutförd	**Liden** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Vi har bidragit med ett nytt utegym i Liden. Vi stöttar Vetten Alpina för att de skall kunna driva slalombacken.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Vi har skänkt ett utegym, samt hjälpt till med slalombacken.**	Björn Vesterlund, Anders Erlandsson	• Friluftsenheten

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår med avvikelse	**Återvättningsprojekt** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Vi håller på med ett och tittar på ett område till, där vi kan återvätta myrområden på Södra berget	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Ett område är slutfört.** **Ansökan om bidrag för ytterligare ett område är inskickat. Om bidrag medges så genomförs det i så fall under 2026.**	Björn Vesterlund, Anders Erlandsson	
Pågår enligt plan	**Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Tillsammans med Fordonsenheten så tittar vi på ett utbytesprogram för våra fosila fordon mot mer klimatsmarta alternativ.	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Arbetet fortsätter med att byta ut våra fordon från fosildrivna till eldrivna. Tätt samarbete med fordonsenheten. Smatidigt pågår ett arbete att få perosnalen att tanka HVO100 i de fall det går.	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund, Hans Bergqvist, Jennie Sahlin	• Sim- och sporthallsenheten • Friluftsenheten • Himlabadet och Sporthallen • Idrottsplatsenheten
Klar/slutförd	**Fortsatt utveckling digitala systemstöd Södra berget** *(Idrott och fritidsavdelningen)*	Vi ser över utveckling av systemstöd för en ökad digitalisering. Södra berget fortsätter utveckla möjligheter för ökad digitalisering för att fler köp skall kunna göras direkt av kund.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har automatiserat bl a spårkortsköp både för cykel. längd och utför. Vi vill jobba mer med information via våra skärmar, så som spårstatus, allmän info m.m. Vi vill få nya uppdaterade besöksräknare som kan mäta alla passager, så vi vet hur vi skall sköta och ta hand om anläggningarna. Fortsätta utveckla platsvarumärket **Södra berget** digitalt. Har slagit rekord med närmare 2 miljoner besökare på ett filmklipp vi gjort på Instagram. Vi har även flest prenumeranter på vår instagram. Ingen annan i kommunen som har lika många följare. Slår destinationen och Sundsvalls kommun officiella kanal.	Tommy Lerstrand, Björn Vesterlund	• Friluftsenheten
Pågår enligt plan	**Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon** *(Sim- och sporthallsenheten)*	Tillsammans med Fordonsenheten så tittar vi på ett utbytesprogram för våra fosila fordon mot mer klimatsmarta alternativ.	2025-01-01	2026-12-31			
Pågår med avvikelse	**Ny dalstation Sidsjön** *(Friluftsenheten)*	Bygga ny dalstation med servering vid Sidsjöbacken.	2023-01-10	2026-12-31	**Delårsrapport 1 2024** Förstudierapport godkänd av K&F-nämnd Mars 2024. Projektering påbörjas av Drakfastigheter.		
Pågår enligt plan	**Stand out** *(Friluftsenheten)*	Outstanding European Outdoor City. Länsstyrelsen Västernorrland tillsammans Sundsvall och Örnsköldsviks kommun representerar Sverige för att skapa en standard för kvalitetsutmärkelse för hela Europa.	2025-01-01	2026-12-31			
Klar/slutförd	**Finnkajen** *(Friluftsenheten)*	På Finnkajen skapar vi pop-up verksamheter som möjliggöra en aktiv fritid	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Genomfört**		
Klar/slutförd	**Liden** *(Friluftsenheten)*	Vi har bidragit med ett nytt utegym i Liden. Vi stöttar Vetten Alpina för att de skall kunna driva slalombacken.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Genoomfört**		
Pågår enligt plan	**Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon** *(Friluftsenheten)*	Tillsammans med Fordonsenheten så tittar vi på ett utbytesprogram för våra fosila fordon mot mer klimatsmarta alternativ.	2025-01-01	2026-12-31			

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår med avvikelse	**Fortsatt utveckling digitala systemstöd Södra berget** *(Friluftsenheten)*	Vi ser över utveckling av systemstöd för en ökad digitalisering. Södra berget fortsätter utveckla möjligheter för ökad digitalisering för att fler köp skall kunna göras direkt av kund.	2025-01-01	2025-12-31			
Pågår med avvikelse	**Förbättra informationen om friluftsanläggningar och friluftsstatistik i webbkarta på sundsvall.se och i Mitt Sundsvall appen** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Tydlig och aktuell information gör att fler vågar sig ut. Ekologiska Ökad kunskap om friluftsmöjligheterna ökar antalet besök i naturen. Ekonomiska Förhoppningsvis färre telefonsamtal till friluftsinformation. Kostnad hanteras inom driftsbudget	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Löpande arbete, som planerar att intensifieras under sommaren med stöd av feriearbetare**	Anders Erlandsson	
Pågår med avvikelse	**Kommunala elljusspår uppdateras till modern och energisnål standard.** *(Friluftsenheten)*	Konsekevensbedömning Sociala Elljusspåren är en mycket viktig resurs för det bostadsnära friluftslivet i Sundsvall. Totalt sker många hundra tusen besök i spåren varje höst och vinter. Det är en viktig pusselbit för att få fler att röra sig. Ekologiska Ny belysning ger miljövinster, då de en del av de gamla stolparna är behandlade med miljöfarliga ämnen. Det ger även lägre energiförbukning då de nya lamporna är mycket mer energisnåla. Ekonomiska De nya armaturerna är mycket mer energisnåla och har en livslängd på 20-40 år. Vissa av de äldre lamporna har mycket kort livstid. Även de elektriska anläggningarna börjar nå sin livslängd, med allt mer reparationer som en följd. Totalt sett innebär det att en upprustning ger minskade kostnader för underhåll. Upprustning finansieras inom investeringsbudget.	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Se separat redovisning av investeringsmedel**	Anders Erlandsson	
Pågår med avvikelse	**Politisk medverkan i Natur- och friluftsrådet.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Snabbare dialog mellan föreningar och beslutsfattare. Större engagemang från föreningar. Ekologiska Ingen påverkan Ekonomiska Ingen påverkan	2023-07-01	2025-03-31	**Årsrapport 2024** **Diskussion pågår**	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Ta fram en strategi för ledutveckling.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar engagemang mellan kommun, förening och andra aktörer med verksamhet kopplad till lederna. Ekologiska Med en genomtänkt struktur av leder skapas fler besök i naturen som i sin tur leder till ökad kunskap om, och engagemang för naturen. Ekonomiska Effektivare förvaltning av lederna.	2023-10-01	2025-07-01	**Delårsrapport 1 2025** Genomförs inom ramen för uppdrag från kommunfullmäktige (KFN-2024-00432). Beräkans slutföras efter sommaren	Anders Erlandsson	
Pågår enligt plan	**Utveckla natursköna vandringsleder i Sundsvalls kommun utifrån framtagen strategi för ledutveckling** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Mängden utflyktsstugor runt Sundsvall är unikt för Sverige och skulle kunna vara en besöksanledning såväl sommar som vinter. De skapar redan idag ett stort värde vintertid, där människor kan mötas och koppla av i naturlig miljö. Ekologiska Stugornas natursköna lägen skapar intresse för naturen och engagemang att ta hand om den. Ekonomiska Finansieras med bidrag från Regionen/Jordbruksverket	2023-03-22	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Utredning pågår under året som omfattar** • Omvärldsbevakning • Sammanställning av befintlig information och beskrivning av nuläge • Workshop med föreningslivet • Enkät till allmänheten • Dialogmöte med turismföretag • Dialogmöten med olika interna grupperingar • Djupintervjuer med enstaka personer. • Analys av underlag och förslag till utvecklingsmöjligheter I början av 2026 kommer förslaget att lyftas till nämnden för beslut, och för vidare beslut i fullmäktige.	Anders Erlandsson	
Ej påbörjad	**Utreda möjligheterna att koppla samman södra och norra spårområdet med motions- eller elljusspår.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Att göra det möjligt att röra sig mellan norra och södra spårområdet såväl sommar som vinter skulle öppna för nya möjligheter för många Sundsvallsbor att röra sig mellan de olika friluftsområdena utan bil. Ekologiska Skapar mindre bilberoende. Ekonomiska Förenklar skötseln av spåren. Eventuell koppling kräver sannolikt investeringar, vilket beslutas separat.	2024-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Har inte prioriterats ännu**	Anders Erlandsson	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Ej påbörjad	**Ta fram en långsiktig utvecklingsstrategi för Södra Berget.** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar möjlighet för ännu fler möten mellan friluftsutövare med olika intressen. Ekologiska Fler besökare skapar ökad utevistelse och naturkontakt som förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Ekonomiska Fler besökare på Friluftscentrum Södra Berget vilket gynnar folkhälsa och besöksnäring. Finansieras inom driftbudgeten.	2023-07-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Inte påbörjad. Har prioriterats ned.**	Anders Erlandsson	
Försenad	**Plan för markförvärv för friluftslivets behov** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Att säkra mark för friluftsändamål är viktigt för att ge allmän tillgång till områden för friluftsliv och rekreation. Ekologiska Kommunalt ägd skogsmark ger möjlighet till mer egologiskt hänsynstagande även i skogsbruket. Ekonomiska Minskad administration för hantering av markägaravtal. Möjlighet till långsiktiga investeringar. Planen tas fram inom driftsbudget.	2023-07-01	2026-06-30	**Årsrapport 2025** **Arbete påbörjat, men inte slutfört. Planeras under våren 2026.**	Anders Erlandsson	
Pågår enligt plan	**Friluftsplan för de sex prioriterade områdena Indal/Liden, Ljustadalen/Sundsbruk, Skönsberg, Nacksta, Bredsand och Kvissleby** *(Friluftsenheten)*	Konsekvensbedömning Sociala Skapar lokalt engagemang för friluftsfrågor och anläggningar. Ekologiska Fler människor i naturen ökar kunskapen om dess värden. Ekonomiska Kostnaden belastar driftsbudget	2023-03-21	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget ytterligare arbete utfört under 2025. Planen är att fortsätta under våren 2026**	Anders Erlandsson	
Kommer ej att genomföras	**Vinterfest årligen i Sidsjön friluftsområde** *(Friluftsenheten)*	En aktivitet där föreningar och näringsliv bjuds in för att visa upp sin verksamhet. "Prova på aktivitet" från olika föreningar, Fritidsbanken finns på plats för utlåning av utrustning. Skattjakt för barn mm.	2025-01-01	2026-03-31	**Årsrapport 2025** Inställt på grund av bristande faciliteter i Sidsjön efter som gamla dalstuga ej är i brukbart skick.		
Försenad	**Vårfest årligen Friluftscentrum Södra berget** *(Friluftsenheten)*	En aktivitet där föreningar och näringsliv bjuds in för att visa upp sin verksamhet. "Prova på aktivitet" från olika föreningar, Fritidsbanken finns på plats för utlåning av utrustning. Skattjakt för barn mm.	2025-01-01	2026-07-31	**Årsrapport 2025** Återkommande. 2026 års upplaga är planerad till 23/5-2026		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Ej påbörjad	**Utreda möjligheten att separerad promenad och skidspår runt Sidjön** *(Friluftsenheten)*	Sidsjöspåret är det klart mest använda elljusspåret i kommunen, med 250 000 passager årligen. Med allt varmare vintrar så är underlaget i promenaddelen ofta isig under en stor del av vintern. För att tillgängliggöra det bättre vintertid vore det mycket önskvärt att separera skidåkning och promenad. Det skulle möjliggöra för plogning och framförallt halkbekämpning.	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** **Har inte kunnat prioriteras ännu.**	Anders Erlandsson	
Pågår enligt plan	**Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon** *(Himlabadet och Sporthallen)*	Tillsammans med Fordonsenheten så tittar vi på ett utbytesprogram för våra fosila fordon mot mer klimatsmarta alternativ.	2025-01-01	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Arbete pågår tillsammans med fordonsenheten.		
Försenad	**Isbana i centrala Sundsvall** *(Idrottsplatsenheten)*	Vi planerar att skapa en ny isbana centralt i stan	2025-01-01	2025-12-31			
Pågår enligt plan	**Vi fortsätter titta på hur vi kan byta ut och klimatanpassa våra fordon** *(Idrottsplatsenheten)*	Tillsammans med Fordonsenheten så tittar vi på ett utbytesprogram för våra fosila fordon mot mer klimatsmarta alternativ.	2025-01-01	2026-12-31			
Försenad	**Tillgängliggöra och utveckla friluftsmiljön i Norra Stadsbergets naturreservat.** *(Friluftsmuseerna)*	Konsekvensbedömning Social På Norra Berget finns Sundsvalls friluftsmuseum och Norra Stadsbergets naturreservat. Här möts människor med skilda bakgrunder och får möjligheten att ta del av Sundsvalls natur och kulturhistoria. Ett stadsnära och tillgängligt naturreservat är viktigt för Sundsvalls attraktivitet som destination och livsmiljö Ekologisk Ökad utevistelse och naturkontakt förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Kostnad hanteras inom driftsbudget. Ekonomisk Skötsel och underhåll hanteras inom driftsbudget, utvecklingsprojekt finansieras separat. Norra Berget är ett av Sundsvalls viktigaste besöksmål och bidrar därmed till intäkter för besöksnäringen.	2022-12-19	2025-12-31	**Delårsrapport 2 2023** Den här aktiviteten ingår i grunduppdraget. Den rapporteras som en egen aktivitet eftersom den ingår i Sundsvalls friluftsplan. Under perioden har vi gjort underhåll efter vad säsongen tillåter. Röjning av sly på utsikten. Reparation av sittplatser och skyltning vi Tonhallen. Röjning för sikt och säkerhet på vissa stigar. Underhåll av Trappan från Baldersvägen och andra trappor.	[Anonymiserad]	

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Försenad	**Erbjuda pedagogiska aktiviteter kopplade till Norra Stadsbergets naturreservat.** *(Friluftsmuseerna)*	Social På Norra Berget finns Sundsvalls friluftsmuseum och Norra Stadsbergets naturreservat. Här möts människor med skilda bakgrunder och får möjligheten att ta del av Sundsvalls natur och kulturhistoria. Ökad kunskap om Sundsvalls, Medelpads och Sveriges historia skapar tryggare människor och ökad gemenskap. Ekologisk Ökad utevistelse och naturkontakt förbättrar förståelsen för naturen och dess värden för människan. Ekonomisk Kostnad hanteras inom driftsbudget. Norra Berget är ett av Sundsvalls viktigaste besöksmål och bidrar därmed till intäkter för besöksnäringen.	2023-01-23	2025-12-31	**Delårsrapport 2 2023** Denna aktivitet ingår i grunduppdraget, men redovisas som aktivitet då den bidrar till Sundsvalls friluftsplan. Under perioden har vi erbjudit en trädslinga som besökare kan följa (digitalt och på skyltar) i reservatet. Slingan berättar om trädhistorik, med utgångspunkt i MIUNs forskningsprojekt om dendrokronologi i Norra Stadsbergets naturreservat. Vi fortsätter använda våra sociala medier för att berätta om reservatet ("Visste du att..." på FB) Vi har också haft en vandring i reservatet, om fåglar, i samarbete med Birdlife Medelpad. Vandringen finns kvar som en slinga som besökare kan följa på egen hand i reservatet.	[Anonymiserad]	
Pågår enligt plan	**Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb
Pågår enligt plan	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet • Mobil och digital
Pågår enligt plan	**Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb • Läsfrämjandet • Mobil och digital
Pågår enligt plan	**Fördjupande boksamtal med miljön som tema.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Läsfrämjandet
Pågår enligt plan	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb • Läsfrämjandet • Mobil och digital
Pågår enligt plan	**Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.** *(Stadsbibliotek)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2023** Pågår enligt plan		• Medier och webb
Klar/slutförd	**Utveckling av vårt mediebestånd till stöd och kunskapsuppbyggnad hos kommunens invånare för en hållbar livsmiljö och minskad klimatpåverkan** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Bibliotekets ämnesansvariga har köpt in litteratur inom området som lånas av kommuninvånare.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Klar/slutförd	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Samarbetar med Region Västernorrland i "Fysisk aktivitet på recept" och lånar ut gåstavar.		
Klar/slutförd	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Biblioteket erbjuder "Boka handledning" ifall kommuninvånare vill ha hjälp att söka information inom ämnet. Avdelningens energi- och klimatrådgivare har i uppdrag att stödja kommuninvånare i kloka val kring energianvändningen.		
Klar/slutförd	**Ökad intern kännedom om sökvägar för att hitta relevant information på området.** *(Medier och webb)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Ämnesansvariga kan erbjuda internt kollegialt lärande.		
Klar/slutförd	**Utlån av gåstavar i samarbete med "Fysisk aktivitet på recept" Regionen.** *(Medier och webb)*		2025-01-22	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Fortgår.**		
Pågår med avvikelse	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Mobibblan har varit på sin biblioplayaturné tillsammans med en sommarjobbare som hållit i kreativa klubben. Norra berget samt fritidshem. Samkört med Mobibblan, Mobidig och kreativa klubben på Hellbergs fritids, Gångvikens fritids samt Summervibe i Bredsand. Naturskyddsföreningen på läslovet samt inplanerat till påsklovet. Trögjobbat. Aktivitet: 1 Deltagare: 12 Mobibblan, Biblioplayaturné, popup på fritidshem Gångviken och Hellberg. Aktiviteter: 12 tillfällen Deltagare: i genomsnitt 15 st, Mobidig: Stop-motion och kreativ teknik. Aktiviteter: 18 Testat nytt koncept för att se till att alla närbibliotek samt den prioriterade områdena täcks in under lovet. Aktiviteter: 54 Totalt sett har vi genomfört 85 aktiviteter.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Erbjuda utställningsplatser för skolor och förskolor som jobbar med temaarbeten inom miljö och friluftsområdet på barn och ungdomsbiblioteket och närbibliotek.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har haft samarbete med förskolor och aktivitetscentra som fått lämna alster till utställningar hos oss och vi har under året haft bl.a. en Bamseutställning som skickas runt på alla bibliotek.		
Klar/slutförd	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Samarbete med Omställning Njurunda i samband med event på Kvissleby bibliotek, samt den strandled som iordningsställs i området. Biblioteket har också kontakt med naturskyddsföreningen, samt med friluftsfrämjandet.		
Pågår med avvikelse	**Fördjupande boksamtal med miljön som tema.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har inte genomfört fördjupade boksamtal utan vi har koncentrerat oss på konceptet Shared reading.		
Klar/slutförd	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Läsfrämjandet)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Biblioteket köper in litteratur inom ämnet och stöttar besökare i att hitta information inom området.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Fortsatt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Barn och ungdomsbiblioteket, Mobibblan, Mobidig och lokala bibliotek genom lovaktiviteter.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Det mobila biblioteket Mobibblan och den uppsökande verksamheten Mobidig har haft fokus på att genomföra lovaktiviteter ute i våra prioriterade områden. Verksamhet med olika aktiviteter har anordnats i Stöde, Indal, Ljustadalen, Skönsberg, Bredsand, Nacksta, Alnö, Norra berget m.fl. Mobidig har haft fokus på digitala aktiviteter där skapande med digitala verktyg har förekommit såväl som enklare programmering eller läsfrämjande kopplat till digitala verktyg. Vr har varit populärt samt de aktiviteter som är riktade med ett visst innehåll (ex. programmering). Vi har också haft lekfulla digitala aktiviteter där fokus är att uppmuntra till nyfikenhet för det digitala och att skapa en trygghet i att våga prova det man inte kan. Under sommaren har vi genomfört aktiviteter såsom: Picknick i parken i Sundsbruk, Selånger Vårcup, Cityskoj, Summervibe i Bredsand, Biblio playa - Spikarna på Alnö, Bergafjärden, Sandnäset och Slädaviken. Under hösten har vi synts på Norra berget och under t.ex. Stenstansdagarna. Vi arbetar med att öka samarbetet med andra avdelningar på Kultur och Fritid och försöker hitta lämpliga aktiviteter att synas på.		
Pågår enligt plan	**Söka nya samarbetspartners i form av föreningar, organisationer inom miljö och friluftsområdet för att genomföra aktiviteter, utställningar tillsammans med.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vi samarbetar så ofta vi kan och har möjlighet med andra samarbetsparters. Det rör sig om föreningar eller organisationer och några exempel är t.ex. rädda barnen, brobyggarna, röda korset m.fl. Vi har god kontakt med Stadsbyggnadskontoret som anordnar aktiviteter för Ljustadalen och vi medverkar i deras arrangemang som t.ex. familjedagar i Ljustadalen, Picknick i parken. Största samarbetet är i dagsläget Rädda barnen och Norra berget.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Pågår enligt plan	**Hjälp vid informationssökning inom ämnet för både allmänhet och kommunanställda.** *(Mobil och digital)*	Konsekvensbedömning Social Inspiration för mer utevistelse och större engagemang i hållbarhetsfrågor. Ekonomisk Ökad kunskap om naturen och människans beroende till naturmiljön, samt möjligheterna till friluftsliv. Ekologisk Finansieras inom driftsbudget.	2023-03-10	2026-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har drop-in verksamhet it-handledning där besökaren kan komma och få hjälp med informationssökning digitalt. Vi har även en individuell tjänst som heter boka biblioteket om besökaren vill sitta i lugn och ro för att få den hjälp hen behöver. Finns behov av specifika böcker eller annan referensförfrågan kan man också boka in en tid med en bibliotekarie. Vi erbjuder tematräffar där temat behandlar olika digitala områden, vi anordnar föreläsningar m.m. för att uppmärksamma och sprida information kring det digitala samhället. Under hösten jobbar vi på att ta fram en "kurskatalog" för verksamheten och för vad vi kan erbjuda till besökaren eller medarbetaren i kommunen.		
Försenad	**FFA Kommer att genomföra friluftsaktiviteter och för detta nyttja friluftanläggningar som finns inom Sundsvalls Kommun.** *(Tornhuset)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Anvisning för kommentar till aktiviteter -** ***radera i slutversion*** Höstlovet var det inga aktiviteter utomhus då det är svårt att planera p.g.a vädret.		
Försenad	**Tornhuset ska under året erbjuda aktiviteter där vi ska nyttja friluftsanläggningar som finns inom Sundsvall Kommun.** *(Tornhuset)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Under hösten har olika sportaktiviteter erbjudits Tornhusets besökare varannan onsdag. Som tex klättring, pingis, basket och spökboll.		
Klar/slutförd	**Nacksta och Skönsmons fritidsgårdar ska initiera kontakt med Södra Bergets Friluftscentrum under år 2025** *(Nacksta Skönsmon Skönsberg)*	Nacksta och Skönsmons fritidsgårdar ska initiera kontakt med Friluftscentrum på Södra Berget, för att starta upp ett samarbete där barn och unga kan utforska naturen och prova på de aktiviteter som aktiva föreningar, anläggning och miljö har att erbjuda. Aktiviteten bör också innehålla lärande i någon form, där barn och unga ges möjlighet att lära sig mer om naturfrågor, friluftsliv, miljö och hur vi kan spendera fritid i naturen på ett hållbart sätt med hänsyn till naturen.	2025-01-17	2025-12-31	**Delårsrapport 2 2025** Aktiviteten genomfördes under maj månad, där fritidsledare och chefer från Opalen, Bredsand, Centrumvillan, Skönsmons och Nacksta fritidsgårdar deltog. Besöken på de båda bergen var tillfredsställande och gav kunskap hos fritidsledare om möjligheter till aktiviteter i våra fina omgivningar på de båda bergen. Vi fortsätter samarbetet med uppföljning för sommaren 2025 och plan för samarbete 2026 görs av Elisabeth Orre och ansvariga på Norra och Södra stadsbergen.	Elisabeth Orre	
Klar/slutförd	**(Bredsand) Minst en gång per halvår ska fritidsgården besöka Friluftscentrum på Södra Berget.** *(Bredsand Opalen)*	Bredsand fritidsgård ska besöka Friluftscentrum på södra berget. Ungdomarna ska ges möjligheten att utforska naturen och prova på de aktiviteter som anläggningen och miljön i området har att erbjuda, så som: discgolf, äventyrsstigar, hinderbana, skidspår, cykelleder, pulkaåkning, grillning ect.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har varit på Sidsjöbacken och åkt skidor vid flera tillfällen under vintern. Vi kommer innan sommaren planera för fler aktiviteter på Friluftscentrum. Vi har besökt Södra berget och varit på högt och lågt under T2 och sommarlovet.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Klar/slutförd	**(Opalen) Minst en gång per halvår ska fritidsgården besöka Friluftscentrum på Södra Berget.** *(Bredsand Opalen)*	Opalens fritidsgård ska besöka Friluftscentrum på södra berget. Ungdomarna ska ges möjligheten att utforska naturen och prova på de aktiviteter som anläggningen och miljön i området har att erbjuda, så som: discgolf, äventyrsstigar, hinderbana, skidspår, cykelleder, pulkaåkning, grillning ect.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** T1 Under vintern har vi varit på Sidsjöbacken med ungdomar från Opalens fritidsgård och åkt skidor. Vi har besökt Södra berget och varit på högt och lågt under T2 och sommarlovet.		
Klar/slutförd	**(Bredsand) Erbjuda möjlighet för utförsåkning i Sidsjöbacken under vintersäsongen.** *(Bredsand Opalen)*	Bredsands fritidsgård ska erbjuda ungdomarna möjlighet till utförsåkning i Sidsjöbacken tillsammans med fritidsledare.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Vid elva tillfällen har ungdomarna på Bredsands fritidsgård haft möjligheten att åka skidor gratis i Sidsjöbacken med personal från fritidsgården. Ungdomarna har tillsammans med personal fått låna utrustning på fritidsgården eller på Fritidsbanken.		
Klar/slutförd	**(Opalen) Erbjuda möjlighet för utförsåkning i Sidsjöbacken under vintersäsongen.** *(Bredsand Opalen)*	Bredsands fritidsgård ska erbjuda ungdomarna möjlighet till utförsåkning i Sidsjöbacken tillsammans med fritidsledare.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Ungdomar på Opalens fritidsgård har varit i Sldsjöbacken och åkt skidor på sportlovet tillsammans med Bredsands fritidsgård.		
Klar/slutförd	**(Bredsand) Ta vara på det natur- och friluftsliv som fritidsgårdens område med omnejd kan erbjuda** *(Bredsand Opalen)*	Aktiviteten ska innehålla lärande i någon form, där barn och unga ges möjlighet att lära sig mer om naturfrågor, friluftsliv, miljö och hur vi kan spendera fritid i naturen på ett hållbart sätt med hänsyn till naturen.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Under T1 har vi varit i området och åkt skridskor på Bredsands fotbollsplan, vi har haft flertalet aktiviteter utomhus. Under T2 har vi varit på fotbollsplanen vid Bredsands skola och på stranden nedanför fritidsgården vid flera tillfällen. Under T3 har vi varit varit ute i området vid flera tillfällen.		
Klar/slutförd	**(Opalen) Ta vara på det natur- och friluftsliv som fritidsgårdens område med omnejd kan erbjuda.** *(Bredsand Opalen)*	Aktiviteten ska innehålla lärande i någon form, där barn och unga ges möjlighet att lära sig mer om naturfrågor, friluftsliv, miljö och hur vi kan spendera fritid i naturen på ett hållbart sätt med hänsyn till naturen.	2025-01-21	2025-12-31	**Årsrapport 2025** På sommarlovet har vi besökt Dyket som ligger i närområdet.		
Klar/slutförd	**(INDAL) Ta tillvara på det natur- och friluftsliv som gårdens område med omnejd kan erbjuda.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Genom att ha en mobil verksamhet finns möjligheter till att upptäcka/göra utflykter och aktiviteter på hela bygden (och i hela Sundsvall).	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Ungdomarna är inte så lockad av närområdet; de åker gärna iväg och hittar på saker. Lättare att hitta på saker under varmare perioder, sedan börjar vi mer och mer närma oss gården. Vi föreslår återkommande aktiviteter som att köra pulka-race eller andra saker utomhus. Aktiviteten bedöms som klar då gjort en del grejer och erbjudit massor - men sedan är det i slutändan en frivillig verksamhet och är de inte intresserade så kommer de inte delta.		
Klar/slutförd	**(ENHETEN) Erbjuda utförsåkning i Sidsjön.** *(Matfors Granloholm Indal)*	I samarbete med Fritidsbanken.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Vi får se hur tidig säsongen blir vintern 25/26. Oavsett har det erbjudits i år.		

Status	Aktiviteter	Beskrivning	Startdatum	Slutdatum	Kommentar	Ansvarig	Konsoliderade enheter
Kommer ej att genomföras	**(INDAL) Erbjuda aktiviteter på Vättaberget.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Genom att nyttja naturen och genom ökad samverkan med föreningslivet erbjuda aktiviteter på Vättaberget.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Ungdomarna är inte så intresserade av att åka dit, men vi får se vad som händer när snön kommer. Med vi för samtal med de som ansvarar för Vättaberget om att köra aktiviteter som kan locka ungdomar dit.		
Klar/slutförd	**(MATFORS) Besöka Allsta Fiskecamp.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Ex fiska, grilla, promenera m.m	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Kommer ej att genomföras	**(MATFORS) Besöka och utforska grottor** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Har inte skett under hösten.**		
Klar/slutförd	**(MATFORS) Besöka Ängomstjärn** *(Matfors Granloholm Indal)*	Ex grilla, låna kåtan, fiska (pimpla/vanligt beroende på årstid).	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Fiske i Ängomtjärn 1 oktober tillsammans med fiskeklubben. Mycket uppskattat och många deltagare.		
Klar/slutförd	**(MATFORS) Besöka Södra Berget och ta del av aktiviteter som erbjuds där.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Kommer ej att genomföras	**(MATFORS) Besöka HillstaMon.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Utmana varandra i hinderbana.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Kommer ej att genomföras	**(MATFORS) Vinteraktiviteter i Sidsjön.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Beror på hur säsongen ser ut - följ upp närmare slutet på året. Ungdomarna hos oss, när de väl ska till Sidsjön, åker de raka vägen från skolan. Under 2026 har vi dock mer personal på plats och har större möjligheter till att åka iväg med en grupp samtidigt som vi kan hålla gården öppen.		
Klar/slutförd	**(MATFORS) Besöka friluftsområden.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Inriktning på allmänbildning och hälsa (både fysiskt och psykiskt).	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Kommer ej att genomföras	**(CENTRUMVILLAN) Vi ska nyttja det nya utomhusgymmet i Granloholms Centrum.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Vi har inte nyttjat det ännu. Har med möjligheten i bakhuvudet till lämpligt tillfälle. Vi brukar dock informera om att det finns (ligger lite dolt).		
Klar/slutförd	**(CENTRUMVILLAN) Besöka minst ett naturreservat.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Klar/slutförd	**(CENTRUMVILLAN) Uppleva en höghöjdsbana.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** **Inget nytt att tillägga.**		
Klar/slutförd	**(CENTRUMVILLAN) Erbjuda lägerverksamhet.** *(Matfors Granloholm Indal)*		2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Inget nytt att tillägga mer än att de redan frågar om nästa sommarläger. Vi har även samtalat med en grupp från Röda Korset som arbetar med Ukrainska barn och de är väldigt intresserad av att vara med och göra ett läger med oss - vi kommer föra dialog framgent.		
Klar/slutförd	**(CENTRUMVILLAN) Erbjuda möjlighet för utförsåkning i Sidsjöbacken.** *(Matfors Granloholm Indal)*	Vi erbjuder under säsongen fritidsledarledda tillfällen i Sidsjöbacken; oavsett funktionsförmåga.	2025-01-01	2025-12-31	**Årsrapport 2025** Planering inför kommande års slalomsäsong är i full fart.		

Sundsvalls kommun

Uppföljning

Kommunstyrelsekontoret
Avdelningen för samhällsutveckling
Marlene Svensson, processledare

2026-06-24

KS-2026-00683

Uppföljning av Natur- och friluftsplanen

Mottagare

Kultur - och fritidsnämnden

Alla remissinstanser

Barn- och utbildningsnämnden
Individ- och arbetsmarknadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljönämnden
Mitthem
MittSverige Vatten & Avfall
Stadsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden

Bakgrund

Sundsvalls kommuns natur- och friluftsplan antogs av kommunfullmäktige 2018-01-29, § 10 (KS-2017-00681-3). Genom den gav kommunfullmäktige i uppdrag till alla nämnder och bolag att ta fram handlingsplaner som visar hur de ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen. Detta är en uppföljning av hur nämnder och bolag har arbetat med målen i natur- och friluftsplanen sedan den förra uppföljningen år 2022.

Uppföljning nämnder/bolag

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp vad nämnder och bolag har gjort för att uppfylla målen i natur- och friluftsplanen.

Kommunstyrelsens önskar svar på följande frågor:

Mål 1: Rika natur- och friluftsupplevelser

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 1 Rika natur- och friluftsupplevelser* sedan år 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?
- Strategin att ”utföra kompensationsåtgärder när intrång i natur- och friluftslivet inte kan undvikas” lyfts fram under mål 1. Beskriv hur nämnden/bolaget har arbetat med kompensationsåtgärder och vilka effekter det haft?

- Hur har nämnden arbetat för att ”värna stränder och öka tillgängligheten till strandområden” sedan 2022? Vilka resultat eller förbättringar bedöms ha uppnåtts inom området?

Mål 2: Rika natur- och friluftsupplevelser

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 2 Ökad biologisk mångfald* sedan 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Mål 3: God kunskap och förståelse

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 3 God kunskap och förståelse* sedan 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?

Mål 4: Öppen samverkan och engagemang

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 4 Öppen samverkan och engagemang* sedan 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?
- Beskriv vilken samverkan som fungerar väl och vilken som fungerar mindre väl. Vad kan göras för att stärka och utveckla den samverkan som idag bedöms vara otillräcklig?

Mål 5: Sammanhängande grönblå infrastruktur

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur* sedan 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?
- Hur kan nämnden utveckla arbetet med grönblå infrastruktur?
- Hur kan kommunen i stort utveckla arbetet?

Mål 6: Förbättrad helhetssyn och hänsyn

- Vilka insatser har nämnden genomfört kopplade till *Mål 6 Förbättrad helhetssyn och hänsyn* sedan 2022? Utgå från strategierna som anges under målet i Natur- och friluftsplanen. Vilka hinder respektive möjligheter finns i arbetet?
- Hur har nämnden vägt olika tillväxt- och miljöintressen mot varandra i situationer där målkonflikter har uppstått, till exempel vid hantering av detaljplaner?
- Hur ser nämnden på strategin ”bevara och återskapa våtmarker”?

Övriga frågor

- Miljönämnden ansvarar tillsammans med kultur- och fritidsnämnden för att hålla fakta och planeringsunderlag uppdaterade (se ”Uppdrag till kommunala nämnder och bolag” på s. 9 i Natur- och friluftsplanen). Bedömer nämnden att materialet fortfarande är aktuellt?

- Har er nämnd tagit fram en handlingsplan? Bifoga planen om ja.
- Har er nämnd gjort någon uppföljning av ert arbete utifrån er handlingsplan? I så fall, bifoga redogörelsen av uppföljningen.
- Finns det några övriga synpunkter, erfarenheter eller utvecklingsförslag kopplade till natur- och friluftsplanen som nämnden vill dela med sig av?

Svaren ska ha kommit in till kommunstyrelsekontoret senast 2026-10-05.

Kontaktperson i ärendet är Marlene Svensson marlene.svensson@sundsvall.se

Vänlig hälsning

Marlene Svensson,

Processledare för social hållbarhet
Avdelningen för samhällsutveckling och hållbarhet
Kommunstyrelsekontoret

Natur- och friluftsplan

VISION, MÅL OCH STRATEGIER

Antagen av kommunfullmäktige 2018-01-29

Sundsvalls kommun

LOkala NAturvårds satsningen

Medverkande i arbetet med Natur- och friluftsplanen:

Arbetsgrupp

Jenny Johansson	Miljökontoret
Ronnie Nordström	Miljökontoret
Lars Fahlberg	Kultur- och fritidsförvaltningen
Anders Erlandsson	Kultur- och fritidsförvaltningen

Referensgrupp

Anita Forslin	Stadsbyggnadskontoret
Hans Asplund	Stadsbyggnadskontoret

Styrgrupp

Ulrika Edlund	Koncernstaben
Gunnar Westerlund	Stadsbyggnadskontoret
Lars-Erik Återgård	Kultur- och fritidsförvaltningen
Ylva Jakobsson	Miljökontoret

Beställare

Kristin Eriksson	Miljökontoret
Jonas Walker	Kultur- och fritidsförvaltningen

Sundsvalls kommuns Natur- och friluftsplan – Vision, mål och strategier • Godkänd av styrgrupp 21 aug 2017 och antagen av kommunfullmäktige 2018-01-29.
Grafisk produktion Sundsvalls kommun, Servicecenter Kontorsservice. Därefter bearbetad av Koncernstaben inför kommunfullmäktiges beslut.
Foton på framsidan Spindelnät – Helena Brus, Skidåkande barn – Lars "Fabbe" Fahlberg, Mnemosynefjäril – Ronnie Nordström, Skyltar – Lars "Fabbe" Fahlberg.

2 Vision, mål och strategier

Innehåll

Sammanfattning 4

Inledning 5

Vision för natur och friluftsliv - och hur vi ska arbeta i rätt riktning 7

Sex mål - och strategier för att nå dem 10

MÅL 1 Rika natur- och friluftsupplevelser 10

MÅL 2 Ökad biologisk mångfald 12

MÅL 3 God kunskap och förståelse 14

MÅL 4 Öppen samverkan och engagemang 16

MÅL 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur 18

MÅL 6 Förbättrad helhetssyn och hänsyn 20

Urvalskriterier vid skydd av natur- och friluftsområden samt arter 23

Bilaga: Kommunfullmäktiges beslut

NATUR- OCH FRILUFTSPLANEN – innehåller vision, mål och strategier. Här redovisas också hur nämnderna ska arbeta övergripande för att genomföra planen. Den är beslutad av kommunfullmäktige, följs upp varje mandatperiod och revideras vid behov.

Handlingar till stöd för Natur- och friluftsplanens genomförande

FAKTA OCH PLANERINGSUNDERLAG (ej politiskt beslutad) – Som underlag till natur- och friluftsplanen har en rapport tagits fram som beskriver historik, nuläge, förutsättningar och värden. Fakta- och planeringsunderlag kommer fortlöpande att uppdateras och är även ett underlag till kommunal fysisk planering. Därför hittar du den här: www.sundsvall.se/planeringsunderlag. Digital kartinformation finns också i planeringskartan (www.sundsvall.se/oversiktsplan) och friluftskartan (www.sundsvall.se/friluftskarta).

IDÉKATALOG (ej politiskt beslutad) – I arbetet med att ta fram planen har flera förslag på åtgärder identifierats. Det kan handla om allt från att värna om områden och arter, kunskapsförmedlande, önskvärda beteendeförändringar samt ändrade rutiner till fysiska åtgärder och aktiviteter. Flera av åtgärderna behöver behandlas politiskt i olika nämnder för att kunna genomföras. Särskilt angelägna är de inledande prioriterade åtgärderna. Idékatalogen är ett värdefullt underlag i kommunens fortsatta arbete med natur- och friluftsfrågor, till exempel i samband med framtagande av handlingsplaner.

NÄMNDSSPECIFIKA HANDLINGSPLANER – Sundsvalls kommunala nämnder och bolag ska besluta om en egen handlingsplan för att bidra till att genomföra natur- och friluftsplanen.

Sammanfattning

Foto: Ronnie Nordström

Miljönämnden och Kultur- och fritidsnämnden har tagit fram en natur- och friluftsplan på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta är ett kommunövergripande styrdokument som ska göra oss ännu bättre på naturvård och friluftsliv.

Vision

Sundsvalls kommun ska erbjuda natur och friluftsliv i toppklass för alla kommuninvånare och besökare samt en varierad och rik natur för djur- och växtlivet.

Sex mål på vägen dit

- Rika natur- och friluftsupplevelser
- Öppen samverkan och engagemang
- Ökad biologisk mångfald
- Sammanhängande grönblå infrastruktur
- God kunskap och förståelse
- Förbättrad helhetssyn och hänsyn

För varje mål finns strategier för att uppnå målen. Utifrån dessa ska varje nämnd och bolag besluta om åtgärder för att utifrån sina respektive verksamheter bidra till att genomföra natur- och friluftsplanen.

Planen ska leda till att Sundsvall är ett föredöme för hur en kommun arbetar med naturvård och friluftsliv genom att:

Alla sundsvallsbor har ett aktivt liv i gemenskap med andra, där friluftslivet är en möjlighet för tillväxt, utveckling och förbättrad folkhälsa. Barns och ungas möjligheter till ett aktivt friluftsliv prioriteras. Tillgängligheten och kunskapen om Sundsvalls natur ska öka hos medborgare och besökare.

Landskapets mångfald av naturvärden, värde för friluftsliv och estetiska värden värnas, bevaras och utvecklas. Stora opåverkade områden fortsätter att ge en upplevelse av tystnad och vildmark. Naturresurser, skog, åker, hav och sjö nyttjas varsamt och ekologiskt hållbart för att ge oss de ekosystemtjänster människan är beroende av.

Växter och djur i värdefulla naturmiljöer har ett egenvärde samtidigt som både vanliga och sällsynta naturtyper, djur och växter har goda förutsättningar att leva kvar och trivas.

Stadens grönblå infrastruktur ger oss bostadsnära friluftsliv, ett rikt djur- och växtliv, renar luftföroreningar och dagvatten, dämpar buller, skyddar mot UV-strålning och förbättrar lokalklimatet.

Kustens varierande stränder, havsvikar och öppna vatten, utvecklas på ett varsamt sätt där biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet har en given plats i fortsatt planering.

Inledning

Människan är en del av naturen och har ett ansvar att vårda den, både för sin egen skull och för kommande generationer. Naturen ger oss ekosystemtjänster, som till exempel pollinering, ren luft, syre, vatten och mat. Naturen ger oss även positiva hälsoeffekter och upplevelsevärden, kopplade till friluftsliv och rekreation. Friluftsliv bidrar till att förbättra folkhälsa, förståelse för naturen och även till landsbygdsutveckling genom exempelvis naturturism.

Kultur- och fritidsnämnden och miljönämnden har tagit fram denna natur- och friluftsplan på uppdrag av kommunfullmäktige som de senaste åren har betonat att Sundsvall ska vara en friluftskommun i toppklass. Länsstyrelsen har beviljat stöd i form av lokalt naturvårdsbidrag, LONA. Arbetet har skett i samarbete med stadsbyggnadskontoret. Även ideella föreningar, andra förvaltningar och verksamheter har deltagit. Koncernstaben har gjort en slutlig bearbetning i samband med beredningen till kommunfullmäktige.

Syftet med natur- och friluftsplanen är:

- Att formulera en strategi för att bevara och utveckla kommunens värden utifrån natur och friluftsliv. Strategin bygger på fakta och planeringsunderlag som tas fram inom projektet.
- Fakta och planeringsunderlag ska även fungera som underlag till fysisk planering.
- Att redovisa prioriterade åtgärder för naturvård och friluftsliv inom kommunen.
- Att beskriva hur ny kunskap och behov av eventuella förändringar kan föras in i den fysiska planeringen.
- Att öka förståelsen och kunskapen om naturen och friluftslivet i kommunen bland tjänstemän, politiker, allmänhet och skola.

Hållbar utveckling och tillväxt

Sundsvalls kommuns tillväxtstrategi HT 21/RIKARE (version 2016-12-08) betonar behovet att hantera bland annat klimathot och utarmning av biologisk mångfald. ”Kommunen har ett uppdrag att förbättra välfärden och livskvaliteten för nuvarande och kommande generationer Sundsvallsbor, men också ett ansvar att bidra till att bevara jordens förmåga att upphålla liv med hela dess mångfald”.

Natur- och friluftsplanen medverkar till att stärka de positiva samband som finns mellan ekonomisk, social och ekologisk utveckling, som leder till en hållbar utveckling. Det är en viktig konkurrensfaktor för Sundsvalls utveckling såväl inom stad och tätorter som på landsbygden.

Kommunens ansvar och olika roller

En natur- och friluftsplan är ett nödvändigt verktyg i kommunens arbete med att ta sitt ansvar utifrån FN-konventioner, EU-direktiv, nationella och regionala mål, samt översätta och förverkliga dem i överensstämmelse med gällande översiktsplan och andra beslut.

Kommunen har en mängd funktioner som påverkar arbetet med natur- och friluftsfrågor. Det är viktigt med en gemensam syn på hur kommunen, som helhet och på alla nivåer, ska arbeta med de nationella miljökvalitets- och friluftsmålen.

Omfattning

Natur- och friluftsplanen är vägledande för arbetet med natur och friluftsliv inom hela kommunorganisationen. Detta innefattar kommunägd mark, men också hur vi genom dialog, stöd, påverkansarbete och strategiska markköp, påverkar utvecklingen av naturvård och friluftsliv med andra aktörer och angränsande kommuner.

Alla aktörer i samhället: stat, kommun och näringsliv, har ett stort ansvar för att värna om allmänna intressen som naturvård och friluftsliv. Det finns också ett sektorsansvar för miljökvalitetsmålen som även omfattar privatpersoner.

För att värna om naturmiljöer och fungerande kretslopp måste miljöaspekter hanteras i ett vidare perspektiv. Det räcker inte att skydda väl avgränsade områden. Natur och friluftsliv påverkas av vad män-

niskan gör, till exempel genom utsläpp eller kraftverksbyggen i älvar. Även verksamheter utanför kommunens, länets och landets gränser påverkar vår kommun.

Människor, djur och växter rör sig och sprids oberoende av administrativa gränser. För en fungerande helhet behövs såväl högkvalitativa skyddande områden som det vardagslandskap vi alla har i våra närområden.

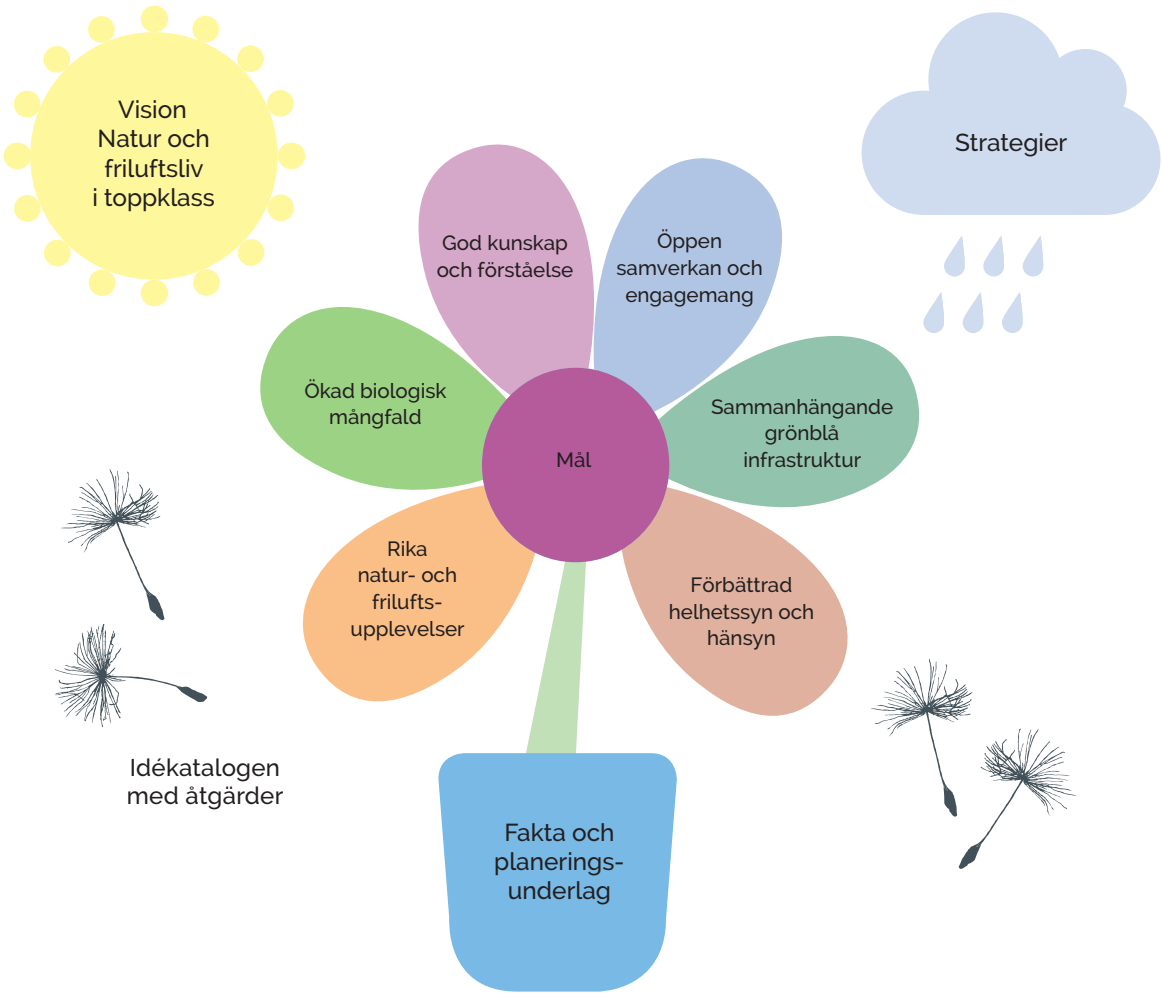

Nedre delen av Ljungan. Foto: Ronnie Nordström

Vision för natur och friluftsliv – och hur vi ska arbeta i rätt riktning

Vision: Sundsvalls kommun ska erbjuda natur och friluftsliv i toppklass för alla kommuninvånare och besökare samt en varierad och rik natur för djur- och växtlivet.

Sex mål med strategier och åtgärder ska leda oss mot visionen. Målen skär igenom kommunens alla verksamhetsområden och funktioner, både internt och externt. Under varje mål beskrivs strategier som är viktiga för att uppnå dem. De berör kommunen som föredöme, som aktör mot andra sektorer och som pådrivare. Med ”vi” avses Sundsvalls kommuns beslutsfattare och medarbetare.

Natur- och friluftsplanens olika delar och förhållandet dem emellan.

Natur- och friluftsplanens mål (blombladen) har sin grund i *Fakta och planeringsunderlag*.
Strategier ger styrka och näring så att *målen* kan nås i vår strävan mot *visionen*.
Idékatalogen med åtgärder ska sprida arbetet med natur- och friluftsfrågor till hela kommunens organisation.

Natur och friluftsliv vid Skrängstasjön... Foto: Ronnie Nordström

8 Vision, mål och strategier

Uppdrag till kommunala nämnder och bolag

Syftet med dessa uppdrag är att säkerställa att natur- och friluftsplanen genomförs.

- **Kommunala nämnder och bolag** ska senast 2019 ta fram en handlingsplan för hur respektive nämnd/bolag ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen. Detta gäller alla som på något sätt kan medverka till någon del av målen. Idékatalogen ska användas som stöd för att utse lämpliga åtgärder utifrån respektive verksamhets möjligheter och koppling till natur och friluftsliv. Nya idéer kan också tas fram. Vissa prioriterade åtgärder medför behov av samordning mellan nämndernas handlingsplaner och nämnderna ansvarar själva för att driva detta arbete för en hög måluppfyllelse. Handlingsplanerna ska användas och ajourhållas så länge denna natur- och friluftsplan är gällande. Handlingsplanerna ska förses med en konsekvensbedömning av sociala, ekologiska och ekonomiska konsekvenser.
- **Miljönämnden** tillsammans med **kultur- och fritidsnämnden** ska med kunskap om natur och friluftsliv samt inblick i tankarna med idékatalogen stötta övriga nämnder/bolag i deras arbete med handlingsplanerna.
- **Miljönämnden** tillsammans med **kultur- och fritidsnämnden** ska ansvara för att hålla utbildning i natur- och friluftskunskap i samband med att koncernstaben arrangerar utbildning för kommunfullmäktiges ledamöter vid varje ny mandatperiod.
- **Stadsbyggnadsnämnden** ska senast 2018 bilda en tjänstemannagrupp bestående av representanter från olika berörda förvaltningar, som regelbundet för dialog om utvecklingsfrågor där naturvård och friluftsliv berörs.
- **Stadsbyggnadsnämnden** tillsammans med **miljönämnden** ska senast 2019 ta fram en plan för kommande reservatsbildning (kommunala naturreservat), för beslut i kommunfullmäktige.
- **Kommunstyrelsen** ska peka ut viktiga tätortsnära natur- och friluftsområden för de olika kommundelarna utanför staden vid revidering av kommunens översiktsplan.
- **Kommunstyrelsen** ska varje mandatperiod följa upp och redovisa nämnders och bolags arbete med natur- och friluftsplanen.
- **Miljönämnden** tillsammans med **kultur- och fritidsnämnden** ansvarar för att hålla fakta och planeringsunderlag uppdaterat på en lämplig nivå, i dialog med de nämnder som ansvarar för fysisk planering. Underlaget bör på sikt göras mer digitalt och kartbaserat för att underlätta sökning och ajourhållning.

Foto: Yvonne Sellstedt

Strategier handlar om att välja bäst väg för att nå ett mål.

Sex mål – och strategier för att nå dem

MÅL 1 Rika natur- och friluftsupplevelser

Alla som vistas i Sundsvalls kommun har tillgång till ett rikt friluftsliv och rika naturupplevelse som finns nära och är tillgängliga året om. Vi ska vara en friluftskommun i världsklass!

Strategi för att uppnå målet

- Riktade insatser för målgrupper som har svårt att ta sig ut i naturen på egen hand, det kan vara äldre, barn och unga, personer med funktionsnedsättning, nya svenskar med flera.
- Alla boendemiljöer har tillgång till områden för närrekreation och naturupplevelser.
- Nya bostadsområden planeras så att det finns tillgång till natur- och friluftsmark i bostädernas närhet så att behovet av lek, rekreation samt hälsosamt klimat tillgodoses.
- Kärnområden för natur/friluftsliv utpekade i Sundsvalls översiktsplan ska vara lätta att nå för sundsvallsborna och fortsätta utvecklas för natur- och friluftsliv samtidigt som värdena bevaras.
- Naturgivna förutsättningar är grunden vid planering av nya bostadsområden och större exploateringar. Vi ska bygga vid och inte i kärnområden, grönblå stråk, värdefulla naturmiljöer och friluftsområden.
- Ge möjlighet till ett aktivt friluftsliv under alla årstider med anpassade och välskötta anläggningar.
- Säkerställ ytor i närheten av skolor och förskolor för regelbunden och rutinmässig utomhuspedagogik.
- Utföra kompensationsåtgärder när intrång i natur- och friluftsområden inte kan undvikas.
- Utveckla förutsättningarna för naturturism och nya friluftsaktiviteter.
- De kommunägda, tätortsnära skogarna ska förvaltas med utgångspunkt i att stärka möjligheter för friluftsliv, klimatanpassning och biologisk mångfald.
- Värna om våra stränder och öka tillgängligheten för allmänheten till strandområden. Använd Kustplan som stöd för avvägningar om hänsyn.

Varför är mål 1 viktigt?

- Naturen har en positiv inverkan på såväl fysiskt som psykiskt välmående. Den bostadsnära naturen är särskilt viktig och fyller många funktioner. Den uppmuntrar till lek och rörelse samtidigt som den kan ge stillhet och ro samt minskar stress. Många djur och växter bidrar till en rikare naturupplevelse.
- Lättillgänglig natur och friluftsliv bidrar till jämlikhet och förbättrad folkhälsa.
- Ett rikt och högklassigt friluftsliv ökar Sundsvalls attraktionsvärde och är en grund för positiv utveckling och tillväxt. Detta gynnar både livsmiljö, turism och näringsliv.

Koppling till nationella och lokala mål

De flesta nationella friluftsmålen berörs av detta mål. Särskilt utmärkande är målen *Tillgänglig natur för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling* och *Ett rikt friluftsliv i skolan.* Flera av de nationella miljökvalitetsmålen berörs också, då de även värnar om upplevelsevärden som utgör grund för friluftslivet, till exempel *God bebyggd miljö*. Även det nationella folkhälsomålet *Ökad fysisk aktivitet* påverkas positivt av målet.

Detta mål är det viktigaste för att kunna uppnå det lokala målet att bli en *friluftskommun i världsklass*. Även kommunens strategi för hållbar tillväxt RIKARE berörs av detta mål i arbetet att erbjuda en livsmiljö i toppklass.

MÅL 2 Ökad biologisk mångfald

Vi tar vårt ansvar för den biologiska mångfalden på alla nivåer inom våra verksamhetsområden.

Strategi för att uppnå målet

- Intentionerna i gällande konventioner, direktiv och nationella mål om biologisk mångfald inarbetas i den kommunala verksamheten.
- Kommunen tar ansvar för och arbetar enligt de åtgärdsprogram för hotade arter som rör vår kommun.
- Vardagslandskapet får en viktig roll när det gäller biologisk mångfald och dess betydelse för ekosystem och ekosystemtjänster. En viktig aspekt är hur landskapets olika delar hänger samman.
- Vår kommuns specifika naturmiljöer/naturtypskomplex och geografiska läge som gränszon för både nordliga och sydliga arter, beaktas i planprocessen och vid exploatering.
- Uppmuntra ekologisk produktion på olika sätt.
- Kommunens FSC-märkta skogar ska skötas för att gynna biologisk mångfald och friluftsliv i första hand, där även anpassning till ett förändrat klimat ingår.
- Värdefulla naturområden skyddas genom reservatsbildningar enligt framtagen plan.

Varför är mål 2 viktigt?

- Biologisk mångfald är grunden för uthålligt liv på jorden och människans existens. Mångfalden är frukten av miljontals år av evolution utifrån naturliga processer. Förändringen av olika livsmiljöer sker nu i en sådan hastighet att naturen inte hinner med, vilket leder till att många arter och livsmiljöer försvinner från Sverige och från jordens yta.
- Alla arter fyller en funktion och har ett eget värde. Genetiskt utbyte mellan olika populationer och livsmiljöer behövs för att arter ska kunna leva vidare. Det är svårt att veta vilka arter som är direkt livsviktiga för allt liv på jorden.
- Biologisk mångfald och vardagslandskapet ligger till grund för funktioner och processer i ekosystemen som påverkar bildandet av ekosystemtjänster som pollinering, livsmedel, skugga och skydd mot skadlig UV-strålning, dagvattenrening, renare luft och vatten.

Koppling till nationella och lokala mål

Flera av de nationella miljömålen har direkt koppling till biologisk mångfald, medan andra påverkas mer indirekt. Det gäller även de nationella målen för friluftsliv. Exempel på mål som är direkt beroende av den biologiska mångfalden är *Giftfri miljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt Levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker och Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.*

Foto: Jenny Johansson

Blåsippor, Hepatica nobilis, Norra Stadsbergets naturreservat.

MÅL 3 God kunskap och förståelse

Alla beslutsfattare har god kunskap om naturens värden, människans roll i naturen och nyttan med friluftsliv. Vi arbetar aktivt för att öka kunskapen hos alla våra medborgare.

Strategi för att uppnå målet

- Berörda tjänstemän håller sig uppdaterade om aktuell forskning kring friluftsliv, naturvård och biologisk mångfald.
- Öka kunskapen hos beslutsfattare, barn och unga samt större aktörer i samhället när det gäller natur- och friluftslivsfrågor.
- Sprida kunskap om allemansrättens rättigheter och skyldigheter till alla kommuninvånare.
- Information om natur och friluftsliv ska vara uppdaterad, lätt att hitta och förstå samt bidra till att antalet friluftsaktiviteter ökar.
- Kommunen ska vara en viktig samrådspart och kunskapskälla för olika verksamheter och aktörer inom kommunens gränser i frågor som rör natur, biologisk mångfald och friluftsliv.
- Skolor och förskolor använder utomhuspedagogik som en metod för att öka inlärning och folkhälsa.

Varför är mål 3 viktigt?

- Aktuell kunskap om kommunens naturvärden och friluftsliv är en viktig grund för fysisk planering och andra kommunala beslut.
- Kommunen har ett stort ansvar för att både värna och utveckla allmänna intressen, som i det här fallet naturvärden och värden för friluftslivet.
- Källkritik är viktig i dagens samhälle – vad är sant och vad är falskt? Ökad kunskap bidrar till att avgöra detta.
- Ökad kunskap och medvetenhet hos alla kommunmedborgare, ger en ökad förståelse för konsekvenserna av den enskilda personens handlande.
- Att lära sig tycka om naturen skapar en vilja att bevara den.
- Att vistas i naturen har stor betydelse för människors fysiska och psykiska hälsa. Det är därför ett viktigt budskap att nå ut med i dagens samhälle med bland annat ökad övervikt och stressrelaterade symtom.

Koppling till nationella och lokala mål

Att öka kunskapen om natur och friluftsliv hos tjänstemän, beslutsfattare och medborgare är grundläggande för *samtliga nationella mål inom såväl miljö som friluftsliv*. Kunskap skapar en grund för att fatta rätt beslut. Kommunen har även ett ansvar att bryta ned de nationella målen till kommunal nivå och arbeta med dessa.

Foto: Johan Thunberg

Naturskola, skidlek och ”skogen i skolan” är exempel på utomhuspedagogik.

MÅL 4 Öppen samverkan och engagemang

Vi arbetar för en god samverkan mellan alla berörda aktörer för att nå nationella miljökvalitets- och friluftsmål, och för att bli en friluftskommun i världsklass.
Vi arbetar aktivt med föreningssamverkan och för att stärka individens engagemang för natur och friluftsliv.

Strategi för att uppnå målet

- Aktivt samarbete inom kommunen och mellan kommun och markägare, näringsliv, högskolor, föreningar och andra myndigheter när det gäller natur- och friluftsfrågor.
- Vid större ändringar, utveckling eller ny skötsel i områden med höga natur- och/eller friluftsvärden och deras sammanhängande länkar, ska samråd ske mellan stadsbyggnadskontoret, miljökontoret och kultur- och fritidsförvaltningen i ett tidigt skede.
- Inspirera andra verksamheter och aktörer genom att vara föredöme och tänka i nya banor.
- Alla aktörer inom kommunens gränser tar sitt medansvar för frågor som berör natur och friluftsliv.
- Kommunen samverkar över kommungränserna i viktiga länsövergripande frågor, som till exempel avrinningsområden, vandringsleder, rovdjur och fåglar, industrietableringar och infrastruktur.
- Öka stödet till föreningsägda friluftsanläggningar och föreningsarrangemang.
- Fortsätt utveckla Sundsvalls natur- och friluftsråd.

Varför är mål 4 viktigt?

- För att nå de nationella miljö- och friluftsmålen är det viktigt att skapa en samsyn och en gemensam bild av hur vi ska nå dit. Det är därför viktigt med samverkan såväl inom kommunen som med externa parter och sektorsmyndigheter.
- Det är även viktigt att samverka utanför kommunens gränser då varken friluftslivet eller naturen följer administrativa gränser.
- Det ideella engagemanget i Sundsvall är stort och det är föreningarna som gör det största arbetet för Sundsvalls natur och friluftsliv. Det är därför viktigt att stödja föreningarna och utveckla samarbetet.

Koppling till nationella och lokala mål

De 16 nationella miljömålen visar hur den svenska miljön mår och hur arbetet för att nå miljömålen går. Arbetet ska göras gemensamt av aktörer i samhället. För att nå de *nationella miljömålen* och friluftsmålet *Starkt engagemang och samverkan*, krävs därför samverkan och engagemang på olika nivåer i samhället.

Det är även en grund för att kunna uppnå det lokala målet att bli en *friluftskommun i världsklass*.

Foto: Lars "Fabbe" Fahlberg

Tranviken, Sundsvalls Hawaii och ett av kommunens många strandbad.

MÅL 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur

Vi utvecklar sammanhängande nätverk av natur på land och i vatten där djur, människor och växter kan röra sig utan barriärer, både i tätorten och på landsbygden.

Strategi för att uppnå målet

- Säkerställ, vidareutveckla och återskapa en grönblå infrastruktur för att koppla ihop strategiskt viktiga områden och minska barriäreffekter. De grönstråk som finns idag i Sundsvalls stad förstärks.

- Utforma den grönblå infrastrukturen med funktionella stråk och med knutpunkter i form av kärnområden för både natur och friluftslivet.

- Verka för att exploatering inte skadar eller fragmenterar värdefull grönblå infrastruktur.

- Verka för att omvandla hårdgjorda ytor, öppna upp kulverterade bäckar, ta bort vandringshinder och i lämpliga lägen återskapa stränder för att öka tillgången på grönblå ytor i stad och tätort.

- Den parkmark, som är en del av stadens grönblå infrastruktur, ska förvaltas med hänsyn till värden för natur och friluftsliv.

Varför är mål 5 viktigt?

- Djur och växter är beroende av sin livsmiljö, men också liknande livsmiljöer i närheten. För att kunna ta sig mellan dessa områden behövs grönblå infrastruktur. För stor barriärverkan kan leda till att arter försvinner på kort och lång sikt.
- Forskning visar entydigt att bostadsnära naturområden är viktiga för den vardagliga vistelsen i naturen, där grönblå stråk fyller en viktig funktion genom att de leder vidare ut till större naturområden och möjlighet till längre vistelse.
- Värdet av de utpekade kärnområdena för natur och friluftsliv ökar om det finns naturliga förbindelser mellan områdena.
- För friluftslivet innebär sammanhängande grönblå infrastruktur ett minskat behov av transporter för att ta sig till och från naturområden för rekreation.

Koppling till nationella och lokala mål

De nationella miljömål som har en tydlig koppling till detta är mål är *God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag* och *Ett rikt växt och djurliv*. Flera andra mål är också direkt eller indirekt berörda. De nationella friluftsmål som har en tydlig koppling till detta mål är *Tillgång till natur för friluftsliv, Attraktiv tätortsnära natur* och *Friluftsliv för god folkhälsa*. Även det nationella folkhälsomålet *Ökad fysisk aktivitet* påverkas positivt av målet.

Det är även en förutsättning för att kunna uppnå det lokala målet att bli en *friluftskommun i världsklass*.

Foto: Ronnie Nordström

Utsikt från
Norra Stadsberget
till Södra Stadsberget.

MÅL 6 Förbättrad helhetssyn och hänsyn

Helhetssyn på landskap och ekosystemtjänster ska tillämpas i alla sammanhang. Vid samhällsplanering och strategiska beslut ska hänsyn tas till naturvärden och friluftsliv. Genom helhetssyn och hänsyn minskar sårbarheten vid intrång, oförutsägbara händelser och förändringar.

Strategi för att uppnå målet

- Värna om värdefulla områden för landskapsbild, natur och friluftsliv och undvik negativ påverkan på biologisk mångfald och friluftsliv genom kloka avvägningar.
- Tysta, opåverkade områden ska ses som en tillgång för allmänheten, besöksnäring och djurliv. Störande verksamheter och anläggningar ska undvikas.
- Undvika fragmentering av landskapet, till exempel vid anläggandet av skogsbilvägar.
- Ingen mer utbyggnad av vattenkraft ska ske i outbyggda och orörda forsar inom kommunen[1], samt verka för att bolagen självmant omprövar sina vattendomar.
- Påverka koncessionsärenden så att kraftledningar dras i mindre känsliga lägen.
- Bevara och återskapa våtmarker och viktiga rastplatser för fågellivet.
- Motverka torvbrytning och gruvdrift i känsliga lägen och verka för en mer hänsynsfull lagstiftning.
- Värna om vattendrag och deras närmiljöer inklusive raviner.
- Tillåta naturliga störningar och processer, där de inte hotar miljö och människors hälsa, till exempel ras, skred och brand.
- Tillsammans med andra berörda aktörer, bidra till att bevara vårt odlingslandskap.
- Undvika ny bebyggelse på jordbruksmark.
- Ta vara på det som karaktäriserar staden/tätorten och dess läge.
- Redovisa vilket värde kommunala markområden har för natur och friluftsliv, inklusive biologisk mångfald, innan beslut om förändring eller avyttring.
- Verka för att uppfyllelsen av ett nationellt mål inte påverkar ett annat mål negativt, till exempel vid inköp, upphandlingar och exploateringar.
- Beakta hållbarhetsfrågor ur ett livscykelperspektiv i kommunens inköpsstrategi.

1 Enligt KF beslut 1999-04-19, § 100

Varför är mål 6 viktigt?

- Det är viktigt att utgå från ett landskapsperspektiv för att skapa en funktionell helhet mellan mark, vatten och luft så att olika naturtyper och tillhörande arter ingår i ett större perspektiv.
- Det finns en naturlig variation i landskapet över tid för att arter ska hinna anpassa sig och utvecklas utifrån nya förutsättningar. Tempot på de omloppstider som skapats av mänsklig påverkan (till exempel effektiviseringar i jordbruk och skogsbruk) går fortare och stämmer inte alltid med de naturliga cyklerna.
- För att bli en friluftskommun i världsklass måste alla verksamheter ta hänsyn till friluftslivets intressen.

Koppling till nationella och lokala mål

Alla de nationella miljömålen påverkas positivt av helhetssyn och hänsynstagande. De nationella målen för friluftsliv som påverkas är *Tillgång till natur för friluftsliv, Attraktiv tätortsnära natur* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Tur på Sidsjön, ett av kommunens sex kommunala naturreservat och ett populärt friluftsområde direkt intill staden.

Foto: Lars "Fabbe" Fahlberg

Strandäng vid havet med den fridlysta orkidéen ängsnycklar

Foto Ronnie Nordström

Urvalskriterier vid skydd av natur- och friluftsområden samt arter

Traditionellt brukar ett område med en viss egenskap, till exempel en gammelskog eller ett viktigt friluftsområde skyddas ”för evigt” genom bildning av naturreservat eller liknande. Det är inte fel, men ibland kan läget vara viktigare än den för stunden finaste egenskapen i området. Som exempel kan nämnas en lövbränna som vandrar runt, det vill säga det lövbestånd i en barrskog som uppstått efter en skogsbrand och som hela tiden förändras. Egenskapen kan vara övergående och det kan vara tillräckligt att skydda egenskapen under en viss tid.

I vissa fall kan läget vara viktigare att skydda vid en landskapsanalys, än ett specifikt område. Hur ska en viss egenskap placeras, med vilka avstånd och vilken frekvens, för att den ska bilda ett nätverk av ekologisk betydelse och värden för friluftsliv?

Naturtyper och tillhörande arter ingår ett större perspektiv, liksom det rörliga friluftslivet, där landskapet är närmast överliggande enhet. Vid bevarande och utvecklande av värden för natur och friluftsliv är det viktigt att se det ur ett landskapsperspektiv så att olika sammanhörande naturtyper och friluftsområden finns på lämpliga avstånd, med önskvärda kvaliteter och utan barriärer dem emellan.

Följande förslag på strategier bör ingå i ett resonemang kring vilken strategi som är den bästa för just den specifika egenskapen man vill skydda:

1. Högt klassade objekt

Välja ut högst klassade objekt för friluftsliv och natur oavsett läge, enligt traditionellt tänkande. Kan avse områden med lång kontinuitet, exempel gammelskog.

2. Läge

Välj ut ett område där läget ”avgör” i ett funktionellt tänkande. Det innebär att det inte alltid är det högst klassade objektet som väljs ut eller ett som har ett statiskt läge.

Det är viktigt att inse att många utvecklingsstadier som vi i dagsläget ser som vanliga och i stort antal, såsom lövskogar, är ett försvinnande inslag i vårt landskap på grund av jordbruksnedläggning.

3. Närhet till andra områden

Se varje naturtyp och friluftsområde för sig och hur de ligger gentemot varandra eller i en kombination med intilliggande områden. Två objekt som ligger strategiskt bra till varandra blir tillsammans mer skyddsvärda än varje objekt för sig. Som exempel kan nämnas en kombination av våtmark, ängs- och hagmark och sjö.

4. Helhetsbild

Kombinationer av ovanstående resonemang, är en förutsättning om begreppet ”värna om den biologiska mångfalden och friluftslivet” ska få någon relevans. I det enskilda fallet kan huvudtyngden komma att ligga på en eller två av ovanstående strategier.

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
2018-01-29

§ 10 Natur- och friluftsplan - beslut om vision, mål och strategier

(KS-2017-00681-3)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta förslag till ”Natur- och friluftsplan – Vision, mål och strategier” daterat 2017-11-27 som ett nytt styrdokument för Sundsvalls kommun

att natur- och friluftsplanen ska gälla tillsvidare, följas upp en gång per mandatperiod och revideras vid behov

att överlåta till kommunstyrelsen att besluta om ”Natur- och friluftsplan – Vision, mål och strategier” är i behov av revidering och i så fall ansvara för att ta fram ett nytt förslag till kommunfullmäktige i samråd med berörda nämnder

att uppdra till kommunstyrelsen att informera kommunala nämnder och bolag om uppdrag enligt sidan 9 i natur- och friluftsplanen där det bland annat framgår att de senast år 2019 ska besluta om en handlingsplan för hur respektive nämnd och bolag ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen

att uppdrag enligt sidan 9 i natur- och friluftsplanen ska finansieras inom ram, med undantag av nedanstående att-sats

att arbetet med att digitalisera de delar av fakta och planeringsunderlag som är relevant för fysisk planering ska finansieras via särskilt beslut om medel för att bekosta utredningar inför uppdatering av gällande översiktsplan enligt KF 2017-06-26 § 161 punkt 3

att avsluta det deluppdrag under MRP-uppdrag 17 Sammanhängande grönområden/biologisk mångfald (år 2012) som berör framtagandet av en naturvårdsplan, samt

att understyrka för kommunala nämnder och bolag att bilagorna i Natur- och friluftsplanen är att betrakta som kunskapsunderlag och idébanker

att texten i Natur- och friluftsplanen ändras enligt följande:

Strykning av orden ”*och är utgångspunkt*” på sida 4 sista styckets sista mening så texten får följande lydelse:
”*Kustens varierande stränder, havsvikar och öppna vatten, utvecklas på ett varsamt sätt där biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet har en given plats för fortsatt planering”.*

Strykning av ordet ”*kan*” på sida 6 första styckets sista mening så texten får följande lydelse:
”*Även verksamheter utanför kommunens, länets och landets gränser påverkar vår kommun”.*

Strykning av ordet ”*särskild*” på sida 18, sista streck-satsen, så texten får följande lydelse:
”*Den parkmark, som är en del av stadens grönblå infrastruktur, ska förvaltas med hänsyn till värden för natur och friluftsliv*”.

Strykning av orden ”*och bevaras*” på sida 20, andra streck-satsen, så texten får följande lydelse:
”*Tysta, opåverkade områden ska ses som en tillgång för allmänheten, besöksnäring och djurliv. Störande verksamheter och anläggningar ska undvikas*”.

Ändring av ordet ”Motverka” till ”Undvika” på sida 20, tredje streck-satsen, så texten får följande lydelse:
”*Undvika fragmentering av landskapet, till exempel vid anläggandet av skogsbilvägar*”.

Ändring av ordet ”Ingen” till ”Undvika” samt strykning av orden ”utom i undantagsfall” på sida 20, elfte streck-satsen, så texten får följande lydelse:
”*Undvika ny bebyggelse på jordbruksmark*”.

Ändring av ordet ”Klargöra” till ”Redovisa” sida 20, trettonde streck-satsen, så texten får följande lydelse:
”*Redovisa vilket värde kommunala markområden har för natur och friluftsliv, inklusive biologisk mångfald, innan beslut om förändring eller avyttring*”.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden och miljönämnden har tagit fram ett förslag till natur- och friluftsplan för Sundsvalls kommun.

Nämndernas förslag till natur- och frilutsplan innehåller övergripande vision, mål, strategier och åtgärder. Beslut om planen bör tas av kommunfullmäktige (KF), då den berör fler nämnder inom kommunen.

Koncernstaben har i beredningen till KF gjort en bearbetning av natur- och friluftsplanen, vilket innebär att nu aktuellt förslag innehåller färre åtgärder som berör specifika nämnder, jämfört med det förslag som kultur- och fritidsnämnden och miljönämnden har beslutat om.

Överläggning

Kjell Bergkvist (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut men att tredje attsatsen får följande lydelse:

> *att överlåta till kommunstyrelsen att besluta om ”Natur- och friluftsplan – Vision, mål och strategier” är i behov av revidering och i så fall ansvara för att ta fram ett nytt förslag till kommunfullmäktige i samråd med berörda nämnder*

Birgir Hjörleifsson (MP) yrkar bifall till plan- och utvecklingsutskottets förslag till beslut.

Patrik Gustavsson (M), Liza-Maria Norlin (KD), Åsa Ulander (S) och Peter Sjöbom (M) instämmer i Kjell Bergkvists (C) yrkande.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, *dels* Kjell Bergkvist (C) med fleras förslag och *dels* Birgir Hjörleifssons (MP) förslag. Hon ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag med Kjell Bergkvists (C) tilläggsyrkande.

Reservation

Angel Villaverde (MP), Maria Algotsson (MP), Birgir Hjörleifsson (MP) och Tina Hellberg reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Kommunstyrelsen - 2018-01-15 - § 16
- Protokollsutdrag Kommunstyrelsens plan- och utvecklingsutskott - 2017-12-19 - § 78
- Koncernstabens skrivelse - KS-2017-00681-3
- Natur- och friluftsplan - vision mål strategier 171127
- Fakta och planeringsunderlag - Natur och friluftsliv 171128
- Idékatalog - åtgärder till Natur- och friluftsplan 171128
- Natur- och friluftsplan nämndsbeslutad med ändringsmarkeringar

- Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden 2017-09-27 §76
- Kultur- och fritidsförvaltningens skrivelse
- Protokollsutdrag miljönämnden 2017-09-11 § 50
- Miljökontorets skrivelse
- Natur- och friluftsplan inklusive bilagor
- Konsekvensbeskrivning av övergripande åtgärder i strategidelen
- Sammanfattning av synpunkter och kommentarer på remissen

– – – –

besöksadress Norrmalmsgatan 4

postadress 851 85 Sundsvall

telefon 060- 19 10 00

www.sundsvall.se

Bilaga till Natur- och friluftsplanen

IDÉKATALOG

Förslag på förvaltningsspecifika åtgärder

Sundsvalls kommun

Lokala Naturvårdssatsningen

Innehåll

Sammanfattning 3
Inledning 4
Prioriterade åtgärder 6
Mål 1 Rika natur- och friluftsupplevelser 8
Mål 2 Ökad biologisk mångfald 12
Mål 3 God kunskap och förståelse 16
Mål 4 Öppen samverkan och engagemang 19
Mål 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur 21
Mål 6 Förbättrad helhetsyn och hänsyn 23

IDÉKATALOG (ej politiskt beslutad) – I arbetet med att ta fram planen har flera förslag på åtgärder identifierats. Det kan handla om allt från att värna om områden och arter, kunskapsförmedlande, önskvärda beteendeförändringar samt ändrade rutiner till fysiska åtgärder och aktiviteter. Flera av åtgärderna behöver behandlas politiskt i olika nämnder för att kunna genomföras. Särskilt angelägna är de inledande prioriterade åtgärderna. Denna idékatalog är ett värdefullt underlag i kommunens fortsatta arbete med natur- och friluftsfrågor, till exempel i samband med framtagande av handlingsplaner.

Övriga handlingar inom Natur- och friluftsplanen

NATUR- OCH FRILUFTSPLAN – VISION, MÅL OCH STRATEGIER. Beslutad av kommunfullmäktige. Här redovisas också hur nämnderna ska arbeta övergripande för att genomföra planen. Den följs upp varje mandatperiod och revideras vid behov.

FAKTA OCH PLANERINGSUNDERLAG (ej politiskt beslutad) – Som underlag till natur- och frilufts-planen har en rapport tagits fram som beskriver historik, nuläge, förutsättningar och värden. Fakta- och planeringsunderlag kommer fortlöpande att uppdateras och är även ett underlag till kommunal fysisk planering. Därför hittar du den här: www.sundsvall.se/planeringsunderlag. Digital kartinformation finns också i planeringskartan (www.sundsvall.se/oversiktsplan) och friluftskartan (www.sundsvall.se/friluftskarta).

NÄMNDSSPECIFIKA HANDLINGSPLANER – Sundsvalls kommunala nämnder och bolag ska besluta om en egen handlingsplan för att bidra till att genomföra natur- och friluftsplanen.

Samtliga foton är tagna av Ronnie Nordström eller Lars ”Fabbe” Fahlberg.

Sammanfattning

Miljönämnden och Kultur- och fritidsnämnden har tagit fram en natur- och friluftsplan på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta är ett kommunövergripande styrdokument som ska göra oss ännu bättre på naturvård och friluftsliv.

Vision

Sundsvalls kommun ska erbjuda natur och friluftsliv i toppklass för alla kommuninvånare och besökare samt en varierad och rik natur för djur- och växtlivet.

Sex mål på vägen dit

- Rika natur- och friluftsupplevelser
- Öppen samverkan och engagemang
- Ökad biologisk mångfald
- Sammanhängande grönblå infrastruktur
- God kunskap och förståelse
- Förbättrad helhetssyn och hänsyn

För varje mål finns strategier för att uppnå målen. Utifrån dessa ska varje nämnd och bolag besluta om åtgärder för att utifrån sina respektive verksamheter bidra till att genomföra natur- och friluftsplanen.

Planen ska leda till att Sundsvall är ett föredöme för hur en kommun arbetar med naturvård och friluftsliv genom att:

Alla sundsvallsbor har ett aktivt liv i gemenskap med andra, där friluftslivet är en möjlighet för tillväxt, utveckling och förbättrad folkhälsa. Barns och ungas möjligheter till ett aktivt friluftsliv prioriteras. Tillgängligheten och kunskapen om Sundsvalls natur ska öka hos medborgare och besökare.

Landskapets mångfald av naturvärden, värde för friluftsliv och estetiska värden värnas, bevaras och utvecklas. Stora opåverkade områden fortsätter att ge en upplevelse av tystnad och vildmark. Naturresurser, skog, åker, hav och sjö nyttjas varsamt och ekologiskt hållbart för att ge oss de ekosystemtjänster människan är beroende av.

Växter och djur i värdefulla naturmiljöer har ett egenvärde samtidigt som både vanliga och sällsynta naturtyper, djur och växter har goda förutsättningar att leva kvar och trivas.

Stadens grönblå infrastruktur ger oss bostadsnära friluftsliv, ett rikt djur- och växtliv, renar luftföroreningar och dagvatten, dämpar buller, skyddar mot UV-strålning och förbättrar lokalklimatet.

Kustens varierande stränder, havsvikar och öppna vatten, utvecklas på ett varsamt sätt där biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet har en given plats och är utgångspunkt för fortsatt planering.

Inledning

Människan är en del av naturen och har ett ansvar att vårda den, både för sin egen skull och för kommande generationer. Naturen ger oss ekosystemtjänster, som till exempel pollinering, ren luft, syre, vatten och mat. Naturen ger oss även positiva hälsoeffekter och upplevelsevärden, kopplade till friluftsliv och rekreation. Friluftsliv bidrar till att förbättra folkhälsa, förståelse för naturen och även till landsbygdsutveckling genom exempelvis naturturism.

Kultur- och fritidsnämnden och miljönämnden har tagit fram denna natur- och friluftsplan på uppdrag av kommunfullmäktige som de senaste åren har betonat att Sundsvall ska vara en friluftskommun i toppklass. Länsstyrelsen har beviljat stöd i form av lokalt naturvårdsbidrag, LONA. Arbetet har skett i samarbete med stadsbyggnadskontoret. Även ideella föreningar, andra förvaltningar och verksamheter har deltagit. Koncernstaben har gjort en slutlig bearbetning i samband med beredningen till kommunfullmäktige.

Syftet med natur- och friluftsplanen är:

- Att formulera en strategi för att bevara och utveckla kommunens värden utifrån natur och friluftsliv. Strategin bygger på fakta och planeringsunderlag som tas fram inom projektet.
- Fakta och planeringsunderlag ska även fungera som underlag till fysisk planering.
- Att redovisa prioriterade åtgärder för naturvård och friluftsliv inom kommunen.
- Att beskriva hur ny kunskap och behov av eventuella förändringar kan föras in i den fysiska planeringen.
- Att öka förståelsen och kunskapen om naturen och friluftslivet i kommunen bland tjänstemän, politiker, allmänhet och skola.

Hållbar utveckling och tillväxt

Sundsvalls kommuns tillväxtstrategi HT 21/RIKARE (version 2016-12-08) betonar behovet att hantera bland annat klimathot och utarmning av biologisk mångfald. ”Kommunen har ett uppdrag att förbättra välfärden och livskvaliteten för nuvarande och kommande generationer Sundsvallsbor, men också ett ansvar att bidra till att bevara jordens förmåga att uppehålla liv med hela dess mångfald”.

Natur- och friluftsplanen medverkar till att stärka de positiva samband som finns mellan ekonomisk, social och ekologisk utveckling, som leder till en hållbar utveckling. Det är en viktig konkurrensfaktor för Sundsvalls utveckling såväl inom stad och tätorter som på landsbygden.

Kommunens ansvar och olika roller

En natur- och friluftsplan är ett nödvändigt verktyg i kommunens arbete med att ta sitt ansvar utifrån FN-konventioner, EU-direktiv, nationella och regionala mål, samt översätta och förverkliga dem i överensstämmelse med gällande översiktsplan och andra beslut.

Kommunen har en mängd funktioner som påverkar arbetet med natur- och friluftsfrågor. Det är viktigt med en gemensam syn på hur kommunen, som helhet och på alla nivåer, ska arbeta med de nationella miljökvalitets- och friluftsmålen.

Omfattning

Natur- och friluftsplanen är vägledande för arbetet med natur och friluftsliv inom hela kommunorganisationen. Detta innefattar kommunägd mark, men också hur vi genom dialog, stöd, påverkansarbete och strategiska markköp, påverkar utvecklingen av naturvård och friluftsliv med andra aktörer och angränsande kommuner.

Alla aktörer i samhället: stat, kommun och näringsliv, har ett stort ansvar för att värna om allmänna intressen som naturvård och friluftsliv. Det finns också ett sektorsansvar för miljökvalitetsmålen som även omfattar privatpersoner.

För att värna om naturmiljöer och fungerande kretslopp måste miljöaspekter hanteras i ett vidare perspektiv. Det räcker inte att skydda väl avgränsade områden. Natur och friluftsliv påverkas av vad människan gör, till exempel genom utsläpp eller kraftverksbyggen i älvar. Även verksamheter utanför kommunens, länets och landets gränser kan påverka vår kommun.

Människor, djur och växter rör sig och sprids oberoende av administrativa gränser. För en fungerande helhet behövs såväl högkvalitativa skyddande områden som det vardagslandskap vi alla har i våra närområden.

Vad är Idékatalogen?

Idékatalogen är förslag på olika åtgärder som kan bidra till att utveckla Sundsvalls kommuns arbete med natur- och friluftslivsfrågor. Det är enbart förslag och ska ses som en inspirationskatalog när de olika förvaltningarna arbetar med dessa frågor. Idékatalogen är en del av Sundsvalls Natur- och friluftsplan. Idékatalogen är inte politiskt behandlad, utan ett arbetsmaterial. De åtgärder som står som prioriterade är de som arbetsgruppen bedömer vara allra mest angelägna att genomföra så snart som möjligt.

Åtgärderna i Idékatalogen är indelade utifrån det mål de i huvudsak bidrar till att uppfylla, de flesta åtgärdsförslagen bidrar även till måluppfyllelse av flera andra mål. Åtgärderna (utom de prioriterade) är också bedömda utifrån om det krävs stor eller liten insats (tid, resurser med mera) och om de ger stor eller låg effekt, se tabellen nedan. Idékatalogen innehåller inga förslag på hur åtgärderna ska finansieras.

Insats		**Effekt**	
Liten	●	Låg	●
Medel	●●	Medel	●●
Stor	●●●	Stor	●●●

Prioriterade åtgärder

Nedan listas de åtgärder som arbetsgruppen bedömt som särskilt angelägna att genomföra. De är inte värderade utifrån insats och effekt eftersom samtliga bedöms medföra en stor effekt och vara prioriterade insatser.

Åtgärdsförslag	**Berörda förvaltningar**	**Syfte/indikator (uppföljningsmått)**
Mål 1		
Säkra tillgång till natur/park nära alla skolor, förskolor och äldreboenden samt andra typer av boenden, anpassade och inom rimligt avstånd.	KS SBK, BoU, SOC	Alla skolor, förskolor och boenden har ett utpekat naturområde (%).
Ta fram en långsiktig utvecklingsstrategi för våra två stadsberg och genomför den	KoF SBK	Fler besökare (antal)
Öka tillgängligheten till intressanta naturområden efter våra vattendrag och längs kusten	KoF	Ökat antal besökare (antal)
Ta fram utvecklingsplan för ledstrukturen som är friluftslivets och naturturismens infrastruktur	KoF	Ökat nyttjande av lederna (antal jämfört med 2016) och ökat antal turister (antal)
Avkastning från kommunens egna skogsbruk används för att stärka biologisk mångfald och upplevelsevärden för friluftsliv.	SBK	Ökad biologisk mångfald och stärkta upplevelsevärden för friluftsliv (fler arter och fler besökare)
Mål 2		
Höja ambitionsnivån för skötsel av de kommunala naturreservaten	SBK, KoF	De kommunala naturreservaten sköts enligt skötselplan
Medel avsätts för naturvårdande insatser på land och i vatten	MK	Avsatta medel för naturvårdande insatser (kr)
Ta fram en metod för värdering av ekosystemtjänster vid fysisk planering	KS, SBK	Vid framtagandet av nya planer får värdet av ekosystemtjänster inte minska.
Mål 3		
Aktivt använda digitala kanaler och sociala medier för dialog och information om naturvård och friluftsliv	KoF	Fler friluftslivs-utövare Fler synpunkter på naturvård och friluftsliv
Mål 4		
Samverka med natur- och friluftsinriktade föreningar för att öka antalet föreningsaktiviteter som får stöd via bidrag	KoF	Fler natur- och friluftsaktiviteter
Fortsätt utveckla Sundsvalls natur- och friluftsråd för att genomföra natur- och friluftsplanen	KoF, MN	Antal föreningsinsatser kring natur- och friluftsliv

Åtgärdsförslag	**Berörda förvaltningar**	**Syfte/indikator (uppföljningsmått)**
Mål 5		
Förstärk grönstrukturen som går från stadsberg till stadsberg (norr-söder), och längs med Selångersån (öst-väst) och hav.	SBK, MK, KoF	Möjlighet för djur- och växtliv att röra sig utan barriärer. Ökad tillgänglighet för friluftsaktiviteter.
Utreda och ta fram ett förslag till ett kommunalt naturreservat för sjöarna och tjärnarna i Bergsåker och deras närmiljöer inklusive Selångersfjärden.	SBK, MK, KoF	Naturreservat bildat för området runt Selångersfjärden
Identifiera värdefulla stråk och områden och åtgärda där det finns brister.	SBK, MK	Värdefulla stråk och barriärer identifierade. Omvandla mark till grönområde där det finns starka skäl.
Mål 6		
Ta fram strategi för att bevara det öppna odlingslandskapet med värden för natur och friluftsliv.	KS, MK, KoF	Strategi antagen politiskt
Identifiera och fastställ stora, opåverkade områden i kommunen.	MK, KS	Stora, opåverkade områden finns utpekade i ÖP
Utred hotbild mot värdefulla fågelrastplatser och ta fram åtgärdsplan.	MK	Åtgärdsplan genomförd

Mål 1 Rika natur- och friluftsupplevelser

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Värdera ett områdes värde för natur och friluftsliv innan försäljning och låt värderingen ingå i avvägningen om lämpligheten att sälja området	**SBK**	●	●●●
Fortsätta att tillgängliggöra/anpassa våra anläggningar.	**K&F**	●	●●●
Fortsätt utveckla och underhålla St Olavsleden	K&F, Näringslivsbolaget	●	●●●
Genomför kampanjer för att plocka skräp, exempelvis utveckla skräpplockardagarna	SBK, MK	●	●●●
Begränsa båttrafik och vattenskotrar i särskilt viktiga områden för natur- och friluftsliv.	Koncernstaben, MK, K&F, Länsstyrelsen	●	●●●
Ökat anslag till Natur- och friluftsrådet för att kunna göra fler åtgärder	K&F, MK	●	●●●
Gör Selångersån attraktiv att färdas på med kanot och för fiske	K&F, MK	●	●●●
Göra tillsyn av strandskyddsreglerna och miljöbalken för att öka tillgängligheten för friluftsliv vid stränderna.	SBK	●	●●●
Ta fram en handlingsplan för överträdelser av strandskyddet, svartbyggen (friggebodar, grillplatser, bryggor, badtunnor). Strandnära skogar avverkas, våtmarker fylls ut, gräsmattor anläggs på kommunens mark utan att det beivras.	SBK	●	●●●
Verka för att tomtägare med gräns mot strand markerar med staket, häckar och växtlighet var tomtgränsen går så att det blir tydligt vad som är privat mark och vad som är tillgängligt för allmänheten.	SBK	●	●●●
Skötsel av de tätortsnära kommunala skogarna ska i första hand ske med avseende på att bevara och utveckla värden för natur och friluftsliv (gärna utifrån skogsstyrelsens målbild för friluftsliv och rekreation)	**SBK**, MK, K&F	●●	●●●
Förbättra den digitala natur- och friluftsinformationen	**K&F**, MK	●●	●●●
Genomföra kvalitetssäkring av våra friluftsanläggningar	K&F	●●	●●●
Tillgänglighetsanpassa viktiga delar av Södra Bergets friluftsområde och Sidsjöns naturreservat	K&F	●●	●●●
Tillgänglighetsanpassa vissa delar av de bostadsnära friluftsområdena	K&F	●●	●●●
Avsätta medel för fiskevårdande åtgärder	K&F, MK	●●	●●●
Säkerställa markåtkomsten till, och utvecklingen av Sundsvalls unika nät av leder och utflyktsstugor.	K&F, SBK	●●	●●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Utveckling av varje utpekat tätortsnära natur-/friluftsområde, samt kontakter med lokalt föreningsliv, skola samt andra aktörer för att se hur utveckling och skötsel kan ske i samverkan.	K&F, MK	●●	●●●
Tillsätt en förvaltningsövergripande grupp för fortsatt arbete med vårt nästa kommunala naturreservat	SBK, MK, K&F	●●	●●●
Utred om följande förslag kan vara tänkbara kommunala naturreservat: - Sjöarna Norrfjärden och Selångersfjärden samt kringliggande tjärnar och deras närmiljöer. Förläng gärna reservatet med Selångersån ned till Åkroken, - Den värdefulla och tätortsnära ängsmarken i Hällom, - Nordöstra Alnön i ett helhetsperspektiv, - Tjuvholmen, - Även skapa ett reservat utifrån gynnsamt läge utifrån områdets förutsättningar: Gammelskog i tankarna, men ungskog i dag, flerskiktad och varierad löv- och blandskog eller ett reservat med ständiga störningar såsom brand, tramp och dyl eller hotade fågelrastplatser, - Delar av Sundsvalls södra bergsområde, - Hällmarkstallskogen mellan Junibosand och Lörudden, - Ett samlat reservat för kustmyrarna Måckelmyra, Stormyran och Älgmyran.	SBK, MK, K&F	●●	●●●
Utveckla sammanhängande nät av cykelleder för crosscountry och downhillcykling på Södra berget	K&F	●●	●●●
Anlägg elljusspår mellan Bosvedjan och Ryggis/Huli	K&F	●●	●●●
Ta fram riktlinjer för utformning och skötsel av skol- och förskoleskogar	SBK, BoU	●●	●●●
Utveckla metoder för att rapportera in nedskräpning	SBK, MK	●●	●●●
Beskriva hur vi kan nyttja natur- och kulturvärden för att skapa företagande (upplevelser, naturturism och moderna tjänster).	Näringslivsbolaget, K&F	●●	●●
Tillgängliggör norra Alnöns intressanta natur-, geologi- och kulturmiljö för till exempel cyklister och andra besökare	MK, K&F, Näringslivsbolaget	●●	●●●
Utred hur Södra Bergets friluftsområde kan utvecklas samt genomför prioriterade åtgärder	**K&F,** MK	●●●	●●●
Utveckla det kustnära friluftslivet - Tjuvholmen - Brämön	**K&F**, Näringslivsbolaget, MK	●●●	●●●
Förbättra informationen om friluftsanläggningar och friluftsstatistik i webbkartan	K&F	●●●	●●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Genomföra förvärv av mark i strategiska, tätortsnära lägen och/eller som har stor betydelse för natur- & friluftslivet	**SBK**	🔴🔴🔴	🟢🟢🟢
Kvalitetssäkra och utveckla de kommunala friluftsbaden genom att se över skötsel och faciliteter samt utveckla nya aktiviteter	K&F	🔴	🟢🟢
Undersök status på fisk i Selångersån utifrån miljögifter	MK, K&F	🔴	🟢🟢
Stötta Fiskevårdsområdena (FVO) i sitt arbete för ett bättre och tillgängligare fiske, men även ansvar för biologisk mångfald.	K&F, MK	🔴	🟢🟢
Utreda hur Lögdö vildmark bör utvecklas för ökad tillgänglighet och turism samt genomför prioriterade åtgärder	K&F, Näringslivsbolaget	🔴	🟢🟢
Genomföra kompensationsåtgärder de gånger intrång sker i värdefulla natur- och/eller friluftsområden	**SBK,** MK, K&F, KS	🔴	🟢🟢
Försök påverka Boverket att införa riktlinjer för lekplatser, park och naturmark vid planering av bostäder	**SBK** K&F	🔴	🟢🟢
Marknadsför vandring i Sundsvall	Näringslivsbolaget	🔴	🟢🟢
Utred hur vi kan tillgängliggöra vår natur för äldre samt genomför prioriterade åtgärder	**Soc**, K&F	🔴🔴	🟢🟢
Utveckla Ljungans dalgång för friluftsliv och naturturism, för att nå visionerna i ”Projekt Nedre Ljungandalsvägen”.	**Näringslivsbolaget**, K&F	🔴🔴	🟢🟢
Anlägg en parkering med utsikt över staden från Södra sidan av staden	**SBK**, K&F	🔴🔴	🟢🟢
Anlägga dirtbanor för cykling	K&F	🔴🔴	🟢🟢
Anlägg elljusspår mellan Södra Berget och Sidsjön efter blå kryss	K&F	🔴🔴	🟢🟢
Utveckla Vandringsstaden Sundsvall	K&F, Näringslivsbolaget	🔴🔴	🟢🟢
Utveckla ridleder i anslutning till områden med mycket hästgårdar	K&F	🔴🔴	🟢🟢
Bind samman befintliga leder, för att skapa en nätverk som lättare går att marknadsföra	K&F, Näringslivsbolaget	🔴🔴	🟢🟢
Bind samman Kustleden med St Olovsleden	K&F	🔴🔴	🟢🟢
Utred om det går att ta fram ett kommunalt stöd för att värna om vårt odlingslandskap, så att produkten i vissa områden kan vara ett vackert landskap med rik biologisk mångfald och friluftsliv.	MK	🔴🔴	🟢🟢
Ta fram vandringsguider för delsträckor av våra leder	K&F	🔴🔴	🟢🟢
Utveckla den stora öppna ytan på Tamböletippen med anläggningar för rekreation och friluftsliv	K&F, SBK	🔴🔴	🟢🟢

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Arbeta för att det finns enklare informationscentraler med information om naturvärden och friluftsliv på flera platser i kommunen, t.ex. Södra Berget, Sidsjön, Ljungan, Myre, Lörudden, Indal och Liden.	K&F, MK	🔴🔴	🟢🟢
Gör det möjligt att åka kollektivt till viktiga natur- och friluftsområden	SBK	🔴🔴🔴	🟢🟢
Utveckla vandringsled längs med Norrlandskusten	K&F	🔴🔴🔴	🟢🟢
Förbättra tillgängligheten genom att förbättra bussförbindelserna främst under helger eller anlägga en linbana från bussnavet till Södra berget.	SBK	🔴🔴🔴	🟢🟢
Rusta kajen i Sanna på Brämön för såväl landstigning på ön som gästhamn.	SBK, K&F	🔴🔴🔴	🟢🟢
Arbeta för en turistcentral i Myre, Njurunda med information om möjliga besöksmål och olika färdalternativ.	Näringslivsbolaget	🔴🔴🔴	🟢🟢
Utred förutsättningar för lokal odling i samband med planering av nya bostadsområden (ej kolonilotter)	SBK	🔴	🟢
Utveckla leder för uphill running på Södra berget	K&F	🔴	🟢
Undersöka möjligheten att upplåta lämplig parkmark till odling av grönsaker	SBK	🔴	🟢
Anta tydliga regler för utseende på hus i känsliga områden ur kulturmiljösynpunkt.	SBK	🔴	🟢
Röj utsiktspunkter efter Indalsleden	K&F, Näringslivsbolaget	🔴	🟢
Förbättra tillgången till parkering i anslutning till natur- och friluftsområden	SBK	🔴🔴	🟢
Utveckla banor för cykelkross	K&F	🔴🔴	🟢
Utveckla dykleder på intressanta platser	K&F, Näringslivsbolaget	🔴🔴	🟢

Mål 2 Ökad biologisk mångfald

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Vara uppmärksamma på utvecklingstendenser i vårt landskap, inklusive arter, och ha en beredskap för vad det kan medföra på naturtyps-/och artnivå	**MK,** SBK	●	●●●
Trycka på att fångstmetoder används som inte skadar livsmiljön för den fisk man vill fånga	**MK, K&F**	●	●●●
Öka stadens grönska ur ett insektsperspektiv, inte minst för fjärilar	SBK, MK	●	●●●
Verka för att få bort främmande arter i skogsbruket	MK, K&F, SBK	●	●●●
Samla ihop och följ upp data över våra ädellövbestånd plus hassel	MK, SBK	●	●●●
Verka för återställning av skadade våtmarker	MK	●	●●●
Genomför LONA-projektet om förstudie av Norra Alnön utifrån bevarandevärden	MK	●	●●●
Utred om det är ekonomiskt möjligt att spara bredare kantzoner, inklusive krön på raviner, för den biologiska mångfalden.	SBK	●	●●●
Undvik främmande och invasiva arter i kommunens egna odlingar, parkskötsel med mera	SBK	●	●●●
Kommunen ska fortsätta vara föredöme genom att vara ansluten till certifieringssystem som FSC eller uppfylla motsvarande krav som lägsta nivå	SBK	●●	●●●
Hjälpa till att bidra till att skydda konkurrenssvaga och utrotningshotade arter	SBK	●●	●●●
Skapa en pool med jourhavande betesdjur som kan cirkuleras mellan värdefulla ängs- och hagmarker	SBK, MK?	●●	●●●
Restaurera våtmarker, såsom till exempel Kväcklingen i Liden och Bergstjärnen i Töva samt våtmarken i Vattjom	MK	●●	●●●
Försök få bort fisk från Sticksjön och Hamntjärnen i Essvik som stör värden för groddjur och fågelliv	MK, SBK	●●	●●●
Utred om Fiskdammen i Nolby kan övergå i kommunal regi. Bevara skridskois på vintern och ge miljö för typ snok och groddjur sommartid. Skapa även vandringsmöjlighet för havsöring i Nolbybäcken	SBK, MK	●●	●●●
Restaurera Gärdetjärn, med fokus på fågelliv i sjön och fisk i Korstabäcken. Även dagvattenrening bör ingå då sjön är påverkad. Åtgärder som muddring och blå bård kan vara aktuella	SBK, MK	●●	●●●
Fortsätt rensa bort gran i kommunens sydväxtberg för att gynna värmeälskande arter. Kan eventuellt göras i form av ett LONA-projekt.	SBK, MK	●●	●●●
Återskapa vissa utvalda öppna dyner, sandområden, genom exempelvis bete, manuell röjning eller eld	MK	●●	●●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Skapa lekmiljöer för gädda utmed kusten	MK, K&F	●●	●●●
Skapa övervintringsplatser för igelkottar samt informera allmänheten om hur deras bomiljöer ser ut	MK	●●	●●●
Röj vissa småöar från trädvegetation för att gynna fågelliv	MK	●●	●●●
Bygg fågelbon för fiskgjuse och kungs- och havsörn i första hand, men även för strömstare, ugglor med flera	MK	●●	●●●
Skapa fler miljöer för fladdermöss, till exempel genom att öppna bergrummet i Nyhamn	MK	●●	●●●
Verka för att dammen vid vandrarhemmet på Norra Stadsberget förbättras för groddjur	MK	●●	●●●
Utreda om det är möjligt att förhindra igenväxning i delar av nedlagda grustäkter genom hänsynsfull motorcykelkörning, traktorpulling och dylikt, när det inte finns andra konflikter som grund- och ytvattenpåverkan och störningar för närboenden	MK	●●	●●●
Utred om det är möjligt att växelvis, avsätta små delytor av öppen sand på befintliga badplatser för att gynna spindeldjur och insekter	MK, K&F	●●	●●●
Ta fram åtgärdsprogram tillsammans med andra aktörer för att minska spridningen av redan utbredda främmande arter, till exempel lupin och jättebalsamin	**SBK**, MK	●●	●●●
Utreda behov av att återföra utrotade/försvunna arter	MK	●●	●●●
Bevara skog i strandnära läge. Skonsamma skötselåtgärder är skyddszoner, plockhuggning, prioritera lövträd.	SBK, MK	●●	●●●
Verka för att ompröva vattendomar	MK	●●●	●●●
Förbättra de kustmynnande bäckarnas status genom att vidta de åtgärder som beskrivs i Kustplanen. Till exempel: - Värna om bäckens närmiljö och vattenkvalitet - Ta bort vandringshinder - Förhindar näringsläckage - Med mera	SBK, MK	●●●	●●●
Inte släppa ut dagvatten utan föregående rening eller att ändringar i flödet sker	Bolag SBK MK	●	●●●
Ta fram rutin för att regelbundet rensa trummor	**MK**	●	●●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Öka värdet för biologisk mångfald och friluftsliv i våra kommunala tätortsnära skogar	SBK	●	●●
Uppmuntra ledningsägare att sköta ledningsgator för att öka naturvärden såsom öppna ängs- och hagmarker, enbackar, ljunghedar och liknande. Körspår, utvalda sänkor kan förstärkas till våtmarker för bland annat groddjur.	MK	●	●●
Differentiera skötsel av parkmark beroende på värde för natur och friluftsliv och om naturlig eller skapad	SBK, MK	●	●●
Verka för att häst används i den kommunala skogsskötseln, i första hand i de tätortsnära områdena	SBK	●	●●
Verka för att invasiva främmande arter inte tränger undan våra inhemska arter	MK, SBK	●	●●
Kommunen ska hjälpa till vid skötsel av ängs- och hagmark	SBK, MK	●	●●
Utred nya och alternativa skötselsätt för att kompensera bortfall av traditionella och naturliga störningar	MK, SBK	●	●●
Undvika främmande trädslag och gödsling annat än som kompensation för bortförsel av baskatjoner	SBK, MK	●	●●
Föra dialog med kommunens fiskevårdsområden om naturenliga åtgärder. Till exempel biotopvård i stället för inplantering, hänsyn till befintliga stammar, främmande arter, fågel- och groddjursliv samt snok.	MK, K&F	●	●●
Information till boende i strandnära miljöer om vad man bör tänka på för att bevara sin känsliga boendemiljö.	MK, SBK	●	●●
I dialog med markägare skapa bättre skyddsavstånd med vegetationsbård och markkarteringar före gödsling i strandnära lägen.	MK, Skogsstyrelsen	●	●●
Verka för gemensamma bryggor med tillräckligt djup för att undvika muddring. Enskilda bryggor bör endast tillåtas i mindre omfattning och på platser som inte behöver muddras.	SBK	●	●●
Ta fram en handlingsplan med ansvarsfördelning utifrån vår ängs- och hagmarksinventering som gjordes 2014-2015	MK	●●	●●
Anlägga en båtbottentvätt i gästhamnen för att förhindra att giftiga bottenfärger används	K&F, MK	●●	●●
Utred om det finns alternativa brukningsmetoder för hävd. Det kan i vissa områden vara aktuellt med enklare och billigare metoder såsom röjning med snöre för att upprätthålla viss status	MK	●●	●●
Årligen återkommande skötsel/störning för att förhindra att växtlokaler växer igen.	SBK, MK	●●	●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Återställ Igeltjärn så långt möjligt.	MK	🔴🔴	🟢🟢
Använd skonsamma brukningsmetoder, speciellt i känsliga områden, t ex brant terräng	SBK	🔴🔴	🟢🟢
Inventera och värna stora gamla träd	MK, SBK	🔴🔴	🟢🟢
Undvik att använda fyllnadsmassor med främmande fröbank	SBK, MK	🔴🔴	🟢🟢
Skydda kärnområden för vattensalamander, som Hamntjärnen, Botjärnen och Gubbråtjärnen.	MK, SBK	🔴🔴	🟢🟢
Fasta ankringsmöjligheter ska eftersträvas vid naturliga båthamnar, så att inte bottenvegetation skadas.	K&F	🔴🔴🔴	🟢🟢
Förbättra lek- och uppväxtmöjligheter för fisk i påverkade grundområden.	MK, K&F	🔴🔴🔴	🟢🟢
Uppmuntra Trafikverket att uppdatera den inventering av vägrenar som tidigare gjorts, bland annat på Alnön	MK	🔴	🟢
Samråd med militära myndigheter om det går att öppna upp gamla nedlagda, igenbommade, militäranläggningar utmed kusten, främst vid Essvikshalvön, för fladdermöss.	MK	🔴	🟢

Mål 3 God kunskap och förståelse

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Öka förståelsen för natur och friluftsliv i samhällsbyggnadsprocessen	**SBK**	●	●●●
Utbilda barn och unga och nya svenskar om nedskräpningseffekter.	BoU	●	●●●
Öka utomhusundervisningen och naturmiljöer inom förskole- och skolgårdar	**BoU**, K&F	●	●●●
Verka för att även insjöfisk ses som en resurs och inte bara laxartade fiskar	**MK, K&F**	●	●●●
Verka för ökad förståelse för andra arters rätt att existera vid utövande av jakt och sportfiske	**MK, K&F**	●	●●●
Jobba för att trädgårdsavfall komposteras och blir en resurs och inte ett problem när det hamnar i t ex en ravin	**MK,** SBK, KS	●	●●●
Verka för att större hänsyn tas till djurs häcknings- och yngelperioder	**MK**, KS	●	●●●
Verka för att kantzoner i odlingslandskap sparas för biologisk mångfald och pollinerare	**MK**, KS	●	●●●
Inspirationsdag om planering för natur- och friluftsliv för samhällsplanerande tjänstemän	MK, K&F, SBK	●	●●●
Synliggöra för allmänheten de naturvårdande insatser och insatser för det rörliga friluftslivet som görs i kommunen	K&F, MK	●	●●●
Utbildning för skogsägare om skogsbruk med hänsyn till natur & friluftsliv	**SBK**/ Skogsstyrelsen, MK, K&F	●	●●●
Utbildningssatsningar i skola och förskola med fokus på allemansrätt och biologisk mångfald	KomUt/ MK	●	●●●
Informera om Sundsvalls natur och friluftsliv samt allemansrätten via sociala medier och i samband med arrangemang som kommunen är delaktiga i	K&F, MK	●	●●●
Utveckla en liknande utbildningsportal som KomUt, fast med inriktning på vuxna: - En samordnare tillsätts/utses med ansvar för gemensamma aktiviteter - Erbjuda våra nya svenskar en naturutbildning med både teoripass och exkursioner	K&F, MK, FAVI 2017	●	●●●
Utred möjligheten till att bygga och driva ett Naturum som en port ut till Sundsvalls natur	MK/K&F	●	●●●
Bättre information till funktionsnedsatta om de möjligheter till aktiviteter som finns.	Alla	●	●●●
Säkerställ att allemansrätt, natur och friluftsliv ingår i samhällsintroduktionen för våra nya svenskar	**FAVI**, MK, K&F	●	●●●
Tydligt informera Sundsvallsborna om vår påverkan i vardagslivet och hur beteendeförändringar kan medverka till att uppfylla de nationella målen	MK, K&F	●	●●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Kommunen ska satsa på informationsinsatser gentemot skogs- och jordbruksnäringar, skola och förskola, olika verksamheter med flera	MK, K&F, SBK, BoU	●	●●●
Öka förståelse för ett av naturens mest värdefulla stråk, våra raviner med vattendrag	MK	●	●●●
Öka förståelsen hos allmänhet för missförstådda arter som till exempel varg, bäver, skarv, skrakar, säl, skrattmås och ormar	MK	●	●●●
Informera medborgarna om såväl de bostadsnära som de tätortsnära natur- och friluftsområdena	MK, K&F, SBK	●	●●●
Göra inventeringar/utredningar/ undersökningar när det finns behov av att komplettera befintlig kunskap	MK, K&F	●●	●●●
Behovsanalys av utbildningsbehovet för lärare, samt genomförande av utbildningsinsatser med avseende på utomhuspedagogik	**BoU**, K&F	●●	●●●
Utveckla plattform för digital guidning till natur- och friluftsområden	K&F	●●	●●●
Tydligt informera om vår påverkan i vardagslivet och hur beteendeförändringar kan medverka till att uppfylla de nationella målen	KS, MK	●●	●●●
Göra inventeringar/utredningar/ undersökningar när det finns behov av att komplettera befintlig kunskap. Ex. Friluftsanläggningar, naturvärdesinventeringar	MK, K&F	●●	●●●
Bygga upp ett kort- och långsiktigt statistiskt underlag	K&F Löpande	●	●●
Följa forskning om natur & friluftsliv	K&F, MK	●	●●
Inför Natur- och friluftsambassadörer	K&F, MK	●	●●
Uppdatera *Faktadelen* när ny information tillkommit	**MK**, K&F	●	●●
Följa upp och digitalisera de kommunala naturreservatens skötselplaner	**MK**, SBK, K&F	●	●●
Regelbunden utvärdering av friluftsverksamheten i skolan	**BoU**, K&F	●	●●
Genomför kampanjer om regler för terrängkörning	SBK	●	●●
Samarbeta med båtklubbar och hamnföreningar kring information om båtlivets miljöpåverkan.	MK, K&F	●	●●
Informera om vind- och kitesurfingens påverkan på områden med rikt fågelliv, t.ex. naturreservat såsom Stornäset.	MK, K&F	●	●●
Ta fram förslag på vandringsturer med olika längd och svårigheter.	K&F	●●	●●
Säkerställa att ny kunskap beaktas och åskådliggörs i planprocessen, bland annat genom att koppla ihop kommunens webbkarta med Artdatabanken	**SBK**, MK	●●	●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Ta fram en ekonomisk kalkyl av värden för rekreation, friluftsliv och folkhälsa beroende på olika former av skogsskötsel. Jmf ekosystemtjänstanalys	SBK	🔴🔴	🟢🟢
Ta fram förvaltningsspecifik utbildning om hur respektive förvaltning kan bidra för att nå de nationella miljö- och friluftsmålen.	KS, alla förvaltningar	🔴🔴	🟢🟢
Utred om det är möjligt ur ekonomisk synvinkel att följa fåglars och däggdjurs häcknings- och yngeltider vid ensilageteknik.	MK	🔴🔴	🟢🟢
Utveckla metoder för benchmarking för friluftsliv (ev i samarbete m MIUN)	K&F	🔴🔴	🟢

Mål 4 Öppen samverkan och engagemang

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Tidiga samråd i exploateringsprocessen mellan Stadsbyggnad, Kultur & fritid samt Miljökontoret	**SBK,** bolag	●	●●●
Metod tas fram för att säkerställa att förvaltningarna och de egna avdelningarna/enheterna tar mer hänsyn till alla allmänna intressen i ett område	**SBK**, MK, K&F, bolag	●	●●●
Verka ur ett landskapsekologiskt perspektiv där samverkan sker både mellan angränsande kommuner och län	**KS**, MK, SBK	●	●●●
Föra dialog med länsstyrelse, skogsstyrelse och andra myndigheter för att klarlägga ansvarsfördelning och öka samordning	**MK**, **K&F**, SBK	●	●●●
Föra dialog med kyrkan, större fastighetsägare och andra aktörer om att ta ökat ansvar	**MK**, K&F, SBK	●	●●●
Verka för föreningsarrangemang tillsammans med Sundsvalls natur- och friluftstråd	**K&F**, MK	●	●●●
Samarbeta med lantbrukare för att göra enklare bristanalyser i funktionellt avgränsade områden beträffande biologisk mångfald	MK	●	●●●
Verka för att biologisk mångfald ses som en stödgivande produkt i jord- och skogsbruk	**MK**, SBK, KS	●	●●●
Verka för att markägare tar större hänsyn till och återskapar vattendrags skyddsbårder	**MK**, SBK, KS	●	●●●
Verka för att våtmarker skapas/återskapas i odlingslandskap och i skogsmark	**MK**, SBK, KS	●	●●●
Fortsatt givande samarbete med Trafikverket, andra sektorer och myndigheter för att identifiera och ta bort hinder/barriärer för friluftsliv, biologisk mångfald på land och i vatten	MK, K&F, SBK	●	●●●
I dialog med länsstyrelse, skogsstyrelse med fler kan vi få en ansvarsfördelning där kommunen tar det lokala ansvaret för biologisk mångfald och friluftsliv	MK, K&F, SBK	●	●●●
Instifta friluftsstipendium	K&F	●	●●●
Verka för att få in landskapsekologiskt tänkande i privatskogsbruk	MK, SBK	●	●●●
Samarbeta med lantbrukare för att minska utsläpp. Ett sätt kan vara att se över sättet att bruka jorden, där markkartering kan vara en grund för gödsling	MK	●●	●●●
Vara aktiva i den regionala friluftsplaneringen, till exempel St. Olavsleden, våra älvar och båtlivet berörs	K&F	●	●●
Utveckla Natur- och friluftsrådet tillsammans med deltagarna, exempelvis bjuda in markägare, näringslivsrepresentanter och politiker	K&F, MK	●	●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Stötta och hjälpa de företag som vill satsa på natur- och ekoturism	Näringslivsbolaget	🔴	🟢🟢
Anordna ”öppet hus” då politiker möter föreningar, allmänhet med flera och diskuterar utmaningar och möjligheter	K&F, MK Vart annat år	🔴	🟢🟢
Öka den interna samverkan vid bidragsgivning	K&F	🔴	🟢🟢
Verka för samråd med aktörer som påverkar den gemensamma grönstrukturen i tätortsnära lägen och/eller i områden av särskilt intresse för natur- och friluftsliv	MK	🔴	🟢🟢
Utveckla samarbetet med MIUN i natur- och friluftslivsfrågor	MK, K&F	🔴	🟢🟢

Mål 5 Sammanhängande grönblå infrastruktur

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Minska byggandet av skogsbilvägar och ta större hänsyn till natur- och friluftsliv	MK, K&F, SBK	●	●●●
Förtäta på redan ianspråktagna och hårdgjorda ytor i första hand	**SBK**	●	●●●
Utgå från och ta hänsyn till naturgivna förutsättningar när bebyggelse och infrastrukturer byggs, till exempel bäckmiljöer, våtmarker, ängs- och hagmarker	**SBK**	●	●●●
Verka för samråd med aktörer som påverkar den gemensamma grönblåstrukturen i tätortsnära lägen och/eller i områden av särskilt intresse för natur-och friluftsliv	MK, K&F, SBK	●	●●●
Restaurera viktiga bäckar såsom Töva-/Robäckarna, Hulibäcken, Bjärmebäcken, Tranviksbäcken, Vapelbäcken, Västbobäcken, Mingbäcken, Galtströmmen med fler.	MK, SBK	●●	●●●
Öppna Viforsen i Ljungan för vandring genom omlöp eller ändrade rutiner i befintliga dammar och drift	MK	●●	●●●
Verka för vandring förbi Bergeforsen i Indalsälven	MK	●●	●●●
Förstärk Selångersåns grönstruktur och parkstråk längs med hela ån, från fjärden och ända ut till mynningen samt öka värdena för friluftsliv	SBK, MK, K&F	●●	●●●
Inför årlig städning av skräp i raviner/bäckmiljöer, speciellt i tätortsnära lägen där kommunen är ansvarig, för att säkerställa vandring inför lek	SBK	●●	●●●
Utveckla ledstrukturerna som är friluftslivets infrastruktur för att såväl vandra, springa, rida, cykla, skida och åka båt i stad och på land, med förslag på rastplatser, övernattning och vindskydd.	K&F, **Näringslivsbolaget**	●●●	●●●
Lyfta upp kulverterade bäckar som Ljustabäcken, Carlsbäcken och Grevebäcken, Alnö-Vi-bäcken	**SBK** MK, K&F, bolag	●●●	●●●
Bygg en skild gång- och cykelväg som sammanbinder Vi centrum-Spikarna-Tranviken-Bänkåsviken-Raholmen.	SBK	●●●	●●●
Gångväg på norra sidan Selångersån även från Åkroken och västerut, för att skapa möjlighet till rundslinga hela vägen från stan runt Selångersfjärden	SBK, K&F	●●●	●●●
Verka för att aktörer med markinnehav känner ett medansvar för grönblåstrukturer som utgör del av en helhet, inte minst i tätortsnära lägen	MK, K&F	●	●●
Ge ekonomiskt bidrag till enskilda och föreningar för anläggande av stigar/leder till värdefulla och intressanta platser.	K&F	●	●●
Bygg grönpassage där det finns behov	**SBK**, MK, K&F	●●	●●
Förbättra skyltningen av spår och leder	K&F, Näringslivsbolaget	●●	●●

Åtgärdsförslag	**Berörd förvaltning/bolag**	**Insats**	**Effekt**
Bygg ihop en strandled vid Alnösundet till Ankarsvik med bänkar och rastplatser. Återupprätta bänkar och bord som fanns vid badplatsen nedanför Kuttervägen, bra för skolor och förskolor.	SBK, K&F	🔴🔴	🟢🟢
Utred möjligheterna att göra en planfri passage för elljusspåret mellan LV5 och Södra Berget	K&F, SBK	🔴🔴🔴	🟢🟢
Vid åtgärder av Timmervägen och järnvägen anlägga planfria korsningar för lederna mellan Hulistugan och Klippstugan samt Bosvedjan och Skönviksberget	SBK, K&F	🔴🔴🔴	🟢🟢
Återskapa leden mellan Skönviksstugan och Klippstugan	K&F	🔴	🟢

Mål 6 Förbättrad helhetsyn och hänsyn

Åtgärdsförslag	Berörd förvaltning/bolag	Insats	Effekt
Verka för att påverka lagstiftningen på regionala och nationella nivå, så att naturvård och friluftsliv får större tyngd, t.ex. inom skogsbruk.	MK, SBK	🔴	🟢🟢🟢
Ta hänsyn även i vardagslandskapet, till exempel artrika vägrenar, kantzoner vid odlingslandskap och skyddsbårder utmed vattendrag	MK, SBK	🔴	🟢🟢🟢
Skapa nya våtmarker, till exempel på jordbruksmark som periodvis däms naturligt	MK	🔴🔴	🟢🟢🟢
Verka för att värdefulla småöar, bland annat skär vid Storholmen, klassas som fågelskyddsområde	MK	🔴🔴	🟢🟢🟢
Verka för att ledningar flyttas alt grävs ned där det finns stora konflikter med boende – natur- och friluftsmiljöer	MK, K&F, SBK	🔴🔴	🟢🟢🟢
Initiera gemensamma projekt med Skogsstyrelsen och lantbrukare för att spara och återskapa bårder runt vattendrag	MK	🔴🔴	🟢🟢🟢
Säkerställa vandringsvägar till vattendrag och glosjöar	SBK, MK	🔴🔴🔴	🟢🟢🟢
Kartlägg och åtgärda förorenad mark inom kustplanens område.	SBK, MK, Länsstyrelsen	🔴🔴🔴	🟢🟢🟢
Inventera övergödda kustområden och åtgärda dessa.	MK, Länsstyrelsen, Vattenmyndigheten	🔴🔴🔴	🟢🟢🟢
Verka för att skogsvårdslagen flyttas till miljöbalken.	MK	🔴	🟢🟢
Uppmuntra hyggesfritt skogsbruk där det finns bra förutsättningar för detta	SBK, MK, K&F	🔴	🟢🟢
Tillåta naturliga erosionsprocesser så länge de inte riskerar att skada natur, miljö och hälsa.	SBK	🔴	🟢🟢
Utred om turistsatsningar på att uppleva gamla jordbrukstraditioner kan vara ett led i bevarandet av odlingslandskapet	**Näringslivsbolaget,** K&F, MK	🔴🔴	🟢🟢
Följ upp LONA-projektet Mingen och Skrängstasjön	**MK**	🔴🔴	🟢🟢
Verka för att minska mikroplaster i samhället	Koncernstaben	🔴🔴	🟢🟢
Arbeta tillsammans med Skogsstyrelsen för att styra avverkningar så att ordentliga kantzoner sparas.	SBK, MK, Skogsstyrelsen	🔴	🟢

besöksadress Norrmalmsgatan 4
postadress 851 85 Sundsvall
telefon 060 – 19 10 00
www.sundsvall.se

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 70 Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027

(KFN-2026-00009-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 4 200 000 kr till åtta studieförbund enligt bilagan Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027.

Ärendet

Åtta studieförbund har ansökt om verksamhetsbidrag för verksamhetsåret 2027. Bidraget beräknas på ett snitt av verksamhetsstatistik för de två föregående åren, det vill säga 2024 och 2025.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00009-1) - Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027
- Bilaga - Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbunden för 2027.

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(3) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-08-10	KFN-2026-00009-1
Evelina Wenzel		
Handläggare, Föreningsbyrån		

Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att fördela 4 200 000 kr till åtta studieförbund enligt bilagan Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027.

Ärendet

Åtta studieförbund har ansökt om verksamhetsbidrag för verksamhetsåret 2027. Bidraget beräknas på ett snitt av verksamhetsstatistik för de två föregående åren, det vill säga 2024 och 2025.

Bakgrund

De studieförbund som är berättigade statligt stöd av Folkbildningsrådet och har verksamhet i Sundsvalls kommun kan söka om verksamhetsbidrag från Föreningsbyrån för sin löpande verksamhet i kommunen.

Studieförbundens verksamhet

Folkbildningens verksamhet är uppdelad i tre olika kategorier; studiecirkelverksamhet, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet. En studiecirkel är en grupp som lär sig något tillsammans med en ledare, där alla deltagare i gruppen utvecklas. Det kan exempelvis handla om hantverk, musik, teknik eller friluftsliv. Annan folkbildningsverksamhet samlar verksamhet som inte passar i studiecirkelform, exempelvis barnverksamhet, en kör med fler än 20 deltagare eller en endagskurs. Ett kulturprogram är ett evenemang, exempelvis ett föredrag eller en konsert, som framförs inför en publik.

Förbunden rapporterar årligen in antal studietimmar och deltagare i varje kategori till Folkbildningsrådet och SCB (statistiska centralbyrån). Bidraget från Sundsvalls kommun beräknas på dessa uppgifter, och ger en bild över omfattningen av förbundens verksamhet i kommunen.

Förbundens verksamhetsberättelser ger kännedom om verksamhetens innehåll. Förbunden har ofta samarbeten med lokala föreningar.

Beräkning av bidrag

Sundsvalls kommuns bidrag är uppdelat i två delar, den generella och den riktade delen. Det generella bidraget fördelas till studiecirkelverksamhet, annan folkbildningsverksamhet samt kulturprogram. Det baseras på statistiken från SCB från de två senaste verksamhetsåren. Det riktade bidraget är ett val som man har gjort i Sundsvalls kommun för att ytterligare stötta landsbygden. Det baseras på inskickade uppgifter om verksamhet från föregående år som studieförbunden har anordnat i de områden som klassas som landsbygd.

Av bidragets totala budget går 70 procent till studiecirkelverksamhet, 10 procent till annan folkbildningsverksamhet, 15 procent till kulturprogram och resterande 5 procent går till den extra satsningen på landsbygden.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har inte handlagts tidigare. Förra årets bidrag till studieförbunden handlades i ärende KFN-2025-00010.

Förvaltningens överväganden

Föreningsbyråns handläggning innebär att handläggare granskar de årliga handlingar som är obligatoriska vid alla bidragsärenden samt det statistiska underlag som visar tidigare års verksamhet. Det ligger till grund för bidragsberäkning och bedömning om studieförbunden kvalificerar sig för bidrag. Utifrån detta föreslår förvaltningen kultur- och fritidsnämnden besluta att fördela verksamhetsbidrag till studieförbund enligt bilaga.

Styrdokument och juridik

Föreningsbyrån har i handläggningen följt regelverk för föreningsbidrag och regelverk för bidrag till studieförbund.

Ekonomisk hållbarhet

Bidraget ryms inom ramen för föreningsbidrag. Beslutet genererar kvalitativ nytta för boende i Sundsvalls kommun, då det möjliggör för studieförbunden att erbjuda folkbildning och kultur.

Social hållbarhet

Alla studieförbund erbjuder verksamhet, folkbildning och kultur som bidrar till att förbättra livsvillkor och folkhälsa. Fler människor blir socialt aktiva och delaktiga i samhället.

Ekologisk hållbarhet

Detta ärende är inte relevant att analysera utifrån det miljöstrategiska programmet.

Landsbygdssäkring

Sundsvalls kommuns bidragssystem följer i stort det bidragssystem som funnits på nationell nivå via Folkbildningsrådet. Sundsvalls kommun har dock valt att fem procent av budgeten särskilt ska riktas till verksamhet på landsbygden. Det gör att de verksamhetstimmar förbunden genomför på landsbygden ger mer bidrag än övriga timmar.

Beslutet skickas till

De studieförbund som sökt bidraget.

Förslag till uppföljning

Uppföljning sker i samband med studieförbundens ansökan om verksamhetsbidrag nästa år.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

2026-08-10

Bilaga: Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbunden för verksamhetsåret 2027
KFN-2026-00009

Budget	**4 200 000 kr**	**100%**
Studiecirkelverksamhet	2 940 000 kr	70%
Annan folkbildningsverksamhet	420 000 kr	10%
Kulturprogram	630 000 kr	15%
Landsbygd	210 000 kr	5%

Studieförbund	**Studiecirkel-verksamhet**	**Annan folkbildnings-verksamhet**	**Kulturprogram**	**Landsbygd**	**Bidrag för 2027**	**Bidrag för 2026**	**Bidrag för 2025**
ABF	308 212	73 817	95 888	16 430	**494 347 kr**	505 330 kr	533 939 kr
Bilda	604 821	91 060	90 000	36 557	**822 439 kr**	789 960 kr	824 827 kr
Folkuniversitetet	77 807	8 732	4 206	0	**90 745 kr**	75 324 kr	62 609 kr
Medborgarskolan	171 351	19 731	27 196	0	**218 279 kr**	167 608 kr	211 259 kr
NBV	138 290	20 169	28 037	12 703	**199 199 kr**	167 923 kr	188 110 kr
Sensus	919 122	131 273	224 579	95 416	**1 370 391 kr**	1 540 156 kr	1 533 126 kr
Studiefrämjandet	342 710	36 811	45 421	27 609	**452 550 kr**	517 986 kr	548 171 kr
Vuxenskolan	377 686	38 407	114 673	21 285	**552 050 kr**	435 714 kr	297 961 kr
Summa	**2 940 000**	**420 000**	**630 000**	**210 000**	**4 200 000 kr**		

§ 71 Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027

(KFN-2026-00012-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 448 000 kronor (kr) i verksamhetsbidrag till 16 patient- och funktionshindersföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.*

Ärendet

Det har kommit in 16 ansökningar om verksamhetsbidrag från patient- och funktionshindersföreningar för verksamhetsåret 2027. Totalt ansökt belopp är 826 150 kronor. Förvaltningen föreslår att 448 000 kr fördelas till föreningarna enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027*.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00012-1) - Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.
- Bilaga - Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(4)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-15	KFN-2026-00012-1
Anna Årblom Granbo, Madelene Norén Linder		
Handläggare, Föreningsbyrån		

Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att fördela 448 000 kronor (kr) i verksamhetsbidrag till 16 patient- och funktionshindersföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.*

Ärendet

Det har kommit in 16 ansökningar om verksamhetsbidrag från patient- och funktionshindersföreningar för verksamhetsåret 2027. Totalt ansökt belopp är 826 150 kronor. Förvaltningen föreslår att 448 000 kr fördelas till föreningarna enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.*

Bakgrund

Patient- och funktionshindersföreningarnas verksamhet

Verksamhetsbidrag beviljas varje år till patient- och funktionshinderföreningar för det kommande årets verksamhet. Föreningarna riktar sin verksamhet till personer med specifika sjukdomstillstånd eller funktionshinder samt deras anhöriga. De erbjuder sina medlemmar sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter, något som bidrar till att fler sundsvallsbor får en aktiv fritid. Flera föreningar arbetar även aktivt med intressepolitiska frågor och värnar sina medlemmars rättigheter genom att föra fram deras röster i samhällsdebatten.

Gemensamma lokaler

Utöver verksamhetsbidraget finansierar kultur- och fritidsförvaltningen lokaler på Skeppargatan 5, kallat Skeppet. Där har patient- och funktionshindersföreningar tillgång till kontor, möteslokaler och förvaringsmöjligheter. Lokal- och städkostnaderna för 2026 är 798 000 kr, motsvarande summa för 2025 var 800 900 kr. Detta är en del av det stöd som kommunen har avsatt för patient och funktionshindersföreningarna utöver det årliga verksamhetsbidraget. Av de 16 föreningar som sökt bidrag i år är det 7 som angett att de antingen har kontor på Skeppet eller nyttjar de förvaringsutrymmen eller mötesrum som finns där.

Totalt nyttjas lokalerna på Skeppet av cirka 20 föreningar. Det finns 12 kontorsrum på Skeppet och 6 av föreningarna som ansöker om detta bidrag i år har ett eget kontorsrum. Föreningsbyråns samordnare för patient- och funktionshindersföreningar har också sitt kontor där. Vissa föreningar som nyttjar lokalerna har bara ett postfack eller förvaringsskåp eller använder endast möteslokalen. Alla föreningar som har tillgång till lokalerna ansöker inte om verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar, några ansöker om andra föreningsbidrag såsom exempelvis verksamhetsbidrag till annan föreningstyp.

Historik

2025 beviljades 18 patient- och funktionshindersföreningar ett verksamhetsbidrag för 2026. Totalt fördelades 468 000 kr till dessa föreningar. De senaste åren har det kommit in mellan 15-20 ansökningar till ansökningsomgångarna.

Föreningarna

Det är vanligtvis samma föreningar som ansöker varje år, men det är inte ovanligt att vissa föreningar hoppar över/missar att ansöka ett år för att återkomma året därpå eller några år senare.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har inte handlagts tidigare.

Förvaltningens överväganden

Bidragets storlek bedöms utifrån föreningens behov av bidrag vilket de redovisar i ansökan, tidigare beviljat verksamhetsbidrag samt tillgänglig budget för denna bidragstyp. Godkända kostnader kan exempelvis vara lokalhyra för föreningar som inte vistas på Skeppet, medlemsaktiviteter, föreläsningar eller andra arrangemang öppna för allmänheten samt marknadsföring. Förutom att granska den faktiska ansökan så görs alltid en allmän granskning av föreningen, som alla bidragssökande föreningar

genomgår årligen, för att så långt som möjligt säkerställa att föreningen sköts korrekt och är demokratisk.

Verksamhet och arrangemang med stöd av Sundsvalls kommun

Kultur- och fritidsnämnden tycker att det viktigt att stötta föreningslivet. Därför är det också viktigt att det är synligt för kommunens invånare vilka föreningar som stöttas av Sundsvalls kommun.

Föreningar som beviljas verksamhetsbidrag ska i ansökan visa på hemsidor och i material som framställs om verksamheten och offentliga arrangemang att det sker med stöd av Sundsvalls kommun, genom att till exempel använda Sundsvalls kommuns logotyp.

I årets ansökan har föreningarna redovisat hur de uppfyller detta villkor. Förvaltningens bedömning är att föreningarna synliggör kommunens stöd på ett tillfredsställande sätt men att de kan bli ännu tydligare på marknadsförings-material, vilket de uppmanats att vidta åtgärder inför kommande ansökningar.

Sammantagen bedömning

Utifrån genomförd granskning och gällande bidragsregler föreslår förvaltningen att kultur- och fritidsnämnden beslutar att fördela 448 000 kr i verksamhetsbidrag till 16 patient- och funktionshindersföreningar. Fördelningen framgår av bilagan *Fördelning av verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027*.

Styrdokument och juridik

Förvaltningen har behandlat ärendet enligt gällande regelverk för föreningsbidrag med tillhörande anvisningar i bidragsformen.

Ekonomisk hållbarhet

Bidraget ryms inom budget för föreningsbidrag 2026. Ett brett utbud av fritidsmöjligheter för alla invånare bidrar till kommunens attraktivitet och utveckling.

Social hållbarhet

Det årliga verksamhetsbidraget till patient- och funktionshindersföreningar är främst till för att stödja verksamhet som främjar full delaktighet och jämlikhet i samhället för människor med funktionsnedsättning och/eller sjukdomstillstånd. Bidraget ska bidra till att möjliggöra aktiviteter för barn, unga och vuxna samt deras familjer, stödja opinionsbildning och kunskapsbildning för ökad förståelse avseende livsvillkoren för människor med olika typer av funktionsnedsättning. Att alla människor har möjlighet till delaktighet i föreningslivet och en aktiv och meningsfull fritid oavsett funktionshinder är en förutsättning för samhällets utveckling, levande demokrati och ett socialt hållbart samhälle.

Ekologisk hållbarhet

Föreningsbyråns bedömning är att förvaltningens förslag inte strider mot målsättningarna i Sundsvalls kommuns Miljöstrategiska program 2020-2030.

Landsbygdssäkring

Patient- och funktionshindersföreningarna bedriver ofta sin huvudsakliga verksamhet centralt för att kunna nå alla kommunens invånare.

Beslutet skickas till

Samtliga föreningar som ansökt om bidraget får meddelande om beslut.

Förslag till uppföljning

Föreningarnas verksamhet följs upp löpande vid kommande ansökningar om aktuellt bidrag. De föreningar som beviljats verksamhetsbidrag för 2027 men som inte söker verksamhetsbidrag för 2028 ska vid uppmaning kunna redovisa den verksamhet de haft 2027 till Föreningsbyrån

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 1
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00491	**Bröstcancerföreningen Oliva Medelpad**	Ej sök	Ej sökt	25 000 kr	Nej, bara vid möten	**15 000 kr**	Föreningen har 287 medlemmar varav 269 kvinnor och 18 män. Föreningen arbetar aktivt med att stödja och skapa bra förutsättningar för de kvinnor som insjuknar i bröstcancer samt deras anhöriga och vänner. Föreningen ordnar aktiviteter för sina medlemmar och anordnar även exempelvis föreläsningar som allmänheten bjuds in till.
2026-00479	**DHR Sundsvall-Timrå**	25 000 kr	22 000 kr	25 000 kr	Ja	**22 000 kr**	Föreningen har 38 medlemmar varav 24 kvinnor och 14 män. DHR:s övergripande mål är ett tillgängligt och välkomnande samhälle. De arbetar för full jämlikhet, jämställdhet och delaktighet. Föreningen erbjuder sina medlemmar aktiviteter där alla kan delta på lika villkor och får en meningsfull fritid. Föreningen arbetar med opinionsbildning och informerar om frågor som rör personer med nedsatt rörelseförmåga samt erbjuder en mötesplats för kunskapsutbyte.

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00472	**Glaukomföreningen Västernorrland**	16 000 kr	16 000 kr	15 000 kr	Nej	**15 000 kr**	Föreningen har 117 medlemmar, varav 72 kvinnor och 45 män. Föreningen har som syfte att sprida information om glaukom (grön starr), behandlingsmetoder och mediciner samt tillvara ta intressen för personer med sjukdomen. De anordnar informationsmöten för allmänheten och medlemmar, anordnar aktiviteter för medlemmarna, har löpande kontakt med sjukvården och bevakar körkortsfrågor relaterade till synnedsättning.
2026-00461	**Halliwickklubben Sjöstjärnan**	15 000 kr	12 000 kr	12 000 kr	Nej	**12 000 kr**	Föreningen har 16 medlemmar, varav 6 kvinnor, 5 män och 5 barn. Föreningen arbetar enligt Halliwick-metoden som är en systematisk vattenträning. Deras verksamhet bedrivs huvudsakligen i Matfors simhall för familjer med barn i alla åldrar som har varierande funktionsnedsättning. Dock bedrivs verksamheten tillfället i Stöde badhus till dess att simhallen i Matfors står klar.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 3
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00496	**KFUM Kometerna**	75 000 kr	60 000 kr	75 000 kr	Nej	**60 000 kr**	Föreningen har 148 medlemmar varav 48 kvinnor, 52 män och 48 barn. Föreningen arbetar för en aktiv och hälsosam fritid för utvecklingsbara barn, ungdomar och vuxna. Föreningen erbjuder medlemmarna ett brett utbud av aktiviteter såsom exempelvis sim- och tävlingsträning, bowling, fysträning utomhus i Fagerdalsparken. Dom kämpar för att dessa barn ska få samma möjligheter som andra barn i samma ålder, de genomför även egna arrangemang såsom bland annat det årliga "Kometenruset".
2026-00495	**Medelpads Diabetesförening**	45 000 kr	40 000 kr	50 000 kr	Ja	**40 000 kr**	Föreningen har 247 medlemmar varav 130 kvinnor, 94 män och 23 barn och unga. Föreningen arrangerar föreläsningar med diabetssköterska, läkare och annan kunnig person inom diabetes, diabetesskola, uppmärksammar världsdiabetesdagen med föreläsningar och mässa, medlemsresor och andra aktiviteter.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 4
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00455	**Medelpads Dövas Förening**	128 900 kr	55 000 kr	140 200 kr	Ja	**55 000 kr**	Föreningen har 101 medlemmar varav 52 kvinnor, 35 män och 18 barn och unga. Föreningen arbetar för att ge medlemmar bra service med samhällsinformation och bevakning av dövas behov och rättigheter genom intressepolitiskt arbete. Föreningen har många olika aktivteter som gör att människor får träffas på sina villkor och känna gemenskap i en teckenspråkig miljö. Föreningen har en egen pensionärssektion och driver Slädavikens Campingplats.
2026-00498	**Neuroförbundet Medelpad**	20 000 kr	10 000 kr	25 000 kr	Nej	**10 000 kr**	Föreningen har 119 medlemmar varav 90 kvinnor och 29 män. Neuroförbundet Medelpad är en intresseförening som har till syfte och målsättning att tillvarata de neurologiskt sjukas intressen, samt stöd för anhöriga. Medlemmarna får träffa andra med liknande erfarenheter, bryta isolering genom att delta vid medlemsaktiviteter, informationsträffar med mera.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 5
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00439	**Parkinson Medelpad**	25 000 kr	20 000 kr	30 000 kr	Nej	**20 000 kr**	Föreningen har 195 medlemmar varav 111 kvinnor och 84 män. Föreningens huvudsakliga syfte är att förbättra förhållandena för personer med Parkinson och atypisk parkinsonism och deras anhöriga. Verksamheten inriktas mot att socialt och fysiskt aktivera medlemmarna genom att anordna medlemsmöten, anhörigträffar, röstvård, kör, boxning, pingis, utflykter, föreläsningar samt samtalsgrupper.
2026-00410	**Reumatikerföreningen Sundsvall**	60 000 kr	37 000 kr	60 000 kr	Ja	**37 000 kr**	Föreningen har 286 medlemmar varav 241 kvinnor, 43 män och 2 barn. Reumatikerföreningen Sundsvall vill sprida information om reumatologiska sjukdomar och påverka livsvillkoren för de som drabbas av reumatologisk sjukdom. Föreningen arrarngerar föreläsningar, driver kurser och studiecirklar som gynnar föreningens medlemmar och påverkar företag att utforma produkter för personer med funktionshinder.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 6
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00492	**Riksförbundet HjärtLung Sundsvall**	40 000 kr	19 000 kr	44 000 kr	Ja	**19 000 kr**	Föreningen har 450 medlemmar varav 301 kvinnor och 149 män. Föreningen bedriver en förebyggande och hälsofrämjande verksamhet vad gäller hjärt-, kärl- och lungsjukdom. Föreningen anordnar föredrag och olika trevliga samkväm för sina medlemmar samt fysiska aktiviteter i form av bland annat yoga och gymnastik. Föreningen ger också utbildningar i hjärt- och lungräddning till olika aktörer i samhället.
2026-00497	**Solens IF**	159 000 kr	54 000 kr	175 000 kr	Nej	**54 000 kr**	Föreningen har 87 medlemmar varav 32 kvinnor, 44 män, 11 barn Solens IF erbjuder idrott inom simning, bowling, innebandy, fys/gymnastik.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 7
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00438	**Sundsvall Medelpads Strokeförening**	12 000 kr	8 000 kr	12 000 kr	Nej	**8 000 kr**	Föreningen har 61 medlemmar, varav 37 kvinnor och 24 män. Föreningens verksamhet består till största delen av aktiviteter för social samvaro såsom träffar med mat, underhållning, studiecirklar och uteaktiviteter. Föreningen vill öka kunskapen för personer som drabbats av stroke och deras anhöriga så de kan ta del av samhällets utbud. Föreningen arrangerar även aktiviteter på nationella stroke-dagen.
2026-00453	**Sundsvalls Afasiförening**	8 000 kr	3 000 kr	29 950 kr	Nej	**3 000 kr**	Föreningen har 20 medlemmar, varav 13 kvinnor och 7 män. Föreningens syfte med alla aktiviteter är att motverka ensamhet, ge möjlighet till de som har afasi att få tala i sin egen takt, stimulera individerna med ny kunskap samt att bygga kontaktnät. Afasi innebär att ha svårt med språket, både i tal och skrift, efter en hjärnskada, ofta stroke.

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 8
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00395	**Synskadades Riksförbund Sundsvall (SRF)**	58 000 kr	58 000 kr	58 000 kr	Ja	**58 000 kr**	Föreningen har 102 medlemmar varav 66 kvinnor och 36 män. Synskadades Riksförbund Sundsvall arbetar för att förenkla vardagen för personer med synnedsättning. Föreningen arbetar intressepolitiskt för att ge medlemmarna bättre förutsättningar att delta i samhällsdebatten.
2026-00489	**Träpatronernas Prostatacancerförening**	50 000 kr	20 000 kr	50 000 kr	Nej	**20 000 kr**	Föreningen har 579 medlemmar, varav 456 män och 123 kvinnor. Patientföreningens verksamhet stödjer män med prostatacancer och deras anhöriga för att förbättra deras livskvalitet samt att utifrån patientperspektivet informera om sjukdomen.
	Summa:			**826 150 kr**		**448 000 kr**	

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 72 Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027

(KFN-2026-00013-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 514 900 kronor (kr) i verksamhetsbidrag för 2027 till 24 pensionärsföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027*

Ärendet

Pensionärsföreningar som anordnar aktiviteter för äldre har möjlighet att ansöka om verksamhetsbidrag. I årets ansökningsomgång har 24 föreningar ansökt om bidrag för verksamhetsåret 2027. Förvaltningen föreslår att 514 900 kr fördelas till dessa föreningar.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00013-1) - Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027.
- Bilaga - Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027

_ _ _ _

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(4)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-15	KFN-2026-00013-1
Anna Årblom Granbo, Madelene Norén Linder		
Handläggare Föreningsbyrån		

Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att fördela 514 900 kronor (kr) i verksamhetsbidrag för 2027 till 24 pensionärsföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027*

Ärendet

Pensionärsföreningar som anordnar aktiviteter för äldre har möjlighet att ansöka om verksamhetsbidrag. I årets ansökningsomgång har 24 föreningar ansökt om bidrag för verksamhetsåret 2027. Förvaltningen föreslår att 514 900 kr fördelas till dessa föreningar.

Bakgrund

Pensionärsföreningarna erbjuder sina medlemmar ett brett utbud av aktiviteter i varierande omfattning. Exempel på aktiviteter är medlemsträffar med olika teman och fika, resor och studiebesök, studiecirklar i samverkan med studieförbund, filmvisningar, körsång, högtidsfiranden, surströmmingsfester, boule, bridge, biljard, bassängträning och fiske. Medlemmarna erbjuds även möjlighet att ta del av föreläsningar och musikframträdanden.

Kultur- och fritidsnämnden beslutar årligen om verksamhetsbidrag till pensionärsföreningarna. Bidraget beviljas för kommande verksamhetsår för att ge föreningarna goda förutsättningar att planera aktiviteter och informera målgruppen om sin verksamhet i god tid.

Det totala bidraget till respektive förening består av ett bidrag per medlem samt ett bidrag motsvarande högst 40 procent av föreningens redovisade och godkända hyreskostnader för föregående år. Bidragsnivåerna fastställs utifrån nämndens budget. För 2027 uppgår bidraget till 30 kr per medlem

och 36 procent av godkända hyreskostnader. I verksamhetsbidraget för 2026 var bidraget 30 kr per medlem och 37 procent för godkända hyreskostnader. Bidraget för 2026 fördelades med 500 200 kr till 25 föreningar.

Utöver den årliga granskning som genomförs av samtliga bidragssökande föreningar fokuserar förvaltningen särskilt på två områden inom denna bidragsform. Det ena är att granska föreningens hyresunderlag, exempelvis fakturor, och säkerställa att dessa överensstämmer med bokföringen. Det andra är att kontrollera att medlemsintäkterna i resultatrapporten är rimliga i förhållande till det antal medlemmar som föreningen har uppgett.

Föreningar med IOP-avtal

De föreningar som har tecknat ett IOP-avtal[1] med vård- och omsorgsförvaltningen avseende äldrevolontärer på äldreboenden föreslås erhålla ett särskilt bidrag om 3 000 kr per förening samt 100 kr för varje individuellt volontäravtal som föreningen har tecknat med en medlem.

Bidraget utgör kommunens uppskattning av föreningarnas insatser för att, genom sina medlemmars engagemang, bidra till att minska ensamhet bland äldre.

Bidraget är ett schablonbidrag som baseras på antalet föreningar med IOP-avtal, antalet volontärer samt tillgängliga budgetmedel. För närvarande har fyra föreningar ett IOP-avtal. Fördelningen framgår av bilagan *Fördelning av verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027*.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har inte handlagts tidigare.

Förvaltningens överväganden

Kultur- och fritidsnämnden anser att det är prioriterat att stödja föreningslivet och att det ska vara tydligt för kommuninvånarna vilka föreningar som får stöd av Sundsvalls kommun.

Föreningar som beviljas verksamhetsbidrag ska därför synliggöra att verksamheten bedrivs med stöd av Sundsvalls kommun. Detta kan exempelvis ske genom att kommunens logotyp används tillsammans med texten

[1] Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en överenskommelse om samverkan mellan offentlig och idéburen sektor i syfte att uppnå ett visst allmännyttigt samhälleligt mål.

”Verksamheten sker med stöd av Sundsvalls kommun” eller genom motsvarande information på föreningens webbplats, i sociala medier, informationsmaterial eller vid offentliga arrangemang. I årets ansökan har föreningarna redovisat hur de uppfyller detta villkor. Förvaltningens bedömning är att föreningarna synliggör kommunens stöd på ett tillfredsställande sätt men att de kan bli ännu tydligare på marknadsförings-material, vilket de uppmanats att vidta åtgärder inför kommande ansökningar.

Sammantagen bedömning

Verksamhetsbidraget beräknas utifrån antalet medlemmar, godkända hyres-kostnader samt om föreningen har ett IOP-avtal.

Utifrån genomförd granskning och gällande bidragsregler föreslår förvaltningen att kultur- och fritidsnämnden beslutar att fördela 514 900 kr i verksamhetsbidrag till 24 pensionärsföreningar. Fördelningen framgår av bilagan *Fördelning av verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027*.

Styrdokument och juridik

Bedömningen har gjorts utifrån gällande regelverk för föreningsbidrag samt tillhörande formulär och anvisningar.

Ekonomisk hållbarhet

Förvaltningens förslag till verksamhetsbidrag för pensionärsföreningarna ryms inom budgeterade medel för föreningsbidrag.

Social hållbarhet

Samtliga föreningar som omfattas av förslaget bidrar till att äldre Sundsvallsbor erbjuds en aktiv och meningsfull fritid.

Ekologisk hållbarhet

Förvaltningen bedömer att ärendet inte medför några konsekvenser ur ett ekologiskt hållbarhetsperspektiv och att förslaget inte strider mot kommunens miljöstrategiska program.

Landsbygdssäkring

Föreningarna är verksamma i olika delar av kommunen och bidrar till att äldre erbjuds aktiviteter och social gemenskap nära sin bostadsort.

Beslutet skickas till

Beslut skickas till de föreningar som ansökt bidraget.

Förslag till uppföljning

Föreningarnas verksamhet följs upp i samband med kommande ansökningar om verksamhetsbidrag. De föreningar som beviljas

verksamhetsbidrag för 2027 men som inte ansöker om verksamhetsbidrag för 2028 ska, på begäran av Föreningsbyrån, kunna redovisa den verksamhet som bedrivits 2027 med stöd av bidraget.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00471	**Bergsåkers pensionärers biljardklubb**	8 900 kr	18	24 000 kr	540 kr	8 640 kr	0 kr	**9 200 kr**
2026-00390	**Bridgeklubben Freja**	26 600 kr	72	66 000 kr	2 160 kr	23 760 kr	0 kr	**25 900 kr**
2026-00500	**Frejakören**	4 600 kr	40	5 675 kr	1 200 kr	2 043 kr	3 100 kr	**6 300 kr**
2026-00499	**Föreningen Finlandssvenskar i Medelpad**	2 100 kr	23	2 500 kr	690 kr	900 kr	0 kr	**1 600 kr**
2026-00482	**Pensionärernas Bowlingklubb i Sundsvall**	800 kr	21	0 kr	630 kr	0 kr	0 kr	**600 kr**
2026-00405	**Pensionärsföreningen Alnö vattengympare (PAV)**	Sökte ej	30	13 900 kr	900 kr	5 004 kr	0 kr	**5 900 kr**
2026-00458	**PRO Alnö**	23 000 kr	486	15 276 kr	14 580 kr	5 499 kr	0 kr	**20 100 kr**
2026-00467	**PRO Attmar**	12 300 kr	270	8 330 kr	8 100 kr	2 999 kr	0 kr	**11 100 kr**
2026-00466	**PRO City**	66 800 kr	1081	106 800 kr	32 430 kr	38 448 kr	0 kr	**70 900 kr**

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00468	**PRO Holm**	5 800 kr	131	6 000 kr	3 930 kr	2 160 kr	0 kr	**6 100 kr**
2026-00413	**PRO Indal**	6 200 kr	84	2 200 kr	2 520 kr	792 kr	3 200 kr	**6 500 kr**
2026-00441	**PRO Matfors**	23 500 kr	320	26 580 kr	9 600 kr	9 569 kr	0 kr	**19 200 kr**
2026-00501	**PRO Njurunda**	22 900 kr	614	13 050 kr	18 420 kr	4 698 kr	0 kr	**23 100 kr**
2026-00462	**PRO Selånger**	12 400 kr	359	22 500 kr	10 770 kr	8 100 kr	0 kr	**18 900 kr**
2026-00447	**PRO Sköns södra**	61 800 kr	724	90 546 kr	21 720 kr	32 597 kr	0 kr	**54 300 kr**
2026-00474	**PRO Sättna**	3 300 kr	121	0 kr	3 630 kr	0 kr	0 kr	**3 600 kr**
2026-00480	**RPG i Sundsvall (Riksförbundet PensionärsGemenskap)**	3 200 kr	100	8 000 kr	3 000 kr	2 880 kr	0 kr	**5 900 kr**
2026-00447	**Senioruniversitetet i Sundsvall**	70 400 kr	995	121 002 kr	29 850 kr	43 561 kr	0 kr	**73 400 kr**
2026-00409	**SPF Seniorerna Freja**	75 400 kr	1805	46 500 kr	54 150 kr	16 740 kr	3 500 kr	**74 400 kr**
2026-00433	**SPF Seniorerna Gaffelbyn Sundsvall**	9 500 kr	308	17 875 kr	9 240 kr	6 435 kr	0 kr	**15 700 kr**

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00460	**SPF Seniorerna Marmen**	11 900 kr	242	11 195 kr	7 260 kr	4 030 kr	0 kr	**11 300 kr**
2026-00488	**SPF Seniorerna Nivrén Njurunda**	37 600 kr	810	28 828 kr	24 300 kr	10 378 kr	4 300 kr	**39 000 kr**
2026-00487	**SKPF avd. 215**	0 kr	260	0 kr	7 800 kr	0 kr	0 kr	**7 800 kr**
2026-00478	**Teleseniorernas förening Sundsvall**	4 100 kr	137	0 kr	4 110 kr	0 kr	0 kr	**4 100 kr**
Summa:								**514 900 kr**

§ 73 Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan

(KFN-2026-00175-3)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att utredningstiden för att ta fram en plan för digitalisering förlängs och att förvaltningen redovisar utredningen till nämnden senast vid sammanträdet i december 2026.

Ärendet

Förvaltningen har i uppdrag att ta fram en plan för fortsatt arbetet med digitalisering. Enligt beslut i nämnden i maj 2026 ska planen redovisas för nämnden vid sammanträdet i oktober 2026. Ärendet avser önskemål från förvaltningen om att förlänga tidsplanen för redovisningen.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00175-3) - Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan
- Bilaga - Protokollsutdrag från kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2026-05-20 - Redovisning av utredningsuppdrag - åtgärder för en ekonomi i balans, kultur- och fritidsnämnden

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(2)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-21	KFN-2026-00175-3
Karin Mattisson		
Utredrare, staben		

Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att utredningstiden för att ta fram en plan för digitalisering förlängs och att förvaltningen redovisar utredningen till nämnden senast vid sammanträdet i december 2026.

Ärendet

Förvaltningen har i uppdrag att ta fram en plan för fortsatt arbetet med digitalisering. Enligt beslut i nämnden i maj 2026 ska planen redovisas för nämnden vid sammanträdet i oktober 2026. Ärendet avser önskemål från förvaltningen om att förlänga tidsplanen för redovisningen.

Bakgrund

Som en del i arbetet med att nå en ekonomi i balans tog kultur- och fritidsnämnden vid sammanträdet i september 2025 beslut om ett antal utredningsuppdrag som förvaltningen skulle genomföra och återrapportera till nämnden[1]. Utredningsuppdragen redovisades till nämnden i maj 2026, med undantag för uppdraget att ta fram en plan för fortsatt arbete med digitalisering där nämnden beslutade att redovisningen skulle ske i oktober 2026. Arbetet är påbörjat men förvaltningen önskar ytterligare tid för att färdigställa den skriftliga redovisningen till nämnden och ber att få återkomma med denna senast till nämndens sammanträde i december 2026.

[1] KFN 2026-09-24 § 71 - Kultur- och fritidsnämndens tertialrapport 2 2025 (KFN-2024-00332-27).

Ärendets tidigare handläggning

KFN 2026-05-20 § 49 Redovisning av utredningsuppdrag - åtgärder för en ekonomi i balans, kultur- och fritidsnämnden (KFN-2026-00175-1).

KFN 2026-09-24 § 71 - Kultur- och fritidsnämndens tertialrapport 2 2025 (KFN-2024-00332-27).

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen har efter nämndens beslut i maj identifierat ett par områden att prioritera i det fortsatta arbetet. Dialog har påbörjats med avdelningen för digitalisering och IT på kommunstyrelsekontoret. Vi är dock inte färdig med en sammanhållen plan där vi säkrat resurser för genomförande. Av den anledningen äskar förvaltningen om mer tid för att bättre kunna redovisa ärendet till nämnden i sin helhet. Förslaget är att återkomma med frågan till nämndens sammanträde i december 2026.

Styrdokument och juridik

- Strategi för en hållbar digital utveckling 2030, KS-2022-00108
- Plan för digital omställning, KS-2025-00305

Ekonomisk hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Social hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Ekologisk hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring

Inte relevant för ärendet.

Förslag till uppföljning

Ingen särskild uppföljning krävs.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 49 Redovisning av utredningsuppdrag - åtgärder för en ekonomi i balans, kultur- och fritidsnämnden

(KFN-2026-00175-1)

Beslut

Nämnden beslutar

att godkänna förvaltningens rapport som redovisning av utredningsuppdragen för en ekonomi i balans som beslutades av nämnden i september 2025.

att godkänna förvaltningens förslag på åtgärder och prioriteringar för en ekonomi i balans i enlighet med nämndens beslut i januari 2026.

att uppdra till förvaltningen att återkomma till nämnden i oktober 2026 med en plan för fortsatt arbete avseende digitalisering

Ärendet

Ärendet behandlar redovisning av de utredninguppdrag som nämnden beslutade i september förra året i samband med beslut om tertialrapport 2 2025 (KFN-2025-00332-27). I de fall det går att beräkna ekonomiska resultateffekter redovisas detta.

Överläggning

Hans Brynielsson (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag med på tillägg av en att-sats enligt följande:
att uppdra till förvaltningen att se över befintliga avtal med Drakfastigheter samt skyndsamt upprätta avtal där sådana saknas i syfte att tydliggöra ansvar och kostnadsfördelning.

Per Lindstrand (M) och Marie Sundman (L) ställer sig bakom Hans Brynielssons yrkande.

Annika Kallin (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och avslag till Hans Brynielssons yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns två förslag till beslut, dels Hans Brynielssons (KD) yrkande och dels Annika Kallins (S) yrkande. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt Annika Kallins yrkande.

Reservation

Hans Brynielsson (KD), Per Lindstrand (M), Habibollah Effati (M), Marie Sundman (L) och Albin Edholm (SD) reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00175-1) - Redovisning av utredningsuppdrag – åtgärder för en ekonomi i balans, kultur- och fritidsnämnden
- Bilaga - Redovisning av utredningsuppdrag – åtgärder för en ekonomi i balans (KFN-2025-00175)
- Bilaga - Kultur- och fritidsnämndens tertialrapport 2 2025
- Bilaga - Protokollsutdrag från Kultur- och fritidsnämnden sammanträde den 2025-09-24 - Kultur- och fritidsnämndens tertialrapport 2 2025

– – – –

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 74 Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan

(KFN-2026-00431-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta förvaltningens svar i tjänsteskrivelse (KFN-2026-00431-1) daterad 2026-09-11 som sitt eget och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsekontorets avdelning för säkerhet och beredskap har tagit fram kartläggningar av välfärdsbrottslighet och social brotts-prevention samt en åtgärdsplan för bägge kartläggningarna. Nämnderna har fått åtgärdsplanen på remiss och svaret ska vara kommunstyrelsekontoret tillhanda senast den 2 november 2026.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00431-2) - Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan.
- Bilaga - Remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan
- Bilaga - Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan Socialprevention.
- Bilaga - Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan välfärdsbrottslighet 2026-2027
- Bilaga - Brottsförebyggande åtgärder

– – – –

Sundsvalls kommun	Tjänsteskrivelse Datum	1(7) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-11	KFN-2026-00431-2
Carina Seger, chef för trygghetsenheten		
Eva Ström, chef för ungdomsavdelningen		

Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att anta förvaltningens svar i tjänsteskrivelse (KFN-2026-00431-1) daterad 2026-09-11 som sitt eget och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsekontorets avdelning för säkerhet och beredskap har tagit fram kartläggningar av välfärdsbrottslighet och social brotts-prevention samt en åtgärdsplan för bägge kartläggningarna. Nämnderna har fått åtgärdsplanen på remiss och svaret ska vara kommunstyrelse-kontoret tillhanda senast den 2 november 2026.

Bakgrund

Åtgärdsplanen har tagits fram för att uppfylla kraven i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Enligt lagens 5 § ska kommunen med en aktuell lägesbild som underlag, besluta om en plan för de åtgärder som kommunen avser att vidta för att förebygga brott. Den lägesbild som ligger till grund för åtgärdsplanen färdigställdes i maj 2024. Åtgärdsplanen innehåller insatser som syftar till att förebygga brott, minska brottsligheten och öka tryggheten för Sundsvallsborna.

Enligt lagstiftningen ska både lägesbilden och åtgärdsplanen följas upp och uppdateras vartannat år. De aktiviteter som planeras i detta dokument omfattar perioden 2026 – 2027.

Social brottsprevention
Sundsvalls kommun bedriver brottsförebyggande arbete via flera olika spår. Alla verksamheter vidtar inom sina grunduppdrag olika åtgärder som är trygghetsskapande och brottsförebyggande. För att stärka arbetet har Sundsvalls kommun en samverkansöverenskommelse med lokalpolis-område Medelpad.

I lägesbilden har sju brottsområden definierats som särskilt viktiga att hantera;

- Brott mot människors hälsa och säkerhet (narkotika, alkohol, tobak, doping).
- Våldbejakande extremism VBE
- Våld i nära relation (mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck).
- Bedrägeri mot äldre
- Organiserad brottslighet, (rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö).
- Företagarna FTU (trygghet).

Välfärdsbrottslighet
ESO-rapporten Svarta Siffror (2026:1) uppskattar att den kriminella ekonomin omsätter minst 352 miljarder kronor per år i Sverige, och bidragsbrott hör till de snabbast växande delarna. Den här kartläggningen och åtgärdsplanen täcker samtliga nämnder och förvaltningar i Sundsvalls kommun. Den beskriver hur risker ser ut inom respektive verksamhet, från föreningsbidrag och personlig assistans till bygglov och lantmäteri-förrättningar, och vad som behöver göras för att minska dem.

Riskbilden varierar, men ett antal sårbarheter återkommer: otillräcklig intern kontroll, avsaknad av förvaltningsövergripande samverkan och en riskmedvetenhet som inte är förankrad i hela organisationen.

Föreningsbyrån, den del av kultur- och fritidsförvaltningen som hanterar föreningsbidrag där finns dock tydliga regler, riktlinjer och checklistor som handläggarna arbetar efter vilket minskar risken för välfärdsbrott. Alla föreningar som ansöker om föreningsbidrag granskas årligen förutom att själva ansökan och utbetalningen granskas enligt aktuella rutiner.

Kultur- och fritidsförvaltningen/nämnden har fått möjlighet att tycka till om kartläggningarna samt åtgärdsplan. Kommunstyrelsen tar gärna emot kommentarer gällande innehåll, struktur och relevans. Synpunkter önskas särskilt på nedanstående punkter:

- Ansvarsfördelning mellan förvaltningar
- Innehåll, struktur och leverans
- Tidsomfattningen för åtgärderna i åtgärdsplanerna

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning av ärendet.

Förvaltningens överväganden

På kultur- och fritidsförvaltningen har medarbetare på trygghetsenheten, Föreningsbyrån och biblioteket tittat på åtgärdsplanen för social brotts-prevention och välfärdsbrottslighet.

1. Innehåll, struktur och relevans

Förvaltningens bedömning är att kartläggningarna är bra och relevanta. Tanken med en sammanställning av åtgärder per förvaltning och nämnd i ett separat dokument (bilaga 3) är god men upplägget blir rörigt. Som exempel har kultur- och fritidsnämnden/förvaltningen två punkter i åtgärdsplanen för 2027 kopplat till välfärdbrottslighet i bilaga 3 (sidan 16) men bara en punkt i kartläggningen i bilaga 2 (sidan 26).

Det vore önskvärt att göra en bilaga med åtgärdsplan till varje kartläggning (en för social brottsprevention och en för välfärdsbrottslighet) och ta bort åtgärdsplanen ur huvuddokumenten, vilket även skulle göra dem kortare och mer lättlästa. Det vore också önskvärt att använda samma upplägg för hur åtgärdsplanen beskrivs. Där är tabellform att föredra då det ger en samlad bild över planerad åtgärd, när, ansvarig aktör och samverkans-partners.

Förslaget är också att ta bort ordet *strategi* från dokumentens försättsblad då det blir missvisande.

2. Ansvarsfördelning mellan förvaltningar

Åtgärdsplan social brottsprevention

Bilaga 1 rubrik 2.2 (sidan 12)

- Våldsbejakande extremism, fokusområde ”Samverkan och informationsflöde, stärka det lokala CVE-arbetet”. Här står kultur- och fritidsförvaltningen som ansvarig vilket bör ändras till kommunstyrelsekontoret med kultur- och fritidsförvaltningen som samverkanspartner. Detta mot bakgrund av det beslut om hur det brottsförebyggande arbetet ska fördelas mellan kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelsekontoret, som togs i kommunstyrelsens plan- och utvecklingsutskott 2023[1].

Bilaga 1, rubrik 5.2 (sidan 24)

- Organiserad brottslighet, rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö, fokusområde ”Stoppa rekryteringen”. När det gäller förstärkt SSPF-flöde bör kultur- och fritidsförvaltningen läggas till som samverkanspartner.

Åtgärdsplan välfärdsbrottslighet

Bilaga 3 rubrik 2.5.2 (sidan 16).

- I den andra punkten, första stycket står att *”Nämnden bör säkerställa att bedömningen av föreningsansökningar inkluderar en prövning av organisationens faktiska verksamhetsinriktning och organisatoriska kopplingar – inte enbart formella bidragsvillkor”* Förvaltningen menar att nämnden har säkerställt det genom sitt regelverk för föreningsbidrag. Förvaltningen har upprättat stödmaterial för att genomföra bidragshanteringen i enlighet med nämndens regelverk. En mer omfattande prövning än så är inte att se som en rimlig ambition i förhållande till arbetsinsats och risk för missbruk av föreningsbidrag i Sundsvalls kommun. Skrivningen i åtgärdsplanen skapar en otydlighet och bör tas bort eller formuleras om.

[1] PLU 2023-11-14 § 68 - Förslag till organisering av det brottsförebyggande arbetet i Sundsvalls kommun (KS-2023-00940-1).

- I den andra punkten, andra stycket står att *”Kartläggningen bedömer att föreningsbidrag tillhör de kommunala ansvarsområden som är mest direkt exponerade mot risken för missbruk av offentliga medel, inklusive upplägg med koppling till kriminella nätverk och i enstaka dokumenterade fall våldsbejakande extremistiska nätverk (BRÅ 2022:1).”*
  BRÅ:s kartläggning hänvisar till de nationella förhållandena och kan inte direkt överföras till Sundsvalls kommun. Det bör framgå av texten att det är på *nationell* nivå det är ett av de kommunala ansvarsområden som är mest direkt exponerade mot risken för missbruk av offentliga medel.

- I den andra punkten, sista stycket, står det att: ”*Förvaltningen har tydliga checklistor och styrdokument som styr granskningen; nämnden bör säkerställa att dessa löpande uppdateras i takt med att riskbilden förändras*". Det är förvaltningens uppdrag att se över och vid behov uppdatera checklistor och det är inget som behöver lyftas till nämnden för beslut. Formuleringen bör därför ändras till: ”*Förvaltningen har tydliga checklistor och styrdokument som styr granskningen. Dessa checklistor ska uppdateras löpande i takt med att riskbilden förändras”.*

3. Tidsomfattningen för åtgärderna i åtgärdsplanerna

Den större delen av åtgärderna ska enligt förslaget påbörjas/genomföras under 2026 vilket blir knepigt då remissen skickats ut till nämnder och förvaltningar under hösten 2026 och beslut i kommunfullmäktige planeras till januari 2027. Vid en genomgång av åtgärdplanen för kultur- och fritidsnämnden/förvaltningen kan vi dock konstatera att åtgärderna för 2026 redan är påbörjade.

4. Övrig information

Trygghetsgruppen har ansvar för samordningen av en operativ styrgrupp där ett flertal förvaltningar ingår tillsammans med representant från det kommunala bostadsbolaget Mitthem, lokalpolisområde Medelpad samt räddningstjänsten. Den operativa styrgruppen hanterar veckovis inkommen information gällande brott, skadegörelse och social oro. Länkade till styrgruppen finns trygghetsgrupper i 13 geografiska områden.

Trygghetsgrupperna består av representanter från kultur- och fritidsförvaltningen, individ- och arbetsmarknadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, polisen, räddningstjänst samt näringsliv och civilsamhälle. Trygghetsgruppernas uppdrag är att stärka tryggheten i respektive område utifrån gemensamt framtagna lägesbilder.

Trygghetsgrupp centrum har ett specifikt uppdrag att arbeta långsiktigt och strategiskt för att förebygga och motverka otrygghet, brottslighet och social oro i centrum. Arbetet sker i samverkan mellan offentlig och privat sektor och omsätts i konkreta åtgärder.

Styrdokument och juridik

- Lag om kommuners ansvar för Brottsförebyggande arbete (2023:196).
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen)
- Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400).

Ekonomisk hållbarhet

Ett systamatiskt arbete för att förebygga och förhindra brott har förutom de mänskliga och sociala aspekterna också betydelse ur ett samhälls-ekonomiskt perspektiv

Social hållbarhet

Samverkan mellan kommunala förvaltningar och andra samhällsaktörer kommer att bidra till ökad social hållbarhet inom hela kommunen.

Ekologisk hållbarhet

Ej relevant för detta ärende.

Landsbygdssäkring

Brottsförebyggande arbete ska ske inom hela det geografiska området Sundsvalls kommun.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Förslag till uppföljning

Återkoppling till nämnden efter fullmäktiges beslut.

Jonas Walker
Kultur och Fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Missiv

Kommunstyrelsekontoret
Fåten Nilsson, Linda Johansson codeOurRef
Brottsförebyggande samordnare

Datum
2026-06-30

Dnr
KS-2026-00702-1

Remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan

Remissinstanser:
Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen, individ- och arbetsmarknadsnämnden, lantmäterinämnden, miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, överförmyndarnämnden.

Bakgrund

Kommunstyrelsekontoret via avdelningen för säkerhet och beredskap, har tagit fram kartläggningar av välfärdsbrottslighet och social brottsprevention samt åtgärdsplaner för bägge kartläggningarna.

Social brottsprevention
Sundsvalls kommun bedriver brottsförebyggande arbete via flera olika spår. Alla verksamheter vidtar inom sina grunduppdrag olika åtgärder som är trygghetsskapande och brottsförebyggande. För att stärka arbetet har Sundsvalls kommun en samverkansöverenskommelse med Lokalpolisområde Medelpad.

I lägesbilden har sju brottsområden definierats som särskilt viktiga att hantera, dessa är:

- Brott mot människors hälsa och säkerhet (narkotika, alkohol, tobak, doping)
- Våldbejakande extremism VBE
- Våld i nära relation (mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck)
- Bedrägeri mot äldre
- Organiserat brottslighet, (rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö)
- Företagarna FTU (trygghet)

Välfärdsbrottslighet
ESO-rapporten Svarta Siffror (2026:1) uppskattar att den kriminella ekonomin omsätter minst 352 miljarder kronor per år i Sverige, och

bidragsbrott hör till de snabbast växande delarna. Den här kartläggningen och åtgärdsplanen täcker samtliga nämnder och förvaltningar i Sundsvalls kommun. Den beskriver hur risker ser ut inom respektive verksamhet – från föreningsbidrag och personlig assistans till bygglov och lantmäteriförrättningar – och ad som behöver göras för att minska dem. Riskbilden varierar, men ett antal sårbarheter återkommer: otillräcklig intern kontroll, avsaknad av förvaltningsövergripande samverkan och en riskmedvetenhet som inte är förankrad i hela organisationen.

Frågeställningar

Er verksamhet ges härmed möjlighet att tycka till om kartläggningarna samt åtgärdsplanerna. Kommunstyrelsen tar gärna emot kommentarer gällande innehåll, struktur och relevans. Synpunkter önskas särskilt på nedanstående punkter:

- Ansvarsfördelning mellan förvaltningar
- Innehåll, struktur och leverans
- Tidsomfattningen för åtgärderna i åtgärdsplanerna

Inlämningstid

Nämndens yttrande skickas via e-post till kommunstyrelsen@sundsvall.se senast den 2 november 2026.

Tänk på att

- Nämnden/styrelsen i dess helhet ska besluta om remissvaret (dvs inte genom ordförandebeslut)
- Remissvaret får gärna innehålla förslag till hur kommunfullmäktige ska besluta i frågan.

Ärendets fortsatta handläggning

Ärendet kommer att hanteras vid kommunfullmäktiges sammanträde 2027-01-25.

Vid frågor eller synpunkter

faten.nilsson@sundsvall.se
linda.y.johansson@sundsvall.se

Bilaga:
Bilaga 1: Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – social brottsprevention

2026-06-30

Bilaga 2: Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – välfärdsbrottslighet
Bilaga 3: Brottsförebyggande åtgärder fördelat på nämnder och förvaltningar

Sundsvalls kommun

Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – social brottsprevention

Strategi

Beslutande instans:

Beslutsdatum (inklusive revideringar): ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller till och med: ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller för: Ange organisation

Ansvarig funktion: (chefstitel)

Diarienummer: KS-2026-00702-1

Publiceras på sundsvall.se: Ja/Nej

Sundsvalls kommun

Innehåll

Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – social brottsprevention 0

Innehåll 1

Sammanfattning 3

Befolkningsutvecklingen i Sundsvall 3

1. Brott mot människors hälsa och säkerhet – brott mot alkohol- och tobak, narkotika och dopning 5

1.1. Brott mot alkohol- och tobak 5

1.2. Brott mot narkotikastrafflagen 6

1.3. Brott mot dopinglagen 7

1.4. Orsaksanalys – brott mot alkohol, tobak, narkotika och dopning 8

1.5. Åtgärdsplan – brott mot alkohol, tobak, narkotika och dopning 9

2. Våldbejakande extremism (VBE) 10

2.1. Orsaksanalys – Våldsbejakande extremism 11

2.2. Åtgärdsplan – Våldbejakande extremism 12

3. Bedrägeri mot äldre 13

3.1. Orsaksanalys – Bedrägeri mot äldre 13

3.2. Åtgärdsplan – Bedrägeri mot äldre 14

4. Våld i nära relation (VINR) 15

4.1. Mäns våld mot kvinnor 16

4.2. Hedersrelaterat våld och förtryck 18

4.3. Orsaksanalys – Våld i nära relation (VINR) 18

4.4. Åtgärdsplan – Våld i nära relation 19

5. Organiserad brottslighet – rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö 22

5.1. Orsaksanalys – organiserat brottslighet, rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö 22

5.2. Åtgärdsplan – organiserad brottslighet, rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö 23

6. Företagarnas trygghet och brottsutsatthet i Sundsvall – FTU24

6.1. Orsaksanalys – Företagarnas trygghet och brottsutsatthet.....26

6.2. Åtgärdsplan – Företagarnas trygghet och brottsutsatthet.....27

7. Källförteckning 28

Sammanfattning

Denna åtgärdsplan har tagits fram för att uppfylla kraven i *Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete*. Enligt lagens 5§ ska kommunen med en aktuell lägesbild som underlag, besluta om en plan för de åtgärder som kommunen avser att vidta för att förebygga brott (åtgärdsplan). Den lägesbild som ligger till grund för denna åtgärdsplan färdigställdes i maj 2024 Åtgärdsplanen innehåller insatser som syftar till att förebygga brott, minska brottsligheten och öka tryggheten för Sundsvallsborna. Enligt lagstiftningen ska både lägesbilden och åtgärdsplanen följas upp och uppdateras vartannat år. De aktiviteter som planeras i detta dokument omfattar perioden 2026 – 2027.

Befolkningsutvecklingen i Sundsvall

Befolkningsutvecklingen i Sundsvalls kommun har under perioden 2021 – 2025 präglats av en nivå som pendlat strax under den symboliska gränsen på 100 000 invånare. Trenden har under de senaste åren planat ut och visar på en svag minskning. Sundsvall har en stabil men svag minskning av befolkningen, och som står inför utmaningar som delas av många medelstora svenska städer, där en åldrande befolkning kräver en betydande inflyttning för att folkmängden ska öka eller förbli oförändrad.

Den främsta orsaken till den svaga minskningen är ett negativt födelsenetto som innebär att det dör fler personer än det föds i kommunen. Sundsvall har ofta ett positivt flyttnetto som innebär att fler flyttar till än från kommunen, vilket delvis dämpar effekten av de låga födelsetalen. Under 2024 flyttade 83 fler personer till Sundsvall än de som lämnade.

Antal anmälda brott

Jämförelse med riket

Statistiska centralbyrån (SCB 2025) visar brottsstatistik avseende Sundsvalls kommun under 2025 på totalt 9554 anmälda brott under 2025, och totalt 9650 anmälda brott som beräknas per 100 000 invånare för en rättvis jämförelse. I jämförelse med 290 kommuner i landet ligger Stockholm som nummer 1, medan Sundsvall ligger som nummer 146 på högst antal anmälda brott.

Jämförelse med länet

Kommun	Antal (prel)	Per 100 000 inv.(prel)
Härnösand	2921	11899
Kramfors	1962	11176
Sollefteå	1795	9742
Sundsvall	9512	9596
Timrå	1411	8072
Ånge	839	9271
Örnsköldsvik	4493	8106

Sundsvall ligger på fjärde plats avseende högst antal anmälda brott i länet 2025

Brottsförebyggande arbete i samverkan

Sundsvalls kommun bedriver brottsförebyggande arbete via flera olika spår. Alla verksamheter vidtar inom sina grunduppdrag olika åtgärder som är trygghetsskapande och brottsförebyggande. För att stärka arbetet har Sundsvalls kommun en samverkansöverenskommelse med Lokalpolisområde Medelpad. Det brottsförebyggande arbetet leds utifrån denna överenskommelse genom bland annat trygghetsgruppen centrum där representanter från barn och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen samt kultur och fritidsförvaltningen ingår, tillsammans med representant från det kommunala bostadsbolaget Mitthem, lokalpolisområde Medelpad samt representanter från fastighetsägare och näringslivet.

Trygghetsgruppen har beslutat om ett antal förebyggande åtgärder, som förväntas fortsätta. Den här åtgärdsplanen konkretiserar de förebyggande åtgärder som identifierats som angelägna dels utifrån trygghetsgruppen dels utifrån lägesbilden brottslighet Sundsvall som antogs av KF januari 2025 (KS-2024-01133-1)**.** I lägesbilden har sju brottsområden definierats som särskilt viktiga att hantera, dessa är:

- Brott mot människors hälsa och säkerhet (narkotika, alkohol, tobak, doping)
- Våldbejakande extremism VBE
- Våld i nära relation (mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck)
- Bedrägeri mot äldre
- Organiserat brottslighet, (rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö)
- Företagarna FTU (trygghet)

Sundsvalls kommun

1. Brott mot människors hälsa och säkerhet – brott mot alkohol- och tobak, narkotika och dopning

Brott mot människors hälsa och säkerhet omfattar händelser som direkt hotar individers fysiska och psykiska integritet samt den allmänna tryggheten i lokalsamhället. Detta inkluderar våldsbrott på allmän plats, grov olovlig körning, men även brott kopplade till ANDTS (alkohol, narkotika, doping och tobak och spel)

Handel med alkohol och tobak är föremål för strikt reglering i Sverige för att skydda folkhälsan och begränsa tillgången för minderåriga. Genom alkohollagen (2010:1622) och lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter ställs krav på tillstånd, märkning och kontroll vid försäljning. Brottslighet inom denna kategori omfattar allt från olovlig försäljning av alkohol (svartklubbar eller langning) till försäljning av oreglerade nikotinprodukter eller tobak utan föreskrivna varningsetiketter.

1.1. Brott mot alkohol- och tobak

Sundsvalls kommun arbetar aktivt med tillsyn och kontrollköp för att säkerställa att näringsidkare följer regelverket, vilket är en central del i det brottsförebyggande arbetet för att minska ungas exponering för beroendeframkallande medel. Generellt sett har Sundsvall de senaste åren haft en lägre total brottslighet per capita än riksgenomsnittet gällande just alkohol och tobakslagen (ca 11 200 brott per 100 000 invånare i Sundsvall mot ca 14 300 i riket år 2023).

Under 2024 och början av 2025 har fokus i Sundsvall legat på att stävja langning av alkohol till minderåriga i offentlig miljö. Sundsvall tenderar att ligga något lägre än storstadsregionerna Stockholm/Malmö, men följer den nationella trenden där anmälda brott mot alkohollagen har minskat något över tid till förmån för narkotikabrott.

I Tobakslagen ingår brott som försäljning till minderåriga och brott mot märkningsregler. En viktig faktor här är den nya lagstiftningen

kring e-cigaretter och nikotinportioner som trädde i kraft 2024. Antalet anmälningar i Sundsvall är generellt sett få och sker ofta i samband med kommunala kontroller av butiker. I riket som helhet har anmälningarna ökat något under 2024 – 2025 på grund av skärpt tillsyn av ”vapes” och nya tobaksfria nikotinprodukter. Sundsvall har här en lägre anmälningsfrekvens än riksgenomsnittet, vilket ofta beror på att tillsynen i mindre kommuner fokuserar mer på administrativa sanktioner än polisanmälningar.

Anmälda brott inom alkohol- och tobakslagen per 100 000 invånare (2021 – 2025) i Sundsvalls kommun i jämförelse med riksgenomsnittet. Siffrorna för 2025 är baserade på preliminär statistik (januari - december)

År	Område	Alkohollagen	Tobakslagen
2121	Sundsvall Riket	32 41	4 6
2022	Sundsvall Riket	28 38	3 5
2023	Sundsvall Riket	35 37	5 7
2024	Sundsvall Riket	31 36	8 11
2025 (prel)	Sundsvall Riket	33 35	9 12

Inkluderar även lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (e-cigaretter).

Brott enligt alkohol- och tobakslagen visar att Sundsvall ligger konsekvent något under riksgenomsnittet, trots en tydlig ökning både lokalt och nationellt från 2024. Detta korrelerar med den skärpta tillsynen av e-cigaretter (vapes) och att fler butiker anmälts för bristande ålderskontroll. Sundsvall följer riksutvecklingen men har färre anmälningar per capita än storstäderna. (Brottsförebyggande rådet, Brå)

1.2. Brott mot narkotikastrafflagen

Narkotikabrottslighet regleras i Narkotikastrafflagen (1968:64) och omfattar allt från eget bruk och innehav till storskalig överlåtelse och framställning. Sundsvall har historiskt sett uppvisat en högre anmälningsfrekvens per 100 000 invånare än riksgenomsnittet. Det är

dock viktigt att poängtera att narkotikabrott är så kallade ”spaning och ingripandebrott” vilket innebär att statistiken är högst beroende av polisens ökade lokala resurser och insatsnivå. En ökning i statistiken är ofta ett kvitto på en framgångsrik operativ verksamhet snarare än en faktisk ökning av bruket. Även om tidigare nationella trygghetsundersökningar visat att boende i Sundsvall upplever färre problem med öppen narkotikahandel och offentlig påverkan än i andra delar av landet, kvarstår arbetet med att bryta rekryteringen till kriminella nätverk.

I en jämförelse baserat på data från (Brå) för perioden 2021 – 2025 mellan Sundsvall och riket över anmälda brott mot narkotikastrafflagen visar nedan det totala antalet anmälningar (eget bruk, innehav, försäljning och smuggling) per 100 000 invånare för att göra jämförelsen rättvis. (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN)

Anmälda brott mot narkotikastrafflagen per 100 000 invånare

År	Sundsvall	Riket (genomsnitt)
2121	985	1092
2022	912	1015
2023	1045	1068
2024	1210	1185
2025	1180	1150

I Sundsvall dominerar innehav och eget bruk precis som i resten av landet, det vill säga cirka 85 – 90 % av alla anmälningar. Under 2024 gick Sundsvall för första gången under perioden om riksgenomsnittet i antal anmälningar per capita. Detta beror på att Polismyndigheten Medelpad intensifierade insatser mot de kriminella nätverkens ekonomi och gatuhandel, samt samarbete med kommun och andra aktörer.

1.3. Brott mot dopinglagen

Dopningsbrott regleras i Lagen om förbud mot vissa dopningsmedel (1991:1969). Lagstiftningen omfattar förbud mot tillverkning, införsel, överlåtelse och innehav av bland annat anabola steroider och tillväxthormon. Trots att prevalensen nationellt sett är låg, cirka 0,1 % av befolkningen enligt CAN, är mörkertalet sannolikt stort.

Sundsvall har mellan 2021 – 2025 legat nära riksgenomsnittet. Ökningen av anmälningar under 2023 berodde främst på specifika polisinsatser inom ramen för lokal samverkan mellan branschen, kommunen och polisen ”100% ren hårdträning”.

Arbetet mot doping har de senaste åren haft brister, men polismyndigheten har under 2026 fått ett tydligare inriktningsbeslut att fokusera mer på brott mot dopinglagen och därmed också ett tydligare uppdrag att samverka inom exempelvis 100% ren hårdträning.

I Sundsvall, liksom i övriga landet, utgör eget bruk och innehav den absoluta majoriteten (ca 90 %) av dopningsbrotten. Enligt Länsstyrelsens analyser av avloppsvatten i Sundsvall (2023 – 2024) syns spår av dopningsmedel kontinuerligt, vilket bekräftar att användningen finns där även under perioder när polisstatistiken är låg

Anmälda brott mot dopningslagen per 100 000 invånare (BRÅ)

År	Sundsvall	Riket (genomsnitt)
2021	22	26
2022	18	24
2023	25	23
2024	21	21
2025	19	20

1.4. Orsaksanalys – brott mot alkohol, tobak, narkotika och dopning

För att kunna sätta in effektiva och träffsäkra åtgärder behövs en uppskattning av de underliggande anledningarna bakom utvecklingen av brotten inom alkohol, tobak och narkotika i Sundsvall.

Den tydliga ökningen av brott mot tobakslagen sedan 2024 förklaras främst av den nya lagstiftningen kring e-cigaretter ”vapes” och nikotinportioner i kombination med skärpt tillsyn. Orsaken till att Sundsvall har färre anmälningar per capita än riksgenomsnittet beror på att kommunen historiskt prioriterat administrativa åtagande framför polisanmälningar, samt att resurser under 2024 – 2025 i högre grad riktats mot att stävja offentlig langning av alkohol till minderåriga.

Att Sundsvall har haft en hög anmälningsfrekvens gällande narkotikabrott, är primärt en konsekvens av polisens höga insatsnivå, då narkotikabrott är utpräglade spanings och ingripandebrott. Att anmälningarna per capita under 2024 för första gången sjönk under riksgenomsnittet beror på en strategisk omställning där Polismyndigheten i Region Nord flyttade fokus från enskilda brukare (eget bruk/innehav) till att slå mot de kriminella nätverkens ekonomi och gatuhandel.

Analyser av avloppsvatten visar att det finns ett stabilt dolt bruk av dopning i kommunen. Den tillfälliga ökningen av anmälda brott under 2023 berodde på framgångsrika riktade insatser inom lokalsamverkan ”100% ren hårdträning”. Den efterföljande nedgången under 2024 – 2025 är en direkt konsekvens av en nationell och lokal resursförflyttning, där polisen tvingats prioritera grov gängkriminalitet framför dopningskontroller.

1.5. Åtgärdsplan – brott mot alkohol, tobak, narkotika och dopning

Baserat på ovanstående lägesbild och orsaksanalys föreslås följande prioriterade åtgärder för perioden 2026 – 2027

Brottsområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Tobak & Vapes	Skärpt tillsyn av vapes och e-cigaretter Intensifiera tillsynsverksamheten och genomföra fler kontrollköp med särskilt fokus på butikers ålderskontroll och märkning av nya nikotinprodukter	2027	Individ och arbetsmarknadsförvaltning (Enheten för serveringstillstånd)	Lokalpolisområde Medelpad

Alkohol	Stävja offentlig langning Fortsätta att utveckla de trygghetsskapande insatserna i offentlig miljö under riskhelger och lov för att förhindra att alkohol når minderåriga.	2026	Lokalpolis område Medelpad	Kultur och fritidsförvaltningen (fältassistenter)
Narkotika	Bryta nyrekryteringen Kombinera polisens fokus på nätverkens ekonomi med kommunala tidiga insatser Utveckla samverkan kring unga i riskzon för att förhindra inträde i kriminella nätverk.	2027	Individ och arbetsmark nadsförvalt ningen Lokala BoB-rådet	Lokalpolisområde Medelpad Barn och utbildningsförvaltningen

2. Våldbejakande extremism (VBE)

Våldsbejakande extremism omfattar ideologier som accepterar, legitimerar eller utövar våld för att uppnå politiska, ideologiska eller religiösa mål. Hotbilden delas nationellt och lokalt upp i tre huvudsakliga miljöer. Den högerextrema vitmaktmiljön, den vänsterextrema autonoma miljön och den islamistiska extremismen.

Det saknas en tillförlitlig data över utvecklingen av VBE i Sundsvall de senaste fem åren, eftersom det inte finns en specifik brottskod i den officiella brottsstatistiken som heter våldbejakande extremism. I stället faller de brott som begås inom dessa miljöer under andra brottsrubriceringar som till exempel hets mot folkgrupp och terrorism.

I Sundsvall bedöms hotet från våldsbejakande extremism generellt följa den nationella utvecklingen, där säkerhetspolisen pekar ut det högerradikala och det islamistiska hotet som de primära drivkrafterna för terrorism och extremism i Sverige. Den 23 maj 2025 beslutade säkerhetspolisen att sänka terrorhotsnivån i Sverige från ett högt hot

till ett förhöjt hot, det vill säga från en fyra till en trea på den femgradiga skalan. (Lägesbild, säkerhetspolisen 2025/2026). Lokalt i Sundsvall har det historiskt sett funnits en viss närvaro och aktivitet inom den högerextrema miljön, men under de senaste åren har den fysiska och öppna aktiviteten på gatorna minskat till förmån för digital radikalisering. Samtidigt finns en fortlöpande vaksamhet kring individer som kan sympatisera med högerextrema grupper, samt våldsbejakande islamism.

Det akuta hotet om koordinerade extremistiska våldshandlingar i Sundsvall bedöms som lågt, men digital spridning av propaganda och radikalisering av enskilda individer, särskilt unga utgör en kvarstående risk.

2.1. Orsaksanalys – Våldsbejakande extremism

Den generella samhällsutvecklingen med ökad polarisering, spridning av konspirationsteorier och antidemokratiska budskap fungerar som en grogrund. Det bidrar till att sänka tröskeln för att acceptera våld som en legitim metod för förändring.

För att kunna motverka radikalisering och extremism i Sundsvall behövs en förståelse till varför individer söker sig till dessa miljöer. Den primära arenan för radikalisering har flyttat från fysiska mötesplatser till att slutna digitala forum och krypterade kanaler på internet. Detta gör att radikaliseringsprocesser sker dolt och i ett högt tempo, vilket försvårar tidig upptäckt för anhöriga och myndigheter.

Individer som radikaliseras drivs ofta av psykosociala sårbarheter, såsom upplevt utanförskap, bristande framtidstro eller identitetssökande. Extremistiska miljöer erbjuder en stark gruppgemenskap, enkla förklaringsmodeller på komplexa samhällsproblem och en känsla av tillhörighet och gemenskap.

2.2. Åtgärdsplan – Våldbejakande extremism

Fokusområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Kompetenshöjning & Tidig upptäckt	Genomföra riktade utbildningsinsatser för personal inom skola, fritidsverksamhet och socialtjänst för att öka kunskapen om extremistiska symboler, digitala miljöer och tidiga tecken på radikalisering.	2027	Barn och utbildningsförvaltningen	Brottsförebyggande samordningen Individ och arbetsmarknadsförvaltningen Lokalpolisområde Medelpad
Samverkan & Informationsflöde, Stärka det lokala CVE – arbetet **(Center mot våldsbejakande extremism)**	Vidareutveckla kommunens interna struktur och samverkan med Polismyndigheten för informationsdelning och hantering av orosanmälningar gällande radikalisering.	våren 2026 (Pågående)	Kultur och fritidsförvaltning	Lokalpolisområde Medelpad Socialtjänsten (fältare) Brottsförebyggande samordningen KSK
Demokratistärkande insatser	Implementera utbildningsmaterial i skolan som stärker ungas källkritik, förståelse för demokratiska värderingar och arbete mot konspirationsteorier och extremistisk propaganda. t.ex. en modell som ”med livet som insats”	2027	Barn och utbildningsförvaltningen	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen, Kultur och fritidsförvaltningen

Avhopparstöd, stöd till individer som vill lämna	Säkerställa att kommunen har en fungerande och känd struktur för avhopparstödet, där individer som vill lämna våldsbejakande miljöer kan få samordnat psykosocialt och praktiskt stöd.	2027	Lokala BOB-rådet	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen, Lokalpolisområde Medelpad Civilsamhället

3. Bedrägeri mot äldre

Brottsstatistiken gällande bedrägeri genom social manipulation, kortbedrägeri och falska urkunder utifrån målsägandens ålder (65 år och äldre) framgår av Polisregion Nords och BRÅ:s sammanställningar för Sundsvall under de senaste fem åren som en markant ökning. Bedrägeribrottslighet och i synnerhet digitala samt sociala bedrägerier riktade mot seniorer utgör ett växande och allvarligt samhällsproblem. I Sundsvall följer statistiken den nationella trenden med en märkbar ökning av anmälda bedrägeribrott mot äldre under de senaste åren.

BRÅ:s nya rapport (2026-06-11) visar att under 2025 registrerades 133 407 personer som målsägare vid anmälda bedrägeribrott i Sverige. En minskning med 4 procent jämfört med 2024, men en ökning med 10 procent sedan 2019

BRÅ konstaterar att äldre personer är överrepresenterade som målsägande i ärenden där förövare genom vilseledande förmår offret att lämna ut bankuppgifter, använda Bank-ID eller swisha pengar. Mörkertalet bedöms dessutom vara stort, då skam och skuldkänslor över att ha blivit lurad ofta leder till att brottet aldrig polisanmäls. Ekonomiska förluster för enskilda individer är i många fall omfattande, vilket i kombination med ett minskat digitalt förtroende skapar stor otrygghet i målgruppen.

3.1. Orsaksanalys – Bedrägeri mot äldre

För att sätta in rätt motåtgärder krävs en förståelse för varför äldre är en särskilt utsatt grupp för denna specifika brottslighet. Det digitala

banksamhället har utvecklats i ett snabbt tempo. Många seniorer använder digitala verktyg som Bank-ID och Swish utan att ha fullständig kunskap om de säkerhetsrisker eller de tillvägagångssätt som bedragare utnyttjar. Bedragarna använder sofistikerade sociala manipulationstekniker, så kallad ”social engineering”.

Bedragarna ringer ofta upp och utger sig för att vara från polisen, banken, Skatteverket eller ett känt företag. Äldre personer, som ofta har en hög grundtillit till samhällsinstitutioner, luras därmed till att tro att de medverkar med myndigheterna.

Bakom dessa bedrägerier står ofta strukturerade, kriminella nätverk som agerar helt oberoende av geografiska gränser. Detta gör brotten svårupptäckta och svåruppklarade för den lokala polisen, vilket innebär att det primära fokuset måste ligga på det förebyggande arbetet

3.2. Åtgärdsplan – Bedrägeri mot äldre

Det brottsförebyggande arbetet mot bedrägerier i Sundsvalls kommun prioriterar informationsspridning, ökad digital kunskap samt bred samverkan för att skydda kommunens äldre medborgare.

Fokusområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Gemensam föreläsningsturné för seniorer	Riktade fysiska föreläsningar om digital säkerhet för kommunens seniorer. Fokus på att identifiera bedrägeriförsök och säkert handhavande av digitala tjänster.	Genomfört Våren 2026 fortsätter under 2027	Brottsförebyggande samordningen KSK	Lokalpolisområde Medelpad, Lokala bankkontor Pensionärsföreningar som SPF, PRO

Trygghetskaféer (Sundsvall mot bedrägerier)	Etablera återkommande handledningstillfällen på kommunens mötesplatser där seniorer kan få praktisk hjälp och utbildning i säker digital navigering.	2026/ 2027	Kultur- och fritidsförvaltningen (Enheten Mobil och Digital)	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen
Breddad informationskampanj	Arbeta fram skriftligt informationsmaterial via kommunens hemtjänst, träffpunkter och bibliotek för att nå de äldre som inte deltar på fysiska föreläsningar.	2027	Brottsförebyggande samordningen KSK	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen, Kultur och fritidsförvaltningen

4. Våld i nära relation (VINR)

Våld i nära relation omfattar psykiskt, fysiskt och sexuellt våld, eller hot om våld och kan förekomma i alla former av nära relationer. Våld i nära relation är ett stort samhällsproblem och orsakar stort lidande för både inblandade och närstående. Det förebyggande arbetet handlar om att minska återfall och upprepad utsatthet, att ge stöd till brottsdrabbade och att ge insatser till våldsutövare. Arbetet handlar också om att tidigt påverka värderingar kring våld så att våld minskar och helt upphör.

Sundsvall har sedan 2021 nollvision mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation (KS-2021-00498-1). Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhälls- och folkhälsoproblem som Sundsvall delar med resten av landet. Begreppet omfattar allt från psykiskt, ekonomiskt och digitalt våld till fysiska och sexuella övergrepp. En betydande utmaning för det brottsförebyggande arbetet är det stora mörkertalet, en stor del av våldet sker i den privata sfären där anmälningsbenägenheten påverkas av faktorer som rädsla, beroendeställning och normaliseringsprocesser.

Statistik gällande våld i nära relationer är komplex eftersom den bygger på flera olika brottskoder, främst misshandel, grov

kvinnofridskränkning och grov fridskränkning. Det finns ett stort mörkertal då siffrorna påverkas av offrets benägenhet att anmäla. Anmälda fall av misshandel där gärningspersonen var bekant med offret, samt vid grov kvinnofridskränkning har en ökande trend i Sundsvall, men lägre än riksgenomsnittet. Mellan 2022 och 2024 ökade antalet anmälningar i Sundsvall med cirka 15%, medan rikssiffran låg mer stabil. Ökningen i Sundsvall under 2023 – 2024 kan delvis förklaras av ett stärkt samarbete mellan polisen, socialtjänsten och kvinnojouren i Sundsvall. När stödsystemen blir mer synliga och tillgängliga, tenderar fler offer att våga polisanmäla, vilket paradoxalt nog får statistiken att se sämre ut trots att det kan innebära att fler får hjälp.

Siffrorna för grov kvinnofridskränkning har i Sundsvall stabiliserats runt 24 – 25 anmälningar per 100 000 invånare. Det är fortfarande något lägre än riket, men speglar en nationell problematik där dessa brott ofta är svåra att utreda då de kräver bevisning för en serie händelser över tid.

Anmälda brott mot våld i nära relationer per 100 000 invånare

År	Område	Misshandel (bekant gärningsman)	Grov kvinnofridskränkning
2121	Sundsvall Riket	342 385	22 28
2022	Sundsvall Riket	320 370	19 26
2023	Sundsvall Riket	355 378	24 27
2024	Sundsvall Riket	368 382	25 29
2025 (prel.)	Sundsvall Riket	362 380	24 28

4.1. Mäns våld mot kvinnor

För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor 2025 var det vanligast att brottet begicks av en för brottsoffret bekant person, vilket utgjorde 82 procent av de anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor. Andelen anmälda misshandelsbrott som begicks mot kvinnor av en obekant person var 18 procent, och av dessa skedde

ungefär hälften (48 %) utomhus. Jämförelse med de anmälda misshandelsbrotten mot män 2025 där den vanligaste relationstypen obekant person (54 %), och av dessa brott skedde de flesta utomhus (69 %).

Statistiken för Sundsvall 2026 visar på en stabil men något ökad nivå av anmälda misshandel och sexualbrott mot kvinnor. Förutom grövre brott som våldtäkt innefattar kategorin även brottstyper som sexuellt ofredande, köp av sexuell tjänst och koppleri. Det är viktigt att betona att bakom varje polisanmälan finns en komplex verklighet, och kommunens arbete fokuserar därför både på akuta skyddsinsatser och på långsiktigt våldsförebyggande arbete riktat mot destruktiva maskulinitetsnormer. Siffror är hämtade från BRÅ:s statistiska databas med följande filtrering

VINR mot kvinnor (anmälda brott) i kommunen, länet och hela landet 2020 - 2024 (antal per 100 000 invånare)

Antal per 100 000 inv.	2020	2021	2022	2023	2024
Sundsvall	367	402	346	380	451
Västernorrlands län	338	367	319	365	404
Hela riket	394	394	374	381	410

Jämförelse mellan Män & KV VINR (anmälda brott) mellan Sundsvalls kommun, västernorrlandslän och hela landet 2020–2024 (antal per 100 000 invånare)

År	Område	Kvinnor	Män
2020	Sundsvall	367	105
	V.län	338	85
	Riket	394	98
2021	Sundsvall	402	94
	V.län	367	90
	Riket	394	97
2022	Sundsvall	346	93
	V.län	319	89
	Riket	374	91
2023	Sundsvall	380	115
	V.län	365	114
	Riket	381	97
2024	Sundsvall	451	111
	V.län	404	105
	Riket	410	106

4.2. Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck (HRV) särskiljer sig genom sin kollektiva karaktär där kontrollen av individens, främst kvinnors och hbtqi-personers sexualitet ses som avgörande för familjens eller gruppens anseende. Sedan lagskärpningarna under början av 2020 talet, inklusive införandet av den specifika brottsrubriceringen hedersförtryck (BrB 4:11), har rättsväsendet fått bättre verktyg att möta denna systematiska brottslighet.

Den nya lagen om kriminalisering av psykiskt våld, innebär att upprepade kränkningar, otillåtna hot, tvång och andra förödmjukande beteenden blir straffbar from den 1 juli 2026. Syftet med lagen är att stärka det straffrättsliga skyddet mot psykiskt våld, framför allt i nära relationer.

I Sundsvall visar kartläggningar, bland annat genom samarbete med Mittuniversitetet och Länsstyrelsen att en andel av ungdomarna lever med begränsningar i sin vardag som kan kopplas till hedersnormer. Nationellt sett omfattar statistiken allt från äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott till könsstympning. Mörkertalet i Sundsvall bedöms vara betydande på grund av miljöernas slutna karaktär och bristande tillit till myndigheter. Det lokala arbetet 2026 prioriterar därför ökad kunskap inom skola och socialtjänst för att tidigt identifiera barn och unga som lever under förtryck samt att stödja aktörer från civilsamhället som kvinnojouren i deras specialiserade arbete.

4.3. Orsaksanalys – Våld i nära relation (VINR)

För att verksamt motverka våld i nära relation (VINR), mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (HRV) i Sundsvall behövs en förståelse för anledningarna av den ökade anmälningsbenägenheten och bakomliggande mekanismerna samt de faktorer som påverkar statistiken. Mellan 2022 och 2024 ökade anmälningarna för misshandel av bekant gärningsperson samt grov kvinnofridskränkning i Sundsvall med cirka 15 %. Denna ökning bedöms inte primärt bero på ett ökat faktiskt våld, utan är ett direkt resultat av ett stärkt, synligt och mer tillgängligt samarbete mellan

polisen, socialtjänsten och kvinnojouren i Sundsvall, vilket har sänkt tröskeln för drabbade att anmäla.

Det finns dock ett dolt mörkertal eftersom våld i nära relationer sker huvudsakligen i den privata sfären, vilket speglas av att 82 % av misshandelsbrotten mot kvinnor under 2025 begicks av en bekant person. Det stora mörkertalet upprätthålls av offrets ekonomiska, digitala eller känslomässiga beroendeställning till förövaren samt av normaliseringsprocesser och rädsla.

Det grova och upprepade våldet samt sexualbrotten har sin grund i djupt rotade strukturella problem och destruktiva maskulinitetsnormer. Detta kräver att kommunen, utöver akuta skyddsinsatser, adresserar attityder och värderingar i ett tidigt skede. Hedersrelaterat våld och förtryck drivs av kollektiva normer där familjens eller gruppens anseende styrs av kontrollen av individers- främst ungas, kvinnors och hbtqi personers sexualitet och vardag. Det stora mörkertalet i Sundsvall förstärks av miljöernas slutna karaktär och en bristande tillit till myndigheter hos de drabbade, vilket gör att unga sällan söker hjälp själva.

4.4. Åtgärdsplan – Våld i nära relation

Baserat på lägesbilden och orsaksanalysen gällande våld i nära relation bör följande prioriterade åtgärder för perioden 2026 – 2027 antas

Sundsvalls kommun

Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – social brottsprevention

Diarienummer: KS-2026-00702-1

Fokusområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Mäns våld mot kvinnor	En vecka fri från våld, kampanjen "Orange week"	hösten 2025 (Genomförd)	KSK AVD Samhällsutveckling och hållbarhet	Kvinnojouren, Bfr.
	Vidareutveckla och stärka samverkan och informationskedjan mellan polisen, socialtjänsten och kvinnojouren för att säkerställa snabba akuta skyddsinsatser och förhindra upprepad utsatthet.	2026	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen	Lokalpolisområde Medelpad, Kvinnojouren
	Implementera långsiktiga utbildningsinsatser i skolan och på ungdomsarenor riktade mot normförändringar och destruktiva maskulinitetsnormer för att tidigt påverka ungas värderingar kring våld.	2027	Barn och utbildningsförvaltningen	Kultur och fritidsförvaltningen
Våld i nära relation	Utveckla och tillgängliggöra metoder och samtalsstöd för att motivera våldsutövare att söka hjälp, i syfte att bryta våldsbeteendet och minska återfall.	2027	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen	Region Västernorrland, Kriminalvården

Hedersrelaterat våld och förtryck (HRV)	Kampanjen "Ingen Äger Mig" en operativ samverkan mellan kommunen, polisen, kvinnojouren, brobyggarna och forskare (MIUN), innehåller fyra fysiska föreläsningar att stärka yrkesverksamma, men även för att nå utsatta personer och visa vilka stödvägar som finns tillgängliga. Kompetenshöjning gällande den nya lagstiftningen om psykisk misshandel och kriminalisering av tvingande kontroll och isolering. Samverka med KSK och sprida kunskap på vuxenutbildning och SFI för att nå de utsatta, de som riskerar att bli utsatta, och förövarna	Våren 2026 (Genomfört)	KSK, (Brf) Individ och arbetsmarknadsförvaltningen	Lokalpolisen Medelpad, kvinnojouren, brobyggarna, MIUN (forskare)
	Höja kunskapsnivån inom skola, elevhälsa och socialtjänst för att personalen tidigt ska kunna identifiera tecken på begränsningar i ungas vardag. Särskilt fokus på tillämpning av den nya lagstiftningen om hedersförtryck.	2027	Barn och utbildningsförvaltningen. Brottsförebyggande samordningen KSK	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen, Länsstyrelsen, Mittuniversitetet, Resurscentrum Västernorrland mot våld

5. Organiserad brottslighet – rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö

Sundsvall har mellan 2021 – 2025 i likhet med många andra medelstora svenska städer, drabbats av den nationella eskaleringen inom den organiserade brottsligheten. Lokala och nationella kriminella nätverk har etablerat fästen i regionen, vilket har lett till en allvarlig utveckling där barn och unga rekryteras i kriminella sammanhang. Polisens data visar att kriminella nätverk utnyttjar minderåriga (ofta i åldrarna 13 – 17 år) för att transportera, förvara och sälja narkotika samt för att utföra våldshandlingar. Denna utveckling har också spillt över till skolmiljön.

Under 2021 – 2025 har anmälningar om hot, försäljning av narkotika, unga som bär skyddsvästar förekommit på vissa högstadie- och gymnasieskolor i kommunen. Skolan har i flera fall identifierats som en strategisk rekryteringsarena där äldre kriminella etablerar kontakt med sårbara ungdomar. Detta har haft en direkt negativ inverkan på den upplevda tryggheten för både elever och personal

5.1. Orsaksanalys – organiserat brottslighet, rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö

Anledningen till utvecklingen är framför allt de drivkrafter som möjliggör att unga dras in i organiserad brottslighet. Kriminella nätverk utnyttjar medvetet att barn under 15 år inte är straffmyndiga, samt att unga mellan 15 och 18 år får betydligt lägre straff än vuxna gör att minderåriga blir attraktiva verktyg för riskfyllda uppdrag.

För unga med bristande framtidstro eller svaga skolresultat framstår gängen ofta som ett alternativ för att uppnå status och gemenskap. Analyser visar att de barn som rekryteras ofta har en historik av tidigt normbrytande problematik, hög skolfrånvaro, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

I de fall kriminella nätverk~~en~~ fångar upp och rekryterar unga krävs en god samverkan mellan familj, polis, skola, socialtjänst, fritid men

även andra samhällsresurser såsom exempelvis Barn och ungdomspsykiatrin för att kunna sätta in adekvata skyddsinsatser.

5.2. Åtgärdsplan – organiserad brottslighet, rekrytering till kriminella nätverk, otrygghet och brott i skolmiljö

Det brottsförebyggande arbetet fokuserar på att strypa tillförseln till de kriminella nätverken genom tidiga, samordnade insatser och att återta tryggheten i skolmiljön. Sundsvalls kommun har under de senaste åren lagt en stabil grund för det lokala brottsförebyggande arbetet med etablerade strukturer som det lokala BoB-rådet som är nu fullt etablerat på strategisk nivå för att styra resurser, följa utvecklingen och fatta beslut om övergripande insatser för målgruppen.

SSPF- samverkan (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid) har rullats på och fungerar i dag som den primära samverkansformen på individnivå för att tidigt fånga upp unga i riskzon. SSPF-samverkans operativa arbete följs upp av berörda förvaltningar och av det lokala BOB-rådet.

Operativ samverkan mellan polisen och kommunens förvaltningar har utvecklat ett tätt, veckovis informationsutbyte för att snabbt kunna sätta in riktade insatser på specifika skolor eller geografiska platser vid akuta lägesförändringar.

Fokusområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Trygghet i skolan	Vidareutveckla och permanenta skolsociala team på prioriterade skolor för att stärka samverkan mellan lärare och socialsekreterare direkt på plats i skolmiljön, i syfte att öka tryggheten och motverka avhopp.	2026	Barn och utbildningsförvaltningen	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen

Stoppa rekrytering	Förstärkt SSPF-flöde genom att effektivisera ledtiderna från en första orosanmälan till att en SSPF insats startar runt ett barn, samt erbjuda strukturerat stöd till barnets vårdnadshavare.	2027	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen	Barn och utbildningsförvaltningen (skola, fritids) Lokalpolisområde Medelpad
Operativ insats	Närvaro på digitala och fysiska arenor genom att genomföra gemensamma riktade insatser mellan lokalpolisen och fältassistenter på de fysiska och digitala platser där rekryteringsförsök identifierats.	2027	Lokalpolisen Medelpad	Individ och arbetsmarknadsförvaltningen, Kultur och fritidsförvaltningen (fältare)
Strategisk styrning	Använda det lokala BoB-rådets analysarbete för att systematiskt följa upp effekterna av de insatta åtgärderna, samt säkerställa en jämn resursfördelning utifrån den lokala lägesbilden.	2027	Lokala samverkansgrupp (BoB)	Samtliga berörda förvaltningar

6. Företagarnas trygghet och brottsutsatthet i Sundsvall – FTU

Företagares trygghet och utsatthet för brott har under perioden 2021 – 2025 blivit en alltmer prioriterad fråga i Sundsvall. Brottslighet mot företagare omfattar allt från externa stölder, skadegörelse och inbrott till bedrägerier och hot. BRÅ:s nationella företagsklimatsstudier och Svenskt Näringslivs årliga mätningar av

det lokala företagsklimatet, har trygghetskänslan bland företagare i Sundsvall uppvisat en svagt negativ trend under de senaste fem åren

De vanligaste rapporterade brottsformerna var mängdbrott såsom snatteri/stölder i detaljhandeln samt skadegörelse som klotter och krossade rutor. Mellan 2023 – 2024 ökade andelen företagare som uppger att brottslighet utgör en negativ påverkan för deras verksamhet. Särskilt transportnäringen, byggsektorn och central handel rapporterade ökade incidenter av upprepade stölder

Företagens trygghetsundersökning är en digital enkätundersökning framtagen av Stiftelsen Tryggare Sverige tillsammans med personerna bakom utvecklandet av NTU (Nationell trygghetsundersökning) och Polisens trygghetsmätning. FTU

visar 2025 att det är högre tendens för oro än verklig utsatthet bland företagarna i Sundsvall, samtidigt uppvisar statistiken ett stort mörkertal eftersom en betydande andel av företagarna uppger att de avstår från att polisanmäla mindre brott som skadegörelse eller mindre stölder då de upplever att utredningar läggs ned i hög utsträckning.

Andel oroliga företag för utsatthet i Sundsvall i procent per brottstyp

Oro	Sundsvall	Nationellt
oro för att utsättas för brott med anledning av den verksamhet som bedrivs	61%	60%
har under det senaste året utsatts för brott med anledning av den verksamhet som bedrivs	37%	40%
har under det senaste året övervägt att flytta eller lägga ned delar av eller hela företaget till följd av oron eller utsatthet för brott	5%	9%
Bedrägerier	41%	34%
Inbrott	29%	34%
Stölder	23%	28%
Skadegörelse (inkl. klotter)	22%	25%
Trakasserier	13%	15%
Narkotikahandel	11%	13%
Hot och utpressning	11%	14%
Våld	9%	14%
Ordningsstörningar	7%	10%
Anlagd brand	4&	7%
Rån	4%	12%

Andel oroliga och utsatta företag per område i Sundsvall

Bostadsområde	Andel oroliga/utsatta
Centrum	Oro 79% Utsatthet 54%
Nacksta	Oro 75% Utsatthet 67%
Stöde	Oro 72% Utsatthet 37%
Sundsbruk	Oro 64% Utsatthet 50%
Matfors	Oro 61% Utsatthet 28%
Njurunda	Oro 58% Utsatthet 38%
Haga/Bosvedjan/Skönsberg	Oro 54% Utsatthet 26%
Skönsmon/Södermalm/Södra Berget/Sidsjön	Oro 52% Utsatthet 33%
Indal/Liden	Oro 50% Utsatthet 33%
Granlo/Bergsåker/Kovland	Oro 44% Utsatthet 17%
Alnö	Oro 37% Utsatthet 16%

6.1. Orsaksanalys – Företagarnas trygghet och brottsutsatthet

De bakomliggande orsakerna till företagares brottsutsatthet och minskade trygghetskänsla i Sundsvall kan härledas till flera samverkande faktorer. Sundsvall fungerar som ett logistiskt nav i Norrland med stora handelsplatser och transportleder, detta gör staden attraktiv för kriminella stöldligor som systematiskt riktar in sig på drivmedel, verktyg och handelsvaror.

En annan viktig aspekt är brist på kontanter samt digitalisering. I takt med att kontanthanteringen minskat har bedrägerier och digitala utpressningsförsök mot mindre företag ökat. Mindre företag saknar ofta resurser eller it-skydd för att hantera dessa hot, vilket skapar en specifik form av digital otrygghet.

6.2. Åtgärdsplan – Företagarnas trygghet och brottsutsatthet

För att vända trenden, öka tryggheten och sänka brottsutsattheten för näringslivet i Sundsvall fokuserar åtgärdsplanen på förstärkt samverkan, informationsutbyte och konkreta brottsförebyggande metoder och planerade åtgärder

Fokusområde	Planerad åtgärd	När	Ansvarig aktör	Samverkans partner
Samverkan och dialog	Skapa ett lokalt forum för regelbunden dialog mellan kommunen och företagarna för att snabbt kunna dela lägesbilder och identifiera nya brottstrender	2026 (Genomfört)	Kultur och fritidsförvaltningen	Företagare, polisen, KSK, Mitthem, lokala företagarföreningar
Platsutveckling & Trygghet	Implementera EST–metodiken i centrala Sundsvall och Birsta, där ordningsvakter, väktare, kommun och näringsidkare samverkar veckovis kring lägesbilder.	2026	Kultur och fritidsförvaltningen, trygghetssamordnare	Företagare, Lokalpolisområde Medelpad, KSK, Mitthem, lokala företagarföreningar
Trygghetshöjande insatser	Planerade och strukturerade företagsbesök, dialoger	2027	Trygghetssamordningen, Bfr samordningen	Lokalpolisområde Medelpad
Ökad anmälningsbenägenhet	Gemensam informationsinsats för att uppmuntra företagare att alltid anmäla brott. Detta är avgörande för att polisen och kommunen ska få korrekta lägesbilder och kunna styra sina resurser rätt.	2026 (Påbörjad)	Lokalpolisområde Medelpad, Kultur och fritidsförvaltningen, Bfr	Näringsliv och tillväxt, Svenskt Näringsliv

7. Källförteckning

Brå (Brottsförebyggande rådet). *Anmälda brott*. https://bra.se/statistik/statistik-om-rattsvasendet/anmalda-brott (Hämtad 2026-03-04).

Brå (Brottsförebyggande rådet) (2021–2025). *Anmälda brott per 100 000 invånare efter region och brottstyp*.

Brå (Brottsförebyggande rådet) (2026). *Bedrägeri*. https://bra.se/amnen/bedrageri (Hämtad 2026-04-01).

Brå (Brottsförebyggande rådet) (2026-06-11). *Kriminella nätverk och gängbrottslighet*.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) (2025). *Rapport 235*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Länsstyrelsen Västernorrland (2025). *Spår av narkotika och dopningsmedel i länets avloppsvatten. Resultat av provtagningar 2023–2024 i Västernorrland*. https://www.lansstyrelsen.se/download/18.453819d0194d33c8a905686b/1739901438785/Sp%C3%A5r%20av%20narkotika%20och%20dopningsmedel%20i%20l%C3%A4nets%20avloppsvatten.%20Resultat%20av%20provtagningar%202023-2024%20i%20V%C3%A4sternorrland.pdf (Hämtad 2026-04-15).

Riksdagen (2022). *Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer* (Betänkande 2021/22:JuU8). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/skarpta-straff-for-vald-och-andra-krankningar-i_h901juu8/html/#_Toc87527961 (Hämtad 2026-06-24).

Säkerhetspolisen (2025). *Den våldsbejakande extremismen och attentatshotet – Lägesbild Säkerhetspolisen 2025/2026*. https://sakerhetspolisen.se/download/18.6811139019dbc04c6055c/1777443118955/L%C3%A4gesbild%202025%E2%80%932026.pdf (Hämtad 2026-06-23).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2025). *Folkmängden efter region*. Statistikdatabasen. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/ (Hämtad 2026-02-18).

Sundsvalls kommun: Kommunfullmäktige (2021). *Nollvision mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation* (Dnr: KS-2021-00498-1). Sundsvall: Sundsvalls kommun.

Sundsvalls kommun: Kommunfullmäktige (2025). *Lägesbild brottslighet Sundsvall* (Dnr: KS-2024-01133-1). Sundsvall: Sundsvalls kommun.

Stiftelsen Tryggare Sverige (u.å.). *FTU (Företagens Trygghetsundersökning)*. https://tryggaresverige.org/ftu-2-2 (Hämtad 2026-05-11).

Sundsvalls kommun

Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – välfärdsbrottslighet

Strategi

Beslutande instans:

Beslutsdatum (inklusive revideringar): ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller till och med: ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller för: Ange organisation

Ansvarig funktion: (chefstitel)

Diarienummer: KS-2026-00702-1

Publiceras på sundsvall.se: Ja/Nej

Sundsvalls kommun

Innehåll

Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan – välfärdsbrottslighet 0
Innehåll 1
1. Sammanfattning 3
2. Kriminell ekonomi och välfärdsbrottslighet 4
2.1. Välfärdsbrott – risker och utbredning 4
2.2. Finansiering av terrorism – en strukturell riskdimension 5
2.3. Otillåten påverkan – vår utsatthet 6
2.4. Nytt straffrättsligt ansvar för missbruk av offentlig ställning ..7
2.5. Förbättrat informationsutbyte mellan myndigheter (under beredning) 8
2.6. Idéburet offentligt partnerskap – en oreglerad finansieringsform med strukturella sårbarheter 8
2.7. Sundsvalls geografiska läge – förutsättningar och sårbarhet ...9
3. De kommunala bolagen och vägen framåt 11
4. Brottsförebyggande åtgärder 11
4.1. Generella åtgärder gällande samtliga nämnder/förvaltningar i kommunen 12
5. Kommunstyrelsen – Kommunstyrelsekontoret (KSK) 14
5.1. Åtgärder Kommunstyrelsen – Kommunstyrelsekontoret 15
6. Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU) 18
6.1. Åtgärder Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU) 19
7. Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF) 20
7.1. Åtgärder Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF) 21
8. Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF) 23
8.1. Åtgärder Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF) 25

9. Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK) 26

9.1. Åtgärder Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK) 27

9.2. Övergång till Bygg- och miljönämnden 2027 28

10. Miljönämnden – Miljökontoret (MK).....28

10.1. Åtgärder 2026 – Miljönämnden / Miljökontoret (MK) 29

11. Stadsbyggnadsnämnden – Stadsbyggnadskontoret (SBK) 30

11.1. Åtgärder 2026 – Stadsbyggnadsnämnden / Stadsbyggnadskontoret (SBK).....31

12. Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden – ett perspektiv framåt 32

12.1. Åtgärder 2027 – Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden 32

13. Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF).....33

13.1. Åtgärder Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF).....34

14. Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret.....36

14.1. Åtgärder Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret 36

15. Samverkansstrukturer 37

15.1. Kommun och Polis mot Kriminell Ekonomi (KPKE) 37

15.2. Återkommande kunskapsspridning – Omvärldsbevakning Kriminell Ekonomi 38

16. Källförteckning 39

1. Sammanfattning

Kriminell ekonomi och välfärdsbrott är inte ett storstadsproblem – det är ett strukturellt problem som berör alla kommuner, inklusive Sundsvall. ESO-rapporten Svarta siffror (2026:1) uppskattar att den kriminella ekonomin omsätter minst 352 miljarder kronor per år i Sverige, och bidragsbrott hör till de snabbast växande delarna. Forskning visar att organiserad brottslighet i absoluta tal begår flest brott i områden som inte klassificerats som utsatta.

Den här kartläggningen och åtgärdsplanen täcker samtliga nämnder och förvaltningar i Sundsvalls kommun. Den beskriver hur risker ser ut inom respektive verksamhet – från föreningsbidrag och personlig assistans till bygglov och lantmäteriförrättningar – och vad som behöver göras för att minska dem. Riskbilden varierar, men ett antal sårbarheter återkommer: otillräcklig intern kontroll, avsaknad av förvaltningsövergripande samverkan och en riskmedvetenhet som ännu inte är förankrad i hela organisationen.

Dokumentet pekar också på det som händer i omvärlden och som påverkar kommunens arbete: ny lagstiftning om missbruk av offentlig ställning (i kraft 1 augusti 2026), ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar, ett nytt kommunalt ansvar för brottsförebyggande arbete och den samverkansmodell mot kriminell ekonomi – KPKE – som etablerats inom ramen för den regionala åtgärdsplanen.

Att arbeta brottsförebyggande är inte en fråga om misstro mot medarbetare och samarbetspartners. Det är en fråga om att skydda skattemedlen, säkerställa att kommunens resurser når dem de är avsedda för – och att de som arbetar i offentlig förvaltning har de verktyg och det stöd de behöver för att motstå påtryckning och agera rätt när det är svårt.

2. Kriminell ekonomi och välfärdsbrottslighet

Kriminell ekonomi är ett samlat begrepp för det system av aktiviteter, transaktioner och tjänster där ekonomiska värden skapas, överförs eller döljs utanför lagliga och reglerade strukturer. Begreppet är brett och omfattar allt från svartarbete och bidragsbrott till narkotikahandel och penningtvätt. En viktig distinktion är att den kriminella ekonomin inte är detsamma som organiserad brottslighet – en betydande del av de ekonomiska överträdelserna begås av individer eller tillfälliga konstellationer utan koppling till kriminella nätverk, men får ändå systemskadliga effekter när de förekommer i stor omfattning.

Det är bekräftat att kriminella aktörer inom organiserad brottslighet har etablerat sig på samtliga välfärdsområden där privata initiativ är tillåtna. En myndighetsgemensam rapport från april 2026 konstaterar att sannolikheten för etablering är högre inom områden med hög ersättning, sårbara individer som har svårt att hävda sin rätt, och bristande tillsyn. Under 2023 fick cirka 18 600 aktivt kriminella personer utbetalningar från Försäkringskassan om sammanlagt drygt 1,3 miljarder kronor. (Polismyndigheten m.fl. (2026))

Polismyndigheten uppskattade tidigare att den kriminella ekonomin i Sverige omsätter 100–150 miljarder kronor per år. ESO-rapporten Svarta siffror (2026:1) pekar på betydligt högre belopp – minst 352 miljarder kronor – och konstaterar att bidragsbrott och systematisk exploatering av välfärdssystemen hör till de snabbast växande delarna. Forskarna Rostami och Mondani (2024) har visat att 33,8 procent av de individer som polisen bedömt tillhöra organiserad brottslighet hade formella positioner i bolagsstyrelser, vilket illustrerar hur djupt kriminella aktörer kan vara inbäddade i till synes legitima strukturer.

2.1. Välfärdsbrott – risker och utbredning

Välfärdsbrott utgör en central del av det som ESO-rapporten Svarta siffror (2026:1) benämner kriminella transaktioner och avser situationer där ett företag, en förening eller en privatperson otillbörligen utnyttjar medel från kommuner eller regioner för egen vinning. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bedömer att

välfärdsbrott förekommer i samtliga kommuner och i princip alla verksamheter där det finns möjlighet att göra en vinst. Formerna varierar: oriktiga uppgifter och falska identiteter, målvaktsupplägg, verksamhet som inte bedrivs enligt avtalad omfattning, otillbörlig påverkan på myndighetsutövning och systematiskt missbruk av bidragssystem. Forskning visar att den organiserade brottsligheten i absoluta tal begår flest brott i områden som inte klassificerats som utsatta. Det innebär att inga kommuner är undantagna problemet.

2.2. Finansiering av terrorism – en strukturell riskdimension

Finansiering av terrorism berör flera av den kriminella ekonomins kategorier – både kriminella transaktioner och kriminella tjänster – och innebär att pengar eller annan egendom samlas in, tillhandahålls eller tas emot i syfte att användas till terrorresor, terroristbrott eller andra allvarliga brott med liknande konsekvenser. Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) konstaterar i sin helårsbedömning för 2026 att terrororganisationer som IS, al-Qaida och Hamas i ökande grad använder Europa – inklusive Sverige – som plattform för insamling och kanalisering av medel till konfliktzoner, finansiering via kopplingar till organiserad brottslighet samt via organisationer och företag som mer eller mindre öppet gynnar terrororganisationernas intressen.

Risken är strukturell snarare än specifikt kommunal: samma kontrollbrister som möjliggör välfärdsbrott i allmänhet – otillräcklig granskning av föreningar, bolag och verkliga huvudmän – kan i förlängningen innebära att medel når aktörer med kopplingar till terrorfinansiering. Samordningsfunktionens omvärldsbevakning (1:2026) bekräftar att dessa finansieringsstrukturer i ökande grad utnyttjar aktörer som utåt framstår som legitima och saknar synliga varningssignaler i ordinär handläggning. BRÅ:s rapport Välfärdsbrott mot kommuner och regioner (2022:1) dokumenterar att föreningar i enstaka fall haft samröre med våldsbejakande extremistiska nätverk, vilket illustrerar att risken inte är hypotetisk. Risken adresseras genom det systematiska kontroll- och uppföljningsarbete som denna kartläggning syftar till att stärka – inte som ett dominerande problem utan som en av flera dimensioner av varför noggrann prövning av organisationers faktiska verksamhet och kopplingar är nödvändig.

2.3. Otillåten påverkan – vår utsatthet

Otillåten påverkan är inte en juridisk brottsrubricering utan ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka hur en person agerar i sin yrkesroll eller inom ramen för sitt uppdrag. Påverkan kan ske öppet eller dolt, och den behöver inte komma utifrån. En politiker som på otillbörligt sätt försöker påverka en tjänsteman, eller en tjänsteman som otillbörligen försöker påverka en förtroendevald, är exempel på intern otillåten påverkan som är lika allvarlig som påverkan från externa aktörer.

Otillåten påverkan kan ta flera former: direkta hot och utpressning, korruption där ekonomiska eller relationella incitament används för att påverka beslut, och passivitet – att medvetet underlåta att agera, anmäla eller fatta beslut. Risken är som störst i funktioner med beslutsmakt över individer, tillgång till känslig information eller inflytande över upphandling och tillståndsgivning. Forskningen pekar särskilt ut roller inom socialtjänst, handläggning av bidrag och stöd, plan- och byggprocesser samt föreningsbidrag (Skinnari, Hurve & Monti 2024).

Det är också värt att notera att den information som efterfrågas inte behöver vara hemlig – det är den sammantagna insynen i hur en verksamhet fungerar som gör den värdefull för en utomstående aktör (Skinnari, Hurve & Monti 2024).

En särskild dimension av otillåten påverkan är att den sker tyst och metodiskt. Kristoffer Samsing (2026) beskriver hur kriminella nätverk påverkar och i praktiken kan styra beslut i offentlig sektor utan att använda våld. I stället används falska anmälningar, ryktesspridning, digital smutskastning och ekonomisk utpressning för att skapa rädsla, osäkerhet och självcensur hos tjänstepersoner och förtroendevalda. Resultatet blir att beslut skjuts upp, urvattnas eller aldrig fattas – trots att inga tydliga lagbrott alltid kan påvisas. SNS-rapporten Den sårbara staten (2023) bekräftar att svenska institutioner har visat sig särskilt sårbara för dessa typer av påverkan på lokal nivå, och att många kommuner saknar rutiner för att systematiskt dokumentera och hantera påtryckning när den uppstår.

En myndighetsgemensam rapport från april 2026 bekräftar att otillåten påverkan från kriminella grupperingar är ett växande problem, särskilt i mindre kommuner. Socialtjänsten och förtroendevalda i socialnämnder pekas ut som särskilt utsatta, med

påverkansförsök som framför allt riktas mot beslut om ekonomiskt bistånd, placeringar och omhändertaganden av barn och unga. Rapporten lyfter även att medarbetare inom social-, förskole- och grundskoleförvaltning i vissa fall avstår från att göra orosanmälningar på grund av rädsla kopplad till barnets kontakter med kriminella nätverk – med följden att ärenden parkeras eller att bidrag betalas ut utan granskning (Polismyndigheten m.fl. 2026).

Att motverka kriminell ekonomi och välfärdsbrott är sedan lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete trädde i kraft ett lagstiftat kommunalt ansvar. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) ställer dessutom ett uttryckligt krav på att socialtjänsten ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. Sundsvalls kommuns arbete bedrivs med utgångspunkt i dessa krav. Utöver lagstiftningen tar denna kartläggning och åtgärdsplan avstamp i Grundläggande brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplanen Säkra välfärdssystemet 2025–2026, antagen av kommunfullmäktige i januari 2025 samt Regional åtgärdsplan 2026–2027 mot organiserad brottslighet, antagen av kommunstyrelsen i februari 2026.

2.4. Nytt straffrättsligt ansvar för missbruk av offentlig ställning

Riksdagen har antagit regeringens proposition Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar (prop. 2025/26:217), som träder i kraft den 1 augusti 2026. Lagändringarna innebär dels att ett nytt brott införs i brottsbalken – missbruk av offentlig ställning (20 kap. 2 §) – dels att minimistraffet för grovt tjänstefel höjs från sex månader till ett år och sex månaders fängelse.

Det nya brottet träffar den som vid utövandet av offentlig tjänst, offentligt uppdrag eller annan offentlig verksamhet uppsåtligen, i strid med lag eller annan författning, vidtar eller underlåter att vidta en åtgärd för att få en otillbörlig förmån eller för att otillbörligt missgynna någon. Avgörande är att gärningen har ett otillbörligt syfte – felbedömningar och oaktsamma handlingar faller utanför. Till skillnad från tjänstefelsbrottet kräver det nya brottet inte att åtgärden vidtagits vid myndighetsutövning. Det täcker därmed situationer som tidigare saknade straffrättslig reglering, exempelvis regelöverträdelser vid offentlig upphandling, otillåtet gynnande i

strid med kommunallagen och så kallat lag- och domstolstrots. Ansvaret omfattar även förtroendevalda.

Lagstiftningen är ett led i regeringens handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan 2024–2027 och har tillkommit mot bakgrund av det växande problemet med infiltration och insiderverksamhet i offentlig förvaltning. För kommunal verksamhet innebär lagen ett stärkt straffrättsligt skydd och tydligare incitament att stå emot otillåten påverkan.

2.5. Förbättrat informationsutbyte mellan myndigheter (under beredning)

I en lagrådsremiss från juni 2026 föreslår regeringen ett utökat stöd för informationsutbyte mellan myndigheter. Det centrala förslaget innebär att en ny bestämmelse införs i offentlighets- och sekretesslagen (6 kap. 5 a § OSL) som ger myndigheter rätt att på eget initiativ lämna icke-sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet, om utlämnandet kan antas vara av betydelse för att någon av myndigheterna ska kunna fullgöra sin verksamhet. Idag saknas ett sådant generellt stöd, vilket i praktiken har avhållit myndigheter från informationsdelning trots att inga sekretesshinder förelegat. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

För Sundsvalls kommuns brottsförebyggande arbete mot kriminell ekonomi och välfärdsbrott innebär förslaget, om det antas, ett tydligare rättsligt stöd för att proaktivt dela relevant information med statliga myndigheter som Polismyndigheten, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen – och omvänt. Det stärker förutsättningarna för den samverkan som bedrivs inom ramen för bland annat Kommun och polis mot kriminell ekonomi (KPKE).

2.6. Idéburet offentligt partnerskap – en oreglerad finansieringsform med strukturella sårbarheter

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansform där kommunen ingår avtal med idéburna organisationer för att gemensamt lösa samhällsutmaningar. Till skillnad från upphandling omfattas IOP-avtal inte av upphandlingsregelverket, och till skillnad från föreningsbidrag saknas ett regelstyrt bidragssystem med

enhetliga kontrollkrav. Alla nämnder i Sundsvalls kommun kan teckna IOP-avtal inom ramen för eget verksamhetsansvar och budget, vilket innebär att avtal kan finnas spridda över hela organisationen utan central samordning.

Konstruktionen rymmer strukturella sårbarheter. Kommunens riktlinje (KS-2017-00395) slår fast att kommunen inte kan kräva fullgörelse av åtaganden, att verksamheten inte får detaljregleras och att initiativet ska komma från den idéburna organisationen. Det innebär en mer passiv roll för kommunen än vid upphandling, med begränsade möjligheter till löpande insyn. Avsaknaden av central samordning skapar därutöver risk för dubbelfinansiering – att en organisation får medel för samma ändamål via IOP-avtal, föreningsbidrag och arbetsgivarstöd samtidigt. Forskningen pekar ut föreningsbidrag som ett av de områden där risken för otillåten påverkan är som störst (Skinnari, Hurve & Monti 2024), och samma risklogik gäller för IOP-avtal.

2.7. Sundsvalls geografiska läge – förutsättningar och sårbarhet

Sundsvall är länets folkrikaste kommun och ett regionalt centrum för näringsliv, transport och offentlig service i Västernorrland. Det geografiska läget längs Norrlandskusten innebär fördelar för rörlighet och tillväxt, men skapar också en exponering som det finns goda skäl att förhålla sig till i ett brottsförebyggande sammanhang.

E4:an löper som en pulsåder längs kusten och genom kommunen. Den är en förutsättning för näringsliv och logistik – men även en central transportled för den organiserade brottsligheten. Länsstyrelsen Västernorrlands kartläggning av avfallsbrottslighet (Thernström m.fl., 2022) konstaterar att avfallsbrott är gränsöverskridande och inte följer kommun- eller länsgränser. Under perioden 2017–2021 stod Sundsvall för 186 av länets 492 anmälda avfallsbrott. Justerat för befolkningsmängd försvinner skillnaden jämfört med övriga kommuner, men i absoluta tal återspeglar siffran kommunens roll som knutpunkt.

Acta Publicas kartläggning av nätverkskriminaliteten i Sverige (2024) dokumenterar att Sundsvall under 2023 var ett aktivt konkurrerat territorium. Dalennätverket, med bas i Stockholm, har en dokumenterad lokal gren i kommunen och samarbetade med lokala

aktörer för att kontrollera narkotikamarknaden. I januari 2023 genomförde polisen ett omskrivet tillslag för att stoppa planer på grova våldsbrott kopplade till en maktstrid mellan Dalennätverket och Foxtrotnätverket. Kartläggningen visar dessutom hur unga utförare rekryterades och transporterades från södra Sverige – Borås, Jönköping, Sölvesborg och Kristianstad – för att utföra dåd i Sundsvall. E4-korridoren möjliggör med andra ord snabb förflyttning av brottsliga aktörer, inte bara varor.

Kommunens riskexponering kan inte förstås isolerat. Region Västernorrlands revisorer konstaterade i revisionsrapporten Skydd mot välfärdsbrottslighet (Johansson & Innala 2025) att den interna kontrollen för att förebygga välfärdsbrottslighet inte är tillräcklig inom Regionstyrelsen och de granskade nämnderna, att det saknas samordning av insatser och att leverantörskontroller riskerar att kringgås av oseriösa företag. Kommunen delar leverantörer och geografiskt upptagningsområde med regionen. Svagheter i en aktörs kontrollmiljö påverkar exponeringsbilden för samtliga.

Det brottsförebyggande arbetet mot kriminell ekonomi kan inte bedrivas av en aktör i taget. Den organiserade brottsligheten rör sig obehindrat mellan kommuner, regioner, förvaltningsgränser och sektorer. Sundsvalls geografiska läge innebär ett ansvar att bidra till ett starkt länsgemensamt arbete – men det innebär också att kommunen är beroende av att omgivande aktörer stärker sina egna förmågor.

Kommunen har under en tid saknat en formaliserad struktur för samarbete förvaltningarna emellan kring just kriminell ekonomi och välfärdsbrott. Det nyetablerade Nätverket för planering och uppföljning (tidigare kallat Internkontrollnätverket) kommer att adressera det brottsförebyggande perspektivet.

3. De kommunala bolagen och vägen framåt

På grund av det brottsförebyggande arbetets omfattning, fördelat på två brottsförebyggande samordnare som ska täcka samtliga nämnder, förvaltningar och kommunala bolag, inom samtliga brottsområden, behöver de kommunala bolagen lyftas ut ur denna kartläggning och åtgärdsplan. De kommunala bolagens strukturer och organisationer skiljer sig också från hur nämnder och förvaltningar arbetar, vilket ger andra risker och andra behov för brottsförebyggande åtgärder. Den brottsförebyggande kartläggningen för de kommunala bolagen kommer att startas under hösten 2026, och en åtgärdsplan presenteras i första halvåret av 2027.

4. Brottsförebyggande åtgärder

Åtgärdsplanen anger förslag på konkreta åtgärder per nämnd och förvaltning. Den är strukturerad utifrån beslutskedjan nämnd → förvaltning: rekommendationer som rör internkontrollplan, resursfördelning och formellt samarbete riktas till respektive nämnd; genomförandeåtgärder riktas till förvaltningen. Planen ska läsas tillsammans med kartläggningen – de två dokumenten bildar tillsammans det primära kunskaps- och metodstödet för kommunens arbete mot välfärdsbrott och kriminell ekonomi. Åtgärder med inriktning mot kriminell ekonomi samordnas därutöver inom ramen för Kommun och Polis mot Kriminell Ekonomi (KPKE) – en strukturerad samverkansmodell etablerad genom Regional åtgärdsplan 2026–2027 Västernorrland mot organiserad brottslighet, antagen av kommunstyrelsen 2026-02-09.

Varje nämnd och förvaltning har ett eget ansvar för att sätta sig in i kartläggningen, identifiera de risker som är relevanta för den egna verksamheten och omsätta åtgärderna i praktiken. KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion finns som ett kompletterande stöd och kan på begäran bistå med kunskapsstöd, riskanalysunderlag och metodhjälp i enskilda frågor. För att det stödet ska vara meningsfullt behöver förvaltningen ha arbetat igenom dokumenten och ha en bild av sina egna behov och utmaningar.

4.1. Generella åtgärder gällande samtliga nämnder/förvaltningar i kommunen

- Otillåten och otillbörlig påverkan – rapportering (2026) Från och med juni 2026 går det att rapportera otillåten påverkan i kommunens incidentrapporteringssystem Stella. En sådan rapportering går till närmaste chef. Om det är närmaste chef som utövar den otillåtna påverkan ska i stället chefens chef kontaktas. Om det inte är möjligt, eller av medarbetaren anses som olämpligt, ska visselblåsarfunktionen användas. Det är ett chefsansvar att informera sin personal om Stella-rutinen. Detta görs med fördel i samband med det utbildningspaket om jäv, korruption och otillåten påverkan som HR samordnar. Det är först när vi vet hur ofta otillåten eller otillbörlig påverkan förekommer som vi kan skapa ett underlag för mer riktade åtgärder i framtida åtgärdsarbete.
- Missbruk av offentlig ställning – nytt straffrättsligt ansvar (2026) Från och med den 1 augusti 2026 gäller ett utvidgat straffrättsligt ansvar för offentliga tjänstepersoner och förtroendevalda genom det nya brottet missbruk av offentlig ställning (brottsbalken 20 kap. 2 §). Brottet träffar den som uppsåtligen, i strid med lag eller annan författning, vidtar eller underlåter att vidta en åtgärd i syfte att otillbörligt gynna eller missgynna någon – utan krav på att det rör sig om myndighetsutövning. Det innebär att exempelvis regelöverträdelser vid offentlig upphandling, otillåtet gynnande och lag- och domstolstrots numera kan vara straffbara. Samtliga nämnder bör säkerställa att chefer och medarbetare i relevanta funktioner känner till lagändringen och dess innebörd. Information om det nya ansvaret bör integreras i det utbildningspaket om jäv, korruption och otillåten påverkan som HR samordnar. Ansvaret för att informationen når ut vilar på respektive nämnd.
- Internkontroll och välfärdsbrott/kriminell ekonomi – lagstadgat krav (2026–2027) Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § är varje nämnd skyldig att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter inom sitt verksamhetsområde. Detta är ett lagkrav, inte en rekommendation. Som en del av detta arbete inför Nätverket för planering och uppföljning under andra halvåret 2026 en stående punkt avseende välfärdsbrott och kriminell ekonomi. Punkten syftar till att skapa ett tvärsektoriellt forum där förvaltningarna löpande delar risksignaler och avvikelser, och därigenom möjliggöra en samlad kommunövergripande lägesbild.

Förvaltningsdirektören ansvarar för att säkerställa att förvaltningen har en utsedd deltagare i nätverket från starten.

- Uppföljning av medarbetare i känsliga befattningar (2027) Kommunstyrelsen kommer utifrån den befattningsanalys som genomförs under 2026 att besluta om en strukturerad rutin för löpande uppföljning av medarbetare i känsliga befattningar i hela kommunens organisation. Rutinen samordnas av HR och genomförs av närmaste chef med personalansvar. Se KSK-avsnittet för detaljer.
- IOP-avtal – samlad kontroll och dubbelfinansieringsskydd (2026–2027) Kommunen saknar i dagsläget en samlad bild av vilka IOP-avtal som är aktiva och vilka organisationer som är parter. Kommunstyrelsen bör uppdra åt inköpsenheten att genomföra en inventering av samtliga aktiva IOP-avtal i kommunens organisation och säkerställa att dessa är anmälda till inköpsenheten i enlighet med gällande riktlinje (KS-2017-00395). Parallellt bör riktlinjen revideras så att den innefattar krav på kontroll av att organisationer som är parter i IOP-avtal inte samtidigt erhåller föreningsbidrag eller arbetsgivarstöd för samma ändamål, samt tydliga krav på uppföljning och redovisning. Dataskyddsombudet bör involveras i revisionsarbetet för att säkerställa att riktlinjen är förenlig med dataskyddslagstiftningen. Arbetet samordnas av inköpsenheten i samråd med KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion.

5. Kommunstyrelsen – Kommunstyrelsekontoret (KSK)

Kommunstyrelsen är kommunens centrala lednings- och samordningsorgan med övergripande ansvar för styrning och uppföljning av kommunens samtliga verksamheter. Kommunstyrelsekontoret (KSK) är kommunstyrelsens förvaltningsorgan och samordnar ekonomi, upphandling, personal, näringsliv, säkerhet och intern service – och är på så sätt ett nav i kommunen. Det gör KSK till en nyckelaktör i arbetet mot välfärdsbrott men också till ett attraktivt mål för den som vill påverka kommunen inifrån. Säkerhetspolisen understryker i sin lägesbild för 2025–2026 att kriminella aktörer medvetet försöker ta sig in i offentlig förvaltning, och KSK:s många externa kontaktytor gör kontoret särskilt sårbart för jäv, bisysslor och otillåten påverkan.

Under KSK ligger avdelningen för Näringsliv och tillväxt, som hanterar strategiska samarbetsavtal, evenemangsstöd och andra medel som fördelas till externa aktörer – föreningar, företag och privatpersoner. Urban Utvecklings revision (2026) konstaterar att kontrollarbetet inom avdelningen inte är tillräckligt utvecklat i förhållande till dessa risker. Kontrollförutsättningarna framstår som särskilt svaga för företag och privatpersoner, men även för föreningar bör kontrollen inte överskattas – att en förening finns registrerad hos Föreningsbyrån innebär inte att den är granskad i sak, och ger inte i sig ett tillräckligt underlag för att bedöma seriositet eller utesluta risk för oegentligheter. Det främjande uppdraget – att möjliggöra initiativ, samverkan och utveckling – är i sig en strukturell sårbarhet när det inte balanseras av tillräckliga kontrollrutiner för samtliga kategorier av sökande.

En risk som förtjänar särskild uppmärksamhet är insiderhotet – att någon som redan arbetar i organisationen, medvetet eller under yttre påtryckning, agerar mot verksamhetens intressen. Enligt INSIDERS ÅRSBOK 2025 drabbar 90 procent av kända insiderfall offentlig sektor, och i 80 procent av fallen hade insidern arbetat mer än tolv månader på platsen innan illojaliteten upptäcktes. BRÅ:s rapport Möjliggörare för kriminella nätverk (Skinnari, Hurve & Monti 2024) bekräftar att kriminella nätverk systematiskt söker kontakter med anställda i positioner med beslutsmandat och informationstillgång. Rostami och Mondanis studie Kriminella entreprenörer (2024) visar

att maffialiknande grupperingar uppvisar en oproportionerligt hög andel lokalpolitiska förtroendeuppdrag på kommunal nivå – ett tecken på att försök att infiltrera eller påverka offentliga beslutsprocesser är ett dokumenterat och systematiskt modus.

Tre sårbarhetsfaktorer är särskilt framträdande: tillgång till information eller beslutsprocesser som är värdefulla för en utomstående aktör; kontakter med aktörer kopplade till statsaktörer eller kriminella nätverk; och ekonomisk sårbarhet som kan utnyttjas. Den militära underrättelsetjänstens (Must) årsöversikt 2025 konstaterar att statsaktörer som Ryssland, Kina och Iran etablerat kontakter med individer inom organiserad brottslighet och använder dessa kanaler för påverkansoperationer. Andelen värvade insiders ökade med 12 procent under 2025 (SRI 2025).

SNS-rapporten Den sårbara staten (2023) konstaterar att kommunerna generellt är sårbara för infiltration och påverkan, och att den kommunala revisionen i många fall inte är tillräcklig för att fånga upp dessa risker. Rapporten pekar särskilt på att stora välfärdsresurser fördelas på kommunal nivå och att det är en kombination av universella välfärdssystem, höga ersättningsnivåer och svag intern kontroll som gör Sverige särskilt exponerat. För KSK – som sätter standarder för hela den kommunala organisationen – är detta en påminnelse om att stärkt internkontroll inte är en administrativ övning utan ett aktivt skydd mot strukturell sårbarhet.

5.1. Åtgärder Kommunstyrelsen – Kommunstyrelsekontoret

Kommunstyrelsen är kommunens centrala ledningsorgan med övergripande ansvar för att säkerställa att det brottsförebyggande arbetet är systematiskt och förvaltningsövergripande. Kommunstyrelsekontoret (KSK) bereder och verkställer.

2026

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att all rekrytering inom kommunen anslagsfinansieras och samlas hos Rekrytering och bemanning, för att garantera enhetliga och dokumenterade rekryteringsprocesser i hela organisationen. Detta är en förutsättning för att registerkontroll ska kunna tillämpas konsekvent. Lagkrav: registerkontroll är en

skyldighet enligt lag 2026:43 och 2026:44 för vissa befattningar.

- Kommunstyrelsen bör besluta om en samlad befattningsanalys som identifierar vilka tjänster i kommunens förvaltningar och bolag som är ledande eller av väsentlig betydelse. Analysen utgör grunden för tillämpning av registerkontroll och bör planeras in i VP27. KSK samordnar arbetet och inhämtar underlag från samtliga förvaltningar.
- Kommunstyrelsen beslutade den 13 april 2026 (KS-2024-01085-3) att ge Inköpsenheten en utökad strategisk roll. Förvaltningen bör säkerställa att detta beslut omsätts i praktiken, så att Inköpsenheten faktiskt involveras i ett tidigt skede av beredningen av strategiska beslut som rör externa samarbeten och inköp – inklusive strategiska samarbetsavtal och evenemangsstöd inom Näringsliv och tillväxt.
- Kommunstyrelsen bör säkerställa att Inköpsenheten har mandat och rutiner för att genomföra kontroller och vidta åtgärder vid misstänkta eller konstaterade avsteg från lagen om offentlig upphandling (LOU) och kommunens interna styrdokument. Detta innefattar att inköpsenheten vid behov kan initiera utredningsåtgärder, eskalera ärenden och göra polisanmälan, i enlighet med lagen om ett utökat straffrättsligt ansvar vid missbruk av offentlig ställning.
- HR samordnar framtagandet av ett utbildningsmaterial om jäv, korruption, insiderhot och otillåten påverkan, anpassat för att användas som återkommande APT-material i kommunens samtliga förvaltningar. Materialet bör bland annat belysa hur kriminella aktörer rekryterar och påverkar anställda, och kan med fördel bygga på etablerade verktyg som SKR:s Kompassen och Statskontorets webbutbildning Din roll i staten, samt på det kunskapsunderlag som kartläggningen och åtgärdsplanen utgör. Det är ett chefsansvar att säkerställa att materialet genomförs med den egna personalen.
- Avdelningen för Näringsliv och tillväxt hanterar medel som fördelas till externa aktörer – föreningar, företag och privatpersoner – inom ramen för strategiska samarbetsavtal och evenemangsstöd. Kartläggningen identifierar att kontrollarbetet inom avdelningen behöver stärkas, särskilt avseende företag och privatpersoner där kontrollförutsättningarna är svagare än för föreningar. Kommunstyrelsen bör besluta om en tydligare miniminivå för vilka underlag som ska krävas innan stöd beviljas, samt

tydliga krav på redovisning efter genomförd aktivitet. En Crime Proofing-analys av ansöknings- och uppföljningsprocesserna är en lämplig metod för att systematiskt identifiera sårbarheter och utforma ändamålsenliga kontrollpunkter. KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion kan bistå som stöd under Crime Proofing-processen. Arbetet bör samordnas med Inköpsenheten och juridikfunktionen.

- Kommunstyrelsen bör besluta om en rutin som säkerställer att handläggare inom Näringsliv och tillväxt och Kultur- och fritidsförvaltningen, innan beslut fattas om stöd, kontrollerar om sökanden tidigare har haft ärenden i den andra kanalen. Rutinen ska bygga på sökning i befintliga ärendehanteringssystem och inte innebära upprättande av separata förteckningar över sökande. Dataskyddsombudet bör involveras i utformningen av rutinen för att säkerställa att den är förenlig med dataskyddslagstiftningen.
- När en medarbetare misstänker insiderhot, otillåten påverkan eller intern brottslighet ska detta rapporteras via incidentrapporteringssystemet Stella eller via kommunens visselblåsarfunktion. Som vägledning gäller att Stella används för operativa iakttagelser där medarbetaren kan stå för sin rapport, medan visselblåsarfunktionen används när anonymitet önskas eller när misstanken riktar sig mot en överordnad. När en sådan rapport inkommit, eller när misstanke på annat sätt når förvaltningsledningen, ansvarar kommundirektören för att en skadeutredning initieras. Utredningen syftar till att kartlägga vilka skador som kan ha uppstått och identifiera var sårbarheten uppstod. Berörda nämnder är skyldiga att medverka. Frågan om polisanmälan hanteras enligt delegationsordningen: kommundirektören ansvarar för polisanmälan av brott som riktas mot kommunstyrelsen och dess verksamhet (punkt 16.2e), med säkerhetsstrateg som backup vid behov. I brådskande fall kan kommunstyrelsens ordförande fatta beslut på delegation (punkt 1.1). Beslutet om polisanmälan fattas skyndsamt och dokumenteras oavsett utfall. Övriga nämnder uppmanas att på motsvarande sätt reglera ansvaret för polisanmälan i sina egna delegationsordningar, med förvaltningsdirektören som ansvarig efter samråd med KSK.

2027

- Uppdatera kommunens system för behörighetsstyrning och loggning utifrån resultaten från befattningsanalysen, i samverkan med IT-funktionen.
- Säkerställ att kommunens inköpsprocesser följs konsekvent och att kommunen aktivt kontrollerar leverantörers ägarstrukturer, verkliga huvudmän och bolagsrelationer via tillgängliga register. Detta arbete byggs vidare utifrån de rutiner som etablerats under 2026.

6. Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU)

Barn- och utbildningsnämnden är ytterst ansvarig för skolverksamheten och antar nämndens internkontrollplan – det styrdokument som anger vilka risker nämnden har identifierat och valt att kontrollera. Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU) bereder beslutsunderlag och verkställer fastlagda åtgärder. Nämndens verksamhetsansvar innefattar utbetalningar till fristående huvudmän, förskole- och fritidshemsavgifter samt tilläggsbelopp. Skolmarknaden är ett område där oseriösa aktörer i ökande grad försöker etablera sig via skenbart seriösa huvudmän. Utländska ägare i skolors ägar- och ledningskrets kan inte kontrolleras på samma sätt som svenska aktörer, vilket skapar en strukturell lucka. Urban Utvecklings nulägesanalys (2025) bedömer risken för välfärdsbrott som förhöjd inom Barn- och utbildningsförvaltningen.

Det finns grundläggande kontrollstrukturer på plats – minst tre personer granskar varje utbetalning och förskole- och fritidshemsavgifter kontrolleras mot Skatteverkets taxerade inkomster för att säkerställa att avgifterna beräknas på korrekt inkomstunderlag. Däremot är välfärdsbrott ännu inte definierat som ett eget riskområde i nämndens internkontrollplan, utbildningsinsatser saknas och förvaltningsövergripande samverkan är inte etablerad.

6.1. Åtgärder Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU)

Barn- och utbildningsnämnden antar internkontrollplan och fattar beslut om riskanalyser och åtgärder; Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU) bereder beslutsunderlag och genomför fastlagda åtgärder.

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, med riktade kontrollpunkter för utbetalningar till fristående huvudmän. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion kan bistå med underlag och metodstöd i riskanalysarbetet.
- Förvaltningsdirektören ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.
- Förvaltningen genomför utbildningsinsatser för handläggare om varningssignaler vid välfärdsbrott inom skolsektorn och om interna rutiner för rapportering av misstankar. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för skolverksamhetens särskilda riskbild.
- Förvaltningen skärper kontrollerna av fristående huvudmäns ägarstrukturer och faktiska verksamhet. För aktörer som inte kan granskas via svenska register bör samverkan ske med Skolinspektionen. Förvaltningen kan söka stöd hos KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion samt vid behov hos övriga relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.

2027

- Förvaltningen följer upp att de skärpta kontrollerna av fristående huvudmän fungerar som avsett och justerar rutinerna vid behov. Uppföljningen rapporteras till nämnden som en del av internkontrollarbetet.

- Nämnden bör pröva om ytterligare åtgärder behövs mot bakgrund av den strukturella lucka som uppstår när utländska ägare i skolors ägar- och ledningskrets inte kan kontrolleras på samma sätt som svenska aktörer. Förvaltningen kan söka stöd hos KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion med omvärldsbevakning och kunskapsunderlag i denna fråga.

7. Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF)

Individ- och arbetsmarknadsnämnden är ytterst ansvarig för kommunens mest ekonomiskt exponerade verksamheter och antar nämndens internkontrollplan. Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF) verkställer och hanterar det operativa arbetet med försörjningsstöd, arbetsmarknadsstöd, flyktingmottagning och vuxenutbildning. Kommunen betalade under 2023 ut cirka 110 miljoner kronor i försörjningsstöd, och mörkertalet för felaktiga utbetalningar är sannolikt betydande. ESO-rapporten konstaterar att bidragsbrott och systematisk exploatering av välfärdssystem hör till de mest lönsamma och snabbast växande delarna av den kriminella ekonomin.

Komvux är särskilt sårbart eftersom det saknar tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning trots att verksamheten finansieras med allmänna medel. Utländska ägare i verksamhetens ägar- och ledningskrets kan inte kontrolleras på samma sätt som svenska aktörer, vilket skapar en strukturell lucka.

En enhet för felaktiga utbetalningar (FUT) finns på plats men har nyligen krympt från tre till två heltidstjänster, vilket begränsar förmågan att bedriva proaktivt förebyggande arbete. Under 2023 inkom 102 anmälningar om misstänkt bidragsbrott; under enbart de första fem månaderna av 2024 inkom 85 – en kraftig ökning. Välfärdsbrott saknar ett eget riskområde i nämndens internkontrollplan och förvaltningsövergripande samverkan är inte formaliserad. Törneskärs handbok Välfärdsbrottslighet i kommunal

verksamhet (2023) ger ett praktiskt metodstöd för FUT-arbetet och handläggarnas kontrollarbete.

Det förekommer att kriminella aktörer utnyttjar arbetsgivarstöd – såsom nystartsjobb och lönebidrag – för att skenanställa individer som inte utför något faktiskt arbete. Skenanställningen ger individen inkomstuppgifter som kvalificerar till socialförsäkringsförmåner inklusive pension, och möjliggör förklaring av tillgångar gentemot brottsbekämpande myndigheter. Samma upplägg kan kombineras med att ideella föreningar erhåller både arbetsgivarstöd och föreningsbidrag för samma personalkostnader, vilket skapar en risk för dubbelfinansiering från kommunen. (Polismyndigheten m.fl., april 2026)

7.1. Åtgärder Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF)

Individ- och arbetsmarknadsnämnden antar internkontrollplan och fattar de avgörande besluten om resursfördelning och samverkansstrukturer; Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF) bereder och genomför. Rekommendationerna i detta avsnitt är ett beredningsunderlag och är avsedda att prövas i nämndens ordinarie budget- och verksamhetsplaneringsprocesser.

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, med riktade kontrollpunkter inom sina stödområden (försörjningsstöd, flyktingmottagning). Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) ställer dessutom ett uttryckligt krav på att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet.
- Nämnden bör besluta om formaliserad samverkan med Försäkringskassan och Skatteverket för informationsdelning och gemensamma kontroller.
- Förvaltningsdirektören ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.
- Säkerställ robusta kontroller av externa utförare inför det nya aktivitetskravet (1 juli 2026): kontrollera ägarstrukturer,

ekonomi och faktisk verksamhet innan de första avtalen tecknas. Lagkrav: aktivitetskravet träder i kraft 1 juli 2026 och skapar ett nytt ersättningssystem där kontrollerna behöver vara på plats från start. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.

- Säkerställ att Komvux-verksamhetens ägarstrukturer och faktiska verksamhet kontrolleras löpande. Kartläggningen identifierar Komvux som särskilt sårbart eftersom det saknar tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning trots att verksamheten finansieras med allmänna medel. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.
- Vid handläggning av försörjningsstöd, börja hämta inkomstuppgifter direkt från Skatteverket med stöd av offentlighets- och sekretesslagen (10 kap. 15 a § eller 10 kap. 27 § OSL) i stället för att begära att den sökande lämnar in sin deklaration. Detta minskar risken för manipulation av underlag och stärker kontrollkedjan.
- Vidareutveckla ett riskbaserat förhållningssätt som utgångspunkt för kontrollmoment vid handläggning av ekonomiskt bistånd, där kontrollinsatsernas intensitet styrs av identifierade riskindikatorer. Detta ersätter inte det professionella omdömet i behovsbedömning och socialt arbete, men innebär att kontrollen inte längre utgår från tillit som standardinställning. Konkret innebär det att handläggare systematiskt använder tillgängliga kontrollverktyg – såsom direktinhämtning från Skatteverket. Törneskärs handbok Välfärdsbrottslighet i kommunal verksamhet (2023) ger ett praktiskt metodstöd för detta arbete.
- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser för samtliga handläggare om välfärdsbrott, varningssignaler och interna rapporteringsrutiner. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för IAF:s särskilda riskbild. Utbildningen bör även omfatta otillåten påverkan i dess olika former, inklusive passivitet som en form av möjliggörande.
- Kartlägg utbetalningsflöden och påbörja tekniska förberedelser inför anslutning till Utbetalningsmyndigheten (UBM).

2027

- Nämnden bör i budget- och verksamhetsplaneringsprocessen inför 2027 pröva om FUT-enhetens resurser är tillräckliga i förhållande till ärendemängden. Kartläggningen identifierar att minskningen från tre till två heltidstjänster sker samtidigt som anmälningarna om bidragsbrott ökar kraftigt, och att ärenden i vissa fall hinner preskriberas innan polisanmälan upprättas. Preskription innebär inte enbart en utebliven rättslig reaktion – det är också ett tecken på att kontrollfunktionen inte arbetar med tillräcklig kapacitet. Prövningen bör utgå från mätbara utfall – exempelvis antal preskriberade ärenden, handläggningstider och andel återkrav som drivs in – och inkludera frågan om var i handläggningskedjan kontrollen ger bäst effekt.
- Förvaltningen följer upp att de skärpta kontrollerna av externa utförare och Komvux-verksamheten fungerar som avsett och justerar rutinerna vid behov. Uppföljningen rapporteras till nämnden som en del av internkontrollarbetet.

8. Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF)

Kultur- och fritidsnämnden beslutar om bidragsramar och villkor för föreningsstöd; Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF) handlägger ansökningar och kontrollerar utbetalningarna. Till nämndens ansvarsområde hör kommunens föreningsstöd i olika former – ett av de mest välkända riskområdena för välfärdsbrott i kommunal verksamhet. Oseriösa aktörer kan söka bidrag via föreningar som ser legitima ut på papperet men i praktiken saknar reell verksamhet eller används som fasader för att kanalisera offentliga medel till andra ändamål. Sådana upplägg syns sällan utan riktade stickprovskontroller (BRÅ 2022:1).

Föreningsbidrag tillhör de kommunala ansvarsområden där risken för missbruk av offentliga medel är som störst och uppföljningsarbetet samtidigt mest eftersatt. BRÅ:s rapport Välfärdsbrott mot kommuner och regioner (2022:1) identifierar föreningsbidrag som ett av de tre områden där flest kommuner upptäckt felaktigheter – tillsammans

med personlig assistans och hemtjänst. Rapporten visar att aktörerna bakom felaktigheterna spänner från föreningar som saknar reell verksamhet och används för att kanalisera offentliga medel, till mer organiserade upplägg med koppling till kriminella nätverk. I enstaka dokumenterade fall har föreningar haft samröre med våldsbejakande extremistiska nätverk. Gemensamt för dessa upplägg är att de sällan syns i ordinär handläggning och att de kräver en riskbaserad granskning som beaktar organisationens faktiska verksamhetsinriktning och kopplingar – inte enbart formella bidragsvillkor.

En systemsvaghet som identifierats vid genomgång av styrdokumenten (KS-2023-00604, KS-2023-00605 och delegationsordning KS 2024-01147) är samma förening eller arrangör kan söka stöd i två parallella kanaler utan att det finns någon uttalad rutin för informationsdelning mellan kanalerna: föreningsbidrag via KOF, strategiska samarbetsavtal via Näringsliv och tillväxt, samt IOP-avtal och övriga bidrag som kan tecknas och beviljas av samtliga nämnder (se avsnitt 2.6). KOF hanterar och granskar evenemangsavtal, vilket innebär att dubbelfinansiering via den kanalen inte kan ske. Systemsvagheten avser övriga stödformer, där en förening där tveksamheter uppkommer vid prövning i en kanal kan söka i den andra utan att det flaggas. Det saknas i dag både en spärrmekanism och en dokumenterad flaggningsrutin mellan förvaltningarna för detta ändamål. Att detta är ett reellt problem är politiskt bekräftat: Kommunstyrelsen biföll i oktober 2025 ett ledamotsinitiativ (KS-2025-00410) med uppdrag till kommunstyrelsekontoret att skapa en modell för god samordning av kommunens föreningsbidrag och andra avtal med föreningar som samarbetsaktörer. Risken förstärks av att kontrollförutsättningarna varierar mellan kanalerna – Urban Utvecklings nulägesanalys (2026) konstaterar att kontrollen inom Näringsliv och tillväxt är svagare för företag och privatpersoner än för föreningar, och att dubbelfinansieringsrisken inte är tillräckligt omhändertagen.

Upprepade mindre utbetalningar till till synes legitima aktörer är ett klassiskt mönster i systematiskt bidragsmissbruk och syns sällan i ordinär granskning.

8.1. Åtgärder Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF)

Kultur- och fritidsnämnden fastställer bidragsramar och villkor; Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF) handlägger och kontrollerar utbetalningarna. Förvaltningen har sedan KPMG:s granskning 2024 arbetat aktivt med sina styrdokument – delegations- och arbetsordningen reviderades i juni 2025 och regelverket för Föreningsbyrån uppdaterades därefter i september 2025. En rutin för hantering av misstankar om välfärdsbrott finns upprättad (senast uppdaterad januari 2026) och inkluderar varningssignaler, kontroller vid misstanke, åtgärder vid kvarstående misstanke samt hantering av påverkansförsök. Nedanstående åtgärder bygger vidare på det påbörjade arbetet.

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, inom ramen för den kommunövergripande mallen. KPMG konstaterade 2024 att kontrollerna inte var baserade på en riskanalys – en formaliserad riskanalys är en förutsättning för att kontrollinsatserna ska vara proportionerliga och effektiva. Revisionen bedömde i sin grundläggande granskning för 2025 att nämnden har genomfört en risk- och väsentlighetsanalys avseende internkontrollen. Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott är explicit adresserat i denna analys och att det återspeglas i kontrollernas utformning och omfattning. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter.
- Förvaltningen bör säkerställa att de kontroller som genomförs i handläggningen av föreningsbidrag dokumenteras på ett sätt som möjliggör uppföljning av om de är effektiva. Dokumentationen bör vara proportionerlig i förhållande till tillgängliga resurser – målet är inte att dokumentera varje moment i varje ärende, utan att skapa en strukturerad spårbarhet som gör det möjligt att i efterhand avgöra om kontrollerna har genomförts genom att anteckna vilken checklista som använts vid utförda kontroller.
- Förvaltningen bör bidra till det kommungemensamma uppdrag som kommunstyrelsekontoret fått enligt Kommunstyrelsens beslut om ledamotsinitiativ KS-2025-

00410, avseende en modell för god samordning av kommunens föreningsbidrag och andra avtal med föreningar som samarbetsaktörer. Kartläggningen identifierar avsaknaden av en flaggningsrutin mellan förvaltningarna som en systemsvaghet – förvaltningen bör delta aktivt i det kommungemensamma arbetet och bidra med erfarenheter från Föreningsbyråns hantering. Dataskyddsombudet bör involveras i utformningen av eventuella informationsdelningsrutiner för att säkerställa förenlighet med dataskyddslagstiftningen.

- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser om välfärdsbrott inom föreningssektorn, riktade till medarbetare som handlägger eller beslutar om föreningsstöd. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för KOF:s riskbild, inklusive varningssignaler relevanta för föreningsbidrag enligt Skatteverkets metodstöd. Utbildningen bör även inkludera otillåten påverkan, inklusive risken för passivitet i handläggningen.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

2027

- Nämnden bör pröva om ytterligare åtgärder behövs mot bakgrund av den identifierade systemsvagheten med parallella ansökningskanaler, utifrån de erfarenheter som gjorts under 2026 inom ramen för det kommungemensamma uppdraget enligt KS-2025-00410.

9. Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK)

Lantmäterinämnden är ansvarig nämnd; Lantmäterikontoret (LK) ansvarar för lantmäteriförrättningar samt mät-, kart- och GIS-verksamhet. Beslut om fastighetsbildning, gränsdragningar och servitut har stor ekonomisk betydelse för berörda parter. I kombination med att handläggningen involverar komplexa tekniska och juridiska bedömningar, där den enskilde tjänstepersonens

tolkningsutrymme kan vara betydande, skapas en miljö där otillåten påverkan kan ta sig subtila former. BRÅ:s forskning visar att just funktioner med beslutsmakt över tillstånd, gränsdragningar och andra rättsligt bindande bedömningar är särskilt eftertraktade av kriminella nätverk som söker möjliggörare – och att påverkan sällan sker genom direkta hot utan oftare via relationsskapande och informella kontakter (Skinnari, Hurve & Monti 2024). Fastighetsbedrägerier och manipulation av ägarstrukturer är ett växande problem nationellt. Från den 1 januari 2027 kommer Lantmäterikontoret organisatoriskt att tillhöra Bygg- och miljönämnden.

9.1. Åtgärder Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK)

Lantmäterinämnden är ansvarig nämnd fram till utgången av 2026; Lantmäterikontoret (LK) verkställer uppdraget. Ansvaret övergår den 1 januari 2027 till Bygg- och miljönämnden.

2026

- Nämnden bör säkerställa att rutiner för jävsdeklarationer är välkända och konsekvent tillämpade av samtliga handläggare, särskilt i ärenden med parter som har stora ekonomiska intressen i utfallet. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Förvaltningen kan vid behov söka stöd hos KSK:s juridikfunktion i arbetet med att se över och uppdatera rutinerna.
- Förvaltningen genomför utbildning för handläggare om hur otillåten påverkan kan ta sig subtila former – relationsskapande, informella kontakter och påverkan via mellanhänder – och om hur sådana försök ska identifieras och rapporteras. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med exempel relevanta för lantmäteriförrättningarnas särskilda riskbild.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026, och säkerställer att deltagandet överförs till Bygg- och miljönämnden från den 1 januari 2027.

9.2. Övergång till Bygg- och miljönämnden 2027

- Bygg- och miljönämnden bör från dag ett säkerställa att de rutiner för jävsdeklarationer och rapportering av otillåten påverkan som etablerats under 2026 förs över till den nya organisationen och är kända av samtliga handläggare vid Lantmäterikontoret.

10. Miljönämnden – Miljökontoret (MK)

Miljönämnden är ansvarig nämnd; Miljökontoret (MK) har en unik möjlighet att tidigt identifiera signaler på brottslighet via sin praktiska tillsyn av lokala företag och verksamheter. Denna potential realiseras dock långt ifrån fullt ut. Miljökontoret bedömer själva att kontoret har ett underskott på 6–9 heltidstjänster, vilket innebär att fokus i praktiken måste ligga på kärnuppdraget och att det brottsförebyggande arbetet prioriteras ned av ren nödvändighet (Urban Utveckling 2025). En styrka är att det inom Miljökontoret finns inspektörer med ett uttalat brottsförebyggande uppdrag – dessa utgör en viktig resurs för att fånga upp och kanalisera signaler som den ordinära tillsynen genererar.

Avfallssektorn är ett riskområde i snabb tillväxt. EcoCrim-rapporten (2025) konstaterar att sektorn i ökande grad utgör en arena för organiserad brottslighet i Europa, med legitima företag som fasader för penningtvätt och olaglig hantering av avfallsströmmar. Länsstyrelsen Västernorrlands kartläggning (Thernström m.fl. 2022) dokumenterar att Sundsvall under 2017–2021 hade flest anmälda avfallsbrott i länet, med 21 eller fler fall i kategorierna massor, fordon och bildelar samt bygg- och rivningsavfall.

En grundläggande utmaning är att miljöbrott – liksom brott mot alkohollagstiftningen eller livsmedelslagstiftningen – sällan är isolerade regelöverträdelser. En aktör som bedriver avfallsbrottslighet befinner sig med stor sannolikhet också i sammanhang med svartarbete, skattebrott eller penningtvätt. Interpol rekommenderade redan 2020 att brott mot miljölagstiftning bör utredas parallellt med ekonomisk brottslighet för att säkerställa en

helhetsbild av nätverken bakom. Från den 1 juli 2026 lagstiftas detta synsätt in i svensk rätt: den nya lydelsen av 1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen ålägger länsstyrelsen att tillsammans med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten löpande kartlägga miljöbrottsligheten i länet och vart tredje år ta fram en samlad lägesbild.

Miljökontoret deltar i MYSAM, vilket är rätt arena för att koordinera tillsynsinsatser och dela information med polis och andra myndigheter. MYSAM är dock inte tillräckligt om målet är att fånga upp signaler om organiserad brottslighet – risken är att ett ärende hanteras som ett renodlat tillsynsärende och stannar vid ett vite, utan att den bredare kriminella kontexten uppmärksammas. Det är här inspektörerna med brottsförebyggande uppdrag och KPKE fyller en viktig funktion.

10.1. Åtgärder 2026 – Miljönämnden / Miljökontoret (MK)

- Nämnden bör säkerställa att resursfrågan – Miljökontorets eget bedömda underskott på 6–9 heltidstjänster – är explicit adresserad i implementeringsplanen för den nya Samhällsbyggnadsförvaltningen. Resursfrågan bör även prövas i ljuset av det nya uppdraget i 1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen (i kraft 1 juli 2026). Lagkrav: 1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen träder i kraft 1 juli 2026.
- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett riskområde i internkontrollplanen och att det finns en tydlig intern rutin där tillsynsobservationer som väcker frågan om bredare kriminalitet vidarebefordras till de inspektörer inom Miljökontoret som har ett uttalat brottsförebyggande uppdrag, och att dessa vid behov lyfter ärendet direkt till KPKE för bedömning.
- Nämnden bör säkerställa att Miljökontorets deltagande i MYSAM inkluderar ett explicit steg där tillsynsobservationer bedöms gemensamt: är det ett renodlat tillsynsärende, eller indikerar det kriminell ekonomi som bör lyftas till KPKE? Ansvaret för den bedömningen bör ligga hos de inspektörer som har ett uttalat brottsförebyggande uppdrag, och rutinen för hur det går till bör vara dokumenterad.
- Nämnden bör fortsätta bygga intern kompetens om brottslighet i avfallssektorn, bland annat utifrån Länsstyrelsen

Västernorrlands kartläggning (Thernström m.fl. 2022) och EcoCrim-rapporten (2025). Utbildningsinsatserna bör inkludera ett systemiskt perspektiv: miljöbrott ingår typiskt i bredare kriminella upplägg där svartarbete, skattebrott och penningtvätt förekommer i samma aktörsbild.

- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026, och säkerställer att deltagandet överförs till Bygg- och miljönämnden från den 1 januari 2027.

11. Stadsbyggnadsnämnden – Stadsbyggnadskontoret (SBK)

Stadsbyggnadsnämnden fattar beslut inom plan-, bygg- och exploateringsprocesserna; Stadsbyggnadskontoret (SBK) bereder och verkställer myndighetsutövning inom bygglov, mark- och exploatering samt tillsyn – verksamhetsområden där enskilda tjänstepersoner fattar beslut med betydande ekonomiska konsekvenser. Urban Utvecklings nulägesanalys (2025) bedömer risken som förhöjd och pekar på otillräckliga leverantörskontroller och en riskmedvetenhet som inte är fullt förankrad i hela organisationen. BRÅ:s rapport Möjliggörare för kriminella nätverk (Skinnari, Hurve & Monti 2024) visar specifikt att upphandlingar och markanvisningar är bland de beslut som kriminella nätverk särskilt söker påverka via möjliggörare inom kommunal verksamhet.

Det finns grundläggande kontrollstrukturer: delegationsordningar, dubbel bemanning vid tillsynsbesök och löpande APT-material med fokus på otillåten påverkan. Systemet ProAct identifierar inköp utanför ramavtal utan att adressera den risk som är störst – att befintliga avtalsparter inte följs upp löpande och riskbaserat. Förvaltningen har beslutat om en behovs- och riskbedömning under 2026.

Det nya brottet missbruk av offentlig ställning, i kraft 1 augusti 2026 (prop. 2025/26:217), är särskilt relevant för en förvaltning med utpräglat myndighetsuppdrag. Rätt tillämpad är lagen ett skydd för den som agerar transparent och dokumenterat.

11.1. Åtgärder 2026 – Stadsbyggnadsnämnden / Stadsbyggnadskontoret (SBK)

- Stadsbyggnadsnämnden har beslutat om behovs- och riskbedömningar av exploateringsprocessen och bygglovsprocessen under 2026. Förvaltningen genomför dessa; Crime Proofing är en metod som kan vara lämplig som stöd i arbetet. Resultaten bör utgöra underlag för den nya förvaltningens internkontrollplan från 2027. Bedömningarna bör även belysa risken för passivitet som en form av möjliggörande.
- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott och otillåten påverkan finns som egna kontrollpunkter i internkontrollplanen. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter.
- Komplettera systemet ProAct med riskbaserade och dokumenterade leverantörskontroller av befintliga avtalsparter, i enlighet med internkontrollplanen. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom Inköpsenheten och juridik.
- Utbildningsinsatser om korruption och otillåten påverkan genomförs redan inom förvaltningen och bör fortsätta återkommande, med stöd av det kommungemensamma APT-material som HR samordnar, kompletterat med sektorsspecifikt innehåll anpassat för SBK:s riskbild.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning, och säkerställer att deltagandet och uppdraget överförs till Samhällsbyggnadsnämnden från den 1 januari 2027.

12. Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden – ett perspektiv framåt

Kommunfullmäktige i Sundsvall beslutade den 24 november 2025 (§ 190, KS-2024-00885) att från och med den 1 januari 2027 inrätta två nya nämnder – Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden. Dessa ersätter de nuvarande Stadsbyggnadsnämnden och Miljönämnden, som upphör samma dag. Samtidigt upphör Lantmäterinämnden, och ansvaret för lantmäteriets frågor förs över till Bygg- och miljönämnden, där även Lantmäterikontoret organisatoriskt placeras.

För att stödja de nya nämnderna inrättas en gemensam Samhällsbyggnadsförvaltning, bildad genom att Stadsbyggnadskontoret och Miljökontoret sammanförs. Förvaltningen ska svara mot Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden. Samhällsbyggnadsdirektören leder genomförandet av omorganisationen och etableringen av den nya förvaltningsstrukturen, med stöd från KSK inom ekonomi, HR och juridik.

Den nya organisationen ärver två delvis olika riskprofiler. Stadsbyggnadskontorets huvudsakliga risk handlar om otillåten påverkan i myndighetsutövning, leverantörskontroller och exploateringsprocesser med stora ekonomiska konsekvenser. Miljökontorets huvudsakliga risk rör avfallssektorns snabbt växande brottslighet samtidigt som tillsynskapaciteten i dag är underfinansierad. Omorganisationer koncentrerar sårbarheter i tid och är därför ett särskilt riskmoment – det är angeläget att internkontrollplaner, delegationsordningar och rutiner för incidentrapportering är på plats från dag ett.

12.1. Åtgärder 2027 – Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden

- Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden bör säkerställa att gemensamma internkontrollplaner är

fastlagda från dag ett, med kontrollpunkter för otillåten påverkan, leverantörskontroller och avfallssektorns risker.

- Det finns skäl att tidigt klargöra ansvarsfördelningen mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden avseende internkontroll och uppföljning av brottsförebyggande åtgärder.
- Förvaltningens ledning bör bidra med underlag till HR:s kommunövergripande befattningsanalys med identifiering av roller som är ledande eller särskilt exponerade för påverkan.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att säkerställa att den nya förvaltningens deltagande i Nätverket för planering och uppföljning är utpekat och bemannat från organisationens start.

13. Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF)

Vård- och omsorgsnämnden är ytterst ansvarig för hemtjänst, äldreomsorg och insatser enligt LSS och SoL – verksamheter som är bland de mest utsatta för välfärdsbrott i hela den kommunala sektorn. Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF) verkställer nämndens beslut och ansvarar för det operativa arbetet. Den nationella samhällsgemensamma lägesbilden (2026) visar att personer kopplade till organiserad brottslighet återfinns i yrken inom omsorg och socialt arbete, och Ekobrottsmyndigheten (2025) konstaterar att kriminella aktörer numera inte bara utnyttjar välfärdsbolag utifrån utan i ökande grad äger och driver dem – med fullständiga tillstånd, korrekt registrering och till synes legitima underlag. Urban Utvecklings nulägesanalys (2025) bedömer risken för välfärdsbrott som förhöjd inom VOF.

Personlig assistans enligt LSS är det enskilda riskområde inom VOF som är mest exponerat. Urban Utvecklings revision (2026) visar att de kontroller som finns på plats – granskning av IVO-tillstånd, bankgiro, F-skatt, tidrapporter och fakturor – är konstruerade för att fånga formella fel och oavsiktliga avvikelser, inte välplanerade upplägg. Revisionen konstaterar också att de fall där omfattande fusk

identifierats sällan har upptäckts genom kommunens egna kontroller, utan via anonyma anmälningar och polisiära utredningar.

En ytterligare sårbarhet är att arbetet med personlig assistans i hög grad är koncentrerat till en enskild funktion, där kontroll, uppföljning och kunskap om assistansbolag, beslut och avvikelser hålls samman av en person. BRÅ:s forskning visar att kriminella nätverk aktivt kartlägger vilka nyckelpersoner som håller samman kontrollen i en verksamhet och riktar sina kontaktförsök mot dem (Skinnari, Hurve & Monti 2024). Personberoendet är därmed inte bara en kontinuitetsrisk – det är också en sårbarhet ur möjliggörarperspektiv.

Arbetet med att förebygga välfärdsbrott befinner sig i ett tidigt skede. Rutiner för hur personal ska agera vid misstankar saknas eller är otillräckligt kända, utbildningsinsatserna har varit begränsade och den förvaltningsövergripande samverkan är i det närmaste obefintlig (Urban Utveckling 2025). I takt med att äldreomsorgen växer ökar de ekonomiska flödena till privata utförare – utan stärkta kontroller innebär det en direkt ökad riskexponering.

13.1. Åtgärder Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF)

Vård- och omsorgsnämnden antar internkontrollplan och fattar beslut om samverkan och kontrollstrukturer; Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF) bereder beslutsunderlag och genomför åtgärderna.

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i internkontrollplanen, med särskilt fokus på personlig assistans och andra insatser där privata utförare är involverade. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) ställer dessutom ett uttryckligt krav på att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet.
- Nämnden bör besluta om en tydlig process för hur misstankar om välfärdsbrott rapporteras, utreds och följs upp. Förvaltningen förankrar processen i hela organisationen och säkerställer att den är känd av all berörd personal. Processen

bör inkludera tydliga anvisningar för polisanmälan – vem som ansvarar och när det ska ske.

- Nämnden bör säkerställa att internkontrollplanen inkluderar systematiska och riskbaserade kontroller av privata utförare, med fokus på hemtjänsttimmar, personlig assistans och utförarnas ägarstrukturer och bolagsrelationer. Kartläggningen identifierar att ett assistansbolag med kopplingar till organiserad brottslighet kan se korrekt ut i samtliga ordinarie kontrollpunkter – kontrollerna behöver därför kompletteras med mönsterbaserad granskning och fördjupad analys vid avvikande mönster.
- Nämnden bör besluta om formaliserad samverkan med Försäkringskassan och IVO för gemensamma kontroller och informationsutbyte avseende privata utförare inom personlig assistans och andra LSS-insatser.
- Nämnden bör säkerställa att arbetet med personlig assistans inte är beroende av en enskild funktion. Kartläggningen identifierar att kontroll, uppföljning och kunskap om assistansbolag i hög grad är koncentrerad till en person, vilket utgör både en kontinuitetsrisk och en sårbarhet ur möjliggörarperspektiv. Rutiner och dokumentation bör utformas så att kunskapen är tillgänglig för fler.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.
- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser för all personal om välfärdsbrott och om rutiner för avvikelsehantering. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för VOF:s riskbild. Utbildningen bör även omfatta otillåten påverkan i dess olika former, inklusive passivitet som en form av möjliggörande.

2026–2027

- Förvaltningen inleder dialog med Utbetalningsmyndigheten (UBM) och påbörjar kartläggning av utbetalningsflöden samt tekniska förberedelser inför anslutning. Samtliga kommuner ska vara anslutna till UBM senast 2029 – förberedelserna bör därför påbörjas inom planperioden så att anslutningen kan genomföras planerat och utan tidspress.

14. Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret

Överförmyndarnämnden Mitt är ansvarig nämnd i fyra kommuner – Sundsvall, Timrå, Ånge och Nordanstig; Överförmyndarkontoret ansvarar för tillsynen av gode män, förvaltare och förmyndare med sammantaget cirka 1 500 huvudmän och omkring 400 gode män. En god man ges ett långtgående mandat att förvalta en annan persons ekonomi och tillgångar. Kombinationen av stort ekonomiskt mandat, begränsad tillsyn i det dagliga arbetet och en rekryteringsbas av ideella krafter med begränsad utbildning skapar strukturella sårbarheter som kan utnyttjas av gode män med bristande lämplighet eller av aktörer som medvetet söker sig till uppdraget.

14.1. Åtgärder Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret

Överförmyndarnämnden Mitt är ansvarig nämnd i fyra kommuner – Sundsvall, Timrå, Ånge och Nordanstig; Överförmyndarkontoret genomför tillsynen. Nämnden fattar beslut om resurssättning och kontrollstruktur.

2026

- Nämnden bör besluta om ett systematiskt och riskbaserat urval för fördjupad granskning av gode mäns och förvaltares årsräkningar. Förvaltningen implementerar urvalsmodellen i det löpande tillsynsarbetet och dokumenterar rutinen så att den är robust och inte personberoende. Lagkrav: föräldrabalken reglerar överförmyndarverksamheten och ställer krav på tillsyn av gode män och förvaltare.
- Förvaltningen genomför utbildning för gode män och förvaltare om regler, ansvar och konsekvenserna av missbruk av förtroendeuppdraget. Utbildningen bör vara återkommande och nå även nyrekryterade gode män.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

2027

- Nämnden bör i budget- och verksamhetsplaneringsprocessen inför 2027 pröva om tillsynsarbetet är tillräckligt resurssatt i samtliga fyra kommuner. Eftersom nämnden är gemensam för fyra kommuner är resursfrågan ett beslut som involverar samtliga ingående kommuners fullmäktige – det är därför angeläget att frågan lyfts i god tid inom ramen för respektive kommuns budgetprocess.

15. Samverkansstrukturer

15.1. Kommun och Polis mot Kriminell Ekonomi (KPKE)

KPKE är en strukturerad samverkansmodell som etablerats som ett direkt resultat av Regional åtgärdsplan 2026–2027 Västernorrland mot organiserad brottslighet. Modellens syfte är att förebygga att kriminell ekonomi får fäste eller fortsätter sprida sig från redan befintliga kriminella strukturer. Piloten inleddes under 2026 och utvärderas i inledningen av 2027. Om piloten bedöms generera rätt åtgärder och effekt kan arbetssättet bli permanent.

Modellen bygger på tidiga, samordnade insatser där aktörerna utbyter information för att skapa en helhetsbild och sätta in gemensamma åtgärder inom ramen för ordinär verksamhet. Det formella samarbetsavtalet är den regionala åtgärdsplanen, antagen av kommunstyrelsen 2026-02-09, och informationsdelning sker i enlighet med rådande lagstiftning.

Arbetsgrupp och koordinering. Brottsförebyggande samordnare med inriktning kriminell ekonomi och polis möts regelbundet – var 14:e dag till en gång i månaden – för att diskutera aktuella ärenden. Polis och kommun är gemensamt ansvariga för att dela information vid mötena och kan vid behov bjuda in andra relevanta aktörer.

Handlingsplan och uppföljning. Efter att ärenden tagits upp upprättas en gemensam handlingsplan där respektive aktör ansvarar för sina insatser. Arbetet följs upp kontinuerligt för att bedöma om insatserna har avsedd effekt.

15.2. Återkommande kunskapsspridning – Omvärldsbevakning Kriminell Ekonomi

Brottsförebyggande samordnare med inriktning kriminell ekonomi genomför löpande omvärldsbevakning. Resultaten sammanställs och distribueras en gång i månaden via e-post under namnet Omvärldsbevakning Kriminell Ekonomi, till berörda funktioner inom kommunen samt till externa intressenter där mottagare återfinns inom andra kommuner, regioner och statliga myndigheter.

16. Källförteckning

Acta Publica (2024). Nätverkskriminaliteten i Sverige – årsrapport 2023. Panoptes Sweden AB.

Brottsförebyggande rådet (2025). Företag som brottsverktyg – upplägg, systemsårbarheter och kopplingar till den kriminella miljön. BRÅ.

Brottsförebyggande rådet (2022). Välfärdsbrott mot kommuner och regioner. Fel och oegentligheter bland företag och föreningar. Rapport 2022:1. BRÅ.

EcoCrim (2025). Rapport om brottslighet i avfallssektorn i Europa.

Ekobrottsmyndigheten (2025). Lägesbild om ekonomisk brottslighet.

ESO – Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (2026). Svarta siffror. Rapport 2026:1.

Johansson, A. & Innala, J. (2025). Skydd mot välfärdsbrottslighet – revisionsrapport. Region Västernorrlands revisorer. Dnr 24REV47.

Must – Militär underrättelsetjänst (2025). Årsöversikt 2025.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) (2026). NCT Helårsbedömning 2026. Säkerhetspolisen.

Polismyndigheten m.fl. (2026). Nationell samhällsgemensam lägesbild mot organiserad brottslighet 2026.

Polismyndigheten m.fl. (2026). Myndighetsgemensam rapport om organiserad brottslighet i välfärden. Stockholm: Polismyndigheten, Kommunikationsavdelningen. [Informationsklass: Öppen, april 2026]

Polismyndigheten/Samordningsfunktionens kansli (2026). Omvärldsbevakning 1:2026 (januari–mars): Penningtvätt och finansiering av terrorism. Framtagen av PwC, bearbetad av kansliets utredare.

Prop. 2025/26:61 Utökade registerkontroller vid anställning i kommun.

Regional åtgärdsplan 2026–2027 Västernorrland mot organiserad brottslighet. Antagen av Sundsvalls kommunstyrelse 2026-02-09.

Regeringen (2026). Lagrådsremiss: Ytterligare steg mot ett ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Justitiedepartementet. Dnr Ju2025/01012.

Regeringen (2026). Proposition 2025/26:217 Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar (i kraft 1 augusti 2026). Justitiedepartementet.

Rostami, A. & Mondani, H. (2024). Kriminella entreprenörer – en studie av den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet. Stockholms Handelskammare. ISBN 978-91-527-9683-2.

Samsing, K. (2026). Otillåten påverkan och risker – varför offentlig sektor måste agera nu. Kristoffer Samsing (blogg/rapport, publicerad 2026-02-15).

Skinnari, J., Hurve, K. & Monti, A. (2024). Möjliggörare för kriminella nätverk. Rapport 2024:2. Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

SKR Cirkulär 26:8 – Utökade möjligheter till registerkontroll (lag 2026:43 och 2026:44).

Skolinspektionen (2024). Rapport till regeringen om fristående skolor.

Socialtjänstlagen (2025:400).

SNS – Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (2023). Den sårbara staten. En forskningsöversikt om hur organiserad brottslighet påverkar stat och kommun.

SRI – Scandinavian Recruitment Intelligence (2025). INSIDERS ÅRSBOK 2025.

Sundsvalls kommuns kommunfullmäktige (2025-11-24). § 190 Återrapportering av översyn av samhällsbyggnadsprocessen samt förslag till organisation. KS-2024-00885.

Säkerhetspolisen (2025–2026). Lägesbild 2025–2026.

Thernström, T., Olsson, H., Mangen, E. & Gustavsson, H. (2022). Kartläggning och lägesbild av avfallsbrottslighet i Västernorrlands län. Länsstyrelsen Västernorrland. Publikationsnummer 2022:11. Dnr: 706-4591-22.

Törneskär, L. (2023). Välfärdsbrottslighet i kommunal verksamhet – metoder, verktyg och arbetssätt. Gothia Kompetens. ISBN 978-91-527-9683-2.

Urban Utveckling (2025). Nulägesanalys av risker för välfärdsbrott i Sundsvalls kommun.

Urban Utveckling (2026). Nulägesbild av förebyggande arbete mot välfärdsbrott och arbetslivskriminalitet i Västernorrlands län. På uppdrag av Länsstyrelsen Västernorrland.

Sundsvalls kommun

Brottsförebyggande åtgärder fördelat på nämnder och förvaltningar

Strategi

Beslutande instans:

Beslutsdatum (inklusive revideringar): ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller till och med: ÅÅÅÅ-MM-DD

Gäller för: Ange organisation

Ansvarig funktion: (chefstitel)

Diarienummer: KS-2026-00702-1

Publiceras på sundsvall.se: Ja/Nej

Sundsvalls kommun

Brottsförebyggande åtgärder fördelat på nämnder och förvaltningar

Diarienummer: KS-2026-00702-1

Innehåll

2.1. Generella åtgärder för samtliga nämnder/förvaltningar.....4
2.1.1. Social brottsprevention 4
2.1.2. Välfärdsbrottslighet.....4
2.2. Kommunstyrelsen/Kommunstyrelsekontoret (KSK).....5
2.2.1. Social brottsprevention 5
2.2.2. Välfärdsbrottslighet.....6
2.3. Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU).....8
2.3.1. Social brottsprevention 9
2.3.2. Välfärdsbrottslighet.....9
2.4. Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF).....10
2.4.1. Social brottsprevention 11
2.4.2. Välfärdsbrottslighet.....12
2.5. Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF).....14
2.5.1. Social brottsprevention 14
2.5.2. Välfärdsbrottslighet.....15
2.6. Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK) 17
2.6.1. Social brottsprevention 17
2.6.2. Välfärdsbrottslighet.....17
2.7. Miljönämnden – Miljökontoret (MK).....18
2.7.1. Social brottsprevention 18
2.7.2. Välfärdsbrottslighet.....18
2.8. Stadsbyggnadsnämnden – Stadsbyggnadskontoret (SBK) 19
2.8.1. Social brottsprevention 19
2.8.2. Välfärdsbrottslighet.....19
2.9. Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden ..20
2.9.1. Social brottsprevention 20
2.9.2. Välfärdsbrottslighet.....20

2.10. Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF).....20

2.10.1. Social brottsprevention 20

2.10.2. Välfärdsbrottslighet.....21

2.11. Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret....22

2.11.1. Social brottsprevention 22

2.11.2. Välfärdsbrottslighet.....22

1. Sammanfattning

Bilaga 3 redovisar brottsförebyggande åtgärder fördelade på kommunens nämnder och förvaltningar. Syftet är att ge varje nämnd och förvaltning en samlad och lättillgänglig bild av de åtgärder som förväntas genomföras inom det egna ansvarsområdet, utan att behöva ta del av hela kartläggningen och åtgärdsplanen.

Åtgärderna spänner över två områden – social brottsprevention och välfärdsbrottslighet/kriminell ekonomi – och kompletterar Bilaga 1 (social brottsprevention) respektive Bilaga 2 (kriminell ekonomi och välfärdsbrottslighet). Bilaga 3 innehåller dessutom ett avsnitt med generella åtgärder som gäller samtliga nämnder och förvaltningar. bland annat avseende rapportering av otillåten påverkan.

Åtgärderna är tidsatta och fördelade på 2026 respektive 2027. Varje nämnd ansvarar för att de åtgärder som rör det egna verksamhetsområdet genomförs inom angiven tidsram.

2. Åtgärder fördelat på nämnder/förvaltningar

Åtgärderna i denna bilaga grundar sig på den kartläggning av Sundsvalls kommuns brottsförebyggande arbete som redovisas i Bilaga 1 (social brottsprevention) och Bilaga 2 (kriminell ekonomi och välfärdsbrottslighet). Kartläggningarna identifierar risker, sårbarheter och kunskapsluckor inom respektive område och utgör det faktaunderlag som åtgärderna är utformade utifrån. För en fullständig bild av de bedömningar och prioriteringar som ligger till grund för åtgärderna hänvisas till dessa bilagor.

2.1. Generella åtgärder för samtliga nämnder/förvaltningar

2.1.1. Social brottsprevention

- **Strategisk styrning genom BoB-rådet (2027)** – samtliga berörda förvaltningar ska samverka med och bidra till den lokala samverkansgruppen (BoB) för att använda rådets analysarbete till att systematiskt följa upp effekterna av insatta åtgärder samt säkerställa en jämn resursfördelning utifrån den lokala lägesbilden.
- **Breddad samverkan och kunskapsspridning om HRV** – samtliga förvaltningar bidrar till att sprida information och kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck HRV. Förvaltningarna åläggs att stödja KSK i det operativa arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Detta sker genom ett systematiskt arbete med att sprida information och förankra kunskap i de egna organisationerna.

2.1.2. Välfärdsbrottslighet

- **Otillåten och otillbörlig påverkan** – rapportering (2026) Från och med juni 2026 går det att rapportera otillåten påverkan i kommunens incidentrapporteringssystem Stella. En sådan rapportering går till närmaste chef. Om det är närmaste chef som utövar den otillåtna påverkan ska i stället chefens chef kontaktas. Om det inte är möjligt, eller av medarbetaren anses som olämpligt, ska visselblåsarfunktionen användas. Det är ett chefsansvar att informera sin personal om Stella-rutinen. Detta görs med fördel i samband med det utbildningspaket om jäv, korruption och otillåten påverkan som HR samordnar. Det är först när vi vet hur ofta otillåten eller otillbörlig påverkan förekommer som vi kan skapa ett underlag för mer riktade åtgärder i framtida åtgärdsarbete.
- **Missbruk av offentlig ställning** – nytt straffrättsligt ansvar (2026) Från och med den 1 augusti 2026 gäller ett utvidgat straffrättsligt ansvar för offentliga tjänstepersoner och förtroendevalda genom det nya brottet missbruk av offentlig ställning (brottsbalken 20 kap. 2 §). Brottet träffar den som uppsåtligen, i strid med lag eller annan författning, vidtar eller underlåter att vidta en åtgärd i syfte att otillbörligt gynna eller missgynna någon – utan krav på att det rör sig om myndighetsutövning. Det innebär att exempelvis

regelöverträdelser vid offentlig upphandling, otillåtet gynnande och lag- och domstolstrots numera kan vara straffbara. Samtliga nämnder bör säkerställa att chefer och medarbetare i relevanta funktioner känner till lagändringen och dess innebörd. Information om det nya ansvaret bör integreras i det utbildningspaket om jäv, korruption och otillåten påverkan som HR samordnar. Ansvaret för att informationen når ut vilar på respektive nämnd.

- **Internkontroll och välfärdsbrott/kriminell ekonomi –** lagstadgat krav (2026–2027) Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § är varje nämnd skyldig att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter inom sitt verksamhetsområde. Detta är ett lagkrav, inte en rekommendation. Som en del av detta arbete inför Nätverket för planering och uppföljning under andra halvåret 2026 en stående punkt avseende välfärdsbrott och kriminell ekonomi. Punkten syftar till att skapa ett tvärsektoriellt forum där förvaltningarna löpande delar risksignaler och avvikelser, och därigenom möjliggöra en samlad kommunövergripande lägesbild. Förvaltningsdirektören ansvarar för att säkerställa att förvaltningen har en utsedd deltagare i nätverket från starten.
- **Uppföljning av medarbetare i känsliga befattningar (2027)** Kommunstyrelsen kommer utifrån den befattningsanalys som genomförs under 2026 att besluta om en strukturerad rutin för löpande uppföljning av medarbetare i känsliga befattningar i hela kommunens organisation. Rutinen samordnas av HR och genomförs av närmaste chef med personalansvar. Se KSK-avsnittet för detaljer.

2.2. Kommunstyrelsen/Kommunstyrelsekontoret (KSK)

2.2.1. Social brottsprevention

2026

- Kommunstyrelsen bör stärka samverkan mot mäns våld mot kvinnor – vidareutveckla och stärka samverkan och informationskedjan mellan polisen, socialtjänsten och kvinnojouren för att säkerställa snabba akuta skyddsinsatser

och förhindra upprepad utsatthet (Ansvarig: KSK Avdelningen för Samhällsutveckling och hållbarhet).

2027

- Kommunstyrelsen bör ordna föreläsningsturné för seniorer, och fortsätta med riktade fysiska föreläsningar om digital säkerhet för kommunens seniorer med fokus på att identifiera bedrägeriförsök och säkert handhavande av digitala tjänster (Ansvarig: KSK, Brottsförebyggande samordningen).
- Kommunstyrelsen bör bredda informationskampanjer mot bedrägerier mot äldre, och arbeta fram skriftligt informationsmaterial som sprids via kommunens hemtjänst, träffpunkter och bibliotek, för att nå de äldre som inte deltar på fysiska föreläsningar (Ansvarig: KSK, Brottsförebyggande samordningen).

2.2.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att all rekrytering inom kommunen anslagsfinansieras och samlas hos Rekrytering och bemanning, för att garantera enhetliga och dokumenterade rekryteringsprocesser i hela organisationen. Detta är en förutsättning för att registerkontroll ska kunna tillämpas konsekvent. Lagkrav: registerkontroll är en skyldighet enligt lag 2026:43 och 2026:44 för vissa befattningar.
- Kommunstyrelsen bör besluta om en samlad befattningsanalys som identifierar vilka tjänster i kommunens förvaltningar och bolag som är ledande eller av väsentlig betydelse. Analysen utgör grunden för tillämpning av registerkontroll och bör planeras in i VP27. KSK samordnar arbetet och inhämtar underlag från samtliga förvaltningar.
- Kommunstyrelsen beslutade den 13 april 2026 (KS-2024-01085-3) att ge Inköpsenheten en utökad strategisk roll. Förvaltningen bör säkerställa att detta beslut omsätts i praktiken, så att Inköpsenheten faktiskt involveras i ett tidigt skede av beredningen av strategiska beslut som rör externa samarbeten och inköp – inklusive strategiska samarbetsavtal och evenemangsstöd inom Näringsliv och tillväxt.

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att Inköpsenheten har mandat och rutiner för att genomföra kontroller och vidta åtgärder vid misstänkta eller konstaterade avsteg från lagen om offentlig upphandling (LOU) och kommunens interna styrdokument. Detta innefattar att inköpsenheten vid behov kan initiera utredningsåtgärder, eskalera ärenden och göra polisanmälan, i enlighet med lagen om ett utökat straffrättsligt ansvar vid missbruk av offentlig ställning.
- HR samordnar framtagandet av ett utbildningsmaterial om jäv, korruption, insiderhot och otillåten påverkan, anpassat för att användas som återkommande APT-material i kommunens samtliga förvaltningar. Materialet bör bland annat belysa hur kriminella aktörer rekryterar och påverkar anställda, och kan med fördel bygga på etablerade verktyg som SKR:s Kompassen och Statskontorets webbutbildning Din roll i staten, samt på det kunskapsunderlag som kartläggningen och åtgärdsplanen utgör. Det är ett chefsansvar att säkerställa att materialet genomförs med den egna personalen.
- Avdelningen för Näringsliv och tillväxt hanterar medel som fördelas till externa aktörer – föreningar, företag och privatpersoner – inom ramen för strategiska samarbetsavtal och evenemangsstöd. Kartläggningen identifierar att kontrollarbetet inom avdelningen behöver stärkas, särskilt avseende företag och privatpersoner där kontrollförutsättningarna är svagare än för föreningar. Kommunstyrelsen bör besluta om en tydligare miniminivå för vilka underlag som ska krävas innan stöd beviljas, samt tydliga krav på redovisning efter genomförd aktivitet. En Crime Proofing-analys av ansöknings- och uppföljningsprocesserna är en lämplig metod för att systematiskt identifiera sårbarheter och utforma ändamålsenliga kontrollpunkter. KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion kan bistå som stöd under Crime Proofing-processen. Arbetet bör samordnas med Inköpsenheten och juridikfunktionen.
- Kommunstyrelsen bör besluta om en rutin som säkerställer att handläggare inom Näringsliv och tillväxt och Kultur- och fritidsförvaltningen, innan beslut fattas om stöd, kontrollerar om sökanden tidigare har haft ärenden i den andra kanalen. Rutinen ska bygga på sökning i befintliga ärendehanteringssystem och inte innebära upprättande av separata förteckningar över sökande. Dataskyddsombudet bör involveras i utformningen av rutinen för att säkerställa att den är förenlig med dataskyddslagstiftningen.

- När en medarbetare misstänker insiderhot, otillåten påverkan eller intern brottslighet ska detta rapporteras via incidentrapporteringssystemet Stella eller via kommunens visselblåsarfunktion. Som vägledning gäller att Stella används för operativa iakttagelser där medarbetaren kan stå för sin rapport, medan visselblåsarfunktionen används när anonymitet önskas eller när misstanken riktar sig mot en överordnad. När en sådan rapport inkommit, eller när misstanke på annat sätt når förvaltningsledningen, ansvarar kommundirektören för att en skadeutredning initieras. Utredningen syftar till att kartlägga vilka skador som kan ha uppstått och identifiera var sårbarheten uppstod. Berörda nämnder är skyldiga att medverka. Frågan om polisanmälan hanteras enligt delegationsordningen: kommundirektören ansvarar för polisanmälan av brott som riktas mot kommunstyrelsen och dess verksamhet (punkt 16.2e), med säkerhetsstrateg som backup vid behov. I brådskande fall kan kommunstyrelsens ordförande fatta beslut på delegation (punkt 1.1). Beslutet om polisanmälan fattas skyndsamt och dokumenteras oavsett utfall. Övriga nämnder uppmanas att på motsvarande sätt reglera ansvaret för polisanmälan i sina egna delegationsordningar, med förvaltningsdirektören som ansvarig efter samråd med KSK.

2027

- Uppdatera kommunens system för behörighetsstyrning och loggning utifrån resultaten från befattningsanalysen, i samverkan med IT-funktionen.
- Säkerställ att kommunens inköpsprocesser följs konsekvent och att kommunen aktivt kontrollerar leverantörers ägarstrukturer, verkliga huvudmän och bolagsrelationer via tillgängliga register. Detta arbete byggs vidare utifrån de rutiner som etablerats under 2026.

2.3. Barn- och utbildningsnämnden – Barn- och utbildningsförvaltningen (BOU)

2.3.1. Social brottsprevention

2026

- Nämnden bör vidareutveckla och permanenta skolsociala team på prioriterade skolor för att stärka samverkan mellan lärare och socialsekreterare direkt på plats i skolmiljön, i syfte att öka tryggheten och motverka avhopp.

2027

- Nämnden bör jobba med kompetenshöjning och tidig upptäckt av våldbejakande extremism (VBE). Genomföra riktade utbildningsinsatser för personal inom skola och fritidsverksamhet för att öka kunskapen om extremistiska symboler, digitala miljöer och tidiga tecken på radikalisering.
- Nämnden bör jobba mer med demokratistärkande insatser i skolan. Implementera utbildningsmaterial i skolan som stärker ungas källkritik, förståelse för demokratiska värderingar och arbete mot konspirationsteorier och extremistisk propaganda (till exempel modellen ”med livet som insats”).
- Implementera långsiktiga utbildningsinsatser i skolan och på ungdomsarenor riktade mot normförändringar och destruktiva maskulinitetsnormer för att tidigt påverka ungas värderingar kring våld.
- Nämnden bör effektivisera tidig upptäckt av hedersförtryck, genom att höja kunskapsnivån inom skola och elevhälsa för att tidigt kunna identifiera tecken på begränsningar i ungas vardag.
- Nämnden bör ha aktivt deltagande i det förstärkta SSPF-flödet (skola, fritid) för att effektivisera SSPF-flödet och förkorta ledtiderna från orosanmälan till insats runt ett barn.

2.3.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, med riktade kontrollpunkter för utbetalningar till fristående huvudmän. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och

oegentligheter. KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion kan bistå med underlag och metodstöd i riskanalysarbetet.

- Förvaltningsdirektören ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.
- Förvaltningen genomför utbildningsinsatser för handläggare om varningssignaler vid välfärdsbrott inom skolsektorn och om interna rutiner för rapportering av misstankar. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för skolverksamhetens särskilda riskbild.
- Förvaltningen skärper kontrollerna av fristående huvudmäns ägarstrukturer och faktiska verksamhet. För aktörer som inte kan granskas via svenska register bör samverkan ske med Skolinspektionen. Förvaltningen kan söka stöd hos KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion samt vid behov hos övriga relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.

2027

- Förvaltningen följer upp att de skärpta kontrollerna av fristående huvudmän fungerar som avsett och justerar rutinerna vid behov. Uppföljningen rapporteras till nämnden som en del av internkontrollarbetet.
- Nämnden bör pröva om ytterligare åtgärder behövs mot bakgrund av den strukturella lucka som uppstår när utländska ägare i skolors ägar- och ledningskrets inte kan kontrolleras på samma sätt som svenska aktörer. Förvaltningen kan söka stöd hos KSK:s brottsförebyggande samordningsfunktion med omvärldsbevakning och kunskapsunderlag i denna fråga.

2.4. Individ- och arbetsmarknadsnämnden – Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF)

2.4.1. Social brottsprevention

2026

- Nämnden bör följa upp arbetet i samverkan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Att delta och sprida kunskap inom ramen för kampanjer mot HRV, inklusive vuxenutbildning och SFI för att nå utsatta, riskgrupper samt förövare.
- Samverka med kultur och fritidsförvaltning i återkommande handledningstillfällen för seniorer för att förebygga bedrägerier mot äldre

2027

- Nämnden bör skärpa tillsyn av vapes och e-cigaretter, intensifiera tillsynsverksamheten och genomföra fler kontrollköp med särskilt fokus på butikers ålderskontroll och märkning av nya nikotinprodukter, (Ansvarig - Enheten för serveringstillstånd) i samverkan med polisen.
- Nämnden effektiviserar arbetet med att hindra narkotikahandel bland unga och bryta nyrekryteringar genom att kombinera polisens fokus på nätverkens ekonomi med kommunala tidiga insatser, samt att utveckla samverkan kring unga i riskzon för att förhindra inträde i kriminella nätverk genom lokala BoB-rådet
- Samverka med barn och utbildningsförvaltning för bekämpning av våldbejakande extremism, vid genomförande av riktade utbildningsinsatser för personal inom skola, fritidsverksamhet och socialtjänst, dels för tidig upptäckt, dels för att öka kunskapen om extremistiska symboler, digitala miljöer och tidiga tecken på radikalisering.
- Individ och arbetsmarknadsförvaltning bör samverka med barn och utbildningsförvaltning vid implementering av utbildningsmaterial i skolan som stärker ungas källkritik, förståelse för demokratiska värderingar och arbete mot konspirationsteorier och extremistisk propaganda. till exempel en modell som ”med livet som insats”. Utbildningsmaterialet bör användas för SFI elever och andra lämpliga elevgrupper
- Nämnden bör samverka med lokala BoB-rådet och polisen gällande avhopparstöd för individer som vill lämna våldsbejakande miljöer för samordnat psykosocialt och praktiskt stöd.

- Stötta brottförebyggande samordningen i förebyggande av bedrägeri mot äldre, genom att sprida skriftligt informationsmaterial via kommunens hemtjänst, träffpunkter och vuxenutbildning för att nå de äldre som inte deltar på fysiska föreläsningar.
- Effektivisera arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Vidareutveckla och stärka samverkan och informationskedjan mellan polisen, socialtjänsten och kvinnojouren för att säkerställa snabba akuta skyddsinsatser och förhindra upprepad utsatthet.
- Utveckla och tillgängliggöra metoder och samtalsstöd vid våld i nära relation för att motivera våldsutövare att söka hjälp, i syfte att bryta våldsbeteendet och minska återfall.
- Nämnden bör arbeta aktivt gällande hedersrelaterat våld och förtryck. Verka för Kompetenshöjning gällande den nya lagstiftningen om psykisk misshandel och kriminalisering av tvingande kontroll och isolering. Höja kunskapsnivån för att personal tidigt ska kunna identifiera tecken på begränsningar i ungas vardag, med särskilt fokus på tillämpning av den nya lagstiftningen (Proposition 2025/26:138), i samverkan med Barn och utbildningsförvaltningen. Att samverka med kommunstyrelsekontoret och sprida kunskap på vuxenutbildning och SFI för att nå de utsatta, de som riskerar att bli utsatta, och förövarna

2.4.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, med riktade kontrollpunkter för försörjningsstöd, flyktingmottagning och externa utförare inom det nya aktivitetskravet. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) ställer dessutom ett uttryckligt krav på att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet.
- Nämnden bör besluta om formaliserad samverkan med Försäkringskassan och Skatteverket för informationsdelning och gemensamma kontroller. Förvaltningsdirektören ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och

uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

- Säkerställ robusta kontroller av externa utförare inför det nya aktivitetskravet (1 juli 2026): kontrollera ägarstrukturer, ekonomi och faktisk verksamhet innan de första avtalen tecknas. Lagkrav: aktivitetskravet träder i kraft 1 juli 2026 och skapar ett nytt ersättningssystem där kontrollerna behöver vara på plats från start. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.
- Säkerställ att Komvux-verksamhetens ägarstrukturer och faktiska verksamhet kontrolleras löpande. Kartläggningen identifierar Komvux som särskilt sårbart eftersom det saknar tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning trots att verksamheten finansieras med allmänna medel. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom juridik och Inköpsenheten.
- Vid handläggning av försörjningsstöd, börja hämta inkomstuppgifter direkt från Skatteverket med stöd av offentlighets- och sekretesslagen (10 kap. 15 a § eller 10 kap. 27 § OSL) i stället för att begära att den sökande lämnar in sin deklaration. Detta minskar risken för manipulation av underlag och stärker kontrollkedjan.
- Ersätt det tillitsbaserade handläggningsramverket med ett riskbaserat arbetssätt som utgångspunkt för handläggning av ekonomiskt bistånd. Erfarenheter från Södertälje visar att fler kontroller vid misstanke om brott minskade utbetalningarna med en miljon kronor i månaden. Törneskärs handbok Välfärdsbrottslighet i kommunal verksamhet (2023) ger ett praktiskt metodstöd för detta arbete.
- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser för samtliga handläggare om välfärdsbrott, varningssignaler och interna rapporteringsrutiner. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för IAF:s särskilda riskbild. Utbildningen bör även omfatta otillåten påverkan i dess olika former, inklusive passivitet som en form av möjliggörande.
- Kartlägg utbetalningsflöden och påbörja tekniska förberedelser inför anslutning till Utbetalningsmyndigheten (UBM).

2027

- Nämnden bör i budget- och verksamhetsplaneringsprocessen inför 2027 pröva om FUT-enhetens resurser är tillräckliga för både reaktivt och proaktivt brottsförebyggande arbete. Kartläggningen identifierar att enheten nyligen krympt från tre till två heltidstjänster samtidigt som antalet anmälningar om bidragsbrott ökar kraftigt. Resursfrågan är ett budgetbeslut som ytterst avgörs av nämnden.
- Nämnden bör besluta om formaliserad samverkan med IVO avseende externa utförare inom personlig assistans och andra LSS-insatser, som komplement till den samverkan med Försäkringskassan och Skatteverket som etableras under 2026.
- Förvaltningen följer upp att de skärpta kontrollerna av externa utförare och Komvux-verksamheten fungerar som avsett och justerar rutinerna vid behov. Uppföljningen rapporteras till nämnden som en del av internkontrollarbetet.

2.5. Kultur- och fritidsnämnden – Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF)

2.5.1. Social brottsprevention

2026

Nämnden bör:

- Stävja offentlig langning, genom att fortsätta att utveckla de trygghetsskapande insatserna i offentlig miljö under riskhelger och lov för att förhindra att alkohol når minderåriga (Samverkanspartner via fältassistenter).
- Stärka det lokala CVE-arbetet (Center för våldsbejakande extremism). vidareutveckla kommunens interna struktur och samverkan med Lokalpolisen Medelpad för informationsdelning och hantering av orosanmälningar gällande radikalisering (Samverkan via fältare).
- Organisera trygghetskaféer (till exempel Sundsvall mot bedrägerier) och etablera återkommande handledningstillfällen på kommunens mötesplatser där

seniorer kan få praktisk hjälp och utbildning i säker digital navigering (Ansvarig: Enheten Mobil och Digital).

2027

- Att ha gemensamma fältinsatser tillsammans med Lokalpolisen Medelpad, för riktade insatser på de fysiska och digitala arenor där kriminella nätverk försöker rekrytera unga.

2.5.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen, inom ramen för den kommunövergripande mallen. KPMG konstaterade 2024 att kontrollerna inte var baserade på en riskanalys – en formaliserad riskanalys är en förutsättning för att kontrollinsatserna ska vara proportionerliga och effektiva. Revisionen bedömde i sin grundläggande granskning för 2025 att nämnden har genomfört en risk- och väsentlighetsanalys avseende internkontrollen. Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott är explicit adresserat i denna analys och att det återspeglas i kontrollernas utformning och omfattning. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter.
- Förvaltningen bör säkerställa att de kontroller som genomförs i handläggningen av föreningsbidrag dokumenteras på ett sätt som möjliggör uppföljning av om de är effektiva. Dokumentationen bör vara proportionerlig i förhållande till tillgängliga resurser – målet är inte att dokumentera varje moment i varje ärende, utan att skapa en strukturerad spårbarhet som gör det möjligt att i efterhand avgöra om kontrollerna har genomförts genom att anteckna vilken checklista som använts vid utförda kontroller.
- Förvaltningen bör bidra till det kommungemensamma uppdrag som kommunstyrelsekontoret fått enligt Kommunstyrelsens beslut om ledamotsinitiativ KS-2025-00410, avseende en modell för god samordning av kommunens föreningsbidrag och andra avtal med föreningar

som samarbetsaktörer. Kartläggningen identifierar avsaknaden av en flaggningsrutin mellan förvaltningarna som en systemsvaghet – förvaltningen bör delta aktivt i det kommungemensamma arbetet och bidra med erfarenheter från Föreningsbyråns hantering. Dataskyddsombudet bör involveras i utformningen av eventuella informationsdelningsrutiner för att säkerställa förenlighet med dataskyddslagstiftningen.

- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser om välfärdsbrott inom föreningssektorn, riktade till medarbetare som handlägger eller beslutar om föreningsstöd. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för KOF:s riskbild, inklusive varningssignaler relevanta för föreningsbidrag enligt Skatteverkets metodstöd. Utbildningen bör även inkludera otillåten påverkan, inklusive risken för passivitet i handläggningen.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

2027

- Nämnden bör pröva om ytterligare åtgärder behövs mot bakgrund av den identifierade systemsvagheten med parallella ansökningskanaler, utifrån de erfarenheter som gjorts under 2026 inom ramen för det kommungemensamma uppdraget enligt KS-2025-00410.
- Nämnden bör säkerställa att bedömningen av föreningsansökningar inkluderar en prövning av organisationens faktiska verksamhetsinriktning och organisatoriska kopplingar – inte enbart formella bidragsvillkor. Kartläggningen bedömer att föreningsbidrag tillhör de kommunala ansvarsområden som är mest direkt exponerade mot risken för missbruk av offentliga medel, inklusive upplägg med koppling till kriminella nätverk och i enstaka dokumenterade fall våldsbejakande extremistiska nätverk (BRÅ 2022:1). Förvaltningen har tydliga checklistor och styrdokument som styr granskningen; nämnden bör säkerställa att dessa löpande uppdateras i takt med att riskbilden förändras.

2.6. Lantmäterinämnden – Lantmäterikontoret (LK)

2.6.1. Social brottsprevention

2.6.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att rutiner för jävsdeklarationer är välkända och konsekvent tillämpade av samtliga handläggare, särskilt i ärenden med parter som har stora ekonomiska intressen i utfallet. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Förvaltningen kan vid behov söka stöd hos KSK:s juridikfunktion i arbetet med att se över och uppdatera rutinerna.
- Förvaltningen genomför utbildning för handläggare om hur otillåten påverkan kan ta sig subtila former – relationsskapande, informella kontakter och påverkan via mellanhänder – och om hur sådana försök ska identifieras och rapporteras. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med exempel relevanta för lantmäteriförrättningarnas särskilda riskbild.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026, och säkerställer att deltagandet överförs till Bygg- och miljönämnden från den 1 januari 2027.

Övergång till Bygg- och miljönämnden 2027

2027

- Bygg- och miljönämnden bör från dag ett säkerställa att de rutiner för jävsdeklarationer och rapportering av otillåten påverkan som etablerats under 2026 förs över till den nya organisationen och är kända av samtliga handläggare vid Lantmäterikontoret.

2.7. Miljönämnden – Miljökontoret (MK)

2.7.1. Social brottsprevention

2.7.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att resursfrågan – Miljökontorets eget bedömda underskott på 6–9 heltidstjänster – är explicit adresserad i implementeringsplanen för den nya Samhällsbyggnadsförvaltningen. Resursfrågan bör även prövas i ljuset av det nya uppdraget i 1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen (i kraft 1 juli 2026). Lagkrav: 1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen träder i kraft 1 juli 2026.
- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett riskområde i internkontrollplanen och att det finns en tydlig intern rutin där tillsynsobservationer som väcker frågan om bredare kriminalitet vidarebefordras till de inspektörer inom Miljökontoret som har ett uttalat brottsförebyggande uppdrag, och att dessa vid behov lyfter ärendet direkt till KPKE för bedömning.
- Nämnden bör säkerställa att Miljökontorets deltagande i MYSAM inkluderar ett explicit steg där tillsynsobservationer bedöms gemensamt: är det ett renodlat tillsynsärende, eller indikerar det kriminell ekonomi som bör lyftas till KPKE? Ansvaret för den bedömningen bör ligga hos de inspektörer som har ett uttalat brottsförebyggande uppdrag, och rutinen för hur det går till bör vara dokumenterad.
- Nämnden bör fortsätta bygga intern kompetens om brottslighet i avfallssektorn, bland annat utifrån Länsstyrelsen Västernorrlands kartläggning (Thernström m.fl. 2022) och EcoCrim-rapporten (2025). Utbildningsinsatserna bör inkludera ett systemiskt perspektiv: miljöbrott ingår typiskt i bredare kriminella upplägg där svartarbete, skattebrott och penningtvätt förekommer i samma aktörsbild.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026, och säkerställer att deltagandet överförs till Bygg- och miljönämnden från den 1 januari 2027.

2.8. Stadsbyggnadsnämnden – Stadsbyggnadskontoret (SBK)

2.8.1. Social brottsprevention

2.8.2. Välfärdsbrottslighet

- Stadsbyggnadsnämnden har beslutat om behovs- och riskbedömningar av exploateringsprocessen och bygglovsprocessen under 2026. Förvaltningen genomför dessa; Crime Proofing är en metod som kan vara lämplig som stöd i arbetet. Resultaten bör utgöra underlag för den nya förvaltningens internkontrollplan från 2027. Bedömningarna bör även belysa risken för passivitet som en form av möjliggörande.
- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott och otillåten påverkan finns som egna kontrollpunkter i internkontrollplanen. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter.
- Komplettera systemet ProAct med riskbaserade och dokumenterade leverantörskontroller av befintliga avtalsparter, i enlighet med internkontrollplanen. Förvaltningen kan söka stöd hos relevanta funktioner inom KSK, såsom Inköpsenheten och juridik.
- Utbildningsinsatser om korruption och otillåten påverkan genomförs redan inom förvaltningen och bör fortsätta återkommande, med stöd av det kommungemensamma APT-material som HR samordnar, kompletterat med sektorsspecifikt innehåll anpassat för SBK:s riskbild.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning, och säkerställer att deltagandet och uppdraget överförs till Samhällsbyggnadsnämnden från den 1 januari 2027.

2.9. Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden

2.9.1. Social brottsprevention

2.9.2. Välfärdsbrottslighet

- Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden bör säkerställa att gemensamma internkontrollplaner är fastlagda från dag ett, med kontrollpunkter för otillåten påverkan, leverantörskontroller och avfallssektorns risker.
- Det finns skäl att tidigt klargöra ansvarsfördelningen mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Bygg- och miljönämnden avseende internkontroll och uppföljning av brottsförebyggande åtgärder.
- Förvaltningens ledning bör bidra med underlag till HR:s kommunövergripande befattningsanalys med identifiering av roller som är ledande eller särskilt exponerade för påverkan.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att säkerställa att den nya förvaltningens deltagande i Nätverket för planering och uppföljning är utpekat och bemannat från organisationens start.

2.10. Vård- och omsorgsnämnden – Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF)

2.10.1. Social brottsprevention

2026–2027

- Nämnden bör arbeta med informationsspridning via hemtjänst och träffpunkter och medverka i den breddade informationskampanjen mot bedrägerier mot äldre genom att praktiskt distribuera och tillgängliggöra det skriftliga informationsmaterialet via kommunens hemtjänst och träffpunkter för att nå de seniorer som inte kan delta på fysiska föreläsningar

2.10.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör säkerställa att välfärdsbrott ingår som ett identifierat riskområde i internkontrollplanen, med särskilt fokus på personlig assistans och andra insatser där privata utförare är involverade. Lagkrav: kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ställer krav på tillräcklig intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) ställer dessutom ett uttryckligt krav på att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet.
- Nämnden bör besluta om en tydlig process för hur misstankar om välfärdsbrott rapporteras, utreds och följs upp. Förvaltningen förankrar processen i hela organisationen och säkerställer att den är känd av all berörd personal. Processen bör inkludera tydliga anvisningar för polisanmälan – vem som ansvarar och när det ska ske.
- Nämnden bör säkerställa att internkontrollplanen inkluderar systematiska och riskbaserade kontroller av privata utförare, med fokus på hemtjänsttimmar, personlig assistans och utförarnas ägarstrukturer och bolagsrelationer. Kartläggningen identifierar att ett assistansbolag med kopplingar till organiserad brottslighet kan se korrekt ut i samtliga ordinarie kontrollpunkter – kontrollerna behöver därför kompletteras med mönsterbaserad granskning och fördjupad analys vid avvikande mönster.
- Nämnden bör besluta om formaliserad samverkan med Försäkringskassan och IVO för gemensamma kontroller och informationsutbyte avseende privata utförare inom personlig assistans och andra LSS-insatser.
- Nämnden bör säkerställa att arbetet med personlig assistans inte är beroende av en enskild funktion. Kartläggningen identifierar att kontroll, uppföljning och kunskap om assistansbolag i hög grad är koncentrerad till en person, vilket utgör både en kontinuitetsrisk och en sårbarhet ur möjliggörarperspektiv. Rutiner och dokumentation bör utformas så att kunskapen är tillgänglig för fler.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

- Förvaltningen genomför återkommande utbildningsinsatser för all personal om välfärdsbrott och om rutiner för avvikelsehantering. Utbildningen samordnas med det kommungemensamma APT-material som HR tar fram, och kompletteras med sektorsspecifikt innehåll anpassat för VOF:s riskbild. Utbildningen bör även omfatta otillåten påverkan i dess olika former, inklusive passivitet som en form av möjliggörande.

2026–2027

- Förvaltningen inleder dialog med Utbetalningsmyndigheten (UBM) och påbörjar kartläggning av utbetalningsflöden samt tekniska förberedelser inför anslutning. Samtliga kommuner ska vara anslutna till UBM senast 2029 – förberedelserna bör därför påbörjas inom planperioden så att anslutningen kan genomföras planerat och utan tidspress.

2.11. Överförmyndarnämnden Mitt – Överförmyndarkontoret

2.11.1. Social brottsprevention

2.11.2. Välfärdsbrottslighet

2026

- Nämnden bör besluta om ett systematiskt och riskbaserat urval för fördjupad granskning av gode mäns och förvaltares årsräkningar. Förvaltningen implementerar urvalsmodellen i det löpande tillsynsarbetet och dokumenterar rutinen så att den är robust och inte personberoende. Lagkrav: föräldrabalken reglerar överförmyndarverksamheten och ställer krav på tillsyn av gode män och förvaltare.
- Förvaltningen genomför utbildning för gode män och förvaltare om regler, ansvar och konsekvenserna av missbruk av förtroendeuppdraget. Utbildningen bör vara återkommande och nå även nyrekryterade gode män.
- Förvaltningsdirektören, eller av denne utsedd person, ansvarar för att utse en deltagare i Nätverket för planering

och uppföljning från det att nätverket startar under andra halvåret 2026.

2027

- Nämnden bör i budget- och verksamhetsplaneringsprocessen inför 2027 pröva om tillsynsarbetet är tillräckligt resurssatt i samtliga fyra kommuner. Eftersom nämnden är gemensam för fyra kommuner är resursfrågan ett beslut som involverar samtliga ingående kommuners fullmäktige – det är därför angeläget att frågan lyfts i god tid inom ramen för respektive kommuns budgetprocess.

§ 75 Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor

(KFN-2026-00434-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att föreslå komunfullmäktige bifalla motionen.

Ärendet

I en motion från Moderaterna framförs att kommunen behöver växla upp sitt arbete för att förhindra och bekämpa mäns våld mot kvinnor och lämnar förslag på hur detta kan genomföras. Motionen har skickats på remiss till barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och Mitthem. Svaret ska vara kommunstyrelsekontoret tillhanda senast 2 november 2026. Individ- och arbetsmarknadsnämnden har varit remissinstans i ärendet i ett tidigare skede.

Överläggning

Per Lindstrand (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00434-2) - Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.
- Bilaga - Missivbrev, motion (M) - Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.
- Bilaga - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

– – – –

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(5) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-03	KFN-2026-00434-2
Carina Seger, chef för Trygghetsenheten		
Karin Mattisson, utredare staben		

Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att föreslå komunfullmäktige bifalla motionen.

Ärendet

I en motion från Moderaterna framförs att kommunen behöver växla upp sitt arbete för att förhindra och bekämpa mäns våld mot kvinnor och lämnar förslag på hur detta kan genomföras. Motionen har skickats på remiss till barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och Mitthem. Svaret ska vara kommunstyrelsekontoret tillhanda senast 2 november 2026. Individ- och arbetsmarknadsnämnden har varit remissinstans i ärendet i ett tidigare skede.

Bakgrund

Moderaterna framför i motionen att mäns våld mot kvinnor ska bekämpas med samma kraft som gängkriminaliteten. I takt med att staten förändrar lagstiftningen och att regeringen beslutat om en nollvision om mäns våld mot kvinnor behöver även kommunen växla upp sitt arbete för att förhindra och bekämpa våldet. Motionären beskriver att kommunen besitter flera verktyg för att både förebygga och ingripa vid risk för våld och att kommunen bär ansvaret för skola, socialtjänst och bostadspolitik och bestämmer över gator och stadsplanering, samt förutsättningarna för lokala myndigheter, företag och ideella verksamheter som alla spelar mer eller mindre avgörande roller i hur samhället ser ut.

Motionärerna föreslår:

att inom ramen för kommunens strategi mot mäns våld mot kvinnor utveckla en samverkansmodell inspirerad av SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet) för att tidigt identifiera, stötta och skydda våldsutsatta kvinnor samt identifiera riskbeteenden hos potentiella förövare.

att initiera en uppsökande verksamhet riktad till våldsutsatta kvinnor i syfte att sänka trösklarna till stöd, skydd och insatser.

att följa upp och vid behov förstärka utbildningsinsatser för personal inom berörda kommunala verksamheter om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation.

att uppdra till kommunstyrelsen att utreda hur det kommunala stödet till kvinnor och tjejjourer kan bli mer långsiktigt, stabilt och ändamålsenligt.

Kommunstyrelsen önskar att respektive nämnd och bolag beskriver och motiverar hur, eller hur man inte, kan vara med och bidra till förslagen i motionens att-satser.

Uppdrag från regeringen

Den 29 januari 2026 inrättade regeringen Rådet för kvinnofrid i syfte att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I beslutet står det att arbetet i rådet ska vägledas av en nollvision för det dödliga våldet mot kvinnor. Nollvisionen omfattar dödligt våld mot kvinnor oavsett om det förekommer i en nära relation, i en hederskontext eller utan koppling till nära relation. Regeringen har även fattat beslut om en nationell strategi för perioden 2026 – 2035. Syftet med strategin är att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck[1].

[1] https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2026/04/ny-nationell-strategi-ska-bidra-till-ett-samhalle-fritt-fran-vald-fortryck-och-utnyttjande/

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning av ärendet.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningens sammantagna uppfattning är att motionen innehåller lovvärda förslag till förstärkning av kommunens strategi mot mäns våld mot kvinnor. Förvaltningen vill lämna följande kommentarer:

Framtagande av en samverkansmodell inspirerad av SSPF[2] för att hantera dessa frågor behöver initieras av individ- och arbetsmarknadsförvaltningen (IAF). En reflektion är att det kan vara svårt att skapa utrymme för ytterligare en modell. För att effektivisera kan det kanske vara möjligt att utveckla och bygga på den befintliga samverkansmodellen och inom ramen för SSPF hitta arbetssätt som kan bidra till att identifiera och synliggöra problematiken med mäns våld mot kvinnor. Checklistan IRK (Initial riskbedömning för kriminalitet) används idag inom SSPF. Punkt 6 i checklistan, som handlar om negativa familjerelationer, skulle förslagsvis kunna utvecklas med det perspektivet.

Hur bidrar kultur- och fritidsförvaltningen

Fältassistenterna och fritidsledarna utgör idag en viktig funktion i SSPF. De har ofta redan kontakt med och en relation till de ungdomar som kommer in i SSPF, och kunskap om familjesituationen och kontakt med föräldrar/förälder. Om fältassistenter eller fritidsledare får kännedom om att våld förekommer i hemmet ska detta orosanmälas och hanteras av IAF.

Det ligger inte inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde att arbeta med uppsökande verksamhet riktat till våldsutsatta kvinnor. Det finns bra och etablerade samverkansformer i kommunens geografiska bostadsområden genom trygghetsgrupperna där individ- och arbetsmarknadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, polis och kultur- och fritidsförvaltningen ingår tillsammans med ett antal andra relevanta aktörer, t ex fastighetsbolag. Trygghetsgruppernas arbete och det sociala hållbarhetsarbetet som bedrivs i kommunens prioriterade områden går hand i hand. En trygghetsgrupp ska inte jobba uppsökande, men det kan vara ett forum där frågor om mäns våld mot kvinnor lyfts i de lägesbilder som delas från alla deltagande aktörer.

[2] SSPF står för skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan.

Trygghetsgruppernas uppdrag är också att säkra trygga bostadsområden genom trygghetsvandringar och lägesbilder. Den yttre miljön (belysning, bostadsplanering, skötsel av park och vägar etc.) är viktig för att kvinnor ska känna sig trygga och våga vistas ute i sitt bostadsområde under dygnets alla timmar.

Förvaltningen delar bilden att det behövs ännu mer utbildning i ämnet mäns våld mot kvinnor, och även en metod för uppföljning för att kunna mäta att utbildningsinsatserna leder framåt. Länsstyrelsen har under ett par års tid genomfört en gedigen utbildningsserie om våld och våld i nära relation. Förvaltningens trygghetssamordnare har deltagit i utbildningen.

Styrdokument och juridik

Lagstiftningen har genomgått flera stora förändringar i syfte att stärka skyddet för bland annat för våldsutsatta kvinnor. Några relevanta lagar är:

- Brottsbalk (1962:700)
- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Socialtjänstlag (2025:400)

Ekonomisk hållbarhet

Ett systematiskt arbete för att förebygga och förhindra mäns våld mot kvinnor har förutom de mänskliga och sociala aspekterna också betydelse ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Social hållbarhet

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt jämställdhetsproblem. Våldet tar sig uttryck på olika sätt och innebär ett ansvar för många aktörer i samhället. Att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är ett av Sveriges sju jämställdhetspolitiska delmål[3].

Ekologisk hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring

Inte relevant för ärendet.

[3] https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Förslag till uppföljning

Återkoppling till nämnden efter fullmäktiges beslut.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Missiv

Kommunstyrelsekontoret
Sara Lindblom
Folkhälsosamordnare

2026-07-02

KS-2026-0018

Remissinstanser:
Barn- och utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Mitthem
Stadsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden

Tidigare remissinstans:
Individ- och arbetsmarknadsnämnden

Remiss av motion (M)- Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor

Bakgrund

Moderaterna framför i motionen att mäns våld mot kvinnor ska bekämpas med samma kraft som gängkriminaliteten. I takt med att staten förändrar lagstiftningen och att regeringen beslutat om en Nollvision om mäns våld mot kvinnor behöver även kommunen växla upp sitt arbete för att förhindra och bekämpa våldet. Motionären fortsätter beskriva att kommunen besitter flera verktyg för att både förebygga och ingripa vid risk för våld och att kommunen bär ansvaret för skola, socialtjänst och bostadspolitik och bestämmer över gator och stadsplanering, samt förutsättningarna för lokala myndigheter, företag och ideella verksamheter som alla spelar mer eller mindre avgörande roller i hur samhället ser ut.

Motionärerna föreslår:
Att - inom ramen för kommunens strategi mot mäns våld mot kvinnor utveckla en samverkansmodell inspirerad av SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet) för att tidigt identifiera, stötta och skydda våldsutsatta kvinnor samt identifiera riskbeteenden hos potentiella förövare.

Att – initiera en uppsökande verksamhet riktad till våldsutsatta kvinnor i syfte att sänka trösklarna till stöd, skydd och insatser.

Att – följa upp och vid behov förstärka utbildningsinsatser för personal inom berörda kommunala verksamheter om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation.

Att – uppdra till kommunstyrelsen att utreda hur det kommunala stödet till kvinno- och tjejjourer kan bli mer långsiktigt, stabilt och ändamålsenligt.

2026-07-02

Frågeställningar

Kommunstyrelsen önskar att respektive nämnd och bolag ger sina synpunkter på motionens att-satser och beskriver hur, eller hur man inte, kan vara med och bidra till det som motionären beskriver.

Beskriv och motivera bakgrunden till ert ställningstagande.

Inlämningstid

Svaret ska ha kommit in till kommunstyrelsekontoret senast 2026-11-02.
Svaret ska lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. word) per e-post till kommunstyrelsen@sundsvall.se med kopia till sara.lindblom@sundsvall.se.
Ange diarienummer KS-2026-0018 i ämnesraden.

Ärendets fortsatta handläggning

Motionen behandlas i kommunfullmäktige 2027-01-25

Vänliga hälsningar
Sara Lindblom
Folkhälsosamordnare
Avdelning Kommunstyrelsekontoret

SUNDSVALLS KOMMUN
Kommunstyrelsen
2026 -01- 26
KS-2026-00181

Moderaterna Sundsvall

Motion (M)

Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor ska bekämpas med samma kraft som gängkriminaliteten. Sveriges regering har beslutat om en nollvision om mäns våld mot kvinnor. Staten tar nu ett stort ansvar i att förändra lagar för att skydda kvinnor från farliga personer, i huvudsak män. Stora förändringar görs i central lagstiftning, i myndigheters uppdrag samt i synen på fysiskt, ekonomiskt och psykiskt våld i alla dess former och miljöer. Fokus går från gärningsmännens berättelser till brottsoffrets bästa.

I takt med regeringens arbete mot våldet behöver också Sundsvalls kommun växla upp sitt. Kommunen besitter flera verktyg för att både förebygga och ingripa vid risk för våld. Vi bär ansvaret för skola, socialtjänst och bostadspolitik. Vi bestämmer över gator och stadsplanering, samt förutsättningarna för våra lokala myndigheter, företag och ideella verksamheter som alla spelar mer eller mindre avgörande roller i hur vårt samhälle ser ut.

I Sundsvall har vi SSPF – ett samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet. SSPF-samverkan sker när ett barn identifieras löpa risk för kriminalitet, missbruk, röra sig i olämpliga miljöer eller ha hög frånvaro i skolan. Samma och kanske fler aktörer bör med fördel inom en liknande samverkansmodell arbeta även för våldsutsatta kvinnor. Dels vid identifiering av beteenden, tendenser och mönster hos kvinnor som eventuellt är utsatta för olika former av våld eller terror, men även för män som tyder på riskbeteenden. Sundsvalls kommun genom en SSPF-modell ska kunna hitta, stötta och skydda utsatta kvinnor, men också identifiera män som är eller riskerar bli farliga för samhället.

Moderaterna tycker att Sundsvalls kommun ska initiera ett arbete med uppsökande verksamhet för att fånga upp och ge ökat stöd till våldsutsatta kvinnor. Vi bör, inom ramen för Sundsvalls kommuns strategi om mäns våld mot kvinnor, följa upp utbildningsinsatser för personal i berörda verksamheter. Idag bedrivs en stor del av stödet till våldsutsatta kvinnor på ideell basis via kvinnojourer. Vi vill att kommunen ser över och utreder hur det kommunala stödet till kvinno- och tjejjourerna kan bli mer långsiktigt och utökas. Dessa föreningar är inte vilka föreningar som helst – de är en del i vad som bör betraktas som grundläggande välfärd.

Moderaterna Sundsvall

. ***Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta***

att inom ramen för Sundsvalls kommuns strategi mot mäns våld mot kvinnor utveckla en samverkansmodell, inspirerad av SSPF, för att tidigt identifiera, stötta och skydda våldsutsatta kvinnor samt identifiera riskbeteenden hos potentiella förövare,

att initiera en uppsökande verksamhet riktad till våldsutsatta kvinnor, i syfte att sänka trösklarna till stöd, skydd och insatser,

att följa upp och vid behov förstärka utbildningsinsatser för personal inom berörda kommunala verksamheter om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation, samt

att uppdra åt kommunstyrelsen att utreda hur det kommunala stödet till kvinno- och tjejjourer kan göras mer långsiktigt, stabilt och ändamålsenligt.

Viktoria Jansson (M)
Oppositionsråd

Signe Weiss (M)
Gruppledare

Cecilia Backlund (M)
Vice gruppledare

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 76 Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

(KFN-2026-00484-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00484-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Ärendet

2022 kom lagen Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Hösten 2025 erhöll alla förvaltningar och bolag inom Sundsvalls kommun en förfrågan om hur en jobbar med konsultation idag. Dessa riktlinjer är framtagna utifrån remissvaren och färdigställda i ett dokument kallat *Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.* Förslaget på rutin har nu skickats till nämnden och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00484-2) - Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket
- Bilaga - Rutin samisk konsultationsrätt Sundsvalls kommun 2026-05-22
- Bilaga - Missiv samisk konsultationsrätt 2026-05-22

– – – –

Sundsvalls kommun	Tjänsteskrivelse	1(3)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-08-11	KFN-2026-00484-2
Carina Möllerberg		
Kultursekreterare Scenservice		

Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00484-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Ärendet

2022 kom lagen Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Hösten 2025 erhöll alla förvaltningar och bolag inom Sundsvalls kommun en förfrågan om hur en jobbar med konsultation idag. Dessa riktlinjer är framtagna utifrån remissvaren och färdigställda i ett dokument kallat *Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.* Förslaget på rutin har nu skickats till nämnden och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Bakgrund

Bakgrunden till lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket (ofta kallad konsultationslagen) bottnar i internationell rätt, kritik från globala granskningsorgan samt ett långvarigt politiskt arbete för att stärka samers rätt till självbestämmande och inflytande som urfolk.

Den framtagna rutinen ska bidra till att kommunen lever upp till kraven i Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Syftet med konsultationen är att ge samerna möjlighet att delta i beslut som kan påverka deras språk, kultur, näringar eller ställning som urfolk. Med beslut menas normbeslut och förvaltningsbeslut. Rutinen gäller för samtliga nämnder, förvaltningar och kommunala bolag i Sundsvalls kommun.

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen har tagit del av rutinen och har utifrån kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde inget att anföra ur ett övergripande perspektiv. En arbetsgrupp i förvaltningen bestående byggnadsantikvarie, kultursekreterare barn och unga och demokratisamordnare har övervägt olika perspektiv på rutinen, såsom barnperspektiv, kulturmiljöhänsyn och demokrati, samt andra relevanta hänsyn och bedömer att rutinen uppfyller dessa.

Förvaltningen vill dock uppmärksamma kommunstyrelsekontoret på att rutinen hänvisar till den äldre Socialtjänstlagen och att detta bör justeras i det slutliga dokumentet.

Kultursekreterare som handlagt remissen hade vid framtagandet av rutinen tjänsten som minoritetessamordnare vid kommunstyrelsekontoret och har varit med och tagit fram rutinen.

Styrdokument och juridik

- Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.
- Plan- och bygglag (2010:900).
- Miljöbalk (1998:808).
- Kommunallag (2017:725).
- Förvaltningslag (2017:900).
- Skollag (2010:800).
- Tryckfrihetsförordning (1949:105).
- Socialtjänstlag (2025:400)
- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Ekonomisk hållbarhet

Sundsvalls kommun erhåller statliga medel för att finansiera aktiviteter inom ramen för arbetet med samisk förvaltningskommun. Det finns även en kommunal pott som finansieras via kommunstyrelsekontoret.

Social hållbarhet

Arbetet i sig innebär social hållbarhet, med hänsyn till urfolket samerna.

Ekologisk hållbarhet

Konsultationsrätten innebär rätten att erhålla konsultation vad rör åtgärder kring samernas renbetesmarker i Sundsvalls kommun.

Landsbygdssäkring

Konsultationsrätten innebär ett förstärkt skydd för samernas rättigheter kopplat till riksintresset renbetsområden samt rättigheter till det immateriella kulturarvet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsenkontoret för vidare hantering.

Förslag till uppföljning

Återkoppling till nämnden efter fullmäktiges beslut i frågan.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Rutin

Dokumentansvarig: Minoritetsansvarig, Samhällsutveckling och social hållbarhet	**Dokumentdatum:** 2026-05-22
Godkänd av:	**Reviderad:**

Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

1. Syfte och omfattning

Denna rutin ska bidra till att kommunen lever upp till kraven i Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Syftet med konsultationen är att ge samerna möjlighet att delta i beslut som kan påverka deras språk, kultur, näringar eller ställning som urfolk.

Med beslut menas normbeslut och förvaltningsbeslut.

Rutinen gäller för samtliga nämnder, förvaltningar och kommunala bolag i Sundsvalls kommun.

1.1. Grundläggande utgångspunkter

Konsultation ska ske när en åtgärd kan beröra samiska rättigheter eller andra samiska intressen och kan få särskild betydelse för det samiska folket. Bedömningen ska utgå från åtgärdens omfattning, varaktighet samt dess påverkan på möjligheten att utöva samiska näringar, språk eller kultur. Därutöver gäller följande:

- Konsultation ska ske innan beslut fattas,
- Konsultation ersätter inte samråd enligt annan lagstiftning,
- Konsultation ska genomföras i god anda med ambition att nå ömsesidig förståelse och, om möjligt, enighet,
- Konsultation innebär inte att samiska företrädare blir sakägare eller får klagorätt,
- Samebyar företräder sina egna rättigheter, medan Sametinget företräder allmänna samiska intressen.

2. Hur initieras konsultation?

Rutinen kan tillämpas på två sätt.

2.1. Kommunen begär konsultation

1. Ett ärende med särskild betydelse för urfolket samerna skickas ut till konsultationsparter för konsultationsförfrågan.
2. Ärendet ges en skälig svarstid, konsultationsparterna svarar ja eller nej på förfrågan.
3. Om svaret är nej fortlöper kommunens planering för projektet/planen som innan.
4. Om svaret är ja genomförs en konsultation med de inblandade parterna.

2.2. Urfolket begär konsultation

1. En konsultationsförfrågan skickas in till ansvarig förvaltning/kommunen.
2. Förfrågan diarieförs samt svar.
3. Förvaltningen måste besvara konsultationen och inom skälig svarstid.
4. Konsultation genomförs.

2.3. Ansvar

Kommunens förvaltningar och bolag ansvarar själva för

- att ta kontakt med konsultationsparterna i ärenden som berör samiska intressen,
- att rutinen integreras i deras arbetssätt och genomförs korrekt, samt
- att dokumentationen hanteras på rätt sätt.

Personen med ansvar för nationella minoritetsfrågor på avdelning Samhällsutveckling och social hållbarhet ansvarar för att rutinen finns tillgänglig för kommunens förvaltningar och bolag och bistår med hjälp i processen om så önskas.

3. Tillämpning – gemensam för kommunens verksamheter

Denna rutin tillämpas gemensamt inom kommunens samtliga verksamhetsområden. Skillnader i lagstiftning och arbetsprocesser hanteras genom samma grundprinciper, men med anpassning till ärendets art och omfattning.

3.1. Identifiering av berörda samiska intressen

Bedömningen utgår från om åtgärden berör områden eller verksamheter där samiska rättigheter utövas, exempelvis rennäring, betesmarker, mark- och vattenanvändning eller samiska kulturmiljöer. Som stöd kan riksintresse för rennäring, samebyarnas betesmarker samt Sametingets kartunderlag användas.

3.2. Val av konsultationspart

- **Samebyar** ska kontaktas när åtgärden berör deras områden eller rennäringsutövning, särskilt när de även berörs som sakägare enligt annan lagstiftning.
- **Sametinget** ska konsulteras i frågor som rör allmänna samiska intressen eller när åtgärden kan få bredare betydelse för det samiska folket.
- I vissa ärenden kan både samebyar och Sametinget vara aktuella.

3.3. Anpassning till ärendetyp

Konsultation kan aktualiseras inom olika typer av ärenden, exempelvis:

- strategiska dokument och planer, såsom översiktsplaner eller större planeringsunderlag
- fastighetsbildningsåtgärder eller anläggnings- och ledningsåtgärder utom plan
- projekt och investeringar som innebär ny eller ändrad mark- och vattenanvändning

Konsultation behöver normalt inte ske vid mindre åtgärder med begränsad påverkan, eller när konsultation redan genomförts inom ramen för en tidigare prövning.

4. Genomförande av konsultation

Genomförandet av rutinen innebär att konsultationer med samiska parter planeras, genomförs, dokumenteras och arkiveras på ett korrekt och likvärdigt sätt.

4.1. Beskrivning av arbetsgång

1. Konsultationsparterna kontaktas av kommunen och ges skälig tid att svara på begäran.
2. Förutsättningarna skall vara lika för alla parter. Med förutsättningar menas tidpunkt, plats och information för beslut.
3. All nödvändig information skall finnas tillgänglig för alla inblandade cirka en månad innan tidpunkten för konsultationen.
4. Under tidpunkten för konsultationen skall dokumentation ske löpande, allas frågor samt kommentarer skall dokumenteras och besvaras.
5. Om fler möten krävs skall detta dokumenteras och beslutas under sittande möte.
6. När en konsultation avslutas skall dokumentation samlas in och sammanställas. Alla parters åsikter skall framgå tydligt, oavsett om en överenskommelse nåtts eller inte.
7. Alla parter skall få ta del av den sammanställda dokumentationen efter slutförd konsultation. En konsultation behöver inte mynna ut i en överenskommelse mellan parterna.
8. Om en överenskommelse inte nås ska det framgå tydligt varför inte detta varit möjligt.

4.2. Praktiskt genomförande

- Konsultationsförfrågan ska innehålla en beskrivning av ärendet, relevanta handlingar och en redogörelse för hur samiska intressen kan beröras.
- Samiska företrädare ges möjlighet att välja skriftlig eller muntlig konsultation.
- All kommunikation och genomförd konsultation ska dokumenteras och diarieföras i ärendet.

4.2.1. Förbereda

Information om ärendet med tillhörande handlingar ska skickas till de konsulterande parterna i god tid före svarstiden för konsultationsförfrågan går ut. Man brukar räkna ca 1 månad. Kommunen måste säkerställa att tidsramen för information och svarstid är skälig, detta kräver att kommunen planerar processen utifrån en utökad tidsram för genomförande och slutförande av konsultation.

Inför en konsultation ska förvaltningarna besluta vilka som deltar. Det är viktigt att nyckelpersoner finns på plats för att besvara frågor och ta till sig information.

Mötet skall ske på en plats och tidpunkt som fungerar för urfolket. Det kan med fördel genomföras digitalt alternativt via ett hybridmöte för att tillgängliggöra mötet för alla inblandade. Konsultationen kan också genomföras skriftligen och kräver inte alltid ett möte.

Förvaltningen ansvarar för att handlingar och information finns tillgängliga, samt dokumentationen av dialog kring sagda handlingar.

4.2.2. Rapportering och arkivering

Rapportering om konsulterade ärenden skall rapporteras till nationellaminoriteter@sundsvall.se och sedan diarieföras.

All dokumentation skall diarieföras i kommunens diarieföringssystem Public 360.

Bilaga: Samebyar och konsultationskontakter i Sundsvalls kommun

Samebyar i Sundsvalls kommun

Sundsvalls kommun har fem samebyar verkande inom kommunens gränser. Dessa är:

◆ Jijnjevaerie sameby

Jijnjevaerie sameby (tidigare Jiingevaerie) är en fjällsameby i Jämtlands län. Samebyns åretruntmarker ligger i Krokoms kommun, medan vinterbetesmarker finns i flera kommuner, däribland Kramfors, Härnösand, Timrå, Sundsvall, Ånge och Sollefteå.

Jiingevaerie - Sametinget
Karta över årstidsland för Jijnjevaerie sameby - Sametinget

◆ Jovnevaerie sameby

Joevnevaerie sameby är en fjällsameby i Jämtlands län med åretruntmarker i Krokoms kommun och vinterbetesmarker i flera kommuner, däribland Sundsvall, Ånge och Bräcke.

Jovnevaerie - Sametinget

Karta över årstidsland för Jovnevaerie sameby - Sametinget

◆ Ohredahke sameby

Ohredahke sameby är en fjällsameby i Jämtlands län med åretruntmarker i Strömsunds kommun och vinterbetesmarker i flera kommuner, däribland Sundsvall, Härnösand och Timrå.

Ohredahke - Sametinget

Karta över årstidsland för Ohredahke sameby - Sametinget

◆ Raedtievaerie sameby

Raedtievaerie sameby är en fjällsameby i Jämtlands län med åretruntmarker i Strömsunds kommun och vinterbetesmarker i flera kommuner, däribland Sundsvall, Kramfors och Härnösand.

Raedtievaerie - Sametinget

Karta över årstidsland för Raedtievaerie sameby - Sametinget

◆ Voernese sameby

Voernese sameby (tidigare Frostviken norra) är en fjällsameby i Jämtlands län med åretruntmarker i Strömsunds kommun och vinterbetesmarker i flera kommuner, däribland Sundsvall, Timrå och Härnösand.

Voernese - Sametinget

Karta över årstidsland för Voernese sameby - Sametinget

Kontaktuppgifter

Samebyarna ska alltid kontaktas vid konsultationer som berör deras områden. Mer information om alla samebyar finns på www.sametinget.se.

För att nå samebyarna kan det behövas mer än ett mail. För att säkerställa att en förfrågan har kommit fram är det ofta bäst att även kontakta dem via telefon. Aktuella nummer och adresser finns via följande länk: Kontaktuppgifter till samebyarna.

För att se samebyarnas specifika områden kan ni använda Kartor som underlag för planer - Sametinget.se. För en fullständig bild av markanvändningen finns även Renbruksplaner (RBP). Dessa planer är samebyarnas egendom och måste beställas; de får inte delas mellan förvaltningar eller myndigheter. Leverans av beteslandsindelning hanteras via Sametinget: Leverans av beteslandsindelning - Sametinget.se.

Andra konsultationsparter i Sundsvalls kommun är:

- Sametinget: Konsultation med Sametinget - Sametinget.se
- SSR: Handläggningsrutin för konsultation med SSR – Svenska Samernas Riksförbund
- Noerthenestie, Västernorrlands sameförening: https://www.noerhtenaestie.com/
- Stiftelsen Gaaltije-Saemien Museume: Kontakt - Gaaltije

Relaterade dokument

1. Konsultation med Sametinget - vägledning för kommuner och regioner
2. Checklista konsultationsordning

Lagar och förordningar

Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket | Sveriges riksdag
Plan- och bygglag (2010:900) | Sveriges riksdag
Miljöbalk (1998:808) | Sveriges riksdag
Kommunallag (2017:725) | Sveriges riksdag
Förvaltningslag (2017:900) | Sveriges riksdag
Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag
Tryckfrihetsförordning (1949:105) | Sveriges riksdag
Socialtjänstlag (2001:453) | Sveriges riksdag
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster | Sveriges riksdag

Sundsvalls kommun

Missiv

Kommunstyrelsekontoret
Carina Möllerberg
Samordnare nationella minoriteter
(tillfälligt uppdrag)

2026-05-22 KS-2025-00906

Remissinstanser:
Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Individ- och arbetsmarknadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljönämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Lantmäterinämnden
Överförmyndarnämnden Mitt
Valnämnden
Medelpads räddningsförbund
Mitthem AB
Mittsverige vatten och avfall AB
Norra Kajen Exploatering AB
Regionala kollektivmyndigheten
Reko AB
Scenkonst Västernorrland AB
Servanet
Skifu AB
Stadsbacken AB
Sundsvall Elnät AB
Sundsvall Energi AB
Sundsvall Oljehamn AB
Sundsvall Hamn AB
Sundsvall Timrå Airport
Sundsvall Vatten AB
Sametinget
Noerhtenaestie/Västernorrlands sameförening
Stockholms länsstyrelse

Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

Bakgrund

2022 kom lagen Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Hösten 2025 erhöll alla förvaltningar och bolag inom Sundsvalls kommun en förfrågan om hur en jobbar med konsultation idag.

Dessa riktlinjer är framtagna utifrån remissvaren och färdigställda i ett dokument kallat *Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.*

Förslaget på rutin är bifogad detta missiv.

Frågeställningar

Kommunstyrelsekontoret tar tacksamt emot synpunkter rutinen.

Inlämningstid

Remissvar skickas via e-post till kommunstyrelsen kommunstyrelsen@sundsvall.se senast den **4 september 2026.**
Ange diarienummer KS-2025-00906.

Ärendets fortsatta handläggning

Ärendet behandlas i kommunfullmäktige under hösten 2026.

Vid frågor eller synpunkter

Carina Möllerberg
Samordnare nationella minoriteter (tillfälligt uppdrag)
carina.mollerberg@sundsvall.se

Bilaga:
Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 77 Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun

(KFN-2026-00485-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00485-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun.

Ärendet

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar kommuner för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete, samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll. Ett förslag till riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun har skrivits fram och har skickats till nämnder och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00485-2) - Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun
- Bilaga - Mål och riktlinjer nationella minoriteter 2026-05-22
- Bilaga - Missiv riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter 2026-05-22.

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(3) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-08-11	KFN-2026-00485-2
Carina Möllerberg		
Kultursekreterare, Scenservice		

Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00485-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun.

Ärendet

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar kommuner för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete, samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll. Ett förslag till riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun har skrivits fram och har skickats till nämnder och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Bakgrund

Syftet med riktlinjerna och dess mål är att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter inom förvaltningsområdet. Mål och riktlinjer ska vara vägledande för kommunens nämnder, förvaltningar och verksamheter i att efterfölja lagstiftningen och därmed säkerställa skyddet för att främja de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter.

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen har tagit del av riktlijerna och har utifrån kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde inget att anföra ur ett övergripande perspektiv. En arbetsgrupp i förvaltningen bestående byggnadsantikvarie, kultursekreterare barn och unga och demokratisamordnare har övervägt olika perspektiv på riktlinjerna som barnperspektiv, kulturmiljöhänsyn och demokrati, samt andra relevanta hänsyn och bedömer att riktlinjerna uppfyller dessa.

Förvaltningen vill dock uppmärksamma kommunstyrelekontoret på följande språkliga formulering:
:
På sidan 6 i riktlinjen, andra punkten ändra formuleringen så att det framgår att riktlinjen riktar sig till verksammma i Sundsvalls kommun, inte alla medborgare. Förslagsvis genom att formulera första medningen till: *Riktlinjerna avser Sundsvalls kommuns arbete gentemot alla folkbokförda medborgare i Sundsvalls kommun som identifierar sig med någon av de nationella minoriteterna och urfolket samerna (så kallad självidentifikation).*

Kultursekreteraren som handlägt remissen hade vid framtagandet av riktlinjerna tjänsten som minoritetessamordnare vid kommunstyrelsekontoret varit med och tagit fram riktlinjerna.

Styrdokument och juridik

- Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).
- Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2).
- Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).
- Språklagen (2009:600)
- Förordningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:1299).
- Skollagen (2010:800)
- Socialtjänstlagen (2025:400)
- Biblioteksslagen (2013:801)
- Propositionen (2017/18:199) En stärkt minoritetspolitik
- Propositionen (2008/2009:158) Från erkännande till egenmakt
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket

(2022:66).
- Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197).
- Diskrimineringslagen (2008:567).

Ekonomisk hållbarhet
Medel för aktiviteter kopplat till arbetet med nationella minoriteter tillhandahålls av kommunstyrelsen och belastar inte kultur- och fritidsnämndens budget.

Social hållbarhet
Arbetet med nationella minoriteters språk och kultur och rättigheter är ett viktigt arbete för social hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet
Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring
Riktlinjerna omfattar hela Sundsvalls kommun, stad som landsbygd.

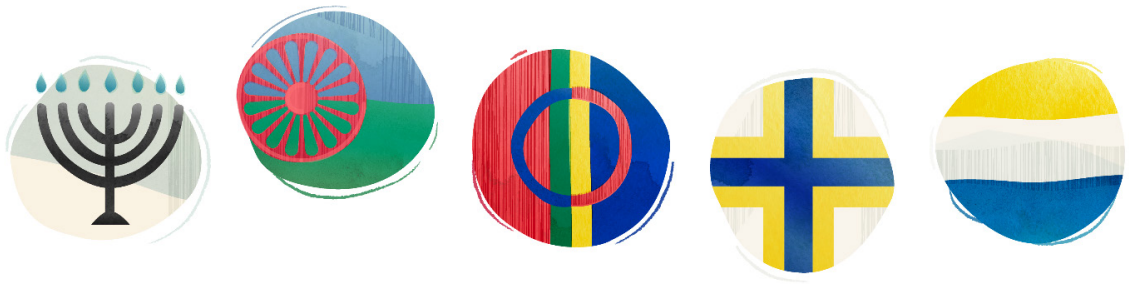
Beslutet skickas till
Kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Förslag till uppföljning
Återkoppling till nämnden efter kommunfullmäktiges beslut i frågan.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Mål och riktlinjer – för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Sundsvalls kommun

Innehåll……..2

Inledning.....3

Syftet och målsättning 3

Rättslig reglering.....3

Nationell lagstiftning 4

Sundsvalls kommuns arbete med nationella minoriteter.....5

Källor.....7

Bilaga 1: Checklista för konsultation enligt lag 2022:66

Bilaga 2: Checklista för samrådet enligt lag 2009:724

Inledning

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar Sundsvalls kommun för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll. I Sundsvalls kommuns mål och riktlinjer för arbetet med Sveriges fem nationella minoriteter framgår hur kommunen ska arbeta för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter i relation till gällande lagstiftning. De nationella minoriteterna utgörs av judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samer. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och de samiska språken. För att avgöra vem som tillhör en nationell minoritet i Sverige tillämpas principen om självidentifikation. Denna innebär att det är individen som själv bestämmer om hen tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna eller inte.

Syftet och målsättning

Syftet med mål och riktlinjerna är att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter inom förvaltningsområdet. Mål och riktlinjer ska vara vägledande för kommunens nämnder, förvaltningar och verksamheter i att efterfölja lagstiftningen och därmed säkerställa skyddet för att främja de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter. Målet är att utveckla och säkerställa hållbara arbetsformer för det nationella minoritetsarbetet inom Sundsvalls kommun i samverkan med de nationella minoriteterna och urfolket samerna. För att nå målet förutsätts dialog med de nationella minoriteterna inom förvaltningsområdet genom bland annat samråd och konsultation (gäller urfolket samerna) i enlighet med gällande lagstiftning.

Rättslig reglering

Europarådets ramkonvention Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter utgör ett centralt styrdokument när det gäller insatser kopplade till nationella minoritetsgrupper. I ramkonventionen framgår att skyddet av de nationella minoriteternas rättigheter ska betraktas som en viktig del i att realisera de mänskliga rättigheterna. Av minoritetslagen framgår att Sverige har gjort åtaganden om att leva upp till bestämmelserna i ramkonventionen för de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Det innebär att minoritetslagen ska tolkas och tillämpas i enlighet med ramkonventionens bestämmelser om mänskliga rättigheter för nationella minoriteter. Syftet med bestämmelserna är att personer som tillhör nationella minoriteter ska uppnå effektiv jämlikhet med personer som tillhör majoriteten (artikel 4.2 ramkonventionen).

Sverige ratificerade Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk år 1999. År 2000 utsågs minoritetspolitiken till specifikt politikområde i Sverige. Under 2009 lades en ny minoritetspolitisk strategi fram av regeringen med fokus på bevarande av minoritetsspråken, förstärkning av de nationella minoriteternas inflytande och aktivt arbete för att motverka utsatthet och diskriminering.

Nationell lagstiftning

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och språklagen (2009:600) anger vilka de nationella minoriteterna och minoritetsspråken är samt de nationella minoriteternas rättigheter. Enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket är Sundsvalls kommun ansvarig för att konsultera urfolket samer innan beslut fattas som kan få särskild betydelse för samerna. Regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner ska konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Det finns även bestämmelser om nationella minoriteter i skollagen (2010:800) och i socialtjänstlagen (2025:400) samt i förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Vidare utgör diskrimineringslagen (2008:567) och barnkonventionen en viktig del i arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar Sundsvalls kommun för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll. Sundsvalls kommun ingår i förvaltningsområde för finska,

och samiska och i enlighet med gällande lagstiftning har kommunen ett särskilt ansvar för de minoritetsspråk som ingår i förvaltningsområdet.

Av lagstiftningen framgår att Sundsvalls kommun har ett ansvar för:

• att motverka diskriminering av och utsatthet för de nationella minoriteterna i enlighet med diskrimineringslagen (2008:567).

• att skydda och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) samt språklagen (2009:600).

• att ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

• att främja utvecklingen av barns kulturella identitet och användningen av minoritetsspråket i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

• att genomföra samråd med de nationella minoriteterna utifrån en strukturerad dialog att i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

• att särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

• att om behovet är betydande, erbjuda äldreomsorg och förskola helt eller i väsentlig del på de nationella minoritetsspråk som Sundsvalls kommun ingår förvaltningsområde för i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Sundsvalls kommuns arbete med nationella minoriteter

Framtagande av mål och riktlinjer för Sundsvalls kommuns arbete med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter sker dels genom konsultation med urfolket samerna, dels genom samråd med minoriteterna i enlighet med bestämmelserna om konsultation om frågor som rör det samiska folket (2022:66) samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

• Riktlinjerna gäller för samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter inom Sundsvalls kommun.

• Riktlinjerna omfattar alla folkbokförda medborgare i Sundsvalls kommun som identifierar sig med någon av de nationella minoriteterna och urfolket samerna (så kallad självidentifikation). Sundsvalls kommun verkar vidare för att tillsammans med de nationella minoriteterna utveckla formerna för strukturerad dialog genom samråd. Ett syfte med samråden är att ta reda på vilka behov de nationella minoriteterna har så att kommunen aktivt kan främja de nationella minoriteterna möjlighet att bevara sina språk och kulturer.

Utifrån att Sundsvalls kommun ingår i förvaltningsområde för finska och samiska innebär det att kommunen har särskilda skyldigheter vad gäller att informera om förskoleplats samt bistånd inom äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken. Sundsvalls kommun ska inom ramen för sådan service och omsorg som erbjuds även beakta äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Vidare ska kommunen vid betydande behov av detta, erbjuda förskola och äldreomsorg helt eller delvis, på något av de nationella minoritetsspråken finska och samiska språken. De nationella minoriteterna har förstärkta rättigheter avseende modersmålsundervisning som regleras i skollagen (2010:800). Rätten innebär att det inte finns krav på förkunskaper eller att språket används dagligen. Sundsvalls kommun är som skolhuvudman skyldig att anordna modersmålsundervisning om en elev efterfrågar undervisning på sitt minoritetsspråk. Sundsvalls kommun har därmed skyldighet att erbjuda barn tillhörande de nationella minoriteterna modersmålsundervisning samt att informera vårdnadshavare om denna rättighet. Mål och riktlinjerna innebär vidare att:

• Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska ge de nationella minoriteterna och urfolket samerna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem, och så långt som möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

• Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska i enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som det samiska folket, konsultera urfolket samer i ärenden som kan få särskild betydelse för dem.

• Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur.

Styrning, genomförande och uppföljning av Mål och riktlinjerna för det nationella monoritetsarbetet beslutas av kommunstyrelsen i Sundsvalls kommun. Nämnderna har inom sina respektive områden ett ansvar för att verksamheten bedrivs enligt bestämmelser i lag och annan författning liksom kommunens mål och riktlinjer för

arbetet med de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Kommunstyrelsen ansvarar för att ha uppsikt över att så sker. Kommunstyrelsen ansvarar för att dokumentation som begärs in av de uppföljande myndigheterna, Länsstyrelsen (MUFC 2026-01-01) och Sametinget, inkommer till respektive myndighet.

Uppföljning av riktlinjernas följsamhet görs kontinuerligt genom samverkan med berörda förvaltningar. Samordnarna leder detta arbete. Översyn, samt eventuell revidering, görs vid behov och i samråd med de nationella minoriteterna.

Källor

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2)

Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3)

Språklagen (2009:600)

Förordningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:1299)

Skollagen (2010:800)

Socialtjänstlagen (2025:400)

Bibliotekslagen (2013:801)

Propositionen (2017/18:199) En stärkt minoritetspolitik

Propositionen (2008/2009:158) Från erkännande till egenmakt

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket (2022:66)

Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Sundsvalls kommun

Missiv

Kommunstyrelsekontoret
Carina Möllerberg
Samordnare Nationella minoriteter
(tillfälligt uppdrag)

2026-05-22 KS-2026-00237

Remissinstanser:
Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Individ- och arbetsmarknadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljönämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Lantmäterinämnden
Överförmyndarnämnden Mitt
Valnämnden
Medelpads räddningsförbund
Mitthem AB
Mittsverige vatten och avfall AB
Norra Kajen Exploatering AB
Regionala kollektivmyndigheten
Reko AB
Scenkonst Västernorrland AB
Servanet
Skifu AB
Stadsbacken AB
Sundsvall Elnät AB
Sundsvall Energi AB
Sundsvall Oljehamn AB
Sundsvall Hamn AB
Sundsvall Timrå Airport
Sundsvall Vatten AB
Sametinget
Noerhtenaestie/Västernorrlands sameförening
Stockholms länsstyrelse

Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun

Bakgrund

Krav på riktlinjer och mål för arbetet med nationella minoriteter i Sverige styrs primärt av **Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk**. Alla kommuner och regioner är skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete för att säkerställa de rättigheter

2026-02-18

som tillhör samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter saknas i Sundsvalls kommun.

Frågeställningar

Med denna remissrunda avses att få synpunkter på förslag till riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter innan de ska antas av fullmäktige under hösten 2026.

Inlämningstid

Yttranden skickas via e-post till kommunstyrelsen kommunstyrelsen@sundsvall.se senast den **4 september 2026**.
Ange ärendenummer KS-2026-00237.

Ärendets fortsatta handläggning

Riktlinjer behandlas i kommunfullmäktige under hösten 2026.

Vid frågor eller synpunkter

Carina Möllerberg, samordnare nationella minoriteter (tillfälligt uppdrag)
carina.mollerberg@sundsvall.se

Bilaga:
Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 78 Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott

(KFN-2026-00538-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fastställa följande sammanträdesdagar för nämnden 2027: 27 januari, 24 februari, 24 mars, 21 april, 19 maj, 16 juni, 22 september, 20 oktober, 17 november och 15 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för nämnden 2028: 26 januari, 23 februari, 22 mars, 19 april, 24 maj, 21 juni, 20 september, 18 oktober, 15 november och 13 december.

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att fastställa följande sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2027[1]: 10 februari, 10 mars, 7 april, 5 maj, 2 juni, 8 september, 6 oktober, 3 november och 1 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2028: 12 januari, 9 februari, 8 mars, 5 april, 10 maj, 7 juni, 6 september, 4 oktober, 1 november och 29 november.

Ärendet

Förvaltningen ger i detta ärende förslag på sammanträdesdagar för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott för 2027. För att underlätta planering ges även förslag på preliminära sammanträdesdagar för 2028.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till

[1] Inget sammanträde för arbetsutskottet i januari då nämnden väljer ledamöter och ersättare till utskottet vid sammanträdet den 27 januari.

beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00538-1) - Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott.

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(3)
	Datum	Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-08-27	KFN-2026-00538-1
Karin Mattisson		
Nämndsekreterare, staben		

Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att fastställa följande sammanträdesdagar för nämnden 2027: 27 januari, 24 februari, 24 mars, 21 april, 19 maj, 16 juni, 22 september, 20 oktober, 17 november och 15 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för nämnden 2028: 26 januari, 23 februari, 22 mars, 19 april, 24 maj, 21 juni, 20 september, 18 oktober, 15 november och 13 december.

Förvaltningen föreslår arbetsutskottet besluta

att fastställa följande sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2027[1]: 10 februari, 10 mars, 7 april, 5 maj, 2 juni, 8 september, 6 oktober, 3 november och 1 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2028: 12 januari, 9 februari, 8 mars, 5 april, 10 maj, 7 juni, 6 september, 4 oktober, 1 november och 29 november.

Ärendet

Förvaltningen ger i detta ärende förslag på sammanträdesdagar för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott för 2027. För att underlätta planering ges även förslag på preliminära sammanträdesdagar för 2028.

[1] Inget sammanträde för arbetsutskottet i januari då nämnden väljer ledamöter och ersättare till utskottet vid sammanträdet den 27 januari.

Bakgrund

Förvaltningen ger inför kommande år kultur- och fritidsnämnden förslag på sammanträdesdagar att ta ställning till. Då kommunens gemensamma reglemente fastslår att utskott sammanträder på den dag och tid som varje utskott bestämmer ger förvaltningen även förslag på sammanträdesdagar för arbetsutskottet att ta ställning till.[2]

Ärendets tidigare handläggning

Sammanträdesdagar 2026 med plan för 2027 för kultur- och fritids-nämnden och dess arbetsutskott (KFN-2025-00696-1).

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen ger nämnden förslag på sammanträdesdagar för kommande år men även förslag på preliminära sammanträdesdagar för 2028. Detta för att kunna ha en framförhållning i planeringen i förvaltningen och nämnden.

Enligt det gemensamma reglementet för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun ska ett utskott sammanträda på den dag och tid som varje utskott bestämmer. För att bespara förvaltningen och nämnden arbetet med två beslutsärenden så har förvaltningen skrivit ihop förslagen till beslut för nämnden och arbetsutskottet. De sista två att-satserna ovan är därför enbart för kännedom för nämnden.

Förra året tog kultur-och fritidsnämnden beslut om preliminära sammanträdesdagar för nämnden 2027[3]. Likaså togs beslut i arbetsutskottet om preliminära sammanträdesdagar för 2027[4].

---

[2] Gemensamt reglemente för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun – fastställt av KF 2022-09-26 (revideras 2024-03-25), gemensamma bestämmelser, § 30
[3] Kultur- och fritidsnämnden 2025-11-19 § 101 - Sammanträdesdagar 2026 med plan för 2027 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott (KFN-2025-00696-1).
[4] Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 2024-11-05 § 74 - Sammanträdesdagar 2026 med plan för 2027 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott (KFN-2025-00696-1).

Styrdokument och juridik

Gemensamt reglemente för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun, fastställt av KF 2022-09-26, reviderat 2024-03-25.

Ekonomisk hållbarhet

Inte relevant för detta ärende.

Social hållbarhet

Inte relevant för detta ärende.

Ekologisk hållbarhet

Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring

Inte relevant för ärendet.

Beslutet skickas till

Beslutet skickas för kännedom till kommunstyrelsen.

Förslag till uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(2) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-28	KFN-2023-00023-36
Karin Mattisson		
Nämndsekreterare, staben		

Valärende - ny ersättare i kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott och konstutskott

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet till nämnden utan eget förslag till beslut.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträdet 2026-08-17 att bevilja Robin Zetterbergs (C) avsägelse som ledamot i kultur- och fritidsnämnden. Robin Zetterberg var även ersättare i kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott och konstutskott. Nämnden måste därför utse ny ersättare i dessa utskott.

Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden har två utskott, arbetsutskottet och konstutskottet. Nämnden utser ledamöter och ersättare till dessa utskott.

Ärendets tidigare handläggning

Beslut i kommunfullmäktige 2026-08-17 § 153 - Valärenden - augusti (KS-2026-00010-28).

Förvaltningens överväganden

Då det är nämnden som ska utse ledamöter och ersättare till sina utskott lämnar förvaltningen detta ärende till nämnden utan eget ställningstagande.

Styrdokument och juridik

Regler för utskott går att finna i nämndens delegationsordning[1] och i det gemensamma reglementet för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun[2].

Ekonomisk hållbarhet

Inte relevant för detta ärende.

Social hållbarhet

Inte relevant för detta ärende.

Ekologisk hållbarhet

Inte relevant för detta ärende.

Landsbygdssäkring

Inte relevant för detta ärende.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för kännedom.

Förslag till uppföljning

Ingen uppföljning nödvändig.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

[1] Delegations- och arbetsordning för kultur- och fritidsnämnden - reviderad av nämnden 2025-06-18 § 61 (KFN-2025-00037).
[2] Gemensamt reglemente för styrelsen och övriga nämnder i Sundsvalls kommun – fastställt av KF 2022-09-26 (reviderad 2025-03-25) (KS-2023-00538).

Sundsvalls kommun

Tjänsteskrivelse

Kultur- och fritidsförvaltningen
Karin Mattisson
Nämndsekreterare, staben

Datum
2026-10-12

Dnr
KFN-2026-00005-15

Anmälnings - och delegationsärenden KFN 2026-10-21

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens redovisning av anmälnings- och delegationsärenden enligt förteckning daterad 2026-10-12.

Ärendet

Vid varje nämndsammanträde redovisas de ärenden som har tagits på delegation av anställd vid förvaltningen, arbetsutskottet eller nämndsordföranden. Delegations- och anmälningsärenden redovisas till nämnden genom en särskild förteckning i nämndens kallelse och återfinns därefter som protokollsbilaga. Nämnden har möjlighet att begära att särskilt få granska specifika ärenden som redovisas i förteckningen.

Bakgrund

Delegations- och arbetsordningen för kultur- och fritidsnämnden har två delar; allmänna bestämmelser och ärendeförteckning. I allmänna bestämmelser kan man läsa om vad delegering innebär och hur delegerad beslutanderätt ska utövas inom kultur- och fritidsnämnden. Dokumentet berättar även hur förvaltningens arbetsordning fungerar och innehåller regler om fullmakter och undertecknande av handlingar. Den andra delen är en förteckning över ärenden som är delegerade och vidaredelegerade inom nämnden tillsammans med en förteckning över ansvar och uppgifter enligt förvaltningens arbetsordning. Här finns också instruktioner för utskott. Kultur- och fritidsnämnden ska alltid ha vetskap om vem som har rätt att fatta beslut inom nämnden. Delegations- och arbetsordningen ska hållas enkelt tillgänglig för nämnden i senaste version.

Styrdokument och juridik

Enligt 6 kap. 37 och 39 §§ kommunallagen får en nämnd ge i uppdrag till presidiet, något av nämndens utskott, en ledamot eller ersättare att besluta i nämndens ställe i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även ge denna beslutanderätt till en anställd. Om nämnden delegerar till direktör, kan nämnden låta direktören ge beslutanderätten vidare till andra anställda. Det kallas vidaredelegering och regleras i 7 kap. 5–6 §§ kommunallagen.

Kultur- och fritidsnämndens delegations- och arbetsordning är fastställd av nämnden 2021-06-23 § 70, och senast reviderad av nämnden 2025-06-18 § 61.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

2026-10-12
KFN-2026-00005-15

Anmälnings- och delegationsärenden – kultur- och fritidsnämnden 2026-10-21

Beslut fattade på delegation

Ordförande

- Inga beslut att anmäla.

Förvaltningschef

- Inga beslut att anmäla.

Upphandling

- Inga beslut att anmäla.

Idrotts- och fritidsavdelningen

- Anställnings- och lönebeslut, handledare Fritidsbanken 100 %. Tidsbegränsad anställning fr.o.m. 2026-10-02 – 2027-04-01.

Ungdomsavdelningen

- Anställnings- och lönebeslut, fritidsledare Tornhuset 100 %. Tillsvidareanställning fr.o.m. 2026-10-26.

Bibliotek, kultur och museer

- Förlängning av anställning p.g.a. sjukskrivningar, bibliotekspedagog.
- Föreläggande från Miljökontoret gällande Sveateatern (KFN-2026-00652)

Staben

- Anställnings- och lönebeslut, handläggare Föreningsbyrån 100 %. Tillsvidareanställning fr.o.m. 2026-12-01*.

** Anställningen avser administrativ personal och har godkänts av förvaltningsdirektör enligt särskild rutin.*

Föreningsbyrån[1][2]

- Lotteritillstånd Sundsvall FBC (elit) (KFN-2026-00521).
- Ej utbetalat arrangemangsbidrag för SweCup Enduro MTB den 15 – 16 augusti till Sundsvallscyklisterna, på grund av utebliven redovisning (KFN-2026-00388).
- Ej utbetalat sommarlovsbidrag, Barnröra - Kreativ verkstad till Kulturföreningen Teater ÄSCH! med anledning av att aktiviteten inte genomfördes (KFN-2026-00292).

Svar på internremisser

- Yttrande från KFN - remiss bygglov Norrmalm 3:23 (KFN-2026-00570).
- Yttrande från KFN – remiss granskning gällande ändring av byggnadsplan för Björkön 1:7 m fl (NJU-67) Njurunda (KFN-2026-00567).
- Yttrande från KFN – remiss samråd granskning gällande ändring av byggnadsplan för Björkön 1:38 m fl fastigheter (NJU-41) Njurunda (KFN-2026-00654).

Anmälningsärenden

Protokoll kultur- och fritidsnämndens konstutskott

- Inget protokoll att anmäla.

Protokoll kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

- Protokoll, 2026-10-07.

[1] För ansökningar upp till 1 basbelopp tas beslut av handläggare, för ansökningar upp till två basbelopp tas beslut av enhetschef.
[2] Öppet föreningsstöd söks i förväg per termin och uppgår till 150 kronor per timme. Stödet betalas ut efter att den aktuella perioden redovisats till Föreningsbyrån, vilket innebär att det beslutade beloppet som redovisas här är ett maxbelopp.

Beslut från kommunstyrelsen och dess utskott, och kommunfullmäktige

- Beslut KS 2026-09-14 - Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop.
- Beslut KS 2026-09-14 - Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist.
- Beslut KF 2026-09-28 - Remiss Motion - Angående att konkurrensutsätta kommunens badverksamhet.
- Beslut SBN 2026-09-23 - Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby.
- Beslut FINU 2026-10-05 - Medfinansiering Svartviks industriminnen – platsutveckling.

Sundsvalls kommun

Yttrande Kulturmiljö

Kultur- och fritidsförvaltningen
Sundsvalls Museum
Linda Samuelsson

2026-09-20

KFN-2026-00570

Bygglovavdelningen Anna Jermolajeva Höglund
Bygg 2026-000842

Norrmalm 3:23

Ansökan avser Rivningslov för rivning av enbostadshus på fastigheten Norrmalm 3:23 i Sundsvalls kommun.

Generella förutsättningar och lagstiftning

Miljöbalken, PBL, KML och planeringsunderlag (inventeringar).

Skyddsföreskrifter

I den branta och kuperade terrängen på ömse sidor av Baldersvägen ligger Sundsvalls äldsta bostadshus från mitten av 1800-talet, samt ett bälte med påkostade trävillor från slutet av 1800-tal till ca 1920. Öster om Baldersvägen ligger villorna mer glest och oregelbundet, medan västra delen har en mer samlad bebyggelse, som är belägen på terrasser. Villorna är till största delen byggda i trä och har avgjord herrgårdskaraktär med inslag av jugendarkitektur och nationalromantik. Området har ett högt kulturhistoriskt värde då det präglas av bebyggelse med tidstypiska arkitekturstilar och påkostade detaljer. Bebyggelsen är också väl synlig från staden med ett påkostat formspråk. Variationen mellan den täta vegetationen och de öppna grönytorna är viktiga för upplevelsen av miljön. Förr att bevara karaktären bör material och färgkulörer utgå från byggnadernas ursprungliga utseende. Eventuella kompletterande byggnader bör anpassas till omgivande bebyggelse. Särskilt stor antikvarisk hänsyn bör tas vid förändringar av sekelskifteshusen, där de arkitektoniska detaljerna är mycket viktiga för området.

Historik och bakgrund

Omkring 1860 när sågverksindustrin börjat expandera i regionen, växte det upp trähusbebyggelse mitt emot Sundsvalls centrum, norr om Selångersån. Bebyggelsen på Norrmalm var koncentrerad i ett långsmalt bälte med öst-västlig sträckning. Befolkningsunderlaget utgjordes av handlare, sjöfolk och hantverkare.

I slutet av 1800-talet började den branta södersluttningen på Norra Stadsberget bebyggas med påkostade villor för en relativt besutten borgarklass.

Man sökte sig bort från den ”osunda staden”. Hygienismen förespråkade landsbygden som ideal, med sgrönska och frisk luft, som ansågs ha en hälsofrämjande effekt. Ett annat resultat av detta är att borgarna valde ett mer privat leverne i kontrast till strävan att befinna sig i centrum av den offentliga miljön. Det branta läget på Norra Berget var ur dessa aspekter perfekt. Man hade utsikt över staden, samtidigt som bostaden låg relativt ostört från insyn.

Idag ter sig miljön något annorlunda. Den gamla trähusbebyggelsen på Norrmalm är riven. I Stadsbacken finns dock stora delar av den äldre villabebyggelsen, inklusive de äldsta bostadshusen vid Repslagarevägen kvar.

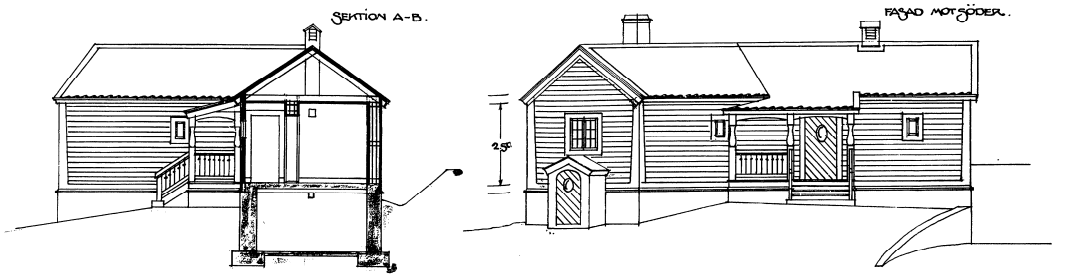
Villa Humlegården
Sven Johan Magnusson arbetade som gårdskarl på Villa Humlegården, som ägdes av Nils Albin Rönnholm, rektor på Läroverket. Han ansvarade bl. a för trädgården, husets skötsel och fungerade även som chaufför. S. J. Magnusson tjänstgjorde även som deltidsbrandman och var ordförande för Sundsvalls brandkårs sjuk- och begravningskassa i 30 år (från 1909). Utöver det bidrog han även som hjälpeldare på Läroverket (nuvarande Hedbergska gymnasiet). Hustrun Alma Charlotta Lindgren arbetade som ung i köket på restaurangen Hoppets Här (senare Centralhotellet). Barnen hette Sven (f. 1898), Gustav (f. 1896) och Gertrud (f. 1903).

Arkitekt
Arkitekten som ritat de båda byggnaderna, villan och uthusbyggnaden var Per Olof Österlund, född i Rödön, Jämtland 1861, död 1947 i Sundsvall. Han fick sin utbildning hos Sundsvalls stadsarkitekter Johan August Mesch och Per Appelberg och gjorde därefter praktik i Stockholm under tre år. Efter Sundsvallsbranden 1888 återkom han till Sundsvall och ritade under åren som kom flera hus i Sundsvall, bl. a Restaurang Grankotten och Godtemplarhuset på Köpmangatan 9.

Beskrivning
Gårdshuset i fråga, som ligger i vinkel utmed Baldersgatan, uppfördes 1917, troligtvis samtidigt som villan. Uthuset är därmed över 100 år och den ursprungliga formen på uthuset, i vinkel, med sadeltak och träpanel är förhållandevis välbevarad.

RITNING TILL UTHUSBYGGNAD
VID REKTOR RÖNNHOLMS
VILLA I STADSBACKEN.

N:52.
Fastställd den 4 juni 1917.
På K. Fastighetsnämndens vägnar:
J. Svensson

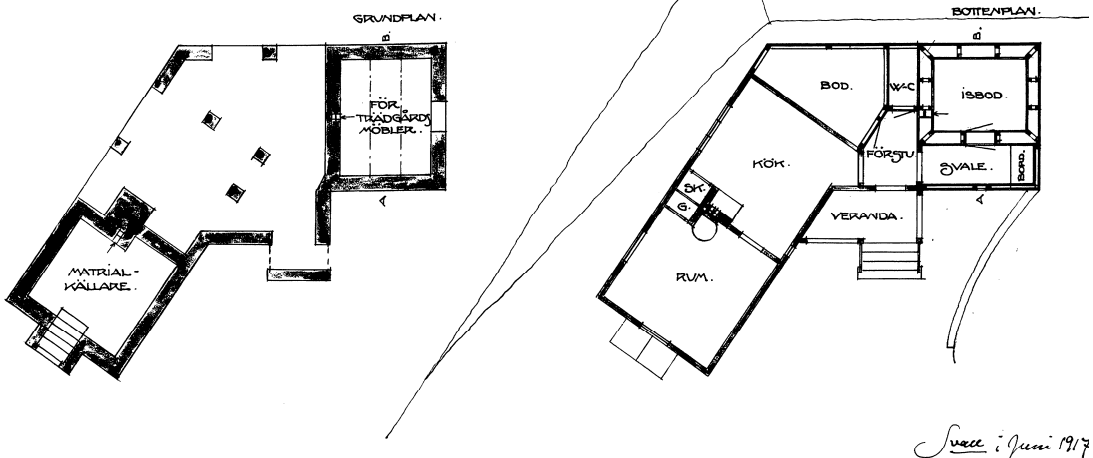

Stockholm i Juni 1917
[illegible]

RITNING TILL UTHUSBYGGNAD
VID REKTOR RÖNNHOLMS
VILLA I STADSBACKEN.

N:52.
Fastställd den 4 juni 1917
På K. Fastighetsnämndens vägnar:
J. Svensson

Stockholm i Juni 1917
[illegible]

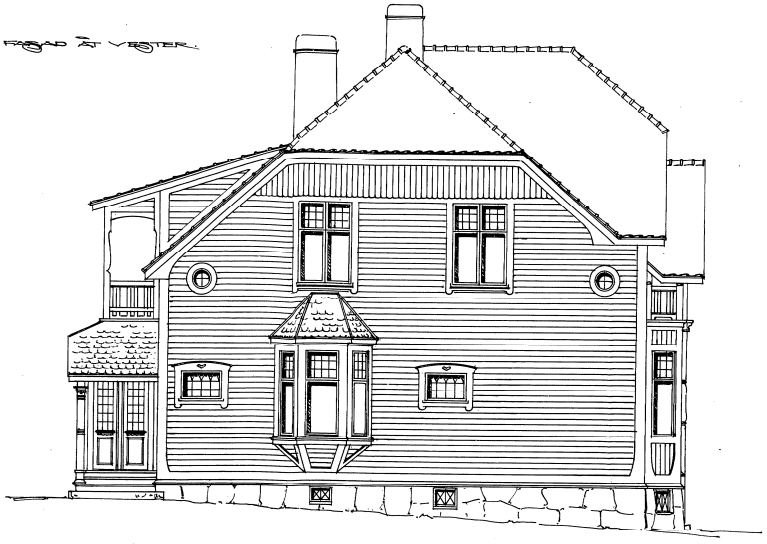
RITNING TILL FÖRVANDLING AV REKTOR RÖNHOLMS VILLA I STADSBACKEN.

N:o 52 Sa:o 99

Fa. Stadd den 6 Juni 1917.

J. Svensson

FASAD AT VÄSTER.

Dm. 10. 0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. MB.

Sven i Febr. 1917

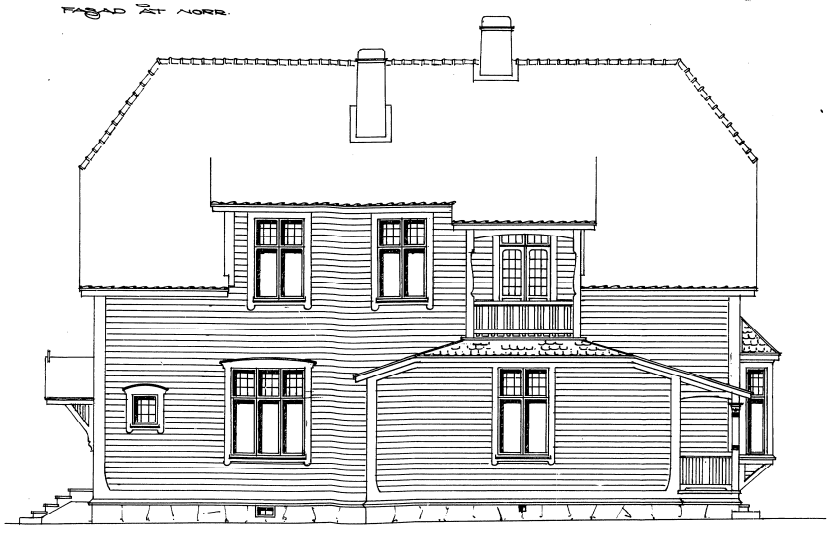
P. Österlund

RITNING TILL FÖRVANDLING AV REKTOR RÖNHOLMS VILLA I STADSBACKEN.

N:o 53 Fastad den 6 Juni 1917. Sa:o 99

J. Svensson

FASAD AT NORR.

Dm. 10. 0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. MB.

Sven i Febr. 1917

P. Österlund

Bedömning
Äldre bebyggelse behöver ses utifrån den kulturhistoria de bär på och det kulturhistoriska värde som de därmed utgör. Hela fastigheten, som tidigare innefattade boningshuset och uthuset utgör en viktig del av gårdsstrukturen på Norrmalm och det är viktigt att understryka att dessa båda har ett gemensamt kulturhistoriskt värde som delvis skulle gå förlorat vid en rivning av det tidigare uthuset.

Enligt paragraf 14 § i Plan- och bygglagen (PBL), ska ett byggnadsverk hållas i vårdat skick och underhållas så att utformningen och de tekniska egenskaperna bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Att fastighetens underhåll sedan tidigare är eftersatt är inget hinder för att renovera. Med praktiska råd och anvisningar går det att rusta upp hus som förfallit under en längre tid. Genom att ge byggnaderna en ny funktion, vilket det finns exempel på inom området, bevaras områdets bebyggelsemönster.

Sundsvalls museum bifaller ej en rivning av fastigheten då det strider mot gällande lagstiftning. Sundsvalls museum råder fastighetsägaren att omhänderta byggnaden genom varsamt underhåll eller, om möjligt, varsamt återställa dess ursprungliga skick. Det finns möjlighet till antikvarisk rådgivning från oss på Sundsvalls museum.

/Linda Samuelsson
Sundsvalls museum
070 190 78 83

Bild till höger, hela familjen Magnusson samlad på förstukvisten till gårdshuset till Villa Humlegården, 1924. (SuM-foto027659, fotograf okänd).

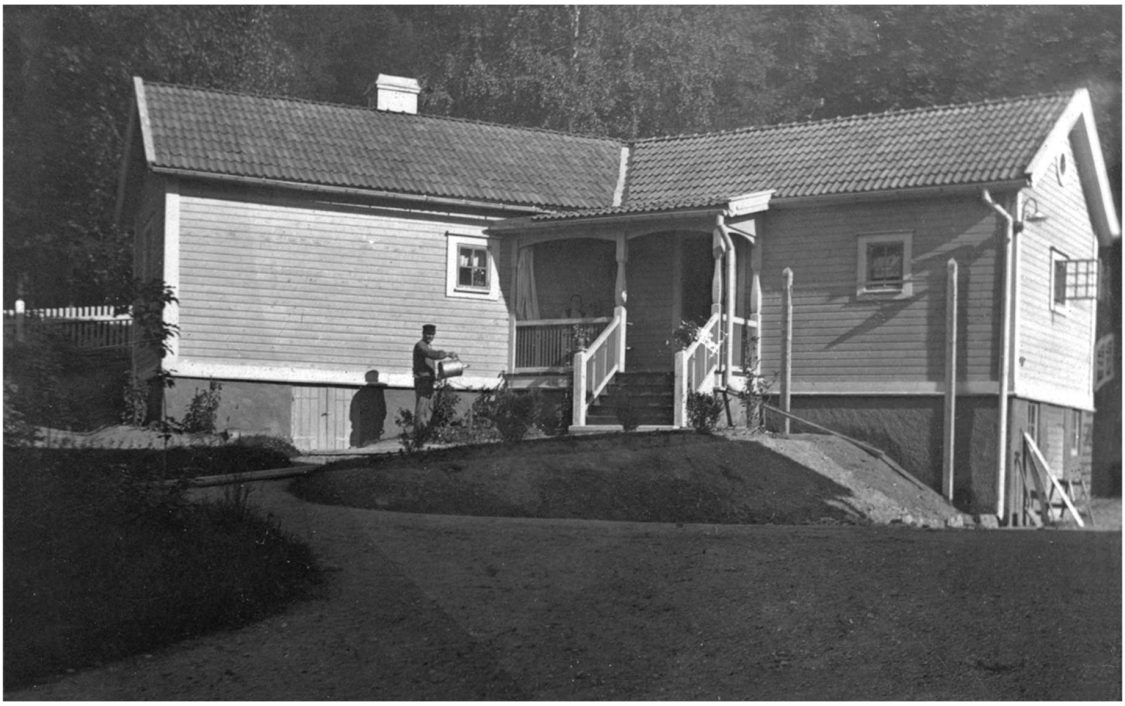
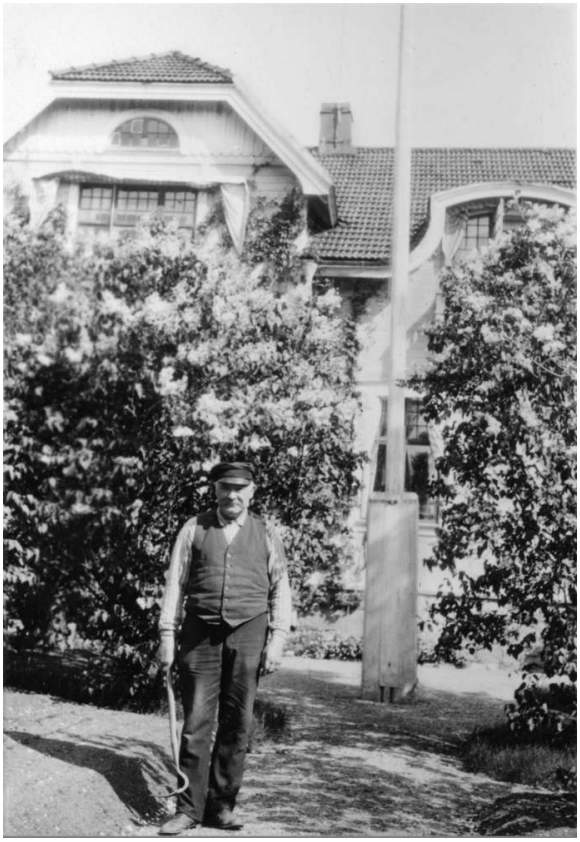

Bild överst ovan, Sven Johan Magnusson på förstukvisten till gårdshuset till Villa Humlegården 1918.
Bild ovan, Sven Johan Magnusson tillsammans med två av barnen Gustav och Gertrud, 1921-30 (SuM-foto027660, fotograf okänd).

Bildtill vänster, Magnusson står framför Villa Humlegården,
Bild till höger, visar paret Magnusson framför Villa Humlegården på väg till kolonistugan i föreningen Arbetsglädjen 1921. (SuM-foto0276, fotograf okänd).

.

Sundsvalls kommun

Delegationsbeslut
Punkt 5.13 i KFN:s delegationsordning

Kultur- och fritidsförvaltningen

2026-10-02

KFN-2026-00605

Carina Seger, Trygghetenheten

GRANSKNING gällande ändring av byggnadsplan för Björkön 1:7 m fl (NJU-67) Njurunda, Sundsvalls kommun

Synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit del av remissen och nedan följer förvaltningens synpunkter på förslaget.

Ansökan avser

Fastighetsägaren har inkommit med ett förslag på att bebygga området med två flerbostadshus i 12 respektive 15 våningar. Förslaget bedöms vara i enlighet med Sundsvalls översiktsplan och positivt planbesked gavs den 27 augusti 2025.

Generella förutsättningar och lagstiftning

Miljöbalken, PBL, KML och planeringsunderlag (inventeringar).

Ärende

Kommunen ska genom detaljplan pröva möjligheten att bebygga området för bostads- och centrumändamål.

Trygghetsenheten

Positivt från trygghet. Området är idag omgärdat av bostadsrätter, hyresrätter, verksamheterna i Metropolhuset, Jumpyard, Västhagen fotbollsplan, Västermalms skola samt Engelska skolan. Jag ser det positivt att den här delen av staden utvecklas för mer liv och rörelse.

Carina Seger
Trygghetsenheten

Sundsvalls kommun

Yttrande
Kulturmiljö

Kultur- och fritidsförvaltningen
Sundsvalls Museum
Linda Samuelsson

2026-10-08

Ärende: KFN-2026-00654

Planavdelningen Siv Nordin och Ann-Mari Lopez
SBN- 2024-00531

Delegationsbeslut
Punkt 5.13 i KFN:s
delegationsordning

Björkön 1:38 m fl fastigheter (NJU-41)

Ansökan avser ändring av byggnadsplan för fastigheten Björkön 1:38 fastigheter (NJU-41) i Njurunda, Sundsvalls kommun

Generella förutsättningar och lagstiftning
Miljöbalken, PBL, KML och planeringsunderlag (inventeringar).

Ärende
Sundsvalls museum har fått ovanstående ärende för granskning och yttrande. Ärendet gäller ändring av byggnadsplan för Björkön 1:38 fastigheter (NJU-41), för att möjliggöra större byggrätter och kunna omvandla fritidshus till permanent-boende.

Beskrivning av planområdet
Det aktuella området ligger i Pråmviken, ca 10 km från Njurundabommen. Området sluttar mot söder, mot en lågpunkt i områdets mitt, där marken delvis är försumpad och vassbeväxt. I söder avslutas området av en låg moränås med östvästlig sträckning.

Bedömning
I planarbetet med ändring av byggnadsplan för Björkön 1:38, har handläggarna lyssnat in skrivningen från samrådet och beskriver under rubriken *Konsekvenser - Kulturmiljö*, den unika bebyggelse som Rumpans fritidsby utgör och vidare att man för att kunna utveckla och samtidigt bevara denna unika miljö, behöver tillgodose att tillkommande bebyggelse utförs med stor varsamhet. Att den anpassas till befintlig bebyggelse och följer den vision och det detaljerade program som togs fram för Rumpans ekoby 1967. En arkitektur med rötter i lokal byggnadstradition.

Till kulturlandskapets bevarande bidrar också att tillkommande bebyggelse anpassas efter landskapets topografi och karaktär och efter områdets fortsatta funktion som friluftsby, som rekreationsplats för sommarboende och dess placering i havsviken. Vattnet och strandlinjen är en del av platsens rumsligheter.

Linda Samuelsson
Sundsvalls museum

Sundsvalls kommun

Sammanträdesprotokoll

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott	Sammanträdesdatum	Sida
	2026-10-07	1

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 7 oktober 2026

Sid

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 7 oktober 2026 1

Justering 5

§ 65 Dagordning 6

§ 66 Information till kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 2026-10-07 7

§ 67 Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter 8

§ 68 Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen 9

§ 69 Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb 10

§ 70 Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027 12

§ 71 Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 13

§ 72 Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027 14

§ 73 Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan 15

§ 74 Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan 16

§ 75 Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor 17

§ 76 Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket 18

§ 77 Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun 19

§ 78 Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott 20

§ 79 Kulturstipendium 2026 22

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Sundsvalls kommun

Sammanträdesprotokoll

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott	Sammanträdesdatum	Sida
	2026-10-07	2

§ 80 Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll.....23

§ 81 Övriga frågor 24

Sundsvalls kommun

Sammanträdesprotokoll

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott	Sammanträdesdatum	Sida
	2026-10-07	3

Tid	Kl. 13:00-15:25	
Plats	Mötesrum Briggen, Kulturmagasinet	
Beslutande	Niklas Evaldsson (V)	ordförande
	Ulf Bylund (S)	v ordförande
	Annika Kallin (S)	
	Per Lindstrand (M)	
	Hans Brynielsson (KD)	
Tjänstepersoner	Jonas Walker	kultur- och fritidsdirektör
	Karin Mattisson	sekreterare
	Angelika Lundqvist	enhetschef, § 66
	Björn Vesterlund	arenachef, §§ 67-68
	Anders Erlandsson	friluftsstrateg, §§ 67-68
	Carina Möllerberg	kultursekreterare, § 79
	Lena Nygren	enhetschef, § 80

Sundsvalls kommun

Sammanträdesprotokoll

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott	Sammanträdesdatum	Sida
	2026-10-07	4

Protokollet omfattar §§ 65-81

Det noteras att protokollet justeras med elektronisk underskrift. Underskrifter finns på sista sidan i protokollet.

Justeras

Följande parter justerar detta protokoll genom elektronisk underskrift

Niklas Evaldsson (V)	Per Lindstrand (M)
Ordförande	Justerare

Protokollet är skrivet av Karin Mattisson, nämndsekreterare.

Justering

Utöver ordförande ska Per Lindstrand justera dagens protokoll. Ersättare är Hans Brynielsson.

_ _ _ _

§ 65 Dagordning

Beslut

Nämnden beslutar

att godkänna dagordningen.

– – – –

§ 66 Information till kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 2026-10-07

(KFN-2026-00028-29)

Jonas Walker informerar om:

- Ekonomisk situation/avbetalningsplan för GIF Sundsvall
- Projekt Ansel
- Kommunens arbete med en långsiktig ekonomisk plan.

Angelika Lundqvist informerar om:

- Status inköp av en ny bokbuss – ”Mobibblan”

– – – –

§ 67 Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter

(KFN-2026-00370-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter, i enlighet med redovisning i bilaga 1, daterad 2026-09-08 (KFN-2026-00370-1)

att de nya priserna ska gälla från och med 1 november 2026.

Ärendet

Avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden ses över årligen och revideras vid behov. Ärendet avser förslag till ändrade priser för friluftsenhetens verksamheter från och med november 2026.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00370-1) - Översyn och revidering av avgifter för friluftsenhetens verksamheter
- Bilaga - förslag till ändrade priser på friluftsanläggningar KFN-2026-00370-1

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 68 Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen

(KFN-2026-00429-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens yttrande i tjänsteskrivelse daterad 2026-09-18 (KFN-2026-00429-2) och överlämna det till kommunstyrelsekontoret för vidare hantering.

Ärendet

Sundsvalls kommuns natur- och friluftsplan antogs av kommunfullmäktige 2018-01-29, § 10 (KS-2017-00681-3). Genom den gav kommunfullmäktige i uppdrag till alla nämnder och bolag att ta fram handlingsplaner som visar hur de ska medverka till att genomföra natur- och friluftsplanen. Ärendet avser kultur- och fritidsnämndens uppföljning av arbetat med målen i natur- och friluftsplanen sedan den förra uppföljningen år 2022.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00429-2) - Svar på remiss - uppföljning av natur- och friluftsplanen
- Bilaga - Handlingsplan för natur- och friluftsplanen 2025-2026 - kultur- och fritidsnämnden
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2023-12-31
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2024-12-31
- Bilaga - Handlingsplan Natur- och friluftsplan - uppföljning 2025-12-31
- Bilaga - Missiv KFN
- Bilaga - Natur- och friluftsplanen
- Bilaga – Idékatalog åtgärder till Natur- och friluftsplan

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 69 Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb

(KFN-2026-00360-5)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

I maj 2026 lämnade Liberalerna ett ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb. Färsta ridcenter, där föreningen har verksamhet, ägs av kommunen. I ledamotsinitiativet skriver Liberalerna att föreningen inte fullt ut har kunnat använda lokalerna på grund av kommunens bristande underhåll. Därför föreslås att förvaltningen ska utreda möjligheterna till hyressänkning och ekonomisk kompensation för Sundsvalls Fältrittklubb. Vidare föreslås att förvaltningen ska arbeta fram en rutin för hyressänkningar om föreningar, på grund av kommunens bristande underhåll, inte fullt ut kan använda de lokaler de betalar hyra för.

Ledamotsinitiativet behandlades av kultur- och fritidsnämnden i juni 2026. Då beslutade nämnden att lämna ledamotsinitiativet till förvaltningen för beredning. I detta ärende redovisas förvaltningens beredning av ärendet och förvaltningen föreslår nämnden att avslå förslagen i ledamotsinitiativet.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00360-5) - Beredning av ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Protokollsutdrag från kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2026-06-17 - Ledamotsinitiativ till kultur- och fritidsnämnden gällande kompensation till Sundsvalls Fältrittklubb
- Ledamotsinitiativ Färsta 2026-05-20

– – – –

§ 70 Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027

(KFN-2026-00009-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 4 200 000 kr till åtta studieförbund enligt bilagan Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027.

Ärendet

Åtta studieförbund har ansökt om verksamhetsbidrag för verksamhetsåret 2027. Bidraget beräknas på ett snitt av verksamhetsstatistik för de två föregående åren, det vill säga 2024 och 2025.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00009-1) - Verksamhetsbidrag till studieförbund för 2027
- Bilaga - Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbunden för 2027.

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

2026-08-10

Bilaga: Fördelning av verksamhetsbidrag till studieförbunden för verksamhetsåret 2027
KFN-2026-00009

Budget	**4 200 000 kr**	**100%**
Studiecirkelverksamhet	2 940 000 kr	70%
Annan folkbildningsverksamhet	420 000 kr	10%
Kulturprogram	630 000 kr	15%
Landsbygd	210 000 kr	5%

Studieförbund	**Studiecirkel-verksamhet**	**Annan folkbildnings-verksamhet**	**Kulturprogram**	**Landsbygd**	**Bidrag för 2027**	**Bidrag för 2026**	**Bidrag för 2025**
ABF	308 212	73 817	95 888	16 430	**494 347 kr**	505 330 kr	533 939 kr
Bilda	604 821	91 060	90 000	36 557	**822 439 kr**	789 960 kr	824 827 kr
Folkuniversitetet	77 807	8 732	4 206	0	**90 745 kr**	75 324 kr	62 609 kr
Medborgarskolan	171 351	19 731	27 196	0	**218 279 kr**	167 608 kr	211 259 kr
NBV	138 290	20 169	28 037	12 703	**199 199 kr**	167 923 kr	188 110 kr
Sensus	919 122	131 273	224 579	95 416	**1 370 391 kr**	1 540 156 kr	1 533 126 kr
Studiefrämjandet	342 710	36 811	45 421	27 609	**452 550 kr**	517 986 kr	548 171 kr
Vuxenskolan	377 686	38 407	114 673	21 285	**552 050 kr**	435 714 kr	297 961 kr
Summa	**2 940 000**	**420 000**	**630 000**	**210 000**	**4 200 000 kr**		

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 71 Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027

(KFN-2026-00012-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 448 000 kronor (kr) i verksamhetsbidrag till 16 patient- och funktionshindersföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.*

Ärendet

Det har kommit in 16 ansökningar om verksamhetsbidrag från patient- och funktionshindersföreningar för verksamhetsåret 2027. Totalt ansökt belopp är 826 150 kronor. Förvaltningen föreslår att 448 000 kr fördelas till föreningarna enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027*.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00012-1) - Verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.
- Bilaga - Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027.

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 1
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00491	**Bröstcancerföreningen Oliva Medelpad**	Ej sök	Ej sökt	25 000 kr	Nej, bara vid möten	**15 000 kr**	Föreningen har 287 medlemmar varav 269 kvinnor och 18 män. Föreningen arbetar aktivt med att stödja och skapa bra förutsättningar för de kvinnor som insjuknar i bröstcancer samt deras anhöriga och vänner. Föreningen ordnar aktiviteter för sina medlemmar och anordnar även exempelvis föreläsningar som allmänheten bjuds in till.
2026-00479	**DHR Sundsvall-Timrå**	25 000 kr	22 000 kr	25 000 kr	Ja	**22 000 kr**	Föreningen har 38 medlemmar varav 24 kvinnor och 14 män. DHR:s övergripande mål är ett tillgängligt och välkomnande samhälle. De arbetar för full jämlikhet, jämställdhet och delaktighet. Föreningen erbjuder sina medlemmar aktiviteter där alla kan delta på lika villkor och får en meningsfull fritid. Föreningen arbetar med opinionsbildning och informerar om frågor som rör personer med nedsatt rörelseförmåga samt erbjuder en mötesplats för kunskapsutbyte.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 2
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00472	**Glaukomföreningen Västernorrland**	16 000 kr	16 000 kr	15 000 kr	Nej	**15 000 kr**	Föreningen har 117 medlemmar, varav 72 kvinnor och 45 män. Föreningen har som syfte att sprida information om glaukom (grön starr), behandlingsmetoder och mediciner samt tillvara ta intressen för personer med sjukdomen. De anordnar informationsmöten för allmänheten och medlemmar, anordnar aktiviteter för medlemmarna, har löpande kontakt med sjukvården och bevakar körkortsfrågor relaterade till synnedsättning.
2026-00461	**Halliwickklubben Sjöstjärnan**	15 000 kr	12 000 kr	12 000 kr	Nej	**12 000 kr**	Föreningen har 16 medlemmar, varav 6 kvinnor, 5 män och 5 barn. Föreningen arbetar enligt Halliwick-metoden som är en systematisk vattenträning. Deras verksamhet bedrivs huvudsakligen i Matfors simhall för familjer med barn i alla åldrar som har varierande funktionsnedsättning. Dock bedrivs verksamheten tillfället i Stöde badhus till dess att simhallen i Matfors står klar.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 3
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00496	**KFUM Kometerna**	75 000 kr	60 000 kr	75 000 kr	Nej	**60 000 kr**	Föreningen har 148 medlemmar varav 48 kvinnor, 52 män och 48 barn. Föreningen arbetar för en aktiv och hälsosam fritid för utvecklingsbara barn, ungdomar och vuxna. Föreningen erbjuder medlemmarna ett brett utbud av aktiviteter såsom exempelvis sim- och tävlingsträning, bowling, fysträning utomhus i Fagerdalsparken. Dom kämpar för att dessa barn ska få samma möjligheter som andra barn i samma ålder, de genomför även egna arrangemang såsom bland annat det årliga "Kometenruset".
2026-00495	**Medelpads Diabetesförening**	45 000 kr	40 000 kr	50 000 kr	Ja	**40 000 kr**	Föreningen har 247 medlemmar varav 130 kvinnor, 94 män och 23 barn och unga. Föreningen arrangerar föreläsningar med diabetssköterska, läkare och annan kunnig person inom diabetes, diabetesskola, uppmärksammar världsdiabetesdagen med föreläsningar och mässa, medlemsresor och andra aktiviteter.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 4
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00455	**Medelpads Dövas Förening**	128 900 kr	55 000 kr	140 200 kr	Ja	**55 000 kr**	Föreningen har 101 medlemmar varav 52 kvinnor, 35 män och 18 barn och unga. Föreningen arbetar för att ge medlemmar bra service med samhällsinformation och bevakning av dövas behov och rättigheter genom intressepolitiskt arbete. Föreningen har många olika aktivteter som gör att människor får träffas på sina villkor och känna gemenskap i en teckenspråkig miljö. Föreningen har en egen pensionärssektion och driver Slädavikens Campingplats.
2026-00498	**Neuroförbundet Medelpad**	20 000 kr	10 000 kr	25 000 kr	Nej	**10 000 kr**	Föreningen har 119 medlemmar varav 90 kvinnor och 29 män. Neuroförbundet Medelpad är en intresseförening som har till syfte och målsättning att tillvarata de neurologiskt sjukas intressen, samt stöd för anhöriga. Medlemmarna får träffa andra med liknande erfarenheter, bryta isolering genom att delta vid medlemsaktiviteter, informationsträffar med mera.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 5
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00439	**Parkinson Medelpad**	25 000 kr	20 000 kr	30 000 kr	Nej	**20 000 kr**	Föreningen har 195 medlemmar varav 111 kvinnor och 84 män. Föreningens huvudsakliga syfte är att förbättra förhållandena för personer med Parkinson och atypisk parkinsonism och deras anhöriga. Verksamheten inriktas mot att socialt och fysiskt aktivera medlemmarna genom att anordna medlemsmöten, anhörigträffar, röstvård, kör, boxning, pingis, utflykter, föreläsningar samt samtalsgrupper.
2026-00410	**Reumatikerföreningen Sundsvall**	60 000 kr	37 000 kr	60 000 kr	Ja	**37 000 kr**	Föreningen har 286 medlemmar varav 241 kvinnor, 43 män och 2 barn. Reumatikerföreningen Sundsvall vill sprida information om reumatologiska sjukdomar och påverka livsvillkoren för de som drabbas av reumatologisk sjukdom. Föreningen arrarngerar föreläsningar, driver kurser och studiecirklar som gynnar föreningens medlemmar och påverkar företag att utforma produkter för personer med funktionshinder.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 6
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00492	**Riksförbundet HjärtLung Sundsvall**	40 000 kr	19 000 kr	44 000 kr	Ja	**19 000 kr**	Föreningen har 450 medlemmar varav 301 kvinnor och 149 män. Föreningen bedriver en förebyggande och hälsofrämjande verksamhet vad gäller hjärt-, kärl- och lungsjukdom. Föreningen anordnar föredrag och olika trevliga samkväm för sina medlemmar samt fysiska aktiviteter i form av bland annat yoga och gymnastik. Föreningen ger också utbildningar i hjärt- och lungräddning till olika aktörer i samhället.
2026-00497	**Solens IF**	159 000 kr	54 000 kr	175 000 kr	Nej	**54 000 kr**	Föreningen har 87 medlemmar varav 32 kvinnor, 44 män, 11 barn Solens IF erbjuder idrott inom simning, bowling, innebandy, fys/gymnastik.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 7
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00438	**Sundsvall Medelpads Strokeförening**	12 000 kr	8 000 kr	12 000 kr	Nej	**8 000 kr**	Föreningen har 61 medlemmar, varav 37 kvinnor och 24 män. Föreningens verksamhet består till största delen av aktiviteter för social samvaro såsom träffar med mat, underhållning, studiecirklar och uteaktiviteter. Föreningen vill öka kunskapen för personer som drabbats av stroke och deras anhöriga så de kan ta del av samhällets utbud. Föreningen arrangerar även aktiviteter på nationella stroke-dagen.
2026-00453	**Sundsvalls Afasiförening**	8 000 kr	3 000 kr	29 950 kr	Nej	**3 000 kr**	Föreningen har 20 medlemmar, varav 13 kvinnor och 7 män. Föreningens syfte med alla aktiviteter är att motverka ensamhet, ge möjlighet till de som har afasi att få tala i sin egen takt, stimulera individerna med ny kunskap samt att bygga kontaktnät. Afasi innebär att ha svårt med språket, både i tal och skrift, efter en hjärnskada, ofta stroke.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till patient- och funktionshindersföreningar för 2027 8
KFN-2026-00012

KFN-	Förening	Sökt föregående år	Beviljat föregående år	Sökt belopp	Lokal i Skeppet	Förslag	Antal medlemmar, kvinnor, män, barn Beskrivning av föreningen
2026-00395	**Synskadades Riksförbund Sundsvall (SRF)**	58 000 kr	58 000 kr	58 000 kr	Ja	**58 000 kr**	Föreningen har 102 medlemmar varav 66 kvinnor och 36 män. Synskadades Riksförbund Sundsvall arbetar för att förenkla vardagen för personer med synnedsättning. Föreningen arbetar intressepolitiskt för att ge medlemmarna bättre förutsättningar att delta i samhällsdebatten.
2026-00489	**Träpatronernas Prostatacancerförening**	50 000 kr	20 000 kr	50 000 kr	Nej	**20 000 kr**	Föreningen har 579 medlemmar, varav 456 män och 123 kvinnor. Patientföreningens verksamhet stödjer män med prostatacancer och deras anhöriga för att förbättra deras livskvalitet samt att utifrån patientperspektivet informera om sjukdomen.
	Summa:			**826 150 kr**		**448 000 kr**	

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 72 Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027

(KFN-2026-00013-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fördela 514 900 kronor (kr) i verksamhetsbidrag för 2027 till 24 pensionärsföreningar enligt bilagan *Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027*

Ärendet

Pensionärsföreningar som anordnar aktiviteter för äldre har möjlighet att ansöka om verksamhetsbidrag. I årets ansökningsomgång har 24 föreningar ansökt om bidrag för verksamhetsåret 2027. Förvaltningen föreslår att 514 900 kr fördelas till dessa föreningar.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00013-1) - Verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027.
- Bilaga - Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00471	**Bergsåkers pensionärers biljardklubb**	8 900 kr	18	24 000 kr	540 kr	8 640 kr	0 kr	**9 200 kr**
2026-00390	**Bridgeklubben Freja**	26 600 kr	72	66 000 kr	2 160 kr	23 760 kr	0 kr	**25 900 kr**
2026-00500	**Frejakören**	4 600 kr	40	5 675 kr	1 200 kr	2 043 kr	3 100 kr	**6 300 kr**
2026-00499	**Föreningen Finlandssvenskar i Medelpad**	2 100 kr	23	2 500 kr	690 kr	900 kr	0 kr	**1 600 kr**
2026-00482	**Pensionärernas Bowlingklubb i Sundsvall**	800 kr	21	0 kr	630 kr	0 kr	0 kr	**600 kr**
2026-00405	**Pensionärsföreningen Alnö vattengympare (PAV)**	Sökte ej	30	13 900 kr	900 kr	5 004 kr	0 kr	**5 900 kr**
2026-00458	**PRO Alnö**	23 000 kr	486	15 276 kr	14 580 kr	5 499 kr	0 kr	**20 100 kr**
2026-00467	**PRO Attmar**	12 300 kr	270	8 330 kr	8 100 kr	2 999 kr	0 kr	**11 100 kr**
2026-00466	**PRO City**	66 800 kr	1081	106 800 kr	32 430 kr	38 448 kr	0 kr	**70 900 kr**

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00468	**PRO Holm**	5 800 kr	131	6 000 kr	3 930 kr	2 160 kr	0 kr	**6 100 kr**
2026-00413	**PRO Indal**	6 200 kr	84	2 200 kr	2 520 kr	792 kr	3 200 kr	**6 500 kr**
2026-00441	**PRO Matfors**	23 500 kr	320	26 580 kr	9 600 kr	9 569 kr	0 kr	**19 200 kr**
2026-00501	**PRO Njurunda**	22 900 kr	614	13 050 kr	18 420 kr	4 698 kr	0 kr	**23 100 kr**
2026-00462	**PRO Selånger**	12 400 kr	359	22 500 kr	10 770 kr	8 100 kr	0 kr	**18 900 kr**
2026-00447	**PRO Sköns södra**	61 800 kr	724	90 546 kr	21 720 kr	32 597 kr	0 kr	**54 300 kr**
2026-00474	**PRO Sättna**	3 300 kr	121	0 kr	3 630 kr	0 kr	0 kr	**3 600 kr**
2026-00480	**RPG i Sundsvall (Riksförbundet PensionärsGemenskap)**	3 200 kr	100	8 000 kr	3 000 kr	2 880 kr	0 kr	**5 900 kr**
2026-00447	**Senioruniversitetet i Sundsvall**	70 400 kr	995	121 002 kr	29 850 kr	43 561 kr	0 kr	**73 400 kr**
2026-00409	**SPF Seniorerna Freja**	75 400 kr	1805	46 500 kr	54 150 kr	16 740 kr	3 500 kr	**74 400 kr**
2026-00433	**SPF Seniorerna Gaffelbyn Sundsvall**	9 500 kr	308	17 875 kr	9 240 kr	6 435 kr	0 kr	**15 700 kr**

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Bilaga: Fördelning verksamhetsbidrag till pensionärsföreningar för 2027
KFN-2026-00013

KFN-	Förening	Beviljat förra ansökan	Antal medlemmar	Godkänd hyra 2025	Bidrag per medlem 30 kr	Bidrag hyra 36%	Bidrag IOP-avtal	Förslag 2027
2026-00460	**SPF Seniorerna Marmen**	11 900 kr	242	11 195 kr	7 260 kr	4 030 kr	0 kr	**11 300 kr**
2026-00488	**SPF Seniorerna Nivrén Njurunda**	37 600 kr	810	28 828 kr	24 300 kr	10 378 kr	4 300 kr	**39 000 kr**
2026-00487	**SKPF avd. 215**	0 kr	260	0 kr	7 800 kr	0 kr	0 kr	**7 800 kr**
2026-00478	**Teleseniorernas förening Sundsvall**	4 100 kr	137	0 kr	4 110 kr	0 kr	0 kr	**4 100 kr**
Summa:								**514 900 kr**

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 73 Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan

(KFN-2026-00175-3)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att utredningstiden för att ta fram en plan för digitalisering förlängs och att förvaltningen redovisar utredningen till nämnden senast vid sammanträdet i december 2026.

Ärendet

Förvaltningen har i uppdrag att ta fram en plan för fortsatt arbetet med digitalisering. Enligt beslut i nämnden i maj 2026 ska planen redovisas för nämnden vid sammanträdet i oktober 2026. Ärendet avser önskemål från förvaltningen om att förlänga tidsplanen för redovisningen.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00175-3) - Plan för fortsatt arbete avseende digitalisering - reviderad tidsplan
- Bilaga - Protokollsutdrag från kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2026-05-20 - Redovisning av utredningsuppdrag - åtgärder för en ekonomi i balans, kultur- och fritidsnämnden

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 74 Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan

(KFN-2026-00431-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta förvaltningens svar i tjänsteskrivelse (KFN-2026-00431-1) daterad 2026-09-11 som sitt eget och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsekontorets avdelning för säkerhet och beredskap har tagit fram kartläggningar av välfärdsbrottslighet och social brotts-prevention samt en åtgärdsplan för bägge kartläggningarna. Nämnderna har fått åtgärdsplanen på remiss och svaret ska vara kommunstyrelsekontoret tillhanda senast den 2 november 2026.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00431-2) - Svar på remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan.
- Bilaga - Remiss av brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan
- Bilaga - Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan Socialprevention.
- Bilaga - Brottsförebyggande kartläggning och åtgärdsplan välfärdsbrottslighet 2026-2027
- Bilaga - Brottsförebyggande åtgärder

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 75 Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor

(KFN-2026-00434-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att föreslå komunfullmäktige bifalla motionen.

Ärendet

I en motion från Moderaterna framförs att kommunen behöver växla upp sitt arbete för att förhindra och bekämpa mäns våld mot kvinnor och lämnar förslag på hur detta kan genomföras. Motionen har skickats på remiss till barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och Mitthem. Svaret ska vara kommunstyrelsekontoret tillhanda senast 2 november 2026. Individ- och arbetsmarknadsnämnden har varit remissinstans i ärendet i ett tidigare skede.

Överläggning

Per Lindstrand (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00434-2) - Svar på remiss - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.
- Bilaga - Missivbrev, motion (M) - Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.
- Bilaga - Motion (M) Kommunen kan göra mer i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 76 Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket

(KFN-2026-00484-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00484-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Ärendet

2022 kom lagen Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Hösten 2025 erhöll alla förvaltningar och bolag inom Sundsvalls kommun en förfrågan om hur en jobbar med konsultation idag. Dessa riktlinjer är framtagna utifrån remissvaren och färdigställda i ett dokument kallat *Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket.* Förslaget på rutin har nu skickats till nämnden och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00484-2) - Remiss - Rutin för konsultation i frågor som rör det samiska folket
- Bilaga - Rutin samisk konsultationsrätt Sundsvalls kommun 2026-05-22
- Bilaga - Missiv samisk konsultationsrätt 2026-05-22

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 77 Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun

(KFN-2026-00485-2)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att anta kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, KFN-2026-00485-2, som kultur- och fritidsnämndens svar på remiss Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun.

Ärendet

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar kommuner för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete, samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll. Ett förslag till riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun har skrivits fram och har skickats till nämnder och bolag på remiss inför beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00485-2) - Remiss - Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter i Sundsvalls kommun
- Bilaga - Mål och riktlinjer nationella minoriteter 2026-05-22
- Bilaga - Missiv riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter 2026-05-22.

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 78 Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott

(KFN-2026-00538-1)

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta

att fastställa följande sammanträdesdagar för nämnden 2027: 27 januari, 24 februari, 24 mars, 21 april, 19 maj, 16 juni, 22 september, 20 oktober, 17 november och 15 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för nämnden 2028: 26 januari, 23 februari, 22 mars, 19 april, 24 maj, 21 juni, 20 september, 18 oktober, 15 november och 13 december.

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att fastställa följande sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2027[1]: 10 februari, 10 mars, 7 april, 5 maj, 2 juni, 8 september, 6 oktober, 3 november och 1 december.

att notera följande preliminära sammanträdesdagar för arbetsutskottet 2028: 12 januari, 9 februari, 8 mars, 5 april, 10 maj, 7 juni, 6 september, 4 oktober, 1 november och 29 november.

Ärendet

Förvaltningen ger i detta ärende förslag på sammanträdesdagar för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott för 2027. För att underlätta planering ges även förslag på preliminära sammanträdesdagar för 2028.

Beslutsgång

Ordföranden Niklas Evaldsson (V) finner att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Arbetsutskottet beslutar enligt förvaltningens förslag.

[1] Inget sammanträde för arbetsutskottet i januari då nämnden väljer ledamöter och ersättare till utskottet vid sammanträdet den 27 januari.

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00538-1) - Sammanträdesdagar 2027 med plan för 2028 för kultur- och fritidsnämnden och dess arbetsutskott.

_ _ _ _

§ 79 Kulturstipendium 2026

(KFN-2026-00546-1)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar varje år ut kulturstipendier för utbildning och stöd till främst unga, lovande förmågor inom kulturområdet.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00546-1) - Kulturstipendium 2026
- Bilaga - Bestämmelser för kulturstipendium och hedersomnämnande antagna av KF 2016-06

– – – –

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

§ 80 Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll

(KFN-2026-00547-1)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar sedan 2016 ut stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00547-1) - Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll
- Bilaga - Bestämmelser för stipendium lokalhistoria 2016-05-30.

_ _ _ _

Sundsvalls kommun

Sammanträdesprotokoll

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott	Sammanträdesdatum	Sida
	2026-10-07	24

§ 81 Övriga frågor

Inga övriga frågor lyftes under sammanträdet.

– – – –

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska underskrifter:

COMFACT

Comfact Signature Referensnummer: 378846SE

Sida 1/1

Från: "Myndighetspostlåda KS" <kommunstyrelsen@sundsvall.se>
Skickat: den 16 september 2026 16:17:36
Till: "Myndighetspostlåda Vård och omsorgsnämnden" <VON@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda BUN" <skolan@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Individ och arbetsmarknadsnämnden" <IAN@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Lantmäterinämnden" <lantmaterinamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda SBN" <stadsbyggnadsnamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda MN" <miljonamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda KFN" <Kulturochfritidsnamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Överförmyndarnämnden" <Overformyndarnamnden@sundsvall.se>; "Myndighetsbrevlåda Mitthem" <Myndighetsbrevlada@mitthem.se>; "Myndighetsbrevlåda MRF" <kontakt@rtjmedelpad.se>
Ämne: Beslutsexpediering KS 2026-09-14 - Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop
Bilagor: Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop.pdf, Protokollsutdrag från Kommunstyrelsen sammanträde den 2026-09-14 - Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop.pdf

Hej,

Expedierar här beslut i kommunstyrelsen 2026-09-14 § 203 ”Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop”.

Bifogar protokollsutdrag samt kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse som innehåller uppföljningen av arbetet.

Med vänlig hälsning
Caroline Grafström
Kommunsekreterare
Telefon: 060-19 21 03
Mobil: 072-147 04 24
Sundsvalls kommun
Kommunstyrelsekontoret
Servicecenter administration/Demokratistöd
851 85 Sundsvall
Besöksadress: Norrmalmsgatan 4
Telefon: 060-19 10 00
www.sundsvall.se
Sundsvalls kommun behandlar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Läs mer på www.sundsvall.se/personuppgifter

.

Sundsvalls kommun

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsekontoret
Sara Lindblom
Folkhälsosamordnare
Samhällsutveckling och hållbarhet

Datum
2026-04-23

Dnr
KS-2026-00409-1

Kommunstyrelsen

Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 – en del av Ett Sundsvall som håller ihop

Förslag till beslut

Kommunstyrelsekontoret föreslår plan- och utvecklingsutskottet föreslå kommunstyrelsen besluta

att godkänna uppföljningen av arbetet i prioriterade bostadsområden.

Ärendet

Ärendet redovisar den årliga uppföljningen av områdesarbetet inom ”Ett Sundsvall som håller ihop”.

Bakgrund

Inriktningsmålet ”Ett Sundsvall som håller ihop” har funnits i kommunens mål och resursplan sedan 2019. Inriktningsmålet har under åren omfattat ett antal olika delmål vilka har varierat i antal och utformning. Under mandatperioden 2022 – 2026 är delmålen åtta stycken enligt följande:

- Hela kommunkoncernen ska prioritera arbetet med att utjämna sociala skillnader och särskilt lägga fokus på de prioriterade områdena.
- Minskad andel i långtidsarbetslöshet.
- Minska andelen som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.
- Öka deltagandet i fritidsaktiviteter bland barn och unga bosatta i kommunens prioriterade områden.
- Ökad andel elever som når kunskapsmålen.
- Öka den kommunala skolans attraktivitet.
- Hela kommunkoncernen ska arbeta med insatser för att uppnå nollvisionen mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- Insatser för att minska narkotikaanvändandet.

Målen är långsiktiga och det görs många olika insatser i kommunens verksamheter och tillsammans med andra aktörer för att uppnå dessa mål.

Arbetet i prioriterade bostadsområden
Kopplat till det första delmålet pågår sedan 2019 ett särskilt arbete i sex geografiskt prioriterade områden. En nämnd, kommunalt bolag eller kommunförbund är ansvarig för samordningen av arbetet på lokal nivå genom en av dem utsedd processledare för varje område. Arbetssättet med att fördela ett geografiskt samordningsansvar på olika huvudmän/verksamheter var ett nytt arbetssätt 2019.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har inte handlagts tidigare.

Förvaltningens överväganden

Inriktningsmålet ”Ett Sundsvall som håller ihop”

I Sundsvalls kommun pågår ett omfattande arbete för att stärka den sociala hållbarheten och utjämna sociala skillnader i levnadsvillkor. För att utjämna sociala skillnader behövs många aktiviteter, samtidigt, på flera nivåer, inom flera olika verksamheter och samverkan över förvaltningsgränserna med invånarnas behov i fokus.

Arbetet i prioriterade bostadsområden är *ett* viktigt verktyg för att nå inriktningsmålet om ”Ett Sundsvall som håller ihop”. Förutom områdesarbetet görs många fler insatser som har betydelse för att utjämna sociala skillnader. Kärnverksamheterna inom skola, omsorg, socialtjänst samt kultur och fritid utgör grunden i arbetet och ska hålla en hög och likvärdig kvalitet. Utöver detta genomför kommunen riktade satsningar och utvecklingsinsatser inom olika verksamhetsområden för att nå målet om att minska sociala skillnaderna i levnadsvillkor. Man kan se det som en palett av många olika aktiviteter som tillsammans får betydelse för måluppfyllelsen.

Upplevelsen är dock att många ser områdesarbetet som synonymt med inriktningsmålet om Ett Sundsvall som håller ihop där områdesaarbetet snarare är en del av inriktningsmålet.

Områdesarbetet bedrivs lokalt med en nämnd, ett kommunalt bolag eller ett kommunalförbund som ansvarig för samordningen i respektive prioriterat område. Det sker genom att nämnden, bolaget eller kommunalförbundet utsett en processledare som driver det samordnande arbetet i respektive område. Områdesarbetet bedrivs även i linjeverksamheten genom att alla nämnder och bolag ska vara delaktiga

och bidra i arbetet. Exempel på arbetet i linjeverksamhet är till exempel första linjens arbete i dessa områden, kommundelslyft i områdena samt då ordinarie verksamheter väljer att fokusera extra många aktiviteter eller fokusera aktiviteter i dessa prioriterade bostadsområden. Områdesarbet ska genomföras och finansieras inom nämndernas och bolagens ramar.

Arbetet i prioriterade bostadsområden under 2025

Arbetet syftar till att skapa möjligheter för varje individ att utvecklas, att barn och unga i vår kommun ska få goda uppväxtvillkor och att livet inte ska avgöras av din bakgrund eller var du bor. Under 2025 har arbetet i de prioriterade bostadsområdena fortsatt att utvecklas genom samverkan mellan kommunens verksamheter, civilsamhälle, näringsliv och lokala aktörer.

Kommunstyrelsekontoret ansvarar för den övergripande koordineringen av områdesarbetet. Inom ramen för det hålls en arbetsgrupp samman för processledarna samt en förvaltningsövergripande ledningsgrupp. Processledargruppen träffs cirka två gånger i månaden med fokus på erfarenhetsutbyte inom gruppen och möten med inbjudna aktörer.

Vad gäller aktörer där någon form av samarbete pågår på områdesnivå eller på övergripande nivå eller med aktörer undersöks förutsättningarna för ett närmare samarbete. Några av de vi träffat är organisationen Hej Främling, kommunens lokalstrateg, Brobyggarna, valkansliet, vuxenutbildningen och kommunens föräldrastöd.

Indal–Liden–Holm

Under 2025 arrangerades Indal en Indalsdag. Det skedde i samverkan mellan föreningsliv, kommunala verksamheter och lokala aktörer med syfte att stärka gemenskapen i området. Det blev ett lyckat evenemang som kommer att återkomma.

Under året genomfördes även en nystart av det lokala rådet genom att utse nya representanter. Rådet syftar till att stärka dialog och samverkan i området. Det nya rådet består av förtroendevalda, näringsliv, föreningsliv och civilsamhälle med representation från alla områdena (Indal, Liden och Holm) samt en blandning av åldrar och kön.

Årets möten har handlat om bland annat kommunikationer, servicepunkter, trygghet och den aktuella gruvfrågan. Orternas olika servicepunkter och butiker har haft stora utmaningar och utifrån det mobiliserar företagare och boende för att hitta lösningar för att fortsatt ha en god service i landsbygderna.

Inom fritidområdet har ett försök med mobil fritidsverksamhet prövats för att öka delaktighet bland unga. Nya samarbeten, exempelvis kring aktiviteter vid Vettaberget, skulle kunna bredda utbudet ytterligare. Den planerade gruvan i Järkvissle skapar oro kring miljö- och samhällspåverkan.

Skönsberg
Arbetet i Skönsberg kännetecknas av en bred samverkan mellan kommunen, civilsamhället och de boende, där aktörer som skola, socialtjänst, fritidsgård och föreningsliv tillsammans driver utvecklingen.

Arrangemang som majbrasa, vårmarknad, Skönsbergsdagen och kulturnatt stärker delaktighet, engagemang och trivsel i området. Kopplat till dessa evenemang finns en utmaning i att successivt överföra ansvar och ägandeskap från processledaren till lokalsamhället.

Trygghetsgruppen är en central samverkansplattform i området och har bland annat organiserat vuxenvandringar i samverkan med lokala aktörer. Vuxenvandringar har haft positiva följdeffekter, inte bara ur trygghetssynpunkt utan också genom att stärka gemenskapen och minska ensamhet. Initiativet, som sker i samverkan med Svenska kyrkan, har utvecklats till en social mötesplats och planeras fortsätta. Området kan, vid behov mobilisera både boende och aktörer för att hitta lösningar.

Skönsberg är ett av fyra områden där verksamheterna Fritidsklubb och SENIQ pågår sedan hösten 2024. Fritidsklubben handlar om att elever i åk 4–6 erbjuds fritidsaktiviteter och ges möjlighet att bekanta sig med sin lokala fritidsgård innan de kan gå till ordinarie Fritidsgård som är från åk 6–9. Inom ramen för SENIQ få elever i årskurs 4–6 möjlighet att prova på flera olika kulturella aktiviteter såsom att skapa musik och teater, att pyssla, skapa med lera och rita, göra studiebesök vid tex teatern och att spela olika instrument. I Skönsberg erbjuds SENIQ och Fritidsklubben en och samma dag, en dag i veckan.

I aktiviteten Sommarkul erbjöd Brobyggarna under tre sommarveckor meningsfulla aktiviteter för barn och unga under en tid då andra aktiviteter saknats.

Bredsand
Bredsand fokuserar på att stärka trygghet, delaktighet och tillgång till meningsfulla aktiviteter genom en bred samverkan mellan kommun, olika organisationer och boende. Till exempel är fastighetsbolaget Balder aktiva i områdesarbetet liksom Rädda Barnen.

Genom insatser som trygghetsvandringar, vuxenvandringar, ökad närvaro av väktare och förbättrad utemiljö utvecklas tryggheten i området. Samtidigt finns utmaningar i att nå ut till fler boende och öka deras delaktighet.

Aktiviteter för att stärka gemenskap och inkludering genomförs, bland annat läs- och språkfrämjande insatser, språkcaféer och initiativ från aktörer som Rädda Barnen och Hej Främling. Särskilt fokus ligger på barn och unga och långsiktighet..

Bredsand är ett av de fyra områden där verksamheten SENIQ och Fritidsklubb bedrivs sedan sedan hösten 2024. I Bredsand pågår verksamheten två gånger i veckan, en dag med vardera aktivitet.

Trygghetsgruppen och Bredsandsforum fungerar som viktiga plattformar för dialog, inflytande och lokal utveckling, med insatser som företagsbesök, ungdomsdialoger och informationsmöten. Under hösten öppnade en ny öppen förskola i området vilket är ett positivt tillskott av mötesplatser.

Sundsbruk
I Sundsbruk har platssamverkan fortsatt att utvecklas genom en lokal kärngrupp där kommunala aktörer, föreningsliv och näringsliv samverkar. Biblioteket fungerar som en central mötesplats och i samverkan med fritidsgård, socialtjänst, arbetsmarknadsinsatser och andra verksamheter har ett stort antal aktiviteter genomförts. Dessa inkluderar bland annat familjedagar, läs- och språkfrämjande insatser, sommarlovsaktiviteter och lokala evenemang som stärker trygghet, delaktighet och social sammanhållning.

Initiativ har tagits för att etablera nya verksamheter i området och den nystartade scoutverksamheten är ett exempel på en sådan. Sundsbruk är ytterligare ett av de fyra områden där verksamheten SENIQ och Fritidsklubb bedrivs sedan sedan hösten 2024. I Sundsbruk är verksamheten två gånger i veckan, en dag med vardera aktivitet.

En viktig del i utvecklingsarbetet i Sundsbruk är transporter. Projektet FORMEL 1 har, under 2025, genom dialoger och workshops med barn och unga, tagit fram kunskap om hur transporter och tillgänglighet upplevs i området. Det har lagt grunden för genomförandeprojektet MOVE Sundsbruk, som finansieras av Vinnova och pågår under flera år. Projektet syftar till att genom konkreta åtgärder förbättra mobiliteten och därmed stärka livsvillkoren i området.

Nacksta

Arbetet i Nacksta har haft fokus på skola och tidiga insatser för barn och unga. Skolan erbjuder bland annat frukost till elever i årskurs 5–9, lovskola under skollov och skolan har under året prövat att erbjuda extra fritidsaktiviteter efter skoltid i samarbete med fritidsgården.

Nacksta är också ett av de fyra områden där verksamheten SENIQ och Fritidsklubb bedrivs sedan sedan hösten 2024. I Nacksta pågår verksamheten två gånger i veckan, en dag med vardera aktivitet.

S:t Olofsskolan har en elevcoach som arbetar förebyggande tillsammans med skola, fritidsgård och föreningsliv. Genom samarbete mellan Mitthem, skolan, Stiftelsen Läxhjälpen och Mittuniversitetet erbjuds läxhjälp till elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen. Eleverna som deltar i läxhjälpen erbjuds även möjlighet till sommarjobb i samarbete med det lokala näringslivet.

Kvissleby
I Kvissleby har den tidigare lokalen för Folkets hus öppnats igen under namnet Propalen och är ett tillskott av mötesplatser i området. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för verksamheten i samverkan med lokala aktörer.

Fritidsgården, biblioteket och Njurundahallen fortsätter att vara viktiga mötesplatser för barn och unga. Fritidsgården har bland annat utvecklat caféverksamhet där unga och vuxna möts. Utemiljön är ett viktigt utvecklingsområde och det pågår flera aktiviteter för att göra förbättringar. Bland annat smyckas elskåp med målningar och runt Strandleden försöker man hitta sätt att göra området inbjudande för att få fler att röra på sig och nyttja omgivningarna. Bland annat genom att underlätta promenader med att det ska finnas sittbänkar för vila.

Det pågår en förstudie om nya fiskebryggor i Ljungan som ytterligare skulle bidra till förbättrad utemiljö.

Skolinspektionen har uppmärksammat Nivrenaskolan för sitt arbete med trygghet, studiero och läsutveckling.

Resultat och behov av utveckling

Arbetet i områdena sker utifrån samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhälle, näringsliv och boende. Genom gemensamma insatser och lokala initiativ skapas aktiviteter och mötesplatser vilket bidrar till ökad delaktighet, trygghet och social sammanhållning. Särskilt tydligt är fokus på barn och unga, där satsningar på fritidsverksamhet, kultur, läxhjälp och lovaktiviteter stärker möjligheterna till en meningsfull fritid och att klara skolan. Även trygghetsfrämjande arbete, såsom

vuxenvandringar, trygghetsgruppernas abete och fysisiska åtgärder i miljön, har haft positiva effekter både på upplevd trygghet och på gemenskapen i områdena. Vidare har forum för dialog och inflytande utvecklats exempelvis genom lokala råd och forum, vilket bidrar till lokalt engagemang.

Samtidigt kvarstår ett antal utvecklingsbehov. Flera bostadsområden lyfter utmaningar kopplade till psykisk hälsa, fysisk aktivitet och social inkludering, skolresultat, liksom svårigheter att nå vissa grupper. Oron för rekrytering av unga till kriminalitet kvarstår. Flera områden har en låg föreningsnärvaro vilket försvårar möjligheten att, i samverkan med föreningar, öka möjligheten till en meningsfull fritid och förbättra hälsans hos de boende.

En annan utmaning i arbetet är det faktum att områdesarbetet ska genomföras och finansieras inom nämndernas och bolagens ramar. Behovet av att arbeta särskilt med dessa områden visar att det behövs mer här än i andra bostadsområden i Sundsvall. För att göra mer behövs vanligtvis störrre budget eller omfördelning. Det är en svår ekvation som vissa verksamheter klarar och andra inte.

Prioriteringar framåt

Arbetet i de prioriterade områdena fortsätter att utvecklas med fokus på samverkan, tidiga insatser och att skapa långsiktighet. Några områden bedöms vara särskilt viktiga framåt:

Barn och unga
Tidiga och förebyggande insatser för barn och unga är fortsatt centralt med fokus på skolresultat, meningsfull fritid och trygga uppväxtmiljöer genom samverkan mellan skola, fritidsverksamhet, första linjen, föreningsliv och andra aktörer.

Samverkan och lokal delaktighet
Arbetet behöver fortsatt utveckla samverkan mellan kommunens verksamheter, civilsamhälle, boende och näringsliv och att stärka olika lokala samverkansforum. Vi behöver också utveckla aktiviteter som bidrar till gemenskap och delaktighet och ökar självständigheten och initiativkraften i området.

Service och mötesplatser
Tillgång till service, aktiviteter och mötesplatser är en viktig del av arbetet för inkludering, tillit och gemenskap. Arbetet behöver därför fortsätta genom både sociala insatser och förbättringar i den fysiska miljön. Det kan exempelvis ske genom platssamverkansforum och trygghetsvandringar som stärker dialog, delaktighet och användning av mötesplatser, i

kombination med fortsatta investeringar i parker, belysning och aktivitetsytor.

Styrdokument och juridik

Arbetet som följts upp i ärendet är viktigt för att realisera delmålet om att utjämna sociala skillnader i levnadsvillkor och att genomföra kommunens strategi för social hållbarhet.

Ekonomisk hållbarhet

Arbetet med ”Ett Sundsvall som håller ihop” syftar till att utjämna de sociala skillnaderna i levnadsvillkor, vilket handlar mycket om att skapa förutsättningar för människors möjligheter till egen försörjning.

Social hållbarhet

Arbetet med ”Ett Sundsvall som håller ihop”syftar till att stärka den sociala hållbarheten och utjämna de sociala skillnaderna i levnadsvillkor.

Ekologisk hållbarhet

Ärendet i sig bedöms inte påverka den ekologiska hållbarheten.

Landsbygdssäkring

Ärendet bedöms inte särskilt påverka utvecklingen på Sundsvalls kommuns landsbygder då arbetet omfattar hela kommunen. Indal, Liden och Holm är dock ett av de prioriterade områdena med särskilt fokus och utpekad processledare.

Beslutet skickas till

Beslutet skickas till alla nämnder, Medelpads räddningstjänstförbund och Mitthem.

Förslag till uppföljning

Lennart Andersson
Tf kommundirektör

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 203 Arbetet i prioriterade bostadsområden 2025 - Ett Sundsvall som håller ihop

(KS-2026-00409-1)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna uppföljningen av arbetet i prioriterade bostadsområden.

Ärendet

Ärendet redovisar den årliga uppföljningen av områdesarbetet inom ”Ett Sundsvall som håller ihop”.

Överläggning

Viktoria Jansson (M) yrkar på att uppföljningen ska noteras i stället för att godkännas.

Kevin Sahlin (SD) och Ronja Brusell Strid (KD) instämmer i Viktoria Janssons (M) yrkande.

Lisa Tynnemark (S) yrkar bifall till plan- och utvecklingsutskottets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Niklas Säwén (S) konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels plan- och utvecklingsutskottets förslag och dels Viktoria Jansson (M) med fleras förslag. Han ställer dessa mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt plan- och utvecklingsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag kommunstyrelsens plan- och utvecklingsutskott 2026-08-18 § 41
- Protokollsutdrag kommunstyrelsens plan- och utvecklingsutskott 2026-05-19 § 31
- Kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse - KS-2026-00409-1

– – – –

Från: "Myndighetspostlåda KS" <kommunstyrelsen@sundsvall.se>
Skickat: den 16 september 2026 16:24:17
Till: "Myndighetspostlåda Individ och arbetsmarknadsnämnden" <IAN@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Vård och omsorgsnämnden" <VON@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda BUN" <skolan@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda KFN" <Kulturochfritidsnamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Lantmäterinämnden" <lantmaterinamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda SBN" <stadsbyggnadsnamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda MN" <miljonamnden@sundsvall.se>; "Myndighetspostlåda Överförmyndarnämnden" <Overformyndarnamnden@sundsvall.se>
Ämne: Beslutsexpediering KS 2026-09-14 - Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist
Bilagor: Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist.pdf, Protokollsutdrag från Kommunstyrelsen sammanträde den 2026-09-14 - Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist.pdf, Riktlinje organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist - 2026-09-14.pdf

Hej,

Expedierar här beslut i kommunstyrelsen 2026-09-14 § 204 ”Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist”.

Bifogar protokollsutdrag, kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse samt den reviderade riktlinjen.

Med vänlig hälsning
Caroline Grafström
Kommunsekreterare
Telefon: 060-19 21 03
Mobil: 072-147 04 24
Sundsvalls kommun
Kommunstyrelsekontoret
Servicecenter administration/Demokratistöd
851 85 Sundsvall
Besöksadress: Norrmalmsgatan 4
Telefon: 060-19 10 00
www.sundsvall.se
Sundsvalls kommun behandlar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Läs mer på www.sundsvall.se/personuppgifter

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse**	1(4)
	Datum	Dnr
Kommunstyrelsekontoret	2026-05-28	KS-2026-00204-1
Annika Bergvall		
Förhandlare, HR	Kommunstyrelsen	

Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist

Förslag till beslut

Kommunstyrelsekontoret föreslår personalutskottet föreslå kommunstyrelsen besluta

att revidera riktlinje övertalighet och arbetsbrist enligt kommunstyrelsekontorets förslag (KS-2026-00204).

att notera att riktlinjen i samband med revideringen byter namn till ”Organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist”.

Ärendet

Riktlinje för övertalighet och arbetsbrist ska enligt plan följas upp och vid behov revideras under 2026. Riktlinjens syfte är att skapa en likvärdighet inom alla kommunens förvaltningar och är ett stöd för chefer och HR-funktion.

Bakgrund

Enligt kommunens arbetsgivarpolitiska strategi ska Sundsvalls kommun vara och uppfattas som en professionell arbetsgivare med god tillämpning av lagar och avtal. Gemensamma rutiner, arbetssätt och tillämpning skapar samma villkor och förutsättningar för alla medarbetare vilket gör att medarbetare och medborgare uppfattar kommunen som en arbetsgivare.

Riktlinjen utgår från att kommunens övergripande process för hantering av övertalighet och arbetsbrist ska utgå från gällande lagar och avtal inom området. En enhetlighet vid hantering av arbetsbrist och övertalighet bedöms stärka arbetsgivarvarumärket ur ett helhetsperspektiv och är därför en viktig pusselbit när det gäller kompetensförsörjning nu och på sikt.

Ärendets tidigare handläggning

Den nuvarande riktlinjen fastställdes 2021-09-13 § 189 (KS-2021-00560) och reviderades av kommunstyrelsen 2023-06-12 § 172 (KS-2023-00520).

Förvaltningens överväganden

Sundsvalls kommun har som mål att hanteringen vid övertalighet och arbetsbrist ska vara korrekt, tidsmässigt effektiv samt att den övergripande processen ser lika ut oavsett förvaltning. Riktlinjen beskriver den övergripande processen, arbetsgången och ansvarsfördelningen vid övertalighet och arbetsbrist inom kommunen. Riktlinjen tydliggör exempelvis vad vi behöver göra vid en organisationsförändring, hur en övertalighetssituation ska hanteras och hantering av uppsägning på grund av arbetsbrist.

Enligt plan ska riktlinjen följas upp under 2026. Utifrån uppföljningen föreslås att riktlinjen revideras. Revideringen av riktlinjen har samverkats i enighet med CESAM (central samverkansgrupp tillika skyddskommitté) 2026-06-01.

Förändringar i riktlinjen

I riktlinjen har kommunen som arbetsgivare tidigare haft med ett ställningstagande kopplat till omplacering till tjänst utanför anställningsavtalet innan konstaterad arbetsbrist och turordning. Denna skrivning är borttagen: ”Om medarbetaren tackar nej till skäligt erbjudande utanför anställningsavtalet så är Sundsvalls kommuns ställningstagande att medarbetaren ska ingå i turordning.”

Detta ställningstagande har tagits bort eftersom det går utöver vad lagstiftningen kräver av oss som arbetsgivare. Skyldighet om omplacering enligt 7 § LAS (lag om anställningsskydd) kommer före turordningsreglerna 22 § LAS. Ställningstagandet har inneburit längre processer än nödvändigt och har även inneburit att medarbetare vid en annan driftsenhet där övertalighet inte finns kan bli involverade. Mot bakgrund av detta bedömmer kommunstyrelsekontoret att det är motiverat att ta bort detta ställningstagande.

I övrigt har det skett redaktionella ändringar för att öka riktlinjens tydlighet. Bland annat har följande redaktionella ändringar gjorts:

- Riktlinjen byter namn till riktlinje organisationsförändring – övertalighet och arbetsbrist.
- Flyttat om text i de inledande styckena.
- Tagit bort upprepningar och text som inte bedöms som nödvändig

- Skrivit om meningar och stycken (övertalighet, information, samverkan).
- Längre stycken har delats upp.

Bilaga med kommunikationsplan
Till riktlinjen finns en bilaga med en kommunikationsplan. Syftet med kommunikationsplanen är att tydliggöra när information ges, vilken typ av information som ska lämnas och till vem information ska ges under processens gång. Ambitionen är att genom tydlig kommunikation minska medarbetarnas oro vid dessa situationer. Bilagan med kommunikationsplan revideras vid behov av HR-direktör.

Styrdokument och juridik

Den arbetsrättsliga vägledningen i riktlinjen tar sin utgångspunkt i gällande lagar och avtal, där de mest framträdande är Lagen om anställningsskydd (LAS) och Allmänna bestämmelser (AB) samt Sundsvalls kommuns samverkansavtal som i vissa avseenden ersätter Lagen om medbestämmande (MBL).

Enligt kommunens arbetsgivarpolitiska strategi ska Sundsvalls kommun vara och uppfattas som en (1) arbetsgivare med gemensamma riktlinjer, villkor och tillämpningar. Kommunstyrelsen ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Kommunstyrelsen fastställer hur kommunen som arbetsgivare ska tolka och tillämpa lag, avtal och andra bestämmelser som avser förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare (KS-2023-00538; Styrelsen § 12; punkt 4).

Om facklig organisation/organisationer och arbetsgivaren ingår ett lokalt kollektivavtal (LOK) som anger eller möjliggör annan hantering än vad som anges i denna riktlinje så gäller det lokala kollektivavtalet.

Ekonomisk hållbarhet

Om kommunen saknar en tydlig övergripande process för hantering av övertalighet och arbetsbrist riskerar processen att dra ut på tiden och kräva stora administrativa resurser som i sin tur är kostnadsdrivande. Revideringen av riktlinjen innebär inte några ökade eller minskade kostnader för kommunstyrelsen eller andra nämnder.

Social hållbarhet

Enligt Diskrimineringslagen ska arbetsgivare verka för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män. En tydlig övergripande process för hantering av övertalighet och

arbetsbrist säkerställer att män och kvinnor som riskerar övertalighet eller arbetsbrist behandlas enligt samma processteg.

Ekologisk hållbarhet

Revideringen av riktlinjen bedöms inte påverka den ekologiska hållbarheten.

Landsbygdssäkring

Riktlinjen bedöms inte påverka Sundsvalls kommuns landsbygder.

Beslutet skickas till

Sundsvalls kommuns nämnder.

Förslag till uppföljning

Riktlinjen gäller tillsvidare. En översyn av riktlinjen ska ske senast 2030.

Lennart Andersson
T.f. Kommundirektör

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 204 Revidering av riktlinje övertalighet och arbetsbrist

(KS-2026-00204-1)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att revidera riktlinje övertalighet och arbetsbrist enligt kommunstyrelsekontorets förslag (KS-2026-00204).

att notera att riktlinjen i samband med revideringen byter namn till ”Organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist”.

Ärendet

Riktlinje för övertalighet och arbetsbrist ska enligt plan följas upp och vid behov revideras under 2026. Riktlinjens syfte är att skapa en likvärdighet inom alla kommunens förvaltningar och är ett stöd för chefer och HR-funktion.

Beslutsgång

Ordförande Niklas Säwén (S) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är personalutskottets förslag. Det blir också kommunstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag kommunstyrelsens personalutskott 2026-06-16 § 17
- Kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse - KS-2026-00204-1
- Riktlinje organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist
- Protokollsutdrag Cesam 260601 riktlinje övertalighet och arbetsbrist

– – – –

Sundsvalls kommun

Organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist

Riktlinje

Beslutande instans: Kommunstyrelsen

Beslutsdatum (inklusive revideringar): Reviderad 2026-04-14, reviderad 2023-06-12, fastställd 2021-09-13

Gäller till och med: Tills vidare med planerad översyn 2030

Gäller för: Samtliga nämnder och förvaltningar

Ansvarig funktion: HR-direktör

Diarienummer: KS-2026-00204

Publiceras på sundsvall.se: Nej

Sundsvalls kommun

Innehåll

Organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist 0
Innehåll 1
1. Sammanfattning....3
2. Bakgrund och syfte....3
3. Utgångspunkt....3
4. Roller och ansvarsfördelning....4
4.1. Förvaltningsdirektör....4
4.2. Ansvarig chef....4
4.3. Medarbetare 4
4.4. HR-stab 4
4.5. HR-chef....4
4.6. HR-partner 4
4.7. Kompetensutvecklare....5
4.8. Facklig organisation....5
4.9. Skyddsombud....5
5. Vad innebär övertalighet och arbetsbrist? 5
5.1 Övertalighet....5
5.2 Arbetsbrist....6
6. Behov av förändring - verksamhetsanalys....6
6.1. Förändring i personalstyrkan Efter verksamhetsanalysen konstaterar arbetsgivaren om en förändring i personalstyrkan är nödvändig på grund av organisatoriska eller andra verksamhetsrelaterade skäl, exempelvis förändrad budgetförutsättning, planerad omorganisation eller liknande.....6
6.2. Samarbete med HR och omställningsfonden....6
7. Information och kommunikation....7
7.1 Samarbete med kommunikatör 7
7.2 Kommunikationsplan 7
8. Samverkan 8
8.1 Förberedelse inför samverkan....8

8.1.1 Riskbedömning....8

I arbetet medverkar aktuellt skyddsombud. Saknas lokalt skyddsombud ska huvudskyddsombud erbjudas möjligheten att delta. Vid större förändringar eller när arbetsgivaren bedömer att fler från verksamheten behöver involveras för en god samverkan kan samverkansgruppen utse en till två personer som deltar vidare i arbetet med riskbedömningen. 9

8.2 Samverkan om organisationsförändring 9

9. Åtgärder för att förhindra uppsägning på grund av arbetsbrist....9

9.1 Kompetensutvecklingsinsatser....10

9.2 Förflyttning....10

9.3 Omplacering till tjänst utanför anställningsavtalet....10

9.4 Pensionsförmån....11

9.5 Enskilt avtal....11

10. Arbetsgivaren konstaterar arbetsbrist 12

11. Turordning 12

11.1 Turordningskrets....12

11.1.1 Huvudsak jämförbara arbetsuppgifter 13

11.1.2 Tillräckliga kvalifikationer 13

11.1.3 Skälig upplärningstid 14

11.1.4 Driftsenhet och sammanslagning av driftsenheter....14

11.1.5 Ortsbegreppet....14

11.2 Förhandling om turordningskrets 15

13 Omplaceringsutredning 15

14 Uppsägning på grund av arbetsbrist....16

14.1 Besked om uppsägning....16

14.2 Under uppsägningstiden....16

15. Anmälan till Omställningsfonden 17

16. Företrädesrätt till återanställning 17

1. Sammanfattning

Denna riktlinje är ett stöd i arbetet med organisationsförändring som innebär att hantera övertalighet och arbetsbrist. Riktlinjen beskriver arbetsgången, ansvarsfördelningen, informations- och förhandlingsskyldigheten samt vilka övergripande regler och rutiner som gäller.

Om facklig organisation och arbetsgivaren ingår ett lokalt kollektivavtal som anger eller möjliggör annan hantering än vad som anges i denna riktlinje så gäller det lokala kollektivavtalet.

Som ett komplement till denna riktlinje finns processen organisationsförändring - övertalighet och arbetsbrist beskriven på intranätet. Det kan även finnas rutiner beskrivna inom en förvaltning som ett komplement för att tydliggöra de förvaltningsspecifika rutinerna vid hantering av övertalighet.

2. Bakgrund och syfte

Omvärld och politiker ställer över tid nya krav på kommunens verksamhet som innebär att förändringar i såväl verksamhet som organisation kan bli nödvändiga för att möta de nya behoven.

Verksamhetsmässiga, organisatoriska eller ekonomiska förändringar kan leda till ett minskat behov av medarbetare. Det innebär att övertalighet uppstår som i förlängningen kan innebära att det blir arbetsbrist. Arbetsbrist behöver inte innebära brist på arbetsuppgifter. Det är arbetsgivaren utifrån sin arbetsledningsrätt som avgör ifall det råder arbetsbrist eller inte.

Syftet med riktlinjen är att skapa en likvärdig hantering inom kommunens förvaltningar så att kommunen agerar och uppfattas som en arbetsgivare och att hanteringen är korrekt och tidsmässigt effektiv.

3. Utgångspunkt

Enligt Sundsvalls kommuns arbetsgivarpolitiska strategi ska Sundsvalls kommun vara och uppfattas som en (1) arbetsgivare med gemensamma riktlinjer, villkor och tillämpningar. Den arbetsrättsliga vägledningen i riktlinjen tar sin utgångspunkt i gällande lagar och avtal, där de mest framträdande är Lagen om anställningsskydd (LAS) och Allmänna bestämmelser (AB) samt Sundsvalls kommuns samverkansavtal som i vissa avseenden ersätter Lagen om medbestämmande (MBL).

4. Roller och ansvarsfördelning

4.1. Förvaltningsdirektör

Förvaltningsdirektör ansvarar för att säkerställa följsamhet till denna riktlinje.

4.2. Ansvarig chef

Chef ansvarar för förändringsarbetet i sin verksamhet om inte annat är beslutat. För ett professionellt agerande genom hela processen ska vägledningen följas i denna riktlinje. Chef ansvarar vidare för att information kontinuerligt ges till facklig organisation, skyddsombud och medarbetare. Chefen har arbetsmiljöansvaret både för de som eventuellt måste lämna arbetsgruppen och de som blir kvar.

4.3. Medarbetare

Medarbetarens ansvar innebär att aktivt delta i förändringsarbetet för att verksamheten ska fungera så bra som möjligt. Medarbetare som befinner sig i förändringssituationer behöver vara beredd på att åta sig nya arbetsuppgifter som kan innebära behov av särskilda kompetensutvecklingsinsatser. Om medarbetare har behov av stödinsats så har hen ett ansvar att meddela det till ansvarig chef.

4.4. HR-stab

Förhandlingschef utifrån delegation från HR direktör är ansvarig för tolkning och tillämpning samt revidering av riktlinjen. HR-stab ger vid behov stöd till HR-chef.

4.5. HR-chef

HR-chef ansvarar för att känna till, kommunicera och verka för följsamhet enligt riktlinjen. HR-chef ansvarar för att proaktivt stödja förvaltningsdirektör och ger vid behov stöd till HR-partner.

4.6. HR-partner

HR-partner ansvarar för att känna till, kommunicera och verka för följsamhet enligt riktlinjen. HR-partner stödjer chefen i att genomföra

den tänkta förändringen på ett korrekt och smidigt sätt. HR-partner ansvarar för att i så tidigt skede som möjligt informera kompetensutvecklare om förändringen.

4.7. Kompetensutvecklare

Kompetensutvecklare ansvarar för att tillsammans med HR-partner identifiera behov av stöd i aktuell process, och för att informera Omställningsfondens rådgivare om kommande förändring.

4.8. Facklig organisation

Facklig representant ansvarar för att känna till och bevaka att riktlinjen tillämpas och att arbetsgivaren följer lag och avtal. Facklig organisation ska också aktivt bidra till lösningar av de ärenden som hanteras.

4.9. Skyddsombud

Skyddsombud ansvarar för att känna till och bevaka att denna riktlinje tillämpas inom sitt skyddsområde. Skyddsombud ska erbjudas att medverka i riskbedömning och aktivt bidra med förslag till lösningar. Om det inte finns ett lokalt skyddsombud ska huvudskyddsombud erbjudas att medverka.

5. Vad innebär övertalighet och arbetsbrist?

5.1 Övertalighet

Övertalighet är en situation som uppstår när verksamheten förändras på ett sätt som innebär att det finns fler medarbetare än vad verksamheten behöver. Orsaken till övertalighet kan till exempel vara förändrade uppdrag, effektiviseringar eller nya ekonomiska förutsättningar.

Övertalighet innebär inte automtiskt att en uppsägning blir aktuell. Det är i första hand en situation som ska hanteras genom andra åtgärder som exempelvis kompetensutveckling, förflyttning och omplacering.

5.2 Arbetsbrist

Arbetsbrist uppstår först när möjligheterna att hantera en övertalighet på annat sätt är uttömda. Arbetsbrist är det juridiska begreppet när grunden för uppsägning inte beror på medarbetaren personligen. Arbetsbrist kan handla om faktisk brist på arbete men kan också uppstå om arbetsgivaren vill ändra verksamhetens riktning.

6. Behov av förändring - verksamhetsanalys

Innan arbetsgivaren påbörjar arbetet med organisationsförändringen behöver chef göra en analys av hur verksamheten behöver förändras med anledning av de förändrade förutsättningarna. Av analysen ska det framgå vilken verksamhet och vilka arbetsuppgifter som kan komma att beröras. Verksamhetsanalysen ska även innehålla en ekonomisk analys av nuvarande och framtida situation för berörd verksamhet. Analysen kan även visa på behov av förändrat innehåll i verksamheten, vilket då kan ställa nya krav på kompetens och kompetensväxling.

För mer information om denna del samt det stödmaterial som ska användas framgår under stycke 8 Samverkan.

6.1. Förändring i personalstyrkan

Efter verksamhetsanalysen konstaterar arbetsgivaren om en förändring i personalstyrkan är nödvändig på grund av organisatoriska eller andra verksamhetsrelaterade skäl, exempelvis förändrad budgetförutsättning, planerad omorganisation eller liknande.

6.2. Samarbete med HR och omställningsfonden

Chef ska i ett tidigt skede, i samband med identifierat förändringsbehov, kontakta HR-partner. Kompetensutvecklare informeras parallellt för att möjliggöra tidig dialog med Omställningsfonden, i syfte att möjliggöra förebyggande insatser kopplade till Kompetens- och omställningsavtalet (KOM-KR).

Genom KOM-KR ges arbetsgivaren en möjlighet att ställa om medarbetare och organisation så att framtida eller aktuella

arbetsbristsituationer minimeras eller undviks. Att ge denna information så tidigt som möjligt ökar chanserna både för medarbetaren och arbetsgivaren att få rätt stöd i rätt tid i processen.

Omställningsstödet som ingår i avtalet är brett och kan användas för många olika områden och i många olika situationer. Att använda Omställningsfondens tjänster bekostar inte enskild verksamhet.

7. Information och kommunikation

Information och kommunikation är av största vikt vid förändringar och behöver i ett tidigt skede planeras av chef. Med en skyndsam och öppen dialog minskas risken för spekulationer och oro. Chefen ansvarar för att kontinuerligt informera vad som är på gång och vad som ska åstadkommas på grund av ekonomiska och/eller organisationsmässiga orsaker och dess konsekvenser.

7.1 Samarbete med kommunikatör

En kommunikatör kan med fördel involveras. En förändring som berör många eller en förändring som bedöms ha ett nyhetsvärde och som media troligtvis kommer att uppmärksamma är exempel när ett samarbete med en kommunikatör är bra.

7.2 Kommunikationsplan

Med hjälp av en kommunikationsplan innehållande en tids- och aktivitetsplan skapas en struktur av informationsflödet genom hela processen. Tids- och aktivitetsplanen ger en överblick av aktivitet, målgrupp, kommunikationskanal, budskap, tidpunkt och ansvarig person. När och hur olika kommunikationer ska ske är viktiga delar att reflektera över och behöver anpassas till aktuell situation. Tids- och aktivitetsplanen uppdateras löpande utifrån hur arbetet fortskrider.

Chef ansvarar för att upprätta kommunikationsplanen men bör involvera HR-partner, kommunikatör, skyddsombud och facklig representant i planeringen då informationsdelarna behöver samordnas med andra delar i processen så att den kommer i rätt tid för roller som är involverade i processen och för berörda medarbetare.

8. Samverkan

Samverkan ersätter, enligt Sundsvalls kommuns samverkansavtal, information enligt 19 § MBL och förhandlingar enligt 11 § MBL, vilket innebär att samverkan kring en organisationsförändring i regel sker vid flera tillfällen. Till exempel kan det första tillfället handla om att informera om kommande förändringsbehov för att sedan samverka en organisationsförändring.

Samverkan kring principbeslut att förändra verksamheten sker inom berörd förvaltning i samverkansgrupp (FSG) och/eller i lokal samverkansgrupp (LSG). Vid förändringar som berör flera förvaltningar ska samverkan ske i central samverkansgrupp (CESAM).

8.1 Förberedelse inför samverkan

Chef förbereder inför samverkan genom att ta fram de underlag som kan behövas enligt riktlinjen för systematiskt arbetsmiljöarbete inför den fortsatta processen. Chef ska beskriva den planerade förändringen och den nya tänkta organisationen. Underlaget ska innehålla en skiss på organisationen före respektive efter den tänkta förändringen. Ytterligare underlag kan vara:

- ekonomiska underlag,
- underlag på förändrande kompetensbehov,
- förändrade arbetsmetoder.

De underlag som chef tar fram och hänvisar till i samverkan har fackliga organisationer rätt att ta del av.

8.1.1 Riskbedömning

Enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete ska riskbedömning alltid genomföras inför en viktigare förändring. För att få ett så bra beslutsunderlag som möjligt bör en riskbedömning av arbetsmiljö göras innan beslut fattas men om det finns särskilda skäl kan den genomföras efter beslut. Vid övertalighet ska riskbedömningen i huvudsak beskriva hur förändringen påverkar den nya organisationen i fråga om till exempel arbetsmängd och arbetsuppgifternas innehåll.

Riskbedömningen ska vara skriftlig och mallarna tillhörande riktlinje Systematiska arbetsmiljöarbete ska användas.

I arbetet medverkar aktuellt skyddsombud. Saknas lokalt skyddsombud ska huvudskyddsombud erbjudas möjligheten att delta. Vid större förändringar eller när arbetsgivaren bedömer att fler från verksamheten behöver involveras för en god samverkan kan samverkansgruppen utse en till två personer som deltar vidare i arbetet med riskbedömningen.

8.2 Samverkan om organisationsförändring

Arbetsgivaren presenterar ett nytt förslag till organisation och vilka konsekvenser förändringen kan få eller får för medarbetarna. I samverkan presenteras bakgrund till förslaget, eventuell ekonomisk dokumentation och övrigt relevant material. Den nuvarande och tilltänkta organisationen beskrivs och det tydliggörs hur olika befattningar påverkas.

Enligt samverkansavtalet kan facklig organisation begära förhandling inom sju dagar om enighet inte kan uppnås i samverkan. Om fack begär detta kan arbetsgivaren inte gå vidare i processen innan förhandlingen är avslutad. Efter samverkan fattar behörig beslutsfattare beslut om organisationsförändringen.

9. Åtgärder för att förhindra uppsägning på grund av arbetsbrist

I det fall en förändring innebär att personalbehovet förändras eller att nya kompetenskrav ställs i verksamheten ska arbetsgivaren i första hand undersöka om övertaligheten kan lösas genom att undersöka åtgärderna som beskrivs i punkterna 9.1–9.4.

Först när samtliga möjligheter är uttömda uppstår arbetsbrist och turordningsbestämmelsen enligt lagen om anställningsskydd (LAS) och allmänna bestämmelser /AB) aktualiseras.

9.1 Kompetensutvecklingsinsatser

Genom Kompetens- och omställningsavtalet (KOM-KR) finns möjlighet till ekonomiskt stöd för lokala förebyggande insatser, i syfte att ställa om medarbetare och organisation och därigenom undvika en arbetsbristsituation. Vilka möjligheter som eventuellt finns undersöker kompetensutvecklare i dialog med HR-partner. Denna åtgärd initieras redan i samband med verksamhetsanalysen, punkt 6.

9.2 Förflyttning

Med stöd av AB § 6 kan medarbetare stadigvarande förflyttas till annan tjänst inom ramen för sitt anställningsavtal.

9.3 Omplacering till tjänst utanför anställningsavtalet

Arbetsgivaren är skyldig att genomföra en omplaceringsutredning till andra lediga arbeten vid kommunens samtliga förvaltningar enligt 7 § LAS innan turordningsreglerna enligt 22 § LAS blir aktuella.

Är det fler medarbetare som är i omplaceringsläge och som uppfyller kvalifikationerna lika väl till en ledig tjänst, har arbetsgivaren rätt att välja den som anses bäst lämpad. Arbetsgivaren behöver inte ta hänsyn till anställningstid i detta skede.

Medarbetaren ska uppfylla de praktiska såväl som de teoretiska minikraven enligt kravprofil som gäller för befattningen vid nyanställning.

Arbetsgivaren är endast skyldig att erbjuda ett skäligt omplaceringsalternativ. Ett skäligt erbjudande är inom ramen för medarbetarens kvalifikationer såsom till exempel utbildning och yrkeserfarenhet. Huruvida omplaceringserbjudandet bedöms som skäligt kan även påverkas av medarbetarens situation och förutsättningar. Erbjudandet ska i första hand vara ett arbete som är likvärdigt med det tidigare arbetet. Om inget sådant arbete kan erbjudas ska åtminstone medarbetaren ha tillräckliga kvalifikationer för det arbete som erbjuds alternativt kan lära sig de nya arbetsuppgifterna inom rimlig tid.

Om medarbetaren tackar nej till ett skäligt omplaceringserbjudande om ett annat arbete inom kommunen kan arbetsgivaren säga upp medarbetaren på grund av arbetsbrist.

9.4 Pensionsförmån

Det finns pensionsförmåner som skulle kunna erbjudas medarbetare i en övertalighetssituation om medarbetaren önskar gå i pension. Bland annat kan kommunen erbjuda kompensation för intjänandeförlust i vissa fall. Pensionsförmåner beskrivs närmare i riktlinjen för pensionsförmåner.

9.5 Enskilt avtal

Med stöd av Kompetens- och omställningsavtalet (KOM-KR) kan arbetsgivaren låta en frivillig medarbetare avsluta sin anställning i stället för någon annan genom överenskommelse om ett enskilt avtal och genom det få samma möjligheter till omställningsinsatser.

Det förutsätter att det finns en konstaterad övertalighet och alla andra alternativ till att lösa övertaligheten är uttömda. Syftet med överenskommelsen är att arbetsgivaren undviker att säga upp en medarbetare som vill kvarstå i anställning till förmån för annan medarbetare som vill avsluta anställningen.

Medarbetare som önskar avsluta sin anställning genom enskilt avtal ska få kännedom om vad det innebär, både vad gäller det stöd som kan fås genom KOM-KR och de arbetsrättsliga reglerna.

Det ska också vara säkerställt att inte den medarbetare som annars skulle blivit uppsagd på grund av arbetsbrist önskar bli det. Om så är fallet går den personen före den person som frivilligt erbjudit sig att avsluta sin anställning.

Vid tecknade av enskilt avtal ska alltid HR vara involverade.

10. Arbetsgivaren konstaterar arbetsbrist

När åtgärder enligt avsnitt 9 är uttömda och det finns en eller fler medarbetare som saknar lösning kallar arbetsgivaren berörd facklig organisation till samverkan för att konstatera arbetsbrist. Enligt kommunens samverkansavtal kan både arbetsgivaren och facklig organisation lyfta frågan till en förhandling i stället.

11. Turordning

Medarbetare som inte har fått erbjudande om annan lösning enligt möjliga åtgärder beskrivna i avsnitt 9 ska ingå i turordningen. Medarbetare som har tackat nej till ett skäligt omplaceringserbjudande ingår inte i turordningen.

11.1 Turordningskrets

Uppsägning på grund av arbetsbrist ska ske i turordning enligt reglerna i 22 § LAS, AB § 35 samt eventuellt tecknat lokalt kollektivavtal (LOK) mellan arbetsgivaren och facklig organisation som anger annan hantering.

Turordning utgår från den driftsenhet där arbetsbristen uppstått. Inom driftsenheten fastställs turordningen för grupp av medarbetare inom samma förvaltningsområde som har befattningar med i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter oavsett facklig tillhörighet. Medarbetarnas inbördes turordning bestäms utifrån anställningstid vid kommunen. Vid lika anställningstid ger högre ålder företräde i turordningen.

Inom turordningskretsen upprätthålls kravet på att medarbetaren har tillräckliga kvalifikationer för kvarvarande arbeten. Vid den bedömningen ska hänsyn bland annat tas till utbildning, legitimationskrav, behörigheter och specialistkompetens samt skälig upplärningstid.

Sammanfattning

1. Grupp av medarbetare med samma befattning vid driftenheten ingår i samma turordningskrets. Ingen hänsyn till ” i huvudsak

jämförbara arbetsuppgifter” tas i detta skede.

2. Andra befattningar inom driftsenheten som bedöms ha i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter med befattning enligt steg 1 tillförs till turordningskretsen. Alla lärare bedöms ha i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter.

3. Tillräckliga kvalifikationer för kvarvarande arbeten bedöms på individnivå. Arbetsgivaren ska sakligt kunna beskriva om enskild medarbetare inte bedöms ha tillräckliga kvalifikationer för att utföra kvarvarande arbeten trots hänsyn till skälig upplärningstid.

11.1.1 Huvudsak jämförbara arbetsuppgifter

Med i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter avses befattningar vars innehåll och kompetenskrav är sådana att dess innehavare kan utföra de arbetsuppgifter som ingår i de befattningar som jämförs med varandra. Vid bedömning av detta ska inte befattningsbenämning vara avgörande, utan det är det faktiska innehållet i de berörda befattningarna som ska jämföras och bedömas.

Vid bedömning av ”i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter” ska även hänsyn tas till den praxis som utvecklats i Arbetsdomstolen kring skälig upplärningstid vid bedömning av tillräckliga kvalifikationer. Det innebär att om befattningar som jämförs med varandra efter skälig upplärningstid kan utföra samtliga arbetsuppgifter i de olika befattningarna är de att betrakta som ”i huvudsak jämförbara”.

11.1.2 Tillräckliga kvalifikationer

Inom turordningskretsen upprätthålls kravet på att medarbetaren har tillräckliga kvalifikationer för kvarvarande arbeten. Vid bedömningen ska till exempel hänsyn tas till utbildning, legitimationskrav, behörigheter och specialistkompetens. För att en medarbetare med kortare anställningstid ska kunna göra anspråk på en ledig befattning före en medarbetare som har längre anställningstid så krävs det att hen har tillräckliga kvalifikationer för befattningen som den med längre anställningstid saknar.

11.1.3 Skälig upplärningstid

Är de befattningar som jämförs med varandra sådana att innehavarna efter en skälig upplärningstid kan utföra samtliga arbetsuppgifter i de olika befattningarna är de att betrakta som i huvudsak jämförbara i kollektivavtalets mening. Enligt praxis från Arbetsdomstolen är några månader i regel skälig upplärningstid medan mer än sex månader betraktas ligga över rimlig upplärningstid.

11.1.4 Driftsenhet och sammanslagning av driftsenheter

Med driftsenhet menas fysisk byggnad eller flera byggnader som är inom inhägnat område, till exempel en skola, en förskola, ett äldreboende, ett bibliotek eller ett kommunhus.

Med stöd av AB § 35 kan berörd facklig organisation begära sammanslagning av driftsenheter. Med berörd organisation avses sådan som har medlemmar som ingår i arbetsgivarens förslag till turordningskrets. Sammanläggningen kan avse högst tre driftsenheter (inklusive den driftsenhet som är drabbad av arbetsbristen) inom förvaltningen på orten. Begär någon berörd facklig organisation sammanläggning av driftsenheter ska det göras vilket innebär att en gemensam turordning upprättas för de driftenheter som ingår i sammanläggningen.

Inom 10 kalenderdagar, räknat från första förhandlingstillfället, ska arbetsgivaren meddelas vilka driftsenheter som ska läggas samman. Om berörda fackliga organisationer inte är överens hur sammanslagning av driftsenheter ska göras beslutar arbetsgivaren vilka driftsenheter som ska läggas samman.

11.1.5 Ortsbegreppet

Enligt § 22 LAS avser begreppet ort en befolkningsmässig koncentration, tätort. Arbetsgivaren har däremot, via lokalt kollektivavtal, kommit överens med samtliga fackförbund (exkl. DIK-förbundet) att frångå denna definition. I stället ska ort alltid likställas med Sundsvalls kommun. Det innebär att vid alla arbetsbristsituationer tillhör alla medarbetare en och samma ort. Vad gäller DIK-förbundet är deras uppfattning däremot att Sundsvalls kommun är att likställas som

ort även om inte ett lokalt kollektivavtal är tecknat.

11.2 Förhandling om turordningskrets

Arbetsgivaren kallar berörd facklig organisation till förhandling enligt 11 § MBL. Denna del tas således inte i samverkan. Med berörd facklig organisation menas facklig organisation som har medlem som ingår i arbetsgivarens förslag till turordningskrets. Vilka som ingår i turordningskretsen kan komma att ändras i ett senare skede om facklig organisation väljer att slå samman driftsenheter.

I förhandlingen redovisar chef det förslag till turordningskrets som är upprättad. Turordningen diskuteras och fastställs.

12 Varsel till Arbetsförmedlingen

Varsel ska lämnas till Arbetsförmedlingen om driftsinskränkningen är av sådan omfattning att det krävs av främjandelagen, det vill säga om minst fem medarbetare berörs av driftinskränkningen eller man befarar att minst fem medarbetare kan komma att sägas upp. Hur lång tid i förväg en anmälan om varsel ska göras beror på hur många personer som varslas. Kopia av varslet skickas till berörd facklig organisation enligt 15 § MBL.

13 Omplaceringsutredning

När turordningsförhandlingarna är avslutade ska arbetsgivaren återigen genomföra en omplaceringsutredning enligt 7 § LAS, för de medarbetare som riskerar att bli uppsagd på grund av arbetsbrist. Denna omplaceringsutredning gäller således samtliga medarbetare på turordningslistan. Det vill säga även för medarbetare där man tidigare har gjort en omplaceringsutredning för att undersöka möjligheten till att hitta ett annat arbete, avsnitt 9.3.

I och med att arbetsgivarens omplaceringsskyldighet sträcker sig ända fram till att uppsägningsbesked lämnas till medarbetaren ska omplaceringsutredningen ske i nära anslutning till uppsägningstidpunkten. Arbetsgivaren är skyldig att endast erbjuda ett omplaceringsalternativ.

14 Uppsägning på grund av arbetsbrist

Leder inte omplaceringsutredningen till att ett annat arbete kan erbjudas inom kommunen tas uppsägningsförfarandet vid och medarbetaren sägs upp på grund av arbetsbrist.

14.1 Besked om uppsägning

Chef ska överlämna uppsägningsbeskedet till den berörda medarbetaren personligen. Uppsägningen har skett när medarbetaren har fått del av uppsägningsbeskedet. Skriftlig uppsägning via rekommenderat brev skickas endast i det fall där arbetsgivaren inte lyckats komma i kontakt med medarbetaren på annat sätt. I dessa fall anses uppsägningen ha skett tio dagar efter det att brevet lämnades till posten i enlighet med 10 § LAS.

14.2 Under uppsägningstiden

Huvudregeln är att medarbetaren är skyldig att tjänstgöra under uppsägningstiden och utföra de arbetsuppgifter som faller inom anställningsavtalet. Enligt 12 § LAS finns en skyldighet för medarbetaren att acceptera en viss förändring av arbetsuppgifterna.

Endast i undantagsfall, efter samråd skett med HR, kan medarbetaren beviljas arbetsbefrielse under uppsägningstiden.

Medarbetaren har under uppsägningstiden, enligt 14 § LAS, rätt till skälig ledighet från arbetet med bibehållna anställningsförmåner för att besöka arbetsförmedlingen eller på annat sätt söka arbete. Vad som är skäligt bedöms bland annat utifrån hur medarbetarens frånvaro påverkar arbetet på arbetsplatsen och hur frekvent medarbetaren är borta för att söka jobb. Skälig ledighet behöver även kopplas till den handlingsplan som medarbetaren och Omställningsfonden upprättar avseende aktiva omställningsinsatser i syfte att öka medarbetarens möjligheter att få ett nytt arbete.

15. Anmälan till Omställningsfonden

Genom Kompetens- och omställningsavtalet KOM-KR, kan uppsagd medarbetare få omställningsstöd och vissa ekonomiska förmåner. I det fall en medarbetare uppfyller avtalsvillkoren för att omfattas ska anmälan till Omställningsfonden göras.

16. Företrädesrätt till återanställning

Vid uppsägning av arbetsbrist har medarbetaren i regel företrädesrätt till återanställning. Information om det uppges på uppsägningsbeskedet samt hur anmälan till att lämna anspråk på företrädesrätt går till. Företrädesrätt till återanställning gäller under uppsägningstiden samt nio månader efter sista anställningsdag.

Rätt till återanställning gäller oavsett avtalsområde, på samma ort och inom samma förvaltningsområde där medarbetaren senast var verksam. Företrädesrätten gäller till lediga befattningar vars kvalifikationskrav i huvudsak motsvarar kraven i medarbetarens senaste anställning hos arbetsgivaren.

Från: "Jansson Patrik" <patrik.jansson@sundsvall.se>
Skickat: den 30 september 2026 08:56:43
Till: "Myndighetspostlåda KFN" <Kulturochfritidsnamnden@sundsvall.se>
Ämne: Beslutsexpediering kommunfullmäktige 2026-09-28 § 161
Bilagor: Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige sammanträde den 2026-09-28 - Motion (M) Angående att konkurrensutsätta kommunens badverksamhet.pdf

För kännedom: Beslut i kommunfullmäktige 2026-09-28 § 161.

Med vänlig hälsning
Patrik Jansson
Kommunsekreterare
Telefon: +46 60 19 14 96
Mobil: +46 70 185 76 71
Sundsvalls kommun
Kommunstyrelsekontoret
Servicecenter administration
851 85 Sundsvall
Besöksadress: Norrmalmsgatan 4, 851 85 Sundsvall
Växel: +46 60 19 10 00
www.sundsvall.se
Sundsvalls kommun behandlar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Läs mer på www.sundsvall.se/personuppgifter

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 161 Motion (M) Angående att konkurrensutsätta kommunens badverksamhet

(KS-2025-01086-5)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Ärendet

I en motion föreslår motionärerna från Moderaterna att kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kultur- och fritidsnämnden att utreda en konkurrensutsättning av driften av nämndens badverksamhet, inklusive anslutande verksamheter som gym, café och relax.

Överläggning

Patrik Gustavsson (M) yrkar bifall till motionen.

Niklas Evaldsson (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut vilket är att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordförande Arianne Sundman (S) konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels att bifalla kommunstyrelsens förslag att avslå motionen och dels att bifalla motionen. Hon ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Kommunstyrelsens finans- och näringslivsutskott - 2026-08-25 - § 64
- Protokollsutdrag Kommunstyrelsen - 2026-09-14 - § 214
- Kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse - KS-2025-01086-5
- Protokollsutdrag från Kultur- och fritidsnämnden sammanträde den 2026-03-25
- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse
- Motion (M) Angående att konkurrensutsätta kommunens badverksamhet

– – – –

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

	Sammanträdesdatum	Sida
Kommunfullmäktige	2026-09-28	13

Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Från: "Hammarberg Pär" <par.hammarberg@sundsvall.se>
Skickat: den 6 oktober 2026 14:57:59
Till: "Myndighetspostlåda KFN" <Kulturochfritidsnamnden@sundsvall.se>
Ämne: Beslutsexpediering SBN 2026-09-23 § 119 Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby
Bilagor: Sundsvallsförslaget- Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby.pdf, Protokollsutdrag från Stadsbyggnadsnämnden sammanträde den 2026-09-23 - Sundsvallsförslaget- Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby.pdf, Överlämnat ärende #KS-26080997 .pdf

Beslutsexpediering SBN 2026-09-23 § 119 Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby

Med vänlig hälsning

Pär Hammarberg
Nämndsekreterare SBN och LMN
Telefon: 060 19 13 04
Mobil: 073 032 98 56

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(2) Dnr
Stadsbyggnadskontoret	2026-08-27	SBN-2026-00516-2
Pär Hammarberg		
Nämndsekreterare		

Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet till nämnden för ställningstagande.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har fått ett förslag via e-tjänsten Sundsvallsförslaget som ska hanteras inom fyra månader. Som ett första steg ska nämnden ta ställning till fortsatt hantering av förslaget. Förslaget är att få Sundsvalls kommun att satsa på en plats för lek, aktivitet och umgänge för alla åldrar och möten mellan generationer vid Älvgatan i Kvissleby.

Bakgrund

År 2021 beslutade kommunfullmäktige om en medborgardialogmodell för Sundsvalls kommun (KS-2019-00697). För att systematiskt kunna fånga bra initiativ från Sundsvallsborna, och möjliggöra för dem att föra upp frågor på den politiska agendan, tog kommunfullmäktige även beslut om att införa e-förslag. Beslutet om e-förslag resulterade i tjänsten Sundsvallsförslaget som lanserades i november 2023.

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning.

Förvaltningens överväganden

Nämnden ska ta ställning till fortsatt hantering av förslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby. Följande alternativ är möjliga: 1. Avslag. Nämnden beslutar att inte gå vidare med förslaget. Nämnden ska alltid motivera ställningstagandet. 2. Bifall. Nämnden beslutar att genomföra förslaget utan beredning. 3. Vidare beredning. Nämnden anser att förslaget är intressant och beslutar att det ska beredas vidare. Uppdraget tilldelas förvaltningen.

Beslutet skickas till

Förslagslämnaren via e-tjänsten.

Förslag till uppföljning

Inte relevant i detta skede av ärendets hantering.

Pär Hammarberg
Nämndsekreterare

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 119 Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby

(SBN-2026-00516-2)

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar

att skicka Sundsvallsförslaget till stadsbyggnadskontoret för beredning i samordning med kultur- och fritidskontoret.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har fått ett förslag via e-tjänsten Sundsvallsförslaget som ska hanteras inom fyra månader. Som ett första steg ska nämnden ta ställning till fortsatt hantering av förslaget. Förslaget är att få Sundsvalls kommun att satsa på en plats för lek, aktivitet och umgänge för alla åldrar och möten mellan generationer vid Älvgatan i Kvissleby.

Beslutsgång

Ordförande Jeanette Hedlund (S) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är arbetsutskottets förslag. Detta blir också stadsbyggnadsnämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Stadsbyggnadsnämndens Arbetsutskott - 2026-09-09 - § 97 Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby
- Tjänsteskrivelse - SBN-2026-00516-2 - Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby
- Bilaga Överlämnat ärende #KS-26080997

– – – –

Från: "Kontakt Sundsvall" <kontakt@sundsvall.se>
Skickat: den 5 augusti 2026 08:46:04
Till: "Myndighetspostlåda SBN" <stadsbyggnadsnamnden@sundsvall.se>
Ämne: Överlämnat ärende #KS-26080997

Hej,

Vi på Sundsvalls kommun har tagit emot ett ärende som vi behöver förmedla till er.

Inkom via: E-tjänst
Ärendet registrerades: 2026-08-05 08:38
Ärendenummer i Draken: KS-26080997

Ärendebeskrivning
Hej,

Sundsvallsförslaget: Aktivitetspark vid Älvgatan i Kvissleby har fått tillräckligt många röster för att gå vidare till nämnden.

Innehåll:
I Kvissleby saknas en plats för lek, aktivitet och umgänge för alla åldrar och möten mellan generationer. Det finns en utmärkt yta för detta vid Älvgatan mellan flerbostadshus och Strandleden längs Ljungan. Tomterna Sundsvall Nolby 1:63 och 1:64 används inte idag och tillhör Sundsvalls kommun.

På denna yta önskar vi en lekpark, enklare utegym för äldre, mindre fontän, grillplats, bord och stolar, bodar för försäljning med tillgång till el, gärna i form av husvagn för att minnas zigenarnas lokala historia och kåta för att lyfta samisk historia. Gärna även något som symboliserar flottning och sågverksepoken.

(Anmäld handläggare/nämndsekreterare har fått ärendet i e-tjänsten och tar över kontakten med förslagslämnaren.
Då frågan ställts till både Stadsbyggnadsnämnden och Kultur och fritidsnämnden så är två stycken tilldelad ärendet och fått det här meddelandet)

Med vänlig hälsning
Sundsvalls kontaktcenter

Vi önskar en fortsatt fin dag.

Med vänliga hälsningar,
Sundsvalls kommun
Kommunvägledare Anna Nordlund
Telefon: +46 60 19 10 00

Från: "Myndighetspostlåda KS" <kommunstyrelsen@sundsvall.se>
Skickat: den 6 oktober 2026 14:21:39
Till: "Myndighetspostlåda KFN" <Kulturochfritidsnamnden@sundsvall.se>
Ämne: Beslutsexpediering FINU 2026-10-05 § 77 Medfinansiering Svartviks industriminnen - platsutveckling
Bilagor: Medfinansiering Svartviks industriminnen - platsutveckling.pdf, Ansökan om stöd TVV Svartviks industriminnen_inskickad.pdf, Ansökan RVN_Svartviks industriminnen konkurrenskraft genom platsutveckling.pdf, Protokollsutdrag från Kommunstyrelsens finans- och näringslivsutskott sammanträde den 2026-10-05 - Medfinansiering Svartviks industriminnen - p....pdf

Beslutsexpediering FINU 2026-10-05 § 77 Medfinansiering Svartviks industriminnen – platsutveckling

Med vänlig hälsning
Pär Hammarberg
Kommunsekreterare
Telefon: 060 19 13 04
Mobil: 073 032 98 56

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(4) Dnr
Kommunstyrelsekontoret	2026-09-01	KS-2026-00832-1
Katarina Palmgren		
Processledare Näringsliv och tillväxt	Finans- och näringslivsutskottet	

Medfinansiering Svartviks industriminnen - platsutveckling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsekontoret föreslår finans- och näringslivsutskottet besluta

att medfinansiera projektet Svartviks industriminnen – platsutveckling med 300 000 kr per år under 2027 och 2028,

att medfinansiering beviljas under förutsättning att projektansökan beviljas av Tillväxtverket under 2026,

att medel för finansieringen hanteras i enlighet med kommunstyrelsens beslut den 13 maj 2024 § 141 Kultur och idrott för ökad attraktivitet (KS-2024-00353),

att detta beslut ersätter tidigare fattat beslut i samma ärende (KS-2026-00304-1).

Ärendet

Ärendet avser beslut om medfinansiering av projektet Svartviks industriminnen – platsutveckling.

Bakgrund

Svartviks industriminnen är ett prioriterat kulturarv och besöksmål i Sundsvalls kommun och en av få platser i Sverige med en så väl bevarad kulturmiljö från sågverksepoken. Idag finns en stark vilja i Sundsvalls kommun att utveckla området och i den politiskt beslutade mål- och resursplanen 2025-2026 framgår att ett särskilt utvecklingsarbete av Svartviks industriminnen som besöksmål ska påbörjas.

Sundsvalls kommun äger och förvaltar miljön och har sökt projektmedel från Tillväxtverket och Region Västernorrland för att utveckla Svartviks industriminnen. Projektet syftar till att utveckla Svartviks industriminnen till en attraktiv mikrodestination och en kreativ nod som stärker små och medelstora företag inom besöksnäringen och kulturella och kreativa branscher (KKB). Fokus kommer att vara affärsutveckling med syfte att förädla platsens värden och utveckla hållbara upplevelser och produkter samt platsutveckling för att stärka attraktionskraften för företag, föreningsliv, besökare och investeringar. Inom projektet görs insatser för att förlänga säsonger och göra platsen mer intressant internationellt och för fler besökare. Platsen kan fungera som ett innehålls- och upplevelsenav för målgrupper som redan rör sig mellan Sundsvall och Höga Kusten och bidra till förlängda vistelser, breddat innehåll och ökad konsumtion i regionen. Genom platsutveckling i Svartviks industriminnen skapas bättre förutsättningar för små och medelstora företag att utvecklas på platsen.

Exempel på verksamheter och företeelser inom kulturella och kreativa branscher är bland annat arkitektur, bildkonst, dataspel, film, form och design, konsthantverk, kulturarv, kulturturism, litteratur, medier, mode, musik, scenkonst och olika digitala konstnärliga uttryck. I Svartviks industriminnen finns för närvarande företag inom områdena mat, kulturturism, bildkonst och konsthantverk. Platsen ses som en intressant arena för företag inom musik och evenemang och det arrangeras redan idag evenemang på platsen.

Projektet omfattar följande arbetspaket:

- Affärsutveckling - förädla platsens värden
- Platsutveckling för företagsutveckling
- Platsvarumärke - en resa mot en mikrodestination

Projektet kommer att ägas av kultur- och fritidsförvaltningen, Sundsvalls kommun. I styrgruppen kommer representanter från kultur- och fritidsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och kommunstyrelsekontoret att ingå.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har tidigare behandlats i FINU med ärendenummer KS-2026-00304-1. Kultur och fritid lämnade inte in någon projektansökan till Tillväxtverket i maj 2026. Projektperioden har också reviderats till att omfatta två år i stället för tre år. Medfinansieringen för projektet ändras också och den totala medfinansieringen uppgår i detta ärende till 600 000 kr jämfört med 750 000 kr i tidigare ärende.

Förvaltningens överväganden

Enligt Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (Regeringens skrivelse 2023/24:111) är KKB en växande del av ekonomin. Där beskrivs platsens betydelse för företagen och tvärtom. Strategin visar att företag inom kulturella och kreativa branscher exporterar dubbelt så mycket som genomsnittet av företag i Sverige. Företagen kännetecknas av en stor andel högutbildad arbetskraft och attraherar utländsk kompetens som är särskilt viktig för dem. KKB bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs ofta.

Genom att förlänga säsonger minskar den säsongsbetonade ekonomin vilket kan leda till både en ökad lönsamhet och överlevnadsgrad för KKB och besöksnäringen. Genom paketerade upplevelser och koncept kan förädlingsgraden öka. Både KKB och besöksnäringen är viktiga branscher både på lokal, regional och nationell nivå. En medfinansiering av projektet bidrar till att stärka dessa branscher. I arbetet med huvudprioriteringen 5 000 nya jobb är små- och medelstora företag mycket viktiga. Sundsvall har en industriell historia och flera starka branscher. Att skapa förutsättningar för ett än mer diversifierat näringsliv där kreativa och kulturella branscher och besöksnäring är viktiga pusselbitar, är en strategiskt satsning i arbete för att nå målet och något som Svartviks industriminnen kan bidra till.

Projektet förväntas generera positiva synergier tillsammans med det regionala projektet RE:DO som Sundsvalls kommun medfinansierar, vars syfte är att bygga ett långsiktigt och hållbart stödsystem för KKB i hela Västernorrland.

Styrdokument och juridik

I kommunens Mål och resursplan 2025-2026 med plan för 2027-2028, framgår att ett särskilt utvecklingsarbete av Svartviks industriminnen som besöksmål ska påbörjas.

I Sundsvalls tillväxtstrategi, en strategi för befolkningstillväxt till 2035, identifierar kommun, näringsliv och akademi, KKB som ett prioriterat område för tillväxt.

Ekonomisk hållbarhet

Genom att utveckla Svartviks industriminnen till en plats för innovativt och hållbart företagande inom KKB och besöksnäringen, bidrar projektet till att bredda Sundsvalls ekonomiska bas och kompletterar Sundsvalls

traditionella branscher. Projektet syftar till att skapa förutsättningar för företag att skala upp verksamheter och samskapa med andra företag vilket kan bidra till nya och fler arbetstillfällen.

Social hållbarhet

I projektet är nätverk och sammanhang viktiga beståndsdelar vilket stärker människors möjlighet att bidra till samhället på egna villkor. Det ökar delaktigheten, minskar utanförskap och bidrar till att Sundsvall blir en mer attraktiv och jämlik plats att leva, bo och verka i. Projektet främjar social hållbarhet genom att skapa fler vägar in i näringslivet, särskilt för kvinnor.

Ekologisk hållbarhet

Projektet främjar ekologisk hållbarhet genom att stödja företag som utvecklar affärsmodeller, produkter och tjänster inom planetens gränser. Målgruppen har ett starkt engagemang för hållbarhet och stor potential i att vara drivande i omställningen mot en cirkulär ekonomi.

Landsbygdssäkring

Projektet Svartviks industriminne – platsutveckling, välkomnar alla att vara en del av de möjligheter som möjliggörs av platsen och av företag och aktörer inom KKB och besöksnäringen.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsnämnden.

Lennart Andersson
T.f. kommundirektör

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Svartviks industriminnen - konkurrenskraft genom platsutveckling
Ansökansid: 884659
Ärendeid: 20382503

Typ av finansiering: Insatser för ökad konkurrenskraft
Sista ansökningsdag: 2026-09-22
Ansvarig organisation: Tillväxtverket

1.2 Stödsökande

Namn: SUNDSVALLS KOMMUN
Org.Nr: 212000-2411
Antal anställda: 10000

851 85 SUNDSVALL
Sverige

Arbetsställe

Namn: KULTURMAGASINET
Arb.ställenr.: 25490822

Postadress:
PACKHUSGATAN 4
852 31 SUNDSVALL

Besöksadress:
PACKHUSGATAN 4
852 31 SUNDSVALL
Region: Sundsvall

Har ni tagit upp moms som en kostnad när ni beräknat er budget?
Nej

Ange vem som är organisationens firmatecknare
Kommunstyrelsens ordförande Niklas Säwén

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling eller annan upphandlingslagstiftning?
Ja

Organisationens hemsida
sundsvall.se

1.3 Projektpartner

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Plusgiro
Kontonummer: 125880-5
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Specifikt mål

1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar

Projektnamn

Svartviks industriminnen - konkurrenskraft genom platsutveckling

Projektstart
2027-01-01

Projektslut
2028-12-31

I vilken eller vilka kommuner kommer insatserna genomföras? Valda län
Västernorrland

I vilken eller vilka kommuner kommer insatserna genomföras? Valda kommuner
Kramfors, Härnösand, Timrå, Ånge, Sundsvall, Örnsköldsvik, Sollefteå

Söker ni finansiering för ett ramprojekt?
Nej

Har projektet genomfört en hållbarhetsanalys?
Ja

Söker ni finansiering för att investera i infrastruktur?
Nej

Sammanfatta projektet kortfattat
Projektet syftar till att utveckla Svartviks industriminnen till en attraktiv mikrodestination och en kreativ nod som stärker små och medelstora företag inom besöksnäringen och kulturella och kreativa branscher (KKB). Genom hållbar affärsutveckling, platsutveckling och platsvarumärke bidrar projektet till ökad konkurrenskraft, innovation och tillväxt. Utifrån regionens demografiska utmaningar, behov av hållbar utveckling samt branschens efterfrågan på samverkan, mötesplatser och affärsutveckling skapar projektet bättre förutsättningar för företag att utveckla hållbara produkter, tjänster och upplevelser kopplade till platsen. Platsens unika förutsättningar stärks och gör den mer attraktiv, livskraftig och hållbar för besökare, boende, företag och investeringar. I samverkan med Västernorrlands museum görs insatser för att skapa ett nätverk för aktörer knutna till industrihistoriska besöksmål.

Beskriv kortfattat ert projektmål
Målet är att stärka förutsättningarna för de kulturella och kreativa branscherna samt besöksnäringen att verka med utgångspunkt i Svartviks industriminnen och göra platsen mer attraktiv, livskraftig och hållbar.

Delmål vid projektets slut:
- Kulturella och kreativa branscherna och besöksnäringen har ökat sin tillväxt och konkurrenskraft genom nya eller förbättrade hållbara tjänster, produkter eller upplevelser knutna till Svartviks industriminnen.
- Nätverk mellan företag, föreningsliv och offentliga aktörer med anknytning till platsen har stärkts och nätverk med aktörer på andra industrihistoriska besöksmål har skapats.
- Svartviks industriminnen är en mikrodestination inom Destination Sundsvall och Västernorrland.

- Ett platsvarumärke har tagits fram och implementerats.
- Underlag för att utveckla den fysiska miljön så att den stödjer näringens behov i form av året-runt-destination och evenemangsarena finns.

Vilken utmaning i utlysningen ska projektet bidra till att lösa?

Sundsvall har likt övriga kommuner i Mellersta Norrland behov av förnyelse och ökad hållbarhet för att vara en attraktiv plats för så väl boende och besökare som små och medelstora företag. Projektet ska utveckla platsen Svartviks industriminnen till en mikrodestination inom Destination Sundsvall för att stärka SME:s hållbara tillväxt och konkurrenskraft. Fokus kommer att vara affärsutveckling med syfte att förädla platsen värden och utveckla hållbara upplevelser och produkter samt platsutveckling för att stärka attraktionskraften för företag, föreningsliv, besökare och investeringar. Inom projektet görs insatser för att förlänga säsonger och göra platsen mer intressant internationellt och för fler besökare. Projektet bidrar till att öka förädlingsgraden inom besöksnäringen och inom KKB och skapa fler sammankopplingar mellan små- och medelstora företag genom utvecklade nätverk. Insatser bidrar till att öka hållbarheten samt utveckla och effektivisera tjänster och produkter.

Beskriv nuläget som projektet ska bidra till att förändra.

Svartviks industriminnen är ett prioriterat kulturarv och besöksmål i Sundsvalls kommun och en av få platser i Sverige med en så väl bevarad kulturmiljö från sågverksepoken. Platsen har potential att utvecklas till en året-runt-mikrodestination och en nod för kreativt entreprenörskap. Svartviks industriminnen kompletterar Destination Sundsvalls kombination av stad och natur genom att tillföra kulturhistoriska och kreativa upplevelser. Platsen kan fungera som ett innehålls- och upplevelsenav för målgrupper som redan rör sig mellan Sundsvall och Höga Kusten och bidra till förlängda vistelser, breddat innehåll och ökad konsumtion i regionen. Genom platsutveckling i Svartviks industriminnen skapas bättre förutsättningar för små och medelstora företag att utvecklas på platsen.

Att utveckla Svartviks industriminnen som besöksmål är politiskt prioriterat i kommunens mål- och resursplan. En utvecklingsplan för området är politiskt beslutad och framtagen i dialog med företagare, föreningsliv, medborgare, universitet samt kommunens olika förvaltningar. Planen beskriver åtgärder för utveckling av området fram till 2035. Identifierade behov handlar om ökat utbud av upplevelser över hela året och att skapa ett gemensamt platsvarumärke. Förutsättningarna för företag och föreningar att vara verksamma i området behöver stärkas genom fler mötesplatser och lokaler för utveckling av produkter och tjänster. Platsen behöver ökad tillgänglighet, tryggheten, trivsel samt bättre besökarservice för att bättre vara en utgångspunkt för näringslivet.

Västernorrland har en demografisk utmaning, med en åldrande befolkning, lågt födelse- och inflyttningsnetto samt en könssegregerad arbetsmarknad. För att vända utvecklingen krävs insatser i syfte att främja företagsutvecklingen hos målgruppen för att skapa attraktionskraft och bygga en levande plats som människor vill leva och bo på. Branscherna är en motor för förnyelse och innovationskraft vilket bidrar till att stärka platsens attraktivitet och stimulera människor att stanna kvar i regionen samt för att locka inflyttare, vilket är avgörande för norra Sveriges utmaningar med kompetensförsörjning.

Att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kulturarv bidrar till hållbar utveckling, förnyelse och ökad attraktionskraft. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (regeringens skrivelse 2023/24:111) beskriver platsens betydelse för företagen och tvärtom. KKB bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs. Enligt ETOUR är resetrender som kommer att forma besöksnäringen framåt en kombination av teknologiska framsteg, förändrade konsumentpreferenser och ett ökat fokus på hållbarhet och välmående. Resenärer söker mer personliga, autentiska och ansvarsfulla reseupplevelser. Kulturturism ökar med ett intresse för kulturarvsplatser och kulturell fördjupning (festivaler, hantverk och historiska turer). Även hälso- och välmåendeturism ökar samt intresset för lokal mat och gastronomi. I Visit Swedens förstudie från 2023 framgår att kulturturism växer i attraktivitet världen över och Sverige som destination har mycket att erbjuda på området. Kulturturism inbegriper ofta ett möte mellan offentliga, ideella och kommersiella aktör och samverkan mellan aktörer behöver öka. Platser så

som Svartviks industriminnen blir viktiga att utveckla som en arena för lokalt företagande och föreningsliv.

I Mittuniversitetets projekt Sundsvall KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar framgår av intervjuer med KKB följande behov; det saknas ett nav som kan driva på och koppla ihop kulturyttringar för att skapa dynamik och synlighet, viktigt att nå ut med sitt erbjudande genom paketering och konceptutveckling, aktivera befintliga lokaler, platser och ytor och att samarbete över gränser ger ökad synlighet.

Vilka av de globala målen i Agenda 2030 förväntas projektet bidra till i regionen på lång sikt?

9. Hållbar industri, innovation och infrastruktur

Motivera valet av Agenda 2030 mål.

Projektet förväntas bidra särskilt till mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Genom hållbar affärsutveckling ska projektet bidra till en hållbar och inkluderande industrialisering inom besöksnäringen och KKB. För att möta framtida utmaningar är behovet stort att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Insatser i projektet handlar om att öka kunskap och kompetens hos små och medelstora företag för att utveckla hållbara produkter och tjänster. Målgruppen kan bidra till hållbara lösningar inom såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar, vilket genererar nya marknader och arbetstillfällen. Ökat antal besökare på platsen bidrar till utökade marknader och fler kunder. Samverkan och utvecklade av nya koncept bidrar till ökad innovationsförmåga hos målgruppen. Utveckling och förstärkning av nätverk bidrar till att främja inkluderande och hållbar industrialisering.

Insatser i projektet förväntas även bidra till målet Hållbara städer och samhällen (Mål 11). Hållbar stadsutveckling, i projektets kontext handlar om att bidra till en attraktiv plats som omfattar planering för en hållbar framtid, med trygga områden och investeringar som genomförs utan att påverka klimat och miljö. Insatser bidrar särskilt till delmålen 11.4 Skydda världens kulturarv- och naturarv och 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla. Att bevara, använda och utveckla våra kulturmiljöer är hållbart i alla tre dimensioner. Det handlar om ansvarsfullt användande av resurser genom att ta tillvara redan byggda miljöer, kulturarv som en källa till kunskap för att skapa perspektiv och förståelse samt platsen som en mötesplats för att stärka social sammanhållning.

Miljömässig-, social- och ekonomisk hållbarhet ska vara centralt i utformandet av projektets aktiviteter och genomsyra genomförandet av projektet och dess aktiviteter.

Välj en primär målgrupp för projektets aktiviteter under projektperioden

Små och medelstora företag

Välj eventuellt en eller flera sekundära målgrupper för projektets aktiviteter under projektperioden.

Idéburna organisationer, Individer i regionen, Företagsfrämjande aktörer

Beskriv projektets målgrupp och deras behov av projektet

I projektet vänder vi oss till företag inom besöksnäringen och de kulturella och kreativa branscherna (KKB). Exempel på verksamheter och företeelser inom kulturella och kreativa branscher är bland annat arkitektur, bildkonst, dataspel, film, form och design, konsthantverk, kulturarv, kulturturism, litteratur, medier, mode, musik, scenkonst och olika digitala konstnärliga uttryck. I Svartviks industriminnen finns för närvarande företag inom områdena mat, kulturturism, bildkonst och konsthantverk. Platsen används också tillfälligt av företag

inom bland annat musik och evenemang. Vi ser att platsen är intressant som arena för företag inom dessa branscher.

Idag finns outnyttjat potential inom kulturturismområdet i Sverige enligt en förstudie gjord av Visit Sweden och Tillväxtverket. Sverige behöver skyndsamt ta en stark position inom internationell kulturturism. Här finns många fördelar, såväl gällande kulturarv och rik historia som när det handlar om mer samtida kultur i form av exempelvis design, tech, arkitektur och livsstil i stort. Sammantaget skapar detta goda förutsättningar för att kunna utveckla kulturturismen ytterligare. I förstudien lyfts att platsutveckling bör länkas ihop mer med kulturturism, en historisk plats eller en berättelse kan agera lok för kulturturismen på plats. Studien slår fast att de offentliga, ideella och kommersiella krafterna behöver samverka mer.

Enligt Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (Regeringens skrivelse 2023/24:111) är KKB en växande del av ekonomin. Studier visar att företag inom kulturella och kreativa branscher exporterar dubbelt så mycket som genomsnittet av företag i Sverige. Företagen kännetecknas av en stor andel högutbildad arbetskraft och attraherar utländsk kompetens som är särskilt viktig för dem. I en alltmer tjänsteorienterad ekonomi, där upplevelser och uppmärksamhet blir allt viktigare, bär de en stor potential för framtiden. KKB kan också ha en drivande roll i näringslivets digitala omställning. I rapporten Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna framgår det att kulturella och kreativa näringar bestod av över 140 000 verksamheter, sysselsatte nästan 250 000 personer och genererade en sammanlagd omsättning på över 650 miljarder kronor 2023. KKB har en högre andel kvinnor och enligt rapporten Mervärdesrapport om EU:s sammanhållningspolitik lockar besöksnäringen kvinnor och ungdomar, vilka är grupper som är viktiga att behålla i vår del av landet.

Sundsvalls kommun har tillsammans med BizMaker genomfört två förstudier för att öka kunskapen om KKB i Sundsvall och Västernorrland. Studierna visar att aktörerna är en mycket heterogen målgrupp, men har gemensam logik, drivkrafter och behov. Branschen växer på bredden och i ekosystem, men för att växa behöver aktörerna sammanhang och mötesplatser samt ökat synliggörande från offentliga aktörer. Det finns ett stort behov av kreativa miljöer där små och medelstora företag kan verka och finnas i ett sammanhang. Både den nationella strategin och de förstudier som är genomförda på regional och lokal nivå visar att det finns en tydlig vilja bland KKB-företag att nå social och ekonomisk hållbarhet för att kunna verka långsiktigt. Det finns även en vilja och behov hos många av dem att ställa om till ökad miljömässig hållbarhet. Flera företag inom branschen använder förutom konst och kultur även naturen som råmaterial. Aktörerna söker och utgår även från det unika på platsen i sitt företagande. Svartviks industriminnen är en sådan arena där företagen kan hämta inspiration och material för att utveckla produkter och tjänster.

Inom samverkansavtalet för Sundsvalls kommun driver Mittuniversitetet projektet Sundsvall KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar. Intervjuer med företagare inom KKB visar på att dessa har en önskan om att bygga en starkare intern stolthet. Fler tydliga koncept och enande syften efterfrågas.

Vad har ni för tidigare erfarenhet av målgruppen?

Sundsvalls kommun har under ett antal år fokuserat på att skapa förutsättningar för föreningsliv och företag inom KKB att vara verksamma i Svartviks industriminnen. Kommunen har genomfört regelbundna träffar med aktörerna på området för att fånga upp behov, utmaningar samt möjligheter. Dialoginsatser har också genomförts med medborgare, föreningsliv och näringsliv utanför området. Kommunen har också tittat närmare på liknande kulturmiljöer i Sverige och framgångsfaktorer för platsutveckling och affärsutveckling. I samverkan med projektet Re:Do genomfördes en workshop i Svartvik i år med med fokus på att utforska konkreta behov, utmaningar och resurser, för att forma framtidens möjligheter. Målgrupp KKB och övrigt näringsliv.

Sundsvalls kommun har varit delaktig i de två förstudierna "KKN som näringsliv" och "In i värmen" som har undersökt kulturella och kreativa branscher i Sundsvall och Västernorrland. Förstudierna har belyst de behov och utmaningar som branschen har för att kunna vara en del av det regionala tillväxtarbetet och för att utveckla branscherna i den här delen av Sverige. Studierna har också tittat på hur branscherna även fortsatt kan vara en viktig aktör i skapandet av framtidens jobb och som en del av svensk export. Under 2025-2026 arbetar Mittuniversitetet

i samverkan med Sundsvalls kommun med forskningsprojektet Sundsvall KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar som syftar till att öka kunskapen kring värdet av de kulturella och kreativa näringarna för platsutveckling.

Västernorrlands museum har i projektet Nod för kulturarvsturism och kulturella och kreativa näringar arbetat med att främja utvecklingen med inriktning mot kulturarv. Projektet syftade också till att utveckla länsmuseets roll som plats och kompetenscentrum för samverkan. Kulturarvssektorn kan bidra med tidigare saknade arenor där kreatörer kan synas, skapa och verka i en levande miljö som förhöjer värdet på produkter, varor eller tjänster.

Hur ska ni arbeta för att inkludera målgruppen i genomförandet av projektet?

Kontakt och samverkan med aktörer som är etablerade i området finns redan idag. Övriga nya, potentiella aktörer behöver vi arbeta uppsökande för att nå. I arbetet med att ta fram en utvecklingsplan för området har nya kontakter tagits, både med företagare och lokala företagarföreningar.

Vi ser också möjligheter att nyttja redan etablerade kontakter som har tagits inom de förstudier med fokus på KKB som har genomförts av Sundsvalls kommun och BizMaker samt genom Mittuniversitetets projekt Sundsvall KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar. Målgruppen kan också nås genom Sundsvalls kommuns projekt Hållbart främjande av besöksnäringen inom Destination Sundsvall och genom upparbetade kontakter inom projektet Re:Do. Genom att samverka med pågående projekt finns det en mycket bra grund att planera och genomföra aktiviteter så att de kompletterar varandra och inte krockar. För att nå ut och inkludera målgruppen planerar vi även att samverka med aktörer som stöttar näringslivet; företagsfrämjande organisationer och lokala företagarorganisationer bland annat. Genom att efterfråga feedback från målgruppen under projektets gång är det möjligt att göra anpassningar så att aktiviteterna hela tiden följer företagens behov.

Vilken huvudsaklig bransch förväntar ni er att projektets aktiviteter ska bidra till?

25 Kultur, nöje, den kreativa sektorn och fritid

Vilken hållbarhetspåverkan har ert arbete?

Projektet och dess aktiviteter kommer att påverka de globala målen 9 och 11, risk för negativ påverkan, samt positiv påverkan. Den eventuella negativa påverkan ska projektet ta i stor beaktning för att göra påverkan så liten som möjligt.

Den strukturomvandling som Sundsvalls kommun och hela Region Västernorrland står inför med att skapa ett framgångsrikt och robust samhälle med ett blomstrande näringsliv och en attraktiv plats, kräver ett aktivt arbete för att möta nuvarande och framtida utmaningar. En av grundstenarna för att lyckas är bland annat en hållbar och inkluderande infrastruktur, där aktiviteter i projektet förväntas leda till större lönsamhet, nya marknader och arbetstillfällen samt att bidra till en effektiv och jämlik resursanvändning för människors välbefinnande. Det har aldrig varit svårare att förutspå framtiden, vilket innebär att vi måste sträva efter ett mer inkluderande och hållbart samhälle där har kulturen en stor roll för möjlighet att överbrygga mellan ålder, kön, etnicitet, bakgrunder etc. Genom att arbeta tillsammans; näringsliv, idéburna och offentliga aktörer samt lokalsamhället engageras alla delar av samhället vilket lägger grunder för att platsutvecklingen kan bli en kraftfull motor för samhällsutveckling för en mer inkluderande och hållbar framtid.

Det finns både målkonflikter och synergier mellan hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och att skapa tillväxt och konkurrenskraft hos små och medelstora företag. De tre hållbarhetsdimensionerna ska vävas in i samtliga arbetspaket och aktiviteter för att kunna göra hållbara prioriteringar och avväganden mellan mål och syfte om att skapa hållbar tillväxt. Exempel på målkonflikter är att en utveckling av näringslivet ofta påverkar våra samhällen, därför är det av största prioritet att ställa hållbarhetskrav för att påskynda grönt hållbart företagande. Människor och konsumenter attraheras av hållbara företag och platser.

Positiv påverkan
Arbetspaketet Affärsutveckling - förädla platsens värde bidrar till positiv påverkan genom att målgruppen får ökad kunskap om hur de kan utveckla sin verksamhet hållbart till exempel genom återbruk och tillvaratagande av befintliga resurser.
Arbetspaketeten Affärsutveckling och Platsutveckling bidrar till ökad social sammanhållning genom att öka attraktionskraften på platsen, skapa nya nätverk och mötesplatser.
Arbetetspaketet Platsvarumärke bidrar med att förstärka attraktionskraften på platsen och ger stärkta förutsättningarna för att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kulturarv.
Arbetspaketet bidrar också till ökad digitalisering genom att möjligheten att nå ut till potentiella marknader kan ske med ökad digitaliseringsgrad.

Risk för negativ påverkan
Ökad attraktionskraft för en plats kan bidra till ökad turism med ökat resande och slitage på natur och kulturarv. Genom att fokusera på att sprida besökarna över ett större område och över hela året kan påfrestningen minska.

Var ska resultaten uppstå?

Resultatkedja1: Direkta insatser till företag

Förmåga - vad kommer målgruppen eller målobjektet att få tillgång till?

Resultatkedja1: Förändrade attityder och synsätt, Resultatkedja1: Nya arbetssätt och metoder, Resultatkedja1: Samverkan och kunskapsöverföring, Resultatkedja1: Relevant kunskap

Vilka förändrade beteenden förväntas de stärkta förmågorna leda till hos målgruppen eller målobjektet?

Resultatkedja1: Expanderar verksamheten, Resultatkedja1: Utvecklar ett hållbart företagande (miljö & klimat), Resultatkedja1: Skalar upp metoder, processer och arbetssätt

Hur kommer projektets organisation vara uppbyggd för att genomföra projektet?

Projektet kommer att ägas av kultur- och fritidsförvaltningen, Sundsvalls kommun. Projektets styrgrupp kommer att bestå av representanter från kultur- och fritidsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och kommunstyrelsekontoret genom Drakfastigheter, Destination Sundsvall och kommunikationsavdelningen. Styrgruppen styr projektet mot dess mål, följer upp budget och godkänner leveranser samt hanterar ändringar och avvikelser.

Projektledare ansvarar för att planera och genomföra projektet. Vid projektstart fastställs en detaljerad projektplan för utformning och genomförande av projektets samtliga aktiviteter. Projektledare informerar styrgrupp om projektets aktiviteter och om eventuella avvikelser samt dokumenterar. Projektledare ansvarar för all kommunikation till Tillväxtverket och för rapporteringar. Ekonomen ansvarar för all ekonomisk redovisning till Tillväxtverket och att i samarbete med projektledare säkerställa och följa upp projektets budget. Kommunikatören ansvarar för att kommunikationsplan upprättas, med syfte att samordna, utveckla och stärka samverkan, samt ansvarar för all intern och extern kommunikation.

Projektorganisationen kommer bestå av följande funktioner:
Projektledare: 100 %
Kommunikatör: 50 %
Ekonom: 10 %

I arbetspaket 3 som handlar om platsvarumärke kommer varumärkesstrateg vid Sundsvalls kommun att delta i arbetet.

Medarbetare vid kultur- och fritidsförvaltningen, kommunstyrelsekontoret (Drakfastigheter, näringsliv- och tillväxtavdelningen inklusive Destination Sundsvall och

kommunikationsavdelningen) och stadsbyggnadskontoret kommer att involveras i projektet. Sundsvalls kommun har en samlad erfarenhet av att arbeta mot företag.

Projektorganisationen kommer också att arbeta i nära kontakt med Västernorrlands museum för utformning av aktiviteter där de deltar samt i nära samverkan med projektet Re:Do.

Konsult upphandlas för genomförande av delar av arbetspaketen. Utformning av upphandlingsunderlag kommer att tas fram tillsammans med Sundsvalls kommuns upphandlingsstöd.

Vilka andra liknande projekt eller verksamheter känner ni till?

Idag samverkar Sundsvalls kommun med interregprojektet Värden längs vägen (Västernorrlands museum) som syftar till att stärka gränsregionen mellan Sverige och Norge genom att skapa ökad kunskap och förståelse för hur kulturarv och kulturmiljöer är viktiga för hållbar platsutveckling. Genom fortsatt samverkan med Västernorrlands museum planerar vi att ta tillvara på kunskap och nätverk från detta projekt. Kommunen har också deltagit i andra projekt som länsmuseet har drivit så som Bothnia business heritage, Smart kulturarvsturism och Västernorrlands Museum: Nod för kulturarvsturism och kulturella och kreativa näringar. Genom fortsatt samverkan tar vi tillvara på erfarenheter från tidigare projekt.

Vårt planerade projekt kan bidra till att Svartviks industriminnen fungerar som en fysisk testbädd för att testa och utveckla affärs- och platsutvecklingsmetoder i praktiken. På så vis ser vi att projektet kompletterar andra pågående projekt som beskrivs nedan.

Kommunen har tät kontakt med projektet Re:Do. Projektet kompletterar Re:Do och kan erbjuda en fysisk arena och kontaktvägar till målgruppen.

Vi planerar samverkan med projektet Hållbart främjande av besöksnäringen inom Destination Sundsvall. Projektet fokuserar på metodutveckling, målgruppsstyrning och affärsutveckling på destinationsnivå, medan vårt projekt har en stark plats, ett tydligt innehåll och närhet till företag och aktörer på plats. Svartviks industriminnen kan fungera som en konkret test- och pilotmiljö. Tillsammans utforskar vi hur mikrodestinationer kan stärka helheten i Destination Sundsvall och regionen.

Sundsvalls kommun har också undersökt liknande kulturhistoriska besöksmål och evenemangsarenor för att ta fasta på erfarenheter och framgångsfaktorer. Kontakt har skapats med aktörer i Fengersfors bruk, Gasklockorna i Gävle och Verket i Avesta.

Hur ska ni internt i projektorganisationen arbeta för en inkluderande kultur för likvärdiga möjligheter att påverka projektets inriktning och resultat?

Projektorganisationen ska arbeta aktivt för att skapa en inkluderande miljö, där alla ges samma möjligheter att påverka projektets genomförande. Alla oavsett kön, etnicitet, bakgrund, ålder etc. ska kunna påverka och delta. I styr- och projektgrupp strävar vi efter en jämn könsfördelning. Målsättningar gällande rättighetsperspektivet i Strategi för social hållbarhet, Sundsvalls kommun, är en utgångspunkt i arbetet.

Projektet kommer att genomföras enligt Sundsvalls kommuns projektmodell och drivas med utgångspunkt i agila principer. Det innebär bland annat individer och interaktioner före processer och verktyg där kommunikation och mellanmänskliga relationer är viktigare än strikt reglerade processer.

Beskriv vilken hållbarhetskompetens som finns i projektorganisationen, eller som avses rekryteras till projektet.

Projektet ska följa och integrera hållbarhetsaspekterna (ekologiska, sociala och ekonomiska) i samtliga delar. Till stöd har projektet Sundsvalls kommuns styrande dokument, bland annat kommunens miljöstrategiska program, strategi för social hållbarhet och strategi för jämställdhetsintegrering.

Projektledare och övrig personal har alla utifrån gällande policys och program en övergripande kunskap och ska ta stöd från Sundsvalls kommuns processledare inom klimat och social hållbarhet samt HR i de frågor där de behöver stöttning samt från styrgrupp. Hållbarhetsaspekterna ska kommuniceras internt samt till projektets arbetsgrupp, samt i extern kommunikation, i syfte att skapa samsyn och förståelse för vikten av kompetens i ämnet.

Sundsvalls kommun har sedan ett antal år tillbaka satsat på att öka kunskapen om normkritik och HBTQI-personers situation bland sina medarbetare. Målet är att skapa en inkluderande arbetsmiljö och ge en likvärdig service till alla Sundsvalls medborgare. Den avdelning vid kultur- och fritidsförvaltningen, som ska driva projektet, är HBTQI-certifierad. Detta gäller också för flera andra verksamheter inom kommunens förvaltningar.

Skallkrav ska ställas kring kompetens på hållbarhet (ekologiska, sociala och ekonomiska) hos konsult som ska upphandlas, för att säkerställa att aspekterna vävs in i genomförande.

Kommer ni arbeta med aktörer utöver de som ingår i projektorganisationen under genomförandet?

Ja

Beskriv vilken slags samarbete eller samverkan som kommer att genomföras och med vilka aktörer, samt hur det kommer att bidra till projektets genomförande.

Samverkan planeras med till Västernorrlands museum när det gäller stöd till affärsutveckling. Samverkan gäller de planerade fysiska träffarna som fokuserar på konceptutveckling, inspiration och kunskap samt arbetet med att bygga nätverk i Västernorrland mellan olika industrihistoriska besöksmål.

Projektet ReDo är också en relevant samverkanspartner, särskilt de delar som handlar om affärsutvecklingsprogram.

Samverkan planeras även med Destination Sundsvall, som är en del av Sundsvalls kommun, men där även Timrå och Ånge kommun ingår. Det handlar dels om informationsutbyte och hur projektet i Svartvik kan komplettera projektet Hållbart främjande av besöksnäringen inom Destination Sundsvall.

Söker ni stöd för aktiviteter som bidrar till genomförandet av Östersjöstrategin?

Nej

Hur har ni säkerställt att ni har förmåga att rapportera och redovisa kostnader och aktiviteter i projektet?

Sundsvalls kommun har lång erfarenhet av EU-finansierade projekt och god förmåga att genomföra, rapportera samt redovisa kostnader för projekt. Projektet får ett eget projektnummer med aktiviteter och objekt för att tydliggöra kostnader kopplade till respektive aktivitet för att kunna plocka ut en huvudbok. Personal kommer endera friställas helt eller delvis från ordinarie tjänst för projektets räkning alternativt tidrapportera i aktuell mall.

Hur ska ni arbeta med kommunikation?

Kommunikation, både internt och externt, är avgörande för att sprida kunskap och förståelse om projektet.
En kommunikationsplan tas fram som omfattar kommunikation internt och externt om projektets syfte och aktiviteter. Planen ska beskriva riktade insatser till berörda målgrupper så som små och medelstora företag, ideella aktörer, företagsfrämjande aktörer, samverkanspartners och berörda i kommunorganisationen.

Budskapet handlar om att Svartviks industriminnen är en plats för näringsliv, kultur och historia där KKB-företag och besöksnäringen utvecklas och växer.

Kommunikationen planeras så att den når en mångfald av människor i målgruppen. Det görs till exempel genom ett inkluderande språkbruk och en mångfald i representationen i stillbild och rörlig bild. I kommunikationsplanen framgår också vilka kanaler som är lämpliga. Till exempel via kommunens etablerade kanaler så som webb, sociala medier och intranät samt genom samverkanspartners kanaler.

Hur ska ni arbeta med inköp i projektet?

Sundsvalls kommun lyder under lagen om offentlig upphandling och kommer nyttja kommunens upphandlingsstöd för upphandling av tjänster samt nyttjande av gällande ramavtal.

Se bifogad inköps- och upphandlingsplan och Inköpsstrategi för Sundsvalls kommun.

Hur har ni säkerställt projektets medfinansiering och hantering av projektets likviditet?

Sundsvalls kommun som projektägare har god likviditet.

Vilka risker har ni identifierat i projektet och vad föreslår ni för åtgärder?

Den genomförda riskanalysen visar medelhöga och höga risker som kan uppstå under projektets genomförande. Dessa risker handlar främst om att nyckelfunktioner av olika anledningar försvinner ur projektet, vilket ska hanteras genom gemensam och tydlig dokumentering som på så vis inte är personbunden. En annan risk är att målgruppen, små och medelstora företag inom KKB och besöksnäringen inte deltar i de planerade aktiviteterna och att deras viktiga medskapande uteblir. Den risken tror vi kan undvikas, dels utifrån det gedigna förarbetet som gjorts samt genom riktad kommunikation om projektets syfte och aktiviteter till målgruppen på ett tidigt stadium. Informationen behöver utgå från målgruppens behov av information. Ett annat sätt att förebygga denna risk är att projektorganisationen har närvaro och engagemang på platsen. Det handlar också om att samverkan med andra projekt och aktörer som har samma målgrupp för att planera aktiviteter på ett bra sätt och ej trötta ut målgruppen.

Beskriv hur ni kommer att ta hänsyn till era gällande riktlinjer i ert projekt.

Projektet är utformat utifrån hållbarhetskriterierna och tar stöd i Sundsvalls kommuns övergripande styrdokument för personal, administration, ekonomi, upphandling, kommunikation, it, kris, säkerhet och miljö. I Reseriktlinjer för Sundsvalls kommunkoncern framgår att alla tjänsteresor ska genomföras med utgångspunkt i hållbara val utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter. När färdmedel väljs ska en sammanvägning av miljökonsekvenser, tidsåtgång, ekonomi, samt säkerhets- och arbetsmiljöfaktorer göras. Detta innebär att samtliga resor ska, om resan anses nödvändig, ske så långt det är möjligt, med kollektiva alternativ. Till de fysiska träffarna ska projektet uppmuntra till kollektivt resande och anpassa tiderna utifrån tåg- och busstidtabeller.

Sundsvalls kommun och Svartvik har en rik naturmiljö med både stora skogsarealer och kustland. Naturen är en stor del av vårt varumärke och en bas för näringsliv och turism och dess rika naturmiljön ger goda förutsättningar ur såväl ett socialt som ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. I utformande av aktiviteterna har stöd tagits i Sundsvalls kommuns miljöstrategiska program.

Projektet utgår från Sundsvalls kommuns strategi för social hållbarhet. Ett av målen i strategin handlar om att väsentligt minska diskriminerande strukturer. Rättighetsperspektivet ska integreras i all verksamhet som kommunen utövar och kommer att fungera som en utgångspunkt i formandet av aktiviteterna. I Strategi för jämställdhetsintegrering framgår att

planerade åtgärder ska analyseras utifrån vilka konsekvenserna de får för kvinnor och män, flickor och pojkar. Detta för att synliggöra problem.

Beskriv hur ni kommer att arbeta med att dokumentera, sprida och ta tillvara på resultat under projekttiden. Beskriv också hur ni vill säkra att resultaten tas tillvara under projekttiden.

Relevant information ska finns lättillgängligt och väl dokumenterat för projektets organisation. Allt material och dokument kring projektet ska dokumenteras hos projektägaren i ett gemensamt Team för projektgruppen i Teams och i kommunens ärendehanteringssystem.

Projektets resultat är av stor vikt för den fortsatta utvecklingen av tillväxtarbetet på platsen Svartviks industriminnen. Flera av kommunens olika verksamheter samverkar på platsen idag och kommer även att involveras i projektet. Genom en bred förankring i kommunkoncernen ges stabila förutsättningar för att långsiktigt ta hand om resultat och agera på dem. Genom att sprida resultat till näringslivet kan resultaten komma till nytta hos små och medelstora företag.

Projektets resultat kan också fungera som ett exempel som går att skala och inspirera fler platser och aktörer inom Destination Sundsvall och hela Västernorrland. Det regionala mervärdet handlar om att de arbetssätt och metoder som utvecklas i Svartviks industriminnen kan vara överförbara till fler platser i Västernorrland.

Kontaktpersoner

1.6 Tid och aktivitetsplan

AP-1 AP1: Affärsutveckling - förädla platsens värden

Med utgångspunkt i en industrihistorisk plats erbjuda företag inom KKB och besöksnäringen inspiration, kunskap, rådgivning och nätverk. Arbetspaketet bidrar till att målgruppen får en ökad kunskap om att utveckla sin verksamhet på ett hållbart sätt med utgångspunkt i historia, kultur och natur på en lokal plats. Arbetspaketet handlar om att förädla platsen värden och stötta företag att utveckla hållbara upplevelser och produkter samt utveckla strukturer och nätverk för företag i syfte att utbyta kunskap och skapa värde. Vi vet att målgruppen KKB har behov av att komma in i sammanhang, träffa andra och inspireras. Aktörer drivs av samskapande och gemenskap. Vi vet också genom Visit Swedens förstudie och det förarbete som är gjort i Svartviks industriminnen att vägen framåt för branscherna går via samverkan kring platsutveckling, utgå från kända styrkor och historia knuten till platsen. Genom att erbjuda en inspirerande miljö och tillfällen att mötas kan nya koncept och samverkansformer skapas. Målgruppen bjuds in tillsammans med andra aktörer, så som exempelvis idéburna aktörer, företagsfrämjande aktörer och offentlig sektor för att utbyta ny kunskap och skapa värde tillsammans. Inom arbetspaketet samverkar Sundsvalls kommun med Länsmuseet Västernorrland. Det ger möjligheter att dra nytta av erfarenheter från tidigare projekt som länsmuseet drivit gällande kulturarv som en resurs för platsutveckling och företagsutveckling. Länsmuseet bidrar med kulturhistorisk kunskap och med kontakter för att bygga upp ett nätverk för aktörer knutna till industrihistoriska besöksmål.

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2028-09-30

Kostnad: 132 831

Aktiviteter

A-1.1 Stöd till affärsutveckling

Aktiviteten innebär att erbjuda företag inom KKB och besöksnäringen tillsammans med idéburna aktörer inspiration och rådgivning för att utveckla sin verksamhet, hållbara

upplevelser och produkter med utgångspunkt från platsen Svartviks industriminnen och andra industrihistoriska platser i länet.

Konceptutveckling, inspiration och kunskap
Aktiviteten innebär att, i samverkan mellan KKB, besöksnäringen och idéburna aktörer utveckla och testa två gemensamma koncept i Svartviks industriminnen. Koncepten ska stärka upplevelser på platsen och göra den mer attraktiv. Fokus kommer bland annat att vara att förlänga säsonger och bidra till utveckling av en året-runt-destination. Aktiviteten genomförs tillsammans med Länsmuseet Västernorrland. Projektet ReDo, vilka har nära beröringspunkter med vårt projekt och målgrupp, ser vi som relevanta samverkanspartners, inte minst i det affärsutvecklingsprogram som de ska utforma och testa för kulturella och kreativa branscher.

Vid fyra fysiska träffar erbjuda stöd till affärsutveckling genom inspirationsföreläsningar, workshoppar och rådgivning. Vi kommer bland annat att, i samverkan med länsmuseet, titta närmare på hur företagens verksamhet kan utvecklas hållbart med utgångspunkt i platsens kraft genom kulturarv och historia, hållbarhet och återbruk samt digital besökskarta.

Genom samverkan når aktiviteterna ut till aktörer inom branscherna i hela länet. Inspiration och konceptutveckling med utgångspunkt i Svartviks industriminnen kan också bygga kunskap på andra platser i länet. Samverkan bidrar också till att aktiviteter inom de olika projekten kan komplettera varandra så att målgruppen inte tröttas ut.

Aktiviteten bidrar till att säkra den långsiktiga förvaltningen och verksamheten i Svartviks industriminnen samt stärka förutsättningarna för att bevara och utveckla andra industrihistoriska platser i länet. Aktiviteten bidrar också till att paketera dessa platser och upplevelser för att lättare nå ut på en internationell marknad.

Kostnaderna innebär externa tjänster/konsult
föreläsning och processledning 4 workshoppar 50 000 kronor
processledning konceptutveckling 50 000 kronor

Kostnad:	100 000
Stödgrund för aktiviteten:	Aktiviteten innebär inte stöd till företag som behöver regleras

Deltagande projektpartners

Namn	Organisationsnummer	Kostnader	Stödnivå %	Maximalt stödbelopp
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	100 000	39.81	39 809

.....

A-1.2 Utveckla och förankra nätverk

I Västernorrland finns flera industrihistoriska platser som fungerar som besöksmål och platser för kreativa företagare. I projektet vill Sundsvalls kommun tillsammans med Länsmuseet Västernorrland bygga upp ett industrihistoriskt nätverk mellan Svartvik och andra platser. Syftet är att tillsammans utveckla dessa platser för besöksnäring samt främja småföretagare lokalt på platsen. Genom samverkan kan vi dra nytta av varandras kunskaper och erfarenheter samt ta tillvara på de kontaktnät som finns upparbetade hos länsmuseet. Genom nätverket stöttar vi både idag verksamma på olika platser och ger ett sammanhang för nya intressenter som vill knyta sin verksamhet till ett industrihistoriskt besöksmål i Västernorrland.

Aktiviteten handlar också om att koppla ihop mer lokala nätverk med andra nätverk för besöksnäring och KKB som finns och håller på att byggas upp i och utanför länet. Insatser görs för att förstärka och utveckla de nätverk som redan har börjat byggas upp genom andra projekt, genomförda och pågående projekt i regionen, som vänder sig till KKB-företag och besöksnäringen. Insatserna innebär att delta, samordna och marknadsföra nätverk. Ökade samarbeten i närområdet är värdefullt som första steg i en process att komma ut på en internationell marknad.

Aktiviteten innebär också att göra studiebesök på andra industrihistoriska besöksmål i Sverige för att inhämta kunskap gällande destinationsutveckling och noder för kreativt företagande.

Syftet är starkare samverkan, erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande mellan aktörer på olika platser och att nå ut med de metoder som testas på platsen till andra besöksmål.

Kostnadsslag: resor och boende

Kostnad:	32 831
Stödgrund för aktiviteten:	Aktiviteten innebär inte stöd till företag som behöver regleras

Deltagande projektpartners

Namn	Organisationsnummer	Kostnader	Stödnivå %	Maximalt stödbelopp
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	32 831	39.81	13 070

.....

AP-2 AP2: Platsutveckling för företagsutveckling

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (regeringens skrivelse 2023/24:111) beskriver platsens betydelse för företagen och tvärtom. Kulturella och kreativa verksamheter bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. Att det finns tillgång till lokaler för kulturella verksamheter är centralt för tillväxten i de kulturella och kreativa branscherna och även för att en plats ska upplevas levande. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs ofta. Arbetspaketet syftar till att lägga grund för uppbyggnad och förstärkning av miljön och infrastrukturen för att stärka platsen och för att bidra till ökad konkurrenskraft och tillväxt hos företag. Genom att stärka platsen kan Svartviks industriminnen fungera som ett slags tredje rum mellan stad och natur; en kulturhistorisk och kreativ nod som stärker helheten och kompletterar andra besöksmål i destinationen. Utifrån den framtagna utvecklingsplanen jobbar Sundsvalls kommun långsiktigt med att utveckla den fysiska miljön. Vi ser ett stort behov av att utveckla den fysiska miljön så att den stödjer företagens behov. I arbetspaketet tar vi fram underlag för att göra fysiska investeringar på området och förändringar i den byggda miljön. Förslagen tas fram i samverkan med målgruppen för att kunna möta målgruppens behov på rätt sätt.

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2028-09-30

Kostnad: 100 000

Aktiviteter

A-2.1 Förutsättningar för stärkt näring på platsen

Aktiviteten handlar om att utveckla området så att det blir en bättre plats för näringslivet att verka på och för besökare. Insatsen handlar om att ta fram underlag för ökad tillgänglighet i området och skapa bättre förutsättningar för evenemang. Hos målgruppen finns behov av en bättre helhetsupplevelse på platsen och ökad

attraktivitet för besökare. Hos målgruppen finns också behov av bättre förutsättningar att kunna genomföra evenemang. Målgruppen stärks genom att förutsättningar för att göra förändringar i den fysiska miljön utifrån deras behov ökar. Aktiviteten bidrar till projektets mål genom att adressera de behov av platsutveckling som identifierats i förarbetet. Med utgångspunkt i behov som har identifierats i framtagen utvecklingsplan behöver insatser utredas och konkretiseras. Projektledare arbetar tillsammans med extern konsult.

Underlaget ska inkludera en analys av utemiljö med förslag på åtgärder som adresserar:
- vägvisning och orientering i området
- ökad besökarservice
- förutsättningar för evenemang
Analysen ska utgå från ett tillgänlighetsperspektiv.

Kostnadsslag: extern konsult 100 000 kronor.

Kostnad: 100 000

Stödgrund för aktiviteten: Aktiviteten innebär inte stöd till företag som behöver regleras

Deltagande projektpartners

Namn	Organisationsnummer	Kostnader	Stödnivå %	Maximalt stödbelopp
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	100 000	39.81	39 809

.....

AP-3 Platsvarumärke - resa mot en mikrodestination

För att öka attraktiviteten till Destination Sundsvall och stärka konkurrenskraften för KKB och upplevelsenäringen behöver Svartviks industriminnens ett eget platsvarumärke. Det handlar om att skapa en gemensam bild av platsen och ta fram en strategi för hur platsen ska kommuniceras i olika sammanhang. Ett samlat varumärke leder till ökad synlighet, tydligare identitet och en starkare, mer attraktiv helhetsupplevelse för besökare, vilket är avgörande för att lyckas på en konkurrensutsatt marknad. Samordnad marknadsföring och kommunikation ger större genomslag och räckvidd än om varje aktör agerar på egen hand. Ett gemensamt varumärke bidrar till samsyn och engagemang hos aktörer vilket också leder till bättre samarbete och ökad kvalitet för besökare. Arbetspaketet bidrar till att öka digitaliseringsgraden hos målgruppen och för KKB och upplevelsenäringen att nå ut till internationella besökare och kunder om mikrodestinationen och dess utbud. I Sundsvalls kommuns varumärkesplattform framgår att när platsvarumärket Sundsvall kommunicerar som destination mot besökare är det Destination Sundsvall som är avsändare. För att beskriva ett mindre område, en destination i destinationen används uttrycket mikrodestination. Södra Berget och Norra Berget är exempel på mikrodestinationer inom Destination Sundsvall. För att bli en mikrodestination krävs lokalt samarbete, tydlig profilering, unika och attraktiva upplevelser, en viss grad av infrastruktur och tillgänglighet. Många av faktorerna för att etablera sig som en mikrodestination finns redan på plats i Svartviks industriminnen och genom platsutveckling och ett platsvarumärkesarbete kan ytterligare steg tas för att stärka profilering och bidra till attraktiva upplevelser. Under projekttiden kommer även en förvaltningsplan tas fram för att förvalta platsvarumärket efter projektets slut. Kostnadsslag: externa tjänster

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2028-09-30

Kostnad: 380 000

Aktiviteter

A-3.1 Varumärkesplattform och marknadsföringsstrategi

En varumärkesplattform för Svartviks industriminnen tas fram som ska fungera som en utgångspunkt för att skapa ett starkt och känt varumärke. Det handlar om:
- Position: platsen i relation till andra platser.
- Associationer: De värden som man vill att varumärket ska stå för och förknippas med och alltså ska jobba med att föra i bevis.
- Varumärkeslöfte: Det som platsen lovar att leverera till sina målgrupper

En marknadsföringsstrategi tas fram som innehåller:
- Svartviks industriminnens unika säljande egenskaper (USP:ar - Unique Selling Points)
- Effektmål för platsen Svartviks industriminnen
- Konkretiserade målgrupper
- Varumärkesrelationer och platsens namn
- Ett visuellt uttryck för platsen

Marknadsföringsstrategi och marknadsplan:
En marknadsplan tas fram som innehåller möjliga åtgärder utifrån strategi och identifierade behov.

Kostnadsslag: 380 000 kronor extern konsult

Kostnad:	380 000
Stödgrund för aktiviteten:	Aktiviteten innebär inte stöd till företag som behöver regleras

Deltagande projektpartners

Namn	Organisationsnummer	Kostnader	Stödnivå %	Maximalt stödbelopp
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	380 000	39.81	151 275

.....

AP-4 Projektorganisation

Avser projektets organisation för att kunna genomförande planerade arbetspaket. Organisationen består av funktioner som är identifierade för att kunna genomföra samtliga arbetspaket och för att kunna följa ekonomi och kommunicera aktiviteter och resultat. Genom projektorganisationen byggs kompetens och nya kontakter och nätverk för att kunna driva arbetet långsiktigt. Kommunikation är en viktig del av projektet för att kunna nå ut med aktiviteter till målgruppen och för att sprida budskapet kring Svartvik som en plats för näringsliv, kultur och historia. Kommunikation blir också viktig för att stärka samverkan och hitta nya samverkansformer för företag inom de berörda branscherna samt för att lyfta branschernas betydelse för Sundsvall och regionens utveckling och attraktionskraft. De sista tre månaderna i projektet består av en avslutande del då projektledare och ekonom jobbar i projektet.
Startdatum: 2027-01-01
Slutdatum: 2028-12-31
Kostnad: 2 743 768

Aktiviteter

A-4.1 Organisation och samordning

Projektorganisationen är uppbyggd med en projektledare, som håller ihop projektet och ansvarar för att aktiviteterna genomförs samt styr mot uppsatta mål. Projektledare genomför aktiviteterna tillsammans med projektgrupp och upphandlade konsulter. Projektledaren rapporterar till styrgrupp samt ansvarar för all rapportering till Tillväxtverket och Region Västernorrland.

I projektorganisationen finns också en ekonom som ansvarar för den ekonomiska redovisningen till Tillväxtverket och Region Västernorrland.

Kommunikatör ansvarar för att kommunicera projektets aktiviteter och nå ut med projektets budskap. En kommunikatör tar fram en kommunikationsplan med övergripande budskap som formuleras och kommuniceras. Kommunikationsplanen tas fram utifrån en behovsanalys, med kommunikativa budskap, målgruppsanalyser och anpassad kommunikation både internt och externt (målgrupp, kommunikationsform etc.). Aktiviteten innebär också kommunikationsinsatser med utgångspunkt i framtagen kommunikationsplan.

I Arbetspaket 3 Platsvarumärke arbetar projektledare tillsammans med kommunens varumärkesstrateg i genomförande av aktivitetens samtliga delar.

Under projektets tre sista månader sammanställs, dokumenteras och redovisas projektet och dess genomförande. Arbetet görs av projektledare och ekonom. En slutrapport sammanställs och redovisas för olika intressenter.

Kostnadsslag lönekostnader.

Kostnad:	2 743 768
Stödgrund för aktiviteten:	Aktiviteten innebär inte stöd till företag som behöver regleras

Deltagande projektpartners

Namn	Organisationsnummer	Kostnader	Stödnivå %	Maximalt stödbelopp
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	2 743 768	39.81	1 092 275

.....

1.7 Indikatorer

Outputindikatorer

Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	Stödet sker genom fysiska workshoppar och samverkan kring konceptutveckling. Utmärkande för KKB-företag är att de ofta är enmansföretag med enskild firma. Vi har förstått att dessa inte kan räknas in.	Startvärde: *Ej Aktuellt* Målvärde: 10 Enhet: Antal företag
Företag som får stöd genom bidrag		Startvärde: *Ej Aktuellt* Målvärde: 0 Enhet: Antal företag
Företag som får icke-ekonomiskt stöd	All information och kunskap som företagare får i projektet är av allmänfrämjande karaktär. Utmärkande för KKB-företag är att de ofta är enmansföretag med enskild firma. Vi har förstått att dessa inte kan räknas in.	Startvärde: *Ej Aktuellt* Målvärde: 10 Enhet: Antal företag
Värdet av digitala tjänster, produkter och processer som utvecklats för företag	Ej relevant.	Startvärde: *Ej Aktuellt* Målvärde: 0 Enhet: SEK

Resultatindikatorer

Antal skapade arbetstillfällen i enheter som får stöd	Detta är vad vi uppskattar under projektets genomförande. Fler arbetstillfällen kan skapas som en långsiktig effekt efter projektets slut.	Startvärde: Målvärde: 1,00 Enhet: Heltidsekvivalenter
SMF som utvecklar produkter, processer och affärsmodeller		Startvärde: Målvärde: 2 Enhet: Antal företag
Små och medelstora företag (SMF) som inför produkt- eller processinnovationer	Ej relevant.	Startvärde: Målvärde: 0 Enhet: Antal företag
Privata investeringar som matchar offentligt stöd (fördelade per: bidrag, finansieringsinstrument)		Startvärde: Målvärde: 0 Enhet: SEK

1.8 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	SUNDSVALLS KOMMUN									Totalt
Personalens lön: projektledare	1 117 248									**1 117 248**
Personalens lön: kommunikatör	466 752									**466 752**
Personalens lön: ekonom	111 725									**111 725**
Schablon för lönebikostnader (%)	690 160									**690 160**
Schablon på upp till 40%	954 354									**954 354**
Summa kostnader	**3 340 239**									**3 340 239**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**3 340 239**									**3 340 239**
Bidrag annat än pengar										
Offentligt bidrag i annat än pengar	16 360									**16 360**
Summa bidrag i annat än pengar	**16 360**									**16 360**
Summa totala kostnader	**3 356 599**									**3 356 599**

Finansiering

Finansiär	SUNDSVALLS KOMMUN									Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Länsmuseet Västernorrland: arbetstid	16 360									**16 360**
Total offentligt bidrag annat än pengar	**16 360**									**16 360**
Offentlig kontantfinansiering										

Finansiär	SUNDSVALLS KOMMUN									Totalt
Sundsvalls kommun: näringslivsanslag	600 000									**600 000**
Region Västernorrland: Söker medfinansiering, ej beslutad.	1 404 000									**1 404 000**
Total offentlig kontantfinansiering	**2 004 000**									**2 004 000**
Total offentlig finansiering	**2 020 360**									**2 020 360**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**2 020 360**									**2 020 360**

Stödfinansiering

Finansiering	SUNDSVALLS KOMMUN									Totalt
Stödfinansiering	1 336 239									**1 336 239**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	40,00%
Stödandel av totala kostnader	39,81%
Stödandel av stödgrundande finansiering	39,81%
Stödandel av total finansiering	39,81%
Andel annan offentlig finansiering	60,19%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.9 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0,00
Motivering:

1.10 Mina kontakter

Namn:	Anna Molin
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-185 76 99
E-postadress:	anna.molin@sundsvall.se
Roll:	Kontaktperson

1.11 Dokument

Filnamn:	Inköpsstrategi_Sundsvalls_Kommun_2023-09-25.pdf
Beskrivning:	Inköpsstrategi Sundsvalls kommun
Uppladdningsdatum:	2026-08-31
Filnamn:	Kommunstyrelsens delegationsordning.pdf
Beskrivning:	Delegationsordning - behörig firmatecknare
Uppladdningsdatum:	2026-08-31
Filnamn:	Arbetsgivaravgift.xls
Beskrivning:	Arbetsgivaravgift Sundsvalls kommun
Uppladdningsdatum:	2026-08-31
Filnamn:	Inköps-upphandlingsplan Svartviks industriminnen -.pdf
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Signeringsinformation
Beskrivning:	Ansökan
Uppladdningsdatum:	2026-09-10

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Svartviks industriminnen - konkurrenskraft genom platsutveckling
Ansökansid: 884660
Ärendeid: 20382546
Projektperiod: 2027-01-01 - 2028-12-31

Typ av finansiering: Medfinansiering regionalfonden ERUF 2026:2
Sista ansökningsdag: 2026-09-10
Ansvarig organisation: Region Västernorrland

1.2 Stödsökande

Namn: SUNDSVALLS KOMMUN
Org.Nr: 212000-2411
Antal anställda: 10000

851 85 SUNDSVALL
Sverige

Arbetsställe

Namn: KULTURMAGASINET
Arb.ställenr.: 25490822
Postadress:
PACKHUSGATAN 4
852 31 SUNDSVALL
Besöksadress:
PACKHUSGATAN 4
852 31 SUNDSVALL
Region: Sundsvall

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?
Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?
Ja

Hemsida
sundsvall.se

1.3 Samverkanspart

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Plusgiro
Kontonummer: 125880-5
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Sundsvall har likt övriga kommuner i Mellersta Norrland behov av förnyelse och ökad hållbarhet för att vara en attraktiv plats för så väl boende och besökare som små och medelstora företag. Projektet ska utveckla platsen Svartviks industriminnen till en mikrodestination inom Destination Sundsvall för att stärka SME:s hållbara tillväxt och konkurrenskraft. Fokus i projektet kommer att vara affärsutveckling med syfte att förädla platsen värden och utveckla hållbara upplevelser och produkter samt platsutveckling för att stärka attraktionskraften för företag, föreningsliv, besökare och investeringar. Inom projektet görs insatser för att förlänga säsonger och göra platsen mer intressant internationellt och för fler besökare. Projektet bidrar till att öka förädlingsgraden inom besöksnäringen och KKB samt skapa fler sammankopplingar mellan SME genom utvecklade nätverk. Branscherna är en motor för förnyelse och

innovationskraft vilket bidrar till att stärka platsens attraktivitet och stimulera människor att stanna kvar i regionen samt för att locka inflyttare, vilket är avgörande för norra Sveriges utmaningar med kompetensförsörjning.

Svartviks industriminnen är ett prioriterat kulturarv och besöksmål i Sundsvalls kommun och en av få platser i Sverige med en så väl bevarad kulturmiljö från sågverksepoken. Platsen har potential att utvecklas till en året-runt-destination och en nod för kreativt entreprenörskap. Svartviks industriminnen kompletterar Destination Sundsvalls kombination av stad och natur genom att tillföra kulturhistoriska och kreativa upplevelser. Platsen kan fungera som ett innehålls- och upplevelsenav för målgrupper som redan rör sig mellan Sundsvall och Höga Kusten och bidra till förlängda vistelser, breddat innehåll och ökad konsumtion i regionen. Att utveckla Svartviks industriminnen som besöksmål är politiskt prioriterat i kommunens mål- och resursplan. En utvecklingsplan för området är politiskt beslutad och framtagen i dialog med företagare, föreningsliv, medborgare, universitet samt kommunens olika förvaltningar. Planen beskriver åtgärder för utveckling av området fram till 2035. Identifierade behov handlar om ökat utbud av upplevelser över hela året och att skapa ett gemensamt platsvarumärke. Förutsättningarna för företag och föreningar att vara verksamma i området behöver stärkas genom fler mötesplatser och lokaler för utveckling av produkter och tjänster. Platsen behöver ökad tillgänglighet, tryggheten, trivsel samt bättre besökarservice för att bättre vara en utgångspunkt för näringslivet.

Att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kulturarv bidrar till hållbar utveckling, förnyelse och ökad attraktionskraft. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (regeringens skrivelse 2023/24:111) beskriver platsens betydelse för företagen och tvärtom. KKB bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs. Enligt ETOUR är resetrender som kommer att forma besöksnäringen framåt en kombination av teknologiska framsteg, förändrade konsumentpreferenser och ett ökat fokus på hållbarhet och välmående. Resenärer söker mer personliga, autentiska och ansvarsfulla reseupplevelser och intresset för kulturarvsplatser och kulturell fördjupning (festivaler, hantverk och historiska turer) ökar. I Visit Swedens förstudie från 2023 framgår att kulturturism växer i attraktivitet världen över och Sverige som destination har mycket att erbjuda på området. I Mittuniversitetets projekt Sundsvall KKN - Platsutveckling genom KKN framgår följande behov; det saknas ett nav som kan driva på och koppla ihop kulturyttringar för att skapa dynamik och synlighet, viktigt att nå ut med sitt erbjudande genom paketering och konceptutveckling, aktivera befintliga lokaler, platser och ytor och ökad samverkan över gränser för ökad synlighet.

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Projektet syftar till att utveckla Svartviks industriminnen till en attraktiv mikrodestination och en kreativ nod som stärker små och medelstora företag inom besöksnäringen och kulturella och kreativa branscher (KKB). Genom hållbar affärsutveckling, platsutveckling och platsvarumärke bidrar projektet till ökad konkurrenskraft, innovation och tillväxt. Utifrån regionens demografiska utmaningar, behov av hållbar utveckling samt branschens efterfrågan på samverkan, mötesplatser och affärsutveckling skapar projektet bättre förutsättningar för företag att utveckla hållbara produkter, tjänster och upplevelser kopplade till platsen. Platsens unika förutsättningar stärks och gör den mer attraktiv, livskraftig och hållbar för besökare, boende, företag och investeringar. I samverkan med Västernorrlands museum görs insatser för att skapa ett nätverk för aktörer knutna till industrihistoriska besöksmål.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Projektets primära målgrupp är små och medelstora företag. Sekundära målgrupper är idéburna organisationer, företagsfrämjande aktörer och individer i regionen.

I projektet vänder vi oss till företag inom besöksnäringen och de kulturella och kreativa branscherna (KKB). Exempel på verksamheter och företeelser inom kulturella och kreativa branscher är bland annat arkitektur, bildkonst, dataspel, film, form och design, konsthantverk, kulturarv, kulturturism, litteratur, medier, mode, musik, scenkonst och olika digitala konstnärliga uttryck. I Svartviks industriminnen finns för närvarande företag inom områdena

mat, kulturturism, bildkonst och konsthantverk. Vi ser att platsen också används tillfälligt av företag inom bland annat musik och evenemang.

Idag finns outnyttjat potential inom kulturturismområdet i Sverige enligt en förstudie gjord av Visit Sweden och Tillväxtverket. Sverige behöver skyndsamt ta en stark position inom internationell kulturturism. Här finns många fördelar, såväl gällande kulturarv och rik historia som när det handlar om mer samtida kultur i form av exempelvis design, tech, arkitektur och livsstil i stort. Sammantaget skapar detta goda förutsättningar för att kunna utveckla kulturturismen ytterligare. I förstudien lyfts att platsutveckling bör länkas ihop mer med kulturturism, en historisk plats eller en berättelse kan agera lok för kulturturismen på plats. Studien slår fast att de offentliga, ideella och kommersiella krafterna behöver samverka mer.

Enligt Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (Regeringens skrivelse 2023/24:111) är KKB en växande del av ekonomin. Studier visar att företag inom kulturella och kreativa branscher exporterar dubbelt så mycket som genomsnittet av företag i Sverige. Företagen kännetecknas av en stor andel högutbildad arbetskraft och attraherar utländsk kompetens som är särskilt viktig för dem. I en alltmer tjänsteorienterad ekonomi, där upplevelser och uppmärksamhet blir allt viktigare, bär de en stor potential för framtiden. KKB kan också ha en drivande roll i näringslivets digitala omställning. I rapporten Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna framgår det att kulturella och kreativa näringar bestod av över 140 000 verksamheter, sysselsatte nästan 250 000 personer och genererade en sammanlagd omsättning på över 650 miljarder kronor 2023. KKB har en högre andel kvinnor och enligt rapporten Mervärdesrapport om EU:s sammanhållningspolitik lockar besöksnäringen kvinnor och ungdomar, vilka är grupper som är viktiga att behålla i vår del av landet.

Sundsvalls kommun har tillsammans med BizMaker genomfört två förstudier för att öka kunskapen om KKB i Sundsvall och Västernorrland. Studierna visar att aktörerna är en mycket heterogen målgrupp, men har gemensam logik, drivkrafter och behov. Branschen växer på bredden och i ekosystem, men för att växa behöver aktörerna sammanhang och mötesplatser samt ökat synliggörande från offentliga aktörer. Det finns ett stort behov av kreativa miljöer där små och medelstora företag kan verka och finnas i ett sammanhang. Både den nationella strategin och de förstudier som är genomförda på regional och lokal nivå visar att det finns en tydlig vilja bland KKB-företag att nå social och ekonomisk hållbarhet för att kunna verka långsiktigt. Det finns även en vilja och behov hos många av dem att ställa om till ökad miljömässig hållbarhet. Flera företag inom branschen använder förutom konst och kultur även naturen som råmaterial. Aktörerna söker och utgår även från det unika på platsen i sitt företagande. Svartviks industriminnen är en sådan arena där företagen kan hämta inspiration och material för att utveckla produkter och tjänster. Mittuniversitetets projektet Sundsvall KKN - Platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar visar på att KKN-aktörerna har en önskan om att bygga en starkare intern stolthet.

Projektet berör även föreningsliv, företagarföreningar och lokalsamhället.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (regeringens skrivelse 2023/24:111) beskriver platsens betydelse för företagen och tvärtom. KKB bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs ofta.

Enligt ETOUR är resetrender som kommer att forma besöksnäringen framåt en kombination av teknologiska framsteg, förändrade konsumentpreferenser och ett ökat fokus på hållbarhet och välmående. Resenärer söker mer personliga, autentiska och ansvarsfulla reseupplevelser. Kulturturism växer i attraktivitet världen över och Sverige som destination har mycket att erbjuda på området. I förstudien framgår att kulturturism ofta inbegriper ett möte mellan offentliga, ideella och kommersiella aktör och samverkan mellan aktörer behöver öka. Platser så som Svartviks industriminnen blir viktiga att utveckla som en arena för lokalt företagande och föreningsliv.

Projektets aktiviteter leder till ökad kunskap om att utveckla sin verksamhet, förbättra och utveckla hållbara produkter och tjänster med utgångspunkt i kulturhistoria och platser, specifikt Svartviks industriminnen. Genom konceptutveckling får näringslivet bättre förutsättningar att krocka arm med varandra, stärka stoltheten och utveckla och testa idéer tillsammans med andra. Insatserna i projektet syftar till att förlänga säsonger och göra platsen mer attraktiv, vilket i sig bidrar till större kundunderlag och marknader. På så vis fungerar Svartviks industriminnen som en fysisk testbädd för att testa och utveckla affärs- och platsutvecklingsmetoder i praktiken. Det blir också en plats där målgruppslogik och paketering omsätts i konkreta erbjudanden.

Aktiviteter i projektet bidrar till förbättrade nätverk för företagare inom KKB och besöksnäringen. Nätverk mellan aktörer på liknande kulturhistoriska miljöer bidrar till erfarenhetsutbyte, gemensamt lärande och metodutveckling. Genom projektets aktiviteter får målgruppen tillgång till ett exempel som går att skala och inspirera fler platser och aktörer i destinationen med. Västernorrland har en rik industrihistoria och många kulturmiljöer från den tiden. Projektet i Svartvik kan ge mer kunskap till målgruppen hur en industrihistorisk plats kan fungera som en bas för aktörer inom KKB och besöksnäringen. Ny kunskap bidra till att utveckla liknande platser inom regionen och även utveckla regionala nätverk. Sundsvalls kommun har de senaste åren varit en aktiv deltagare i regionala nätverk och projekt med syfte att bevara och utveckla kulturmiljöer. Samverkan finns idag med flera av de andra kommunerna och regionala aktörer.

Att stärka platsen med ett platsvarumärke ger målgruppen ökad synlighet, tydligare identitet och en starkare, mer attraktiv helhetsupplevelse för besökare, vilket är avgörande för att lyckas på en konkurrensutsatt marknad. Samordnad marknadsföring och kommunikation ger större genomslag och räckvidd än om varje aktör agerar på egen hand. Ett gemensamt varumärke bidrar till samsyn och engagemang hos aktörer vilket också leder till bättre samarbete och ökad kvalitet för besökare.

Aktiviteter bidrar också till att bättre helhetsupplevelse på platsen och ökad attraktivitet för besökare och lokalsamhälle. Förutsättningar att verka i området och att genomföra evenemang stärks hos målgruppen.

Planerade aktiviteter stärker platsen Svartviks industriminnen och utvecklar den till en mikrodestination i Destination Sundsvall och hela regionen.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

Ekonomiska effekter av projektet handlar om ett starkare och mer diversifierat näringsliv. Lönsamheten och överlevnadsgrad för KKB och besöksnäringen ökar och genom att förlänga säsonger minskar den säsongsberoende ekonomin. Förädlingsgraden ökar genom paketerade upplevelser och koncept. Både KKB och besöksnäringen, specifikt kulturturism, är viktiga branscher på nationell nivå. Genom projektet stärks branscherna i Västernorrland.

Projektet bidrar till stärkt attraktionskraft och att Västernorrland är platsen som människor väljer för att leva, bo, flytta till och verka i. Svartviks industriminnen är en attraktiv plats som har utvecklats till ett kreativt besöksmål med ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv, som både boende och turister väljer att besöka. Projektet bidrar till att öka förädlingsgraden inom besöksnäringen och inom KKB och skapa fler sammankopplingar mellan små- och medelstora företag genom utvecklade nätverk. Projektet bidrar också till att skapa ett rikt kulturliv och ett aktivt friluftsliv.

Utveckling av Svartviks industriminnen till en mikrodestination ger en hävstångseffekt i destinationssystemet. Platsen kan komplettera Destination Sundsvalls kombination av stad och natur genom att tillföra kulturhistoriska och kreativa upplevelser. Platsen kan också fungera som ett innehålls- och upplevelsenav för målgrupper som redan rör sig mellan Sundsvall och Höga Kusten. Svartvik fungerar som ett slags tredje rum mellan stad och natur, en kulturhistorisk och kreativ nod som stärker helheten snarare än konkurrerar med andra besöksmål. Det ger förlängda vistelser, breddat innehåll och ökad konsumtion i regionen. Genom projektet kan en ny modell för mikrodestinationer skapas, där arbetssätt och metoder kan skalas till andra platser i Västernorrland.

Effekter på lång sikt handlar också om att näringslivet tillsammans, föreningsliv, offentliga aktörer och lokalsamhället får nya kontaktvägar och en starkare samverkan att utveckla platsen. Den sociala sammanhållning i lokalsamhället stärks genom att skapa sammanhang och mötesplatser. Även samverkan i länet, mellan näringsliv, det offentliga och civilsamhället stärks och ger goda förutsättningar för fortsatt utveckling. Detta bidrar till ökad stolthet och identitet hos lokalsamhället och näringen samt att KKB och besöksnäringen blir mer synliga i ett regionalt och nationellt sammanhang.

Resultat på längre sikt handlar om hållbar platsutveckling och att näringslivet blir mer hållbart genom att ta tillvara befintliga resurser, vårt byggda kulturarv och historiska berättelser.

Hur ska projektet organiseras och styras?

Projektet kommer att ägas av kultur- och fritidsförvaltningen, Sundsvalls kommun. Projektets styrgrupp kommer att bestå av representanter från kultur- och fritidsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och kommunstyrelsekontoret genom Drakfastigheter, Destination Sundsvall och kommunikationsavdelningen. Styrgruppen styr projektet mot dess mål, följer upp budget och godkänner leveranser samt hanterar ändringar och avvikelser.

Projektledare ansvarar för att planera och genomföra projektet. Vid projektstart fastställs en detaljerad projektplan för utformning och genomförande av projektets samtliga aktiviteter. Projektledare informerar styrgrupp om projektets aktiviteter och om eventuella avvikelser samt dokumenterar. Kommunikatören ansvarar för att kommunikationsplan upprättas, med syfte att samordna, utveckla och stärka samverkan, samt ansvarar för all intern och extern kommunikation. Projektekonom ansvarar för all ekonomisk redovisning och i samarbete med projektledare säkerställa och följa upp projektets budget. Projektledare ansvarar för all rapportering till Tillvästverket och Region Västernorrland.

Projektorganisationen kommer bestå av följande funktioner:
Projektledare: 100 %
Kommunikatör: 50 %
Ekonom: 10 %

I arbetspaket 3 som handlar om platsvarumärke kommer varumärkesstrateg vid Sundsvalls kommun delta i arbetet.

Medarbetare vid kultur- och fritidsförvaltningen, kommunstyrelsekontoret (Drakfastigheter, näringsliv- och tillväxtavdelningen inklusive Destination Sundsvall och kommunikationsavdelningen) och stadsbyggnadskontoret kommer att involveras i projektet. Sundsvalls kommun har en samlad erfarenhet av att arbeta mot företag.

Konsult upphandlas för genomförande av delar av arbetspaketen. Utformning av upphandlingsunderlag kommer att tas fram tillsammans med Sundsvalls kommuns upphandlingsstöd.

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Projektet och dess aktiviteter, affärsutveckling, platsvarumärke och platsutveckling för företagsutveckling är inte ordinarie verksamhet för Sundsvalls kommuns kultur- och fritidsförvaltning. Projektet är tydligt avgränsat och all personal som ska lägga tid i projektet, anställs specifikt för projektet eller friställs från ordinarie arbete under projektets genomförande. Ordinarie arbete kommer att omfördelas till andra kollegor, tidigare- och eller senareläggas.

Har projektet en koppling till den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

Kommentar

Projektet syftar till att utveckla Svartviks industriminnen till en plats för innovativt och hållbart företagande inom KKB och besöksnäringen för hela Västernorrland. Många av företagen utgår från natur och kultur som råvara och från det unika på platsen i sitt företagande. Projektet bidrar i förlängningen till att skapa förutsättningar för ännu starkare synergier mellan offentliga, ideella och företag. Tidigare kunskap om KKB har visat att branschen växer på bredden och i ekosystem, men att det behövs sammanhang och mötesplatser samt synliggörande från offentliga aktörer.

Projektet bidrar på lång sikt till att Västernorrland är platsen som människor väljer för att leva och verka i. Genom insatser i projektet stärks attraktionskraften i Svartviks industriminnen och området utvecklas till ett kreativt besöksmål med ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv, som både boende och turister väljer att besöka. Projektet stärker också förenings- och kulturlivet, viktigt för demokrati och folkhälsa, vilket skapar robusthet vid kris.

Insatser i projektet bidrar till att stärka näringslivet, specifikt inom besöksnäring och kulturella och kreativa branscher och bidrar i förlängningen till fler arbetstillfällen och ökad sysselsättning. Vi ser att dessa branscher är särskilt viktiga för att få unga och kvinnor att stanna kvar och flytta till regionen.

Projektet bidrar till att platsen blir en mikrodestination inom Destination Sundsvall, som består av Ånge, Timrå och Sundsvall. Destinationen kompletterar Destination Höga kusten och stärker hela länets attraktionskraft som besöksmål. Ett regionalt mervärde handlar om att arbetssätt som utvecklas i Svartvik kan överföras till fler platser i Västernorrland och genom att bygga upp ett regionalt nätverk mellan industrihistoriska besöksmål i länet kan aktörer stärkas och utbyta kunskap och erfarenheter.

Projektet bidrar också till att skapa ett rikt kulturliv och ett aktivt friluftsliv genom en mer tillgänglig kultur- och naturmiljö. Projektet går i linje med de mål som finns i Strategiskt kulturarvsprogram för Västernorrland. Utgångspunkten i projektet är att kulturarvet är en resurs för en hållbar regional utveckling. Att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kulturarv bidrar vi till hållbar utveckling, förnyelse och ökad attraktionskraft. Svartviks industriminnen innehåller en mångfald av olika historiska perspektiv och berättelser och genom att utveckla området ser vi att fler aktörer kan involveras. Genom att utveckla området kan tillgängligheten öka ytterligare och dess funktion som en kunskapskälla stärkas.

Projektets syfte går i linje med målsättningar i Västernorrlands kulturplan. KKB ser som en viktig bransch då de, som en del i ett ekosystem, har förmåga att lösa viktiga samhällsutmaningar. Genom aktiviteter i projektet stärks kunskapsbyggande, gränsöverskridande initiativ och nätverk mellan aktörer inom KKB. Kultur har också stor betydelse för besöksnäringen och i projektet arbetar vi för att stärka samverkan mellan KKB, arrangörer samt besöksnäringen.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Den strukturomvandling som Sundsvalls kommun och hela Region Västernorrland står inför med att skapa ett framgångsrikt och robust samhälle med ett blomstrande näringsliv och en attraktiv plats, kräver ett aktivt arbete för att möta nuvarande och framtida utmaningar. En av grundstenarna för att lyckas är bland annat en hållbar och inkluderande infrastruktur, där aktiviteter i projektet förväntas leda till större lönsamhet, nya marknader och arbetstillfällen samt att bidra till en effektiv och jämlik resursanvändning för människors välbefinnande. Det har aldrig varit svårare att förutspå framtiden, vilket innebär att vi måste sträva efter ett mer inkluderande och hållbart samhälle där har kulturen en stor roll för möjlighet att överbrygga mellan ålder, kön, etnicitet, bakgrunder etc. Genom att arbeta tillsammans; näringsliv, idéburna och offentliga aktörer samt lokalsamhället engageras alla delar av samhället vilket lägger grunder för att platsutvecklingen kan bli en kraftfull motor för samhällsutveckling för en mer inkluderande och hållbar framtid.

Projektet förväntas bidra särskilt till mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Genom hållbar affärsutveckling ska projektet bidra till en hållbar och inkluderande industrialisering inom besöksnäringen och KKB. För att möta framtida utmaningar är behovet stort att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Insatser i projektet handlar om att öka kunskap och

kompetens hos små och medelstora företag för att utveckla hållbara produkter och tjänster. Målgruppen kan bidra till hållbara lösningar inom såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar, vilket genererar nya marknader och arbetstillfällen. Ökat antal besökare på platsen bidrar till utökade marknader och fler kunder. Samverkan och utvecklade av nya koncept bidrar till ökad innovationsförmåga hos målgruppen. Utveckling och förstärkning av nätverk bidrar till att främja inkluderande och hållbar industrialisering.

Insatser i projektet förväntas även bidra till målet Hållbara städer och samhällen (Mål 11). Hållbar stadsutveckling, i projektets kontext handlar om att bidra till en attraktiv plats som omfattar planering för en hållbar framtid, med trygga områden och investeringar som genomförs utan att påverka klimat och miljö. Insatser bidrar särskilt till delmålen 11.4 Skydda världens kulturarv- och naturarv och 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla. Att bevara, använda och utveckla våra kulturmiljöer är hållbart i alla tre dimensioner. Det handlar om ansvarsfullt användande av resurser genom att ta tillvara redan byggda miljöer, kulturarv som en källa till kunskap för att skapa perspektiv och förståelse samt platsen som en mötesplats för att stärka social sammanhållning.

Det finns både målkonflikter och synergier mellan hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och att skapa tillväxt och konkurrenskraft hos små och medelstora företag. De tre hållbarhetsdimensionerna ska vävas in i samtliga arbetspaket och aktiviteter för att kunna göra hållbara prioriteringar och avväganden mellan mål och syfte om att skapa hållbar tillväxt. Exempel på målkonflikter är att en utveckling av näringslivet ofta påverkar våra samhällen, därför är det av största prioritet att ställa hållbarhetskrav för att påskynda grönt hållbart företagande. Människor och konsumenter attraheras av hållbara företag och platser.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda län

Västernorrland

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda kommuner

Kramfors, Härnösand, Timrå, Ånge, Sundsvall, Örnsköldsvik, Sollefteå

1.6 Tid och aktivitetsplan

AP-1 AP1: Affärsutveckling - förädla platsens värden

Med utgångspunkt i en industrihistorisk plats erbjuda företag inom KKB och besöksnäringen inspiration, kunskap, rådgivning och nätverk. Arbetspaketet bidrar till att målgruppen får en ökad kunskap om att utveckla sin verksamhet på ett hållbart sätt med utgångspunkt i historia, kultur och natur på en lokal plats. Arbetspaketet handlar om att förädla platsen värden och stötta företag att utveckla hållbara upplevelser och produkter samt utveckla strukturer och nätverk för företag i syfte att utbyta kunskap och skapa värde. Vi vet att målgruppen KKB har behov av att komma in i sammanhang, träffa andra och inspireras. Aktörer drivs av samskapande och gemenskap. Vi vet också genom Visit Swedens förstudie och det förarbete som är gjort i Svartviks industriminnen att vägen framåt för branscherna går via samverkan kring platsutveckling, utgå från kända styrkor och historia knuten till platsen. Genom att erbjuda en inspirerande miljö och tillfällen att mötas kan nya koncept och samverkansformer skapas. Målgruppen bjuds in tillsammans med andra aktörer, så som exempelvis idéburna aktörer, företagsfrämjande aktörer och offentlig sektor för att utbyta ny kunskap och skapa värde tillsammans. Inom arbetspaketet samverkar Sundsvalls kommun med Länsmuseet Västernorrland. Det ger möjligheter att dra nytta av erfarenheter från tidigare projekt som länsmuseet drivit gällande kulturarv som en resurs för platsutveckling och företagsutveckling. Länsmuseet bidrar med kulturhistorisk kunskap och med kontakter för att bygga upp ett nätverk för aktörer knutna till industrihistoriska besöksmål.

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2028-09-30

Kostnad: 132 831

Aktiviteter

A-1.1 Stöd till affärsutveckling

Aktiviteten innebär att erbjuda företag inom KKB och besöksnäringen tillsammans med idéburna aktörer inspiration och rådgivning för att utveckla sin verksamhet, hållbara upplevelser och produkter med utgångspunkt från platsen Svartviks industriminnen och andra industrihistoriska platser i länet.

Konceptutveckling, inspiration och kunskap
Aktiviteten innebär att, i samverkan mellan KKB, besöksnäringen och idéburna aktörer utveckla och testa två gemensamma koncept i Svartviks industriminnen. Koncepten ska stärka upplevelser på platsen och göra den mer attraktiv. Fokus kommer bland annat att vara att förlänga säsonger och bidra till utveckling av en året-runt-destination. Aktiviteten genomförs tillsammans med Länsmuseet Västernorrland. Projektet ReDo, vilka har nära beröringspunkter med vårt projekt och målgrupp, ser vi som relevanta samverkanspartners, inte minst i det affärsutvecklingsprogram som de ska utforma och testa för kulturella och kreativa branscher.

Vid fyra fysiska träffar erbjuda stöd till affärsutveckling genom inspirationsföreläsningar, workshoppar och rådgivning. Vi kommer bland annat att, i samverkan med länsmuseet, titta närmare på hur företagens verksamhet kan utvecklas hållbart med utgångspunkt i platsens kraft genom kulturarv och historia, hållbarhet och återbruk samt digital besökskarta.

Genom samverkan når aktiviteterna ut till aktörer inom branscherna i hela länet. Inspiration och konceptutveckling med utgångspunkt i Svartviks industriminnen kan också bygga kunskap på andra platser i länet. Samverkan bidrar också till att aktiviteter inom de olika projekten kan komplettera varandra så att målgruppen inte tröttas ut.

Aktiviteten bidrar till att säkra den långsiktiga förvaltningen och verksamheten i Svartviks industriminnen samt stärka förutsättningarna för att bevara och utveckla andra industrihistoriska platser i länet. Aktiviteten bidrar också till att paketera dessa platser och upplevelser för att lättare nå ut på en internationell marknad.

Kostnaderna innebär externa tjänster/konsult
föreläsning och processledning 4 workshoppar 50 000 kronor
processledning konceptutveckling 50 000 kronor
Kostnad: 100 000

A-1.2 Utveckla och förankra nätverk

I Västernorrland finns flera industrihistoriska platser som fungerar som besöksmål och platser för kreativa företagare. I projektet vill Sundsvalls kommun tillsammans med Länsmuseet Västernorrland bygga upp ett industrihistoriskt nätverk mellan Svartvik och andra platser. Syftet är att tillsammans utveckla dessa platser för besöksnäring samt främja småföretagare lokalt på platsen. Genom samverkan kan vi dra nytta av varandras kunskaper och erfarenheter samt ta tillvara på de kontaktnät som finns upparbetade hos länsmuseet. Genom nätverket stöttar vi både idag verksamma på olika platser och ger ett sammanhang för nya intressenter som vill knyta sin verksamhet till ett industrihistoriskt besöksmål i Västernorrland.

Aktiviteten handlar också om att koppla ihop mer lokala nätverk med andra nätverk för besöksnäring och KKB som finns och håller på att byggas upp i och utanför länet.

Insatser görs för att förstärka och utveckla de nätverk som redan har börjat byggas upp genom andra projekt, genomförda och pågående projekt i regionen, som vänder sig till KKB-företag och besöksnäringen. Insatserna innebär att delta, samordna och marknadsföra nätverk. Ökade samarbeten i närområdet är värdefullt som första steg i en process att komma ut på en internationell marknad.

Aktiviteten innebär också att göra studiebesök på andra industrihistoriska besöksmål i Sverige för att inhämta kunskap gällande destinationsutveckling och noder för kreativt företagande.

Syftet är starkare samverkan, erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande mellan aktörer på olika platser och att nå ut med de metoder som testas på platsen till andra besöksmål.

Kostnadsslag: resor och boende
Kostnad: 32 831

AP-2 AP2: Platsutveckling för företagsutveckling

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (regeringens skrivelse 2023/24:111) beskriver platsens betydelse för företagen och tvärtom. Kulturella och kreativa verksamheter bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. Att det finns tillgång till lokaler för kulturella verksamheter är centralt för tillväxten i de kulturella och kreativa branscherna och även för att en plats ska upplevas levande. En kombination av insatser för att både stärka företagen och utveckla platsen behövs ofta. Arbetspaketet syftar till att lägga grund för uppbyggnad och förstärkning av miljön och infrastrukturen för att stärka platsen och för att bidra till ökad konkurrenskraft och tillväxt hos företag. Genom att stärka platsen kan Svartviks industriminnen fungera som ett slags tredje rum mellan stad och natur; en kulturhistorisk och kreativ nod som stärker helheten och kompletterar andra besöksmål i destinationen. Utifrån den framtagna utvecklingsplanen jobbar Sundsvalls kommun långsiktigt med att utveckla den fysiska miljön. Vi ser ett stort behov av att utveckla den fysiska miljön så att den stödjer företagens behov. I arbetspaketet tar vi fram underlag för att göra fysiska investeringar på området och förändringar i den byggda miljön. Förslagen tas fram i samverkan med målgruppen för att kunna möta målgruppens behov på rätt sätt.

Startdatum: 2027-01-01
Slutdatum: 2028-09-30
Kostnad: 100 000

Aktiviteter

A-2.1 Förutsättningar för stärkt näring på platsen

Aktiviteten handlar om att utveckla området så att det blir en bättre plats för näringslivet att verka på och för besökare. Insatsen handlar om att ta fram underlag för ökad tillgänglighet i området och skapa bättre förutsättningar för evenemang. Hos målgruppen finns behov av en bättre helhetsupplevelse på platsen och ökad attraktivitet för besökare. Hos målgruppen finns också behov av bättre förutsättningar att kunna genomföra evenemang. Målgruppen stärks genom att förutsättningar för att göra förändringar i den fysiska miljön utifrån deras behov ökar. Aktiviteten bidrar till projektets mål genom att adressera de behov av platsutveckling som identifierats i förarbetet. Med utgångspunkt i behov som har identifierats i framtagen utvecklingsplan behöver insatser utredas och konkretiseras. Projektledare arbetar tillsammans med extern konsult.

Underlaget ska inkludera en analys av utemiljö med förslag på åtgärder som adresserar:
- vägvisning och orientering i området

- ökad besökarservice
- förutsättningar för evenemang
Analysen ska utgå från ett tillgänglighetsperspektiv.

Kostnadsslag: extern konsult 100 000 kronor.
Kostnad: 100 000

AP-3 Platsvarumärke - resa mot en mikrodestination

För att öka attraktiviteten till Destination Sundsvall och stärka konkurrenskraften för KKB och upplevelsenäringen behöver Svartviks industriminnens ett eget platsvarumärke. Det handlar om att skapa en gemensam bild av platsen och ta fram en strategi för hur platsen ska kommuniceras i olika sammanhang. Ett samlat varumärke leder till ökad synlighet, tydligare identitet och en starkare, mer attraktiv helhetsupplevelse för besökare, vilket är avgörande för att lyckas på en konkurrensutsatt marknad. Samordnad marknadsföring och kommunikation ger större genomslag och räckvidd än om varje aktör agerar på egen hand. Ett gemensamt varumärke bidrar till samsyn och engagemang hos aktörer vilket också leder till bättre samarbete och ökad kvalitet för besökare. Arbetspaketet bidrar till att öka digitaliseringsgraden hos målgruppen och för KKB och upplevelsenäringen att nå ut till internationella besökare och kunder om mikrodestinationen och dess utbud. I Sundsvalls kommuns varumärkesplattform framgår att när platsvarumärket Sundsvall kommunicerar som destination mot besökare är det Destination Sundsvall som är avsändare. För att beskriva ett mindre område, en destination i destinationen används uttrycket mikrodestination. Södra Berget och Norra Berget är exempel på mikrodestinationer inom Destination Sundsvall. För att bli en mikrodestination krävs lokalt samarbete, tydlig profilering, unika och attraktiva upplevelser, en viss grad av infrastruktur och tillgänglighet. Många av faktorerna för att etablera sig som en mikrodestination finns redan på plats i Svartviks industriminnen och genom platsutveckling och ett platsvarumärkesarbete kan ytterligare steg tas för att stärka profilering och bidra till attraktiva upplevelser. Under projekttiden kommer även en förvaltningsplan tas fram för att förvalta platsvarumärket efter projektets slut. Kostnadsslag: externa tjänster
Startdatum: 2027-01-01
Slutdatum: 2028-09-30
Kostnad: 380 000

Aktiviteter

A-3.1 Varumärkesplattform och marknadsföringsstrategi

En varumärkesplattform för Svartviks industriminnen tas fram som ska fungera som en utgångspunkt för att skapa ett starkt och känt varumärke. Det handlar om:
- Position: platsen i relation till andra platser.
- Associationer: De värden som man vill att varumärket ska stå för och förknippas med och alltså ska jobba med att föra i bevis.
- Varumärkeslöfte: Det som platsen lovar att leverera till sina målgrupper

En marknadsföringsstrategi tas fram som innehåller:
- Svartviks industriminnens unika säljande egenskaper (USP:ar - Unique Selling Points)
- Effektmål för platsen Svartviks industriminnen
- Konkretiserade målgrupper
- Varumärkesrelationer och platsens namn
- Ett visuellt uttryck för platsen

Marknadsföringsstrategi och marknadsplan:
En marknadsplan tas fram som innehåller möjliga åtgärder utifrån strategi och identifierade behov.

Kostnadsslag: 380 000 kronor extern konsult

Kostnad: 380 000

AP-4 Projektorganisation

Avser projektets organisation för att kunna genomförande planerade arbetspaket. Organisationen består av funktioner som är identifierade för att kunna genomföra samtliga arbetspaket och för att kunna följa ekonomi och kommunicera aktiviteter och resultat. Genom projektorganisationen byggs kompetens och nya kontakter och nätverk för att kunna driva arbetet långsiktigt. Kommunikation är en viktig del av projektet för att kunna nå ut med aktiviteter till målgruppen och för att sprida budskapet kring Svartvik som en plats för näringsliv, kultur och historia. Kommunikation blir också viktig för att stärka samverkan och hitta nya samverkansformer för företag inom de berörda branscherna samt för att lyfta branschernas betydelse för Sundsvall och regionens utveckling och attraktionskraft. De sista tre månaderna i projektet består av en avslutande del då projektledare och ekonom jobbar i projektet.

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2028-12-31

Kostnad: 2 743 768

Aktiviteter

A-4.1 Organisation och samordning

Projektorganisationen är uppbyggd med en projektledare, som håller ihop projektet och ansvarar för att aktiviteterna genomförs samt styr mot uppsatta mål. Projektledare genomför aktiviteterna tillsammans med projektgrupp och upphandlade konsulter. Projektledaren rapporterar till styrgrupp samt ansvarar för all rapportering till Tillväxtverket och Region Västernorrland.

I projektorganisationen finns också en ekonom som ansvarar för den ekonomiska redovisningen till Tillväxtverket och Region Västernorrland.

Kommunikatör ansvarar för att kommunicera projektets aktiviteter och nå ut med projektets budskap. En kommunikatör tar fram en kommunikationsplan med övergripande budskap som formuleras och kommuniceras. Kommunikationsplanen tas fram utifrån en behovsanalys, med kommunikativa budskap, målgruppsanalyser och anpassad kommunikation både internt och externt (målgrupp, kommunikationsform etc.). Aktiviteten innebär också kommunikationsinsatser med utgångspunkt i framtagen kommunikationsplan.

I Arbetspaket 3 Platsvarumärke arbetar projektledare tillsammans med kommunens varumärkesstrateg i genomförande av aktivitetens samtliga delar.

Under projektets tre sista månader sammanställs, dokumenteras och redovisas projektet och dess genomförande. Arbetet görs av projektledare och ekonom. En slutrapport sammanställs och redovisas för olika intressenter.

Kostnadsslag lönekostnader.

Kostnad: 2 743 768

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2027	2028								Totalt
Personal: ekonom	55 200	56 525								**111 725**
Personal: projektledare	552 000	565 248								**1 117 248**
Personal: kommunikatör	264 000	202 752								**466 752**
Schablonkostnader: Schablon på upp till 40 %	477 177	477 177								**954 354**
Schablonkostnader: Lönebikostnader 40,7 %	354 578	335 582								**690 160**
Summa kostnader	**1 702 955**	**1 637 284**								**3 340 239**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**1 702 955**	**1 637 284**								**3 340 239**
Bidrag annat än pengar										
Offentligt bidrag i annat än pengar	16 360	0								**16 360**
Summa bidrag i annat än pengar	**16 360**	**0**								**16 360**
Summa totala kostnader	**1 719 315**	**1 637 284**								**3 356 599**

Finansiering

Finansiär	2027	2028								Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Länsmuseet Västernorrland: arbetstid	16 360	0								**16 360**
Total offentligt bidrag annat än pengar	**16 360**	**0**								**16 360**
Offentlig kontantfinansiering										
Sundsvalls kommun: näringslivsanslag	300 000	300 000								**600 000**
Tillväxtverket: Regionala utvecklingsfonden	668 119	668 120								**1 336 239**
Total offentlig kontantfinansiering	**968 119**	**968 120**								**1 936 239**
Total offentlig finansiering	**984 479**	**968 120**								**1 952 599**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**984 479**	**968 120**								**1 952 599**

Stödfinansiering

Finansiering	2027	2028								Totalt
Stödfinansiering	734 836	669 164								**1 404 000**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	42,03%
Stödandel av totala kostnader	41,83%
Stödandel av stödgrundande finansiering	41,83%
Stödandel av total finansiering	41,83%
Andel annan offentlig finansiering	58,17%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0,00
Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Anna Molin
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-185 76 99
E-postadress:	anna.molin@sundsvall.se
Roll:	Kontaktperson

1.10 Dokument

Filnamn:	Kommunstyrelsens delegationsordning.pdf
Beskrivning:	Delegationsordning - behörig firmatecknare
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Inköpsstrategi_Sundsvalls_Kommun_2023-09-25.pdf
Beskrivning:	Inköpsstrategi Sundsvalls kommun
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Arbetsgivaravgift.xls
Beskrivning:	Arbetsgivaravgift Sundsvalls kommun
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Inköps-upphandlingsplan Svartviks industriminnen -.pdf
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2026-09-10
Filnamn:	Signeringsinformation
Beskrivning:	Ansökan
Uppladdningsdatum:	2026-09-10

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 77 Medfinansiering Svartviks industriminnen - platsutveckling

(KS-2026-00832-1)

Beslut

Finans- och näringslivsutskottet beslutar

att medfinansiera projektet Svartviks industriminnen – platsutveckling med 300 000 kr per år under 2027 och 2028,

att medfinansiering beviljas under förutsättning att projektansökan beviljas av Tillväxtverket under 2026,

att medel för finansieringen hanteras i enlighet med kommunstyrelsens beslut den 13 maj 2024 § 141 Kultur och idrott för ökad attraktivitet (KS-2024-00353), samt

att detta beslut ersätter tidigare fattat beslut i samma ärende (KS-2026-00304-1).

Ärendet

Ärendet avser beslut om medfinansiering av projektet Svartviks industriminnen – platsutveckling.

Beslutsgång

Ordförande Niklas Säwén (S) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsekontorets. Detta blir också finans- och näringslivsutskottets beslut.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag finans- och näringslivsutskottet 2026-09-22 - §69 Medfinansiering Svartviks industriminnen - platsutveckling
- Kommunstyrelsekontorets tjänsteskrivelse
- Ansökan RVN - Svartviks industriminnen konkurrenskraft genom platsutveckling
- Ansökan om stöd - TVV Svartviks industriminnen

– – – –

Denna behandling '§ 99 Övriga frågor' har inget tjänsteutlåtande.

Sundsvalls kommun

Protokollsutdrag

§ 79 Kulturstipendium 2026

(KFN-2026-00546-1)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar varje år ut kulturstipendier för utbildning och stöd till främst unga, lovande förmågor inom kulturområdet.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00546-1) - Kulturstipendium 2026
- Bilaga - Bestämmelser för kulturstipendium och hedersomnämnande antagna av KF 2016-06

– – – –

Sundsvalls kommun	Tjänsteskrivelse Datum	1(2) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-02	KFN-2026-00546-1
Carina Möllerberg		
Kultursekreterare Scenservice		

Kulturstipendium 2026

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet till nämnden för ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar varje år ut kulturstipendier för utbildning och stöd till främst unga, lovande förmågor inom kulturområdet.

Bakgrund

Gällande bestämmelser för kulturstipendium och hedersomnämnande togs av kommunfullmäktige 2016. Dessa innebär att stipendium kan ges till enskild person som är bosatt i Sundsvall. Stipendium kan också ges till person uppvuxen i Sundsvall vars kulturverksamhet har tydlig anknytning till Sundsvall samt tydligt och direkt inverkar positivt på Sundsvalls kulturliv. Nämnden kan även dela ut ett hedersomnämnande till en enskild person bosatt i Sundsvall eller ideell förening verksam i Sundsvall som på ett berömvärt sätt verkat inom kulturområdet i Sundsvall.

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning.

Förvaltningens överväganden

2026 har 14 personer ansökt om eller blivit nominerad till kulturstipendium. Två personer och en organisation blivit nominerad till hedersomnämnande. Förvaltningens förslag till stipendiater och hedersomnämnande redovisas i separat PM som kultur- och fritidsnämnden får vid sitt sammanträde den 21 oktober.

Styrdokument och juridik
Vid bedömningen av stipendiaterna utgår förvaltningen från de bestämmelser för kulturstipendium som kommunfullmäktige antagit 2016-06-27.

Ekonomisk hållbarhet
Anslag för stipendierna finns i kultur- och fritidsnämndens budgetram.

Social hållbarhet
Utdelning av kulturstipendium bidrar till social hållbarhet genom att stötta unga i deras utveckling inom konst- och kulturområdet.

Ekologisk hållbarhet
Inte relevant för ärendet.

Landsbygdssäkring
Kriterierna är så utformade att kulturutövare på landsbygden får samma faktiska möjligheter att söka och tilldelas stöd som de som är verksamma i städer eller centralorter.

Beslutet skickas till
Mottagarna av stipendier och utmärkelser informeras efter nämndens beslut.

Förslag till uppföljning
Ingen särskild uppföljning krävs. Den som har beviljats ett stipendium kan få i uppdrag att informera kultur- och fritidsnämnden om stipendiemedlens användning.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Daniel Eklund
Avdelningschef bibliotek, kultur och museer

Sundsvalls kommun

Bestämmelser för kulturstipendium och hedersomnämnande
Framställda 2016-05-03
KS-2016-00144-2

Bestämmelser för kulturstipendium och hedersomnämnande

Antagna av kommunfullmäktige 2016-06-27 § 165.

1 §

Kultur- och fritidsnämnden, Sundsvalls kommun, delar årligen ut stipendium för utbildning och stöd till främst unga, lovande förmågor inom kulturområdet.

Stipendium kan ges till enskild person som är bosatt i Sundsvall. Stipendium kan också ges till person uppvuxen i Sundsvall vars kulturverksamhet har tydlig anknytning till Sundsvall samt tydligt och direkt inverkar positivt på Sundsvalls kulturliv.

Nämnden kan även dela ut ett hedersomnämnande till en enskild person bosatt i Sundsvall eller ideell förening verksam i Sundsvall som på ett berömvärt sätt verkat inom kulturområdet i Sundsvall.

2 §

Den ekonomiska ramen för kulturstipendium beslutas av kultur- och fritidsnämnden och ska finnas avsatt i förvaltningens budget. Av stipendiesumman kan det utgå ett eller flera stipendier. Hedersomnämnande ska bestå av en symbolisk gåva.

3 §

Kultur- och fritidsnämnden ska på lämpligt sätt meddela allmänheten när och i vilken form ansökan eller förslag ska vara nämnden tillhanda.

Stipendium kan även delas ut utan ansökan, efter förslag från enskild person eller organisation.

Stipendium kan inte tilldelas tidigare stipendiat.

Hedersomnämnande delas ut efter förslag från organisation eller annan person än den som föreslås få hedersomnämnandet.

Vid fördelning av stipendierna ska kultur- och fritidsnämnden, i lämplig utsträckning, konsultera expertis inom området.

Kultur- och fritidsnämnden fastställer tidpunkten och formerna för stipendiernas överlämnande.

4 §

Den som har beviljats ett stipendium kan få i uppdrag att informera kultur- och fritidsnämnden om stipendiemedlens användning.

§ 80 Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll

(KFN-2026-00547-1)

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar sedan 2016 ut stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll.

Överläggning

Ordförande Niklas Evaldsson (V) yrkar att arbetsutskottet ska överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och det är att överlämna ärendet till nämnden utan eget ställningstagande. Det blir också arbetsutskottets beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse (KFN-2026-00547-1) - Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll
- Bilaga - Bestämmelser för stipendium lokalhistoria 2016-05-30.

– – – –

Sundsvalls kommun	**Tjänsteskrivelse** Datum	1(1) Dnr
Kultur- och fritidsförvaltningen	2026-09-02	KFN-2026-00547-1
Lena Marie Nygren		
Enhetschef, Sundsvalls museum		

Stipendium 2026 för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll

Förslag till beslut

Förvaltningen lämnar över ärendet till nämnden för ställningstagande.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden delar sedan 2016 ut stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll.

Förvaltningens överväganden

I år har det kommit in 5 ansökningar om stipendium. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till stipendiater redovisas i separat PM som nämnden får vid sitt sammanträde 21 oktober.

Styrdokument och juridik

Vid bedömningen av stipendiaterna utgår förvaltningen från bestämmelserna för stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll, antagna av kommunfullmäktige 2016-05-30.

Ekonomisk hållbarhet

Stipendiet finansieras med 50 000 kronor av avkastningen från donationsstiftelserna med ändamål ”för kommunens nytta och bästa” som förvaltas av kommunstyrelsen

Förslag till uppföljning

Ingen särskild uppföljning behövs.

Jonas Walker
Kultur- och fritidsdirektör

Sundsvalls kommun

Bestämmelser för stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll
Daterade 2016-04-08

Bestämmelser för stipendium för framställning av litteratur och media med lokalhistoriskt innehåll

Antagna av kommunfullmäktige 2016-05-30 § 131

1 §

Kultur- och fritidsnämnden, Sundsvalls kommun, delar årligen ut stipendium till enskild person eller ideell förening som genom forskning och dokumentation ökar, bevarar och sprider kunskap om Sundsvalls kommuns lokala historia.

Stipendiet ska användas som bidrag till kostnader i samband med studier och forskning eller framställning av tryckt produkt eller digital media.

2 §

Stipendiet finansieras med 50 000 kr av avkastningen från donationsstiftelserna med ändamål ”för kommunens nytta och bästa” som förvaltas av kommunstyrelsen.

3 §

Kultur- och fritidsnämnden ska på lämpligt sätt meddela allmänheten när ansökan ska vara nämnden tillhanda.

Stipendium kan även delas ut utan ansökan, efter förslag från enskild person eller organisation. Ansökan och förslag lämnas på särskild blankett.

Vid fördelning av stipendierna ska kultur- och fritidsnämnden, i lämplig utsträckning, konsultera expertis inom området.

Stipendium kan inte tilldelas tidigare stipendiat.

Kultur- och fritidsnämnden fastställer tidpunkten och formerna för stipendiernas överlämnande.

4 §

Den som har beviljats ett stipendium kan få i uppdrag att informera kultur- och fritidsnämnden om stipendiemedlens användning.
